

Едно блестящо продължение на романа "СРЕЩА С РАМА"

АРТЪР КЛАРК

И ДЖЕНТРИ ЛИИ

РАМА
Т

Част първа

КАЛАЗАНОВ 202.002

АРТЪР КЛАРК, ДЖЕНТРИ ЛИЙ
РАМА II
ЧАСТ ПЪРВА

Превод: Албена Георгиева, Николай Акимов

chitanka.info

В Слънчевата система се появява гигантски космически кораб с неизвестен произход и предназначение. Той изглежда мъртъв, но скоро става ясно, че това е привидно. Артър Кларк блестящо защитава идеята, че колкото и да се различават по възраст или произход две цивилизации, те винаги могат да намерят допирни точки и възможност да се разберат, ако имат за база нещо общочовешко — хуманността.

1.

РАМА СЕ ЗАВРЪЩА

Големият пулсов радар „Ескалибур“, захранван от атомна енергия, не се използваше повече от половин век. Той бе създаден като резултат от изключителните усилия на учени и проектанти в месеците, след като Рама пресече Слънчевата система. През 2132 година бе обявено, че е готов за експлоатация. За негова основна цел се посочваше надеждното предупреждаване на Земята за всякакви бъдещи посетители от чужд произход; други такива гиганти като самия Рама можеше да бъдат открити извън нашата галактика — и то години преди да могат да окажат каквото и да е влияние върху земното развитие.

Решението да се построи „Ескалибур“ бе взето още преди Рама да премине своя перихелий. След като първият извънземен посетител заобиколи Слънцето и се отправи обратно към звездите, армии от учени се впрегнаха да изследват резултатите от единствената експедиция, която бе успяла да се срещне с тайнствения нашественик.

Те обявиха, че Рама представлява един интелигентен робот, който не е показал абсолютно никакъв интерес към нашата Слънчева система и нейните обитатели. Официалните доклади изобщо не даваха каквото и да е обяснение за многобройните загадки, на които се бяха натъкнали изследователите. Въпреки това специалистите бяха сигурни, че са открили един основен принцип, следван от конструкторите на Рама, които и да бяха те: повечето от основните системи и подсистеми, открити вътре, имаха по още два дублиращи варианта. Това недвусмислено говореше, че чуждоземците строят всичко „по тройки“. И тъй като бе прието, че целият гигантски кораб представлява уред с неизвестна цел, изглеждаше много вероятно още два космически апарата, идентични на Рама, да последват първия си събрат.

Но въпреки това никакви непознати космически кораби не навлизаха в Слънчевата система през отвореното към звездите пространство. С напредването на времето хората от Земята се

сблъскваха с по-належащи проблеми. Рамианите, или каквито и да бяха там, създателите на този сив, петдесеткилометров цилиндър, вече не занимаваха човечеството, след като това единствено посещение премина в учебниците по история. Нахлуването на неизвестния обект все още представляваше интерес за много учени, но повечето от представителите на човешкия род бяха принудени да обръщат внимание на проблеми от друго естество. Някъде до началото на четиридесетте години на XXII век светът се оказа скован от жестока икономическа криза. Не можеха да се отделят никакви средства за поддръжката на „Ескалибур“. Неколцината незначителни научни открития, извършени с негова помощ, изобщо не можеха да оправдаят средствата, необходими за гарантирането на безопасната му работа. Така че големият атомен пулсов радар бе спрял.

Пускането му в работа четиридесет и пет години по-късно отне точно тридесет и три месеца. Първоначалната причина за подновяване на експлоатацията му бе чисто научна. През изтеклите години радиометричната наука се бе развила и изнамерила нови методи за цифрова интерпретация, които в голяма степен бяха повишили стойността на наблюденията, извършени чрез „Ескалибур“. Когато генераторът отново започна да изследва дълбините на далечния Космос, почти никой на Земята не очакваше появяването на следващия Рама.

Първия път, когато светлата точка се появи върху цифровия операционен екран, дежурният на „Ескалибур“ дори не счете за нужно да информира по-нагоре. Той си помисли, че причината е в екрана и е предизвикана от някой лошо работещ процесор. Въпреки това, когато записът бе повторен на няколко пъти, той се заинтригува от обекта. Обади се на главния научен ръководител на „Ескалибур“ и онзи реши, че новият обект е комета с много дълга орбита. Минаха още няколко месеца, преди един студент от последните курсове да докаже, че сигналът принадлежи на гладко тяло с размери поне четиридесет километра в най-дългото си измерение.

В началото на 2197 година светът вече знаеше, че обектът, навлязъл в пределите на Слънчевата система от външния свят, представлява втори извънземен космически кораб. Международната космическа агенция (МКА) впрегна всичките си сили да организира и изпрати експедиция, която да пресрещне нашественика в орбитата на

Венера някъде през февруари 2200 година. Човечеството отново погледна нагоре към звездите и сложните философски въпроси, повдигнати от посещението на първия Рама отново започнаха да се дискутират по всяко кътче на Земята. Колкото повече приближаваше новият гост, толкова по-ясно ставаше от хилядите измервателни уреди, насочени към него, че този непознат космически апарат поне на външен вид е съвсем идентичен с предшественика си. Рама се бе завърнал. На човешкия род предстоеше нова среща с неизвестното.

2. ОБУЧЕНИЕ И ПРОБИ

Нелепото метално създание пълзеше покрай стената, примъквайки се към надвисналата козирка. Напомняше костелив броненосец, а съчлененото му, прилично на охлюв тяло, бе покрито с обвивка, която се гънеше и увиваше около електрониката, натъпкана в трите части, от които то се състоеше. На около два метра от стената кръжеше хеликоптер; от носа му стърчеше дълга гъвкава ръка, с щипци на края, която за съвсем малко изпусна да склучи нокти върху странното същество.

— По дяволите! — измърмори Янош Табори. — Това си е направо невъзможно с този хеликоптер, дето се люшка насам-натам. Дори и в идеални условия при пълно разтягане на ръката е много трудно да се извърши прецизна работа с тия клещи. — Той хвърли поглед към пилота. — И защо не може тази фантастична летяща машина да запази постоянна височина и положение?

— Приблужи хеликоптера по-плътно до стената — нареди доктор Дейвид Браун.

Хиро Яманака обърна безизразното си лице към Браун и набра командата върху бутоните на арматурното табло. Екранът пред него запримига в червено и изписа: „МАЛКО РАЗСТОЯНИЕ, КОМАНДАТА Е НЕПРИЛОЖИМА!“ Яманака си замълча, а хеликоптерът продължи да виси на същото място във въздуха.

— Имаме още петдесет, а може и да са към седемдесет сантиметра между перките и стената — разсъждаваше Браун на глас. — Следващите две или три минути биотът ще бъде в безопасност под козирката. Нека преминем на ръчно управление и да го хванем. Давай! Този път не искам никакви грешки, Табори.

За момент Хиро Яманака неуверено се взря в лицето на оплешивяващия учен с очила, който седеше на мястото зад него. След това се обърна, набра друга команда на таблото и превключи големия черен лост наляво. Мониторът примигна отново: „РЪЧНО

УПРАВЛЕНИЕ. ИЗКЛЮЧЕНА АВТОМАТИЧНА ЗАЩИТА.“ Яманака нерешително наклони хеликоптера по-близо до стената.

Инженер Табори бе готов. Напъха ръцете си в операторските ръкавици и изрепетира един-два пъти отваряне и затваряне на челюстите в края на подвижната ръка. Тя отново се разтегна и двата механични зъба пъргаво се затвориха около съчлененото тяло на охлюва и черупката му. Сензорите за обратна връзка потвърдиха на Табори през ръкавиците, че успешно е уловил жертвата.

— Сипах го! — извика той възбуден и продължи деликатния процес за примъкване на плячката в хеликоптера.

Един внезапен порив на вятъра отнесе въртолета вляво и автоматичната ръка изтрещя в стената. Табори усети как хватката му се отпусна.

— Изправи го! — закрепця, като се опитваше да прибере ръката. Докато Яманака се бореше да укроти люшкането на хеликоптера, без да иска наклони леко носа му надолу. Тримата мъже едновременно чуха болезненото стържене на металните перки и звука от трошенето им в бетонната стена.

Японският пилот моментално задейства бутона за защита и машината премина на автоматичен контрол. Само след част от секундата писна пронизителна сирена и екранът в кабината пламна в червено: „ОПАСНА ПОВРЕДА. ВЕРОЯТНОСТ ЗА КАТАСТРОФА. КАТАПУЛТИРАЙ ЕКИПАЖА!“ Яманака изобщо не се поколеба. В следващия момент той вече летеше извън кабината, а над него се разтваряше парашута му. Табори и Браун го последваха. В момента, в който унгарският инженер извади ръцете си от специалните ръкавици, челюстите в края на механичната ръка увиснаха и приличното на броненосец създание се изсипа от около стотина метра височина върху бетона, където се разби на хиляди малки парченца.

Останалият без пилот въртолет се завъртя и се насочи към земята. Въпреки всичките задействани, намиращи се в пълна изправност, автоматични контролни системи за осигуряване на кацането, повредената машина не можа да се приземи нормално. Подскочи няколко пъти на шейните си при удара в земята, а после се килна на една страна.

Недалече от мястото, където се приземи хеликоптерът, от един отворен асансьор скочи снажен военен, облечен в кафява униформа.

Той току-що бе слязъл от контролния център на експедицията и явно бе възбуден, защото крачеше бързо към флаера, който го очакваше. Зад него подтичваше руса жена с гъвкаво тяло и униформа на Международната космическа академия, праметнала камера и останалото оборудване на видео оператор през двете си рамене. Военният бе генерал Валери Борзов, главен командир на проекта „Нютон“.

— Има ли ранени? — направо запитва той човека във флаера, електроинженера Ричард Уейкфилд.

— Янош си е контузил рамото доста сериозно, явно при катапултирането. Но току-що ми се обади Никол по радиостанцията, че няма нищо счупено нито пукнато, само много натъртвания.

Генерал Борзов скочи на предната седалка на флаера до Уейкфилд, който седеше пред пулта за управление. Русокосата жена — видеожурналистката Франческа Сабатини, спря да снима, свали камерата от рамото си и отвори задната врата. Борзов нетърпеливо махна с ръка към нея:

— Върви да видиш какво става с Жарден и Табори — посочи той през полето. — Уилсън сигурно вече е пристигнал там.

Флаерът с Борзов и Уейкфилд се отправи в противоположна посока. Изминаха около четиристотин метра, преди да спрат до Дейвид Браун — около петдесетгодишен слаб мъж, облечен в нова пилотска униформа. Той тъкмо бе сгънал парашута си и в момента се опитваше да го натъпче в раницата. Генерал Борзов скочи от стъпалото в движение и доближи американския учен.

— Добре ли сте, доктор Браун? — огледа го генералът, явно нетърпелив, без да спазва условностите на добрия тон.

Браун кимна, но не отговори.

— В такъв случай — продължи генерал Борзов със сдържан глас — вероятно бихте могли да ми отговорите на въпроса какво сте мислили, когато сте наредили на Яманака да премине на ръчно управление? Струва ми се, че е по-добре да обсъдим нещата тук, когато няма други членове на екипажа.

Доктор Дейвид Браун продължи да мълчи.

— Не видяхте ли предупредителните сигнали? — след кратка пауза отново заговори Борзов. — Дори за момент не ви ли мина през

ума, че безопасността на другите космонавти може да бъде застрашена от маневрата?

Браун най-накрая погледна Борзов с намръщено лице. Когато заговори, речта му бе накъсана и нервна, явно опитвайки се да прикрие емоциите, които го вълнуваха:

— Изглеждаше съвсем разумно да преместим хеликоптера по-близо до целта. Имаше още малко разстояние и това беше единственият начин, по който можеше да хванем биота. Целта на експедицията ни, в крайна сметка е да донесем вкъщи...

— Не ми обяснявайте на мен каква е целта на експедицията — прекъсна го енергично Борзов. — Запомнете, че аз самият съм изготвил стратегията. А освен това ще ви напомня, че задача номер едно, при всякакви обстоятелства, е безопасността на екипажа. Особено по време на тия тренировъчни операции... Трябва да ви кажа, че съм абсолютно изненадан от тия безумни фокуси, които се опитвате да изпълнявате. Хеликоптерът е повреден, Табори има наранявания и само късмет е, че няма никой убит.

Дейвид Браун повече не слушаше генерал Борзов. Беше се обърнал, за да донатъпче парашута си в прозрачната раница. От начина, по който държеше раменете си и яростта, с която натискаше бялата материя, лесно можеше да се разбере, че е бесен.

Борзов се завърна при флаера. Поседя замислен няколко секунди и след това се провикна през стъклото, предлагайки на доктор Браун да го откара до базата. Американецът безмълвно поклати глава, метна раницата на гръб и се отправи към мястото, където се намираха хеликоптерът и сградата.

3.

ЗАСЕДАНИЕ НА ЕКИПАЖА

Янош Табори седеше на обикновен стол, изнесен пред съвещателната зала на тренажорния корпус. Над главата му бяха надвиснали цяла дузина малки, но доста мощни портативни прожектори.

— Разстоянието от хеликоптера до биотичния модел бе точно на границата на възможностите за механичната ръка — обясняваше той, обърнат към малката камера, която Франческа Сабатини държеше в ръка. — На два пъти се опитах да го прихвана, но не успях. В този момент доктор Браун реши въртолета да премине на ръчно управление и да се доближим още по-плътно до стената. Точно тогава духна вятър...

Вратата на залата се отвори и отвътре надникна добродушно и засмяно червендалесто лице:

— Хайде, хайде, откога те чакаме — сърдечно го подкани генерал О'Туул. — Мисля, че Борзов започва вече да потропва с крак.

Франческа изключи светлините и прибра малката камера в един от джобовете на летателния си костюм:

— Е, унгарски хусарю! — засмя се тя. — По-добре засега да приключваме. Знаеш, че нашите вождове много мразят да чакат. — Приблужи до дребния мъж, прегърна го приятелски и леко потупа бинтованото му рамо: — Наистина се радваме, че си добре.

Един приятен чернокож мъж, някъде към четиридесетте, бе стоял съвсем наблизко по време на цялото интервю, но извън обсега на камерата, и усърдно записваше нещо върху малка плоска клавиатура във формата на квадрат със страна не повече от трийсетина сантиметра. Той влезе в залата след Франческа и Янош.

— Ще ми се тази седмица да натракам една статия за новите тенденции при телеоперациите с ръката и ръкавицата — пошепна Реджи Уилсън на Табори, докато сядаха на местата си. — Знаеш ли, че

имама гълпи от читатели, които са абсолютно полудели по всичките тия технически дивотии?

— Много се радвам, че вие тримата успяхте да се присъедините към нас — саркастичният глас на Борзов мощно избуча в съвещателната зала. — Вече започнах да си мисля, че събиранията на екипажа са се превърнали в неприятно задължение за всички ви. Предполагам, че пречат на доста по-важните задачи да пускате съобщения в медиите за нашите несполуки или пък да пишете задълбочени научни статии. — Той посочи с пръст Реджи Уилсън, чието вездесъщо плоско компютърче бе поставено на масата пред него: — Уилсън, независимо дали сте съгласен или не, първото ви задължение е да бъдете член на този екипаж, а чак след това журналист. Може ли поне веднъж да приберете тая проклетия и да слушате? Трябва да ви съобщя няколко неща и не искам никой да ги записва.

Уилсън прибра компютъра в куфарчето си. Борзов стана и започна да говори, крачейки из стаята. Масата в съвещателната зала на екипажа представляваше издължен овал, като в най-широката си част достигаше два метра. Около нея имаше дванайсет места, всяко снабдено с компютър и монитор, деликатно вкарани под повърхността. Когато не се използваша, те бяха скрити с лъскави капаци, точно от същата материя, от която бе направена и масата — умела имитация на дърво. Както винаги, така и сега, другите двама военни от екипажа на експедицията, европейският адмирал Ото Хайлман (героят от Съвета за правителствена намеса по време на кризата в Каракас) и генералът от Американските военновъздушни сили Райън О’Туул, бяха заели столовете от двете страни на Борзов в единия край на масата. Останалите девет члена от екипажа на експедиция „Нютон“ никога не се даха на едно и също място, нещо, което изкарваше от равновесие болезнено привързания към дисциплината адмирал Хайлман, също и неговия командир Борзов, но не чак до такава степен.

Понякога „непрофесионалистите“ от екипажа се скупчваха на срещуположния край на масата и оставяха „космическите кадети“ — име, под което бяха известни възпитаниците на Космическата академия — да образуват буферна зона в средата. След почти цяла година непрекъснато внимание от страна на медиите към дванайсетте души от програмата „Нютон“, публиката бе класифицирала три

подгрупи: непрофесионалистите — двама учени и двама журналисти; военната тройка; и петимата космонавти, на които щеше да се наложи да извършат по-голямата част от специфичната работа по време на експедицията.

В този ден обаче двете цивилни групи се бяха размесили. Японският интердисциплинарен учен Шигеру Такагиши, изключително популярен като най-добрия специалист в света по първата експедиция към Рама преди седемдесет години (а също така автор и на Атлас на Рама, задължително четиво за всички членове на екипажа), седеше в средата на овала между руската пилотка Ирина Тургенева и английския космонавт, електроинженера Ричард Уейкфилд. Точно срещу тях се намираха: биоложката Никол дьо Жарден, подобна на скулптура от тъмен бронз, която имаше смесен френско-африкански произход; почти механизираният японски пилот Яманака и очарователната синьора Сабатини. Последните три места в „южния край“ на овала гледаха към големите карти и диаграми на Рама, разположени на срещуположната стена, и бяха заети от тъмнокожия американски журналист Уилсън, бърбивия Табори (съветски космонавт от Будапеща) и доктор Дейвид Браун. Браун изглеждаше много сериозен и делови; още в началото на разговора пред него стоеше разпръсната купчина листа.

— За мен е съвсем неразбираемо — говореше Борзов, докато крачеше решително из стаята — как някой от вас може да забрави дори и само за момент, че е бил избран да участва в нещо, което може да се окаже най-важната мисия в историята на човечеството? Но наблюдавайки този последен етап от подготовката при симулирани условия, трябва да ви призная, че започвам да имам сериозни съмнения спрямо някои хора. — Той направи още няколко крачки, този път безмълвно, и продължи: — Има такива, които вярват, че новият Рама ще бъде копие на своя предшественик и все така безразличен и високомерен към всякакви дребни същества, дошли да го оглеждат. Признавам, почти сигурни са същият размер и конфигурация, според радарните данни, които продължаваме да получаваме през последните три години. Но дори и да се окаже още един мъртъв кораб, построен от извънземни, изчезнали преди хиляди години, тази мисия пак ще си остане най-важното нещо за нас, поне докато сме живи. Ето защо ми се струва, че всеки един трябва да даде това, на което е способен.

Руският генерал замълча, за да събере мислите си. Янош Табори понечи да запита нещо, но Борзов го прекъсна и отново се впусна в монолога си:

— Представянето ни като екип в последната част на тренировъчната програма е направо отвратително. Наистина някои от вас бяха чудесни — и вие знаете кои, но точно толкова от останалите действията, като че ли нямат никакво понятие за какво се отнася тази мисия. Сигурен съм, че двама или трима дори не четат указанията от протоколните листинги преди започването на всяка тренировка. Знам, че понякога са скучни, но всички от екипажа се съгласиха, когато преди десет месеца ви бяха посочени задълженията да се учат процедурите, да се изпълняват протоколите и политиката на проекта. Дори и от онези, които нямат предварителен летателен опит.

Борзов се спря пред една от картите на стената: уголемен изглед на част от Ню Йорк вътре в първия Рама. Тази област с високи стройни сгради, напомнящи небостъргачите на Манхатън, всички скупчени на един остров в средата на цилиндрично море, бе частично картографирана по време на първата експедиция до небесния гост.

— След шест седмици ние ще се срещнем с неизвестен космически кораб, който вероятно ще съдържа подобен град и цялото човечество се надява на нас да го представим. Не знаем какво ще открием там. Колкото и да се подготвяме, може да се окаже недостатъчно. Затова планираните действия, които трябва да извършваме, се налага да бъдат до такава степен усъвършенствани и автоматизирани, че умовете ни да бъдат свободни да решават всевъзможните изненади, които възникват пред нас.

Командирът седна на председателското място на масата.

— Днешната тренировка си беше чист провал. Можеше съвсем лесно да загубим трима много ценни членове на екипажа, както и един от най-скъпите хеликоптери, които някога са били строени. Затова още веднъж искам да напомня на всички приоритетите на експедицията, така както бяха одобрени от Международната космическа агенция и Съвета на правителствата. Най-важният елемент е безопасността на екипажа. На второ място е анализирането или откриването на някаква заплаха, ако такава съществува, за човешкото население на планетата Земя. — Сега Борзов гледаше директно към Браун с предизвикателен поглед, но мъжът срещу него дори не мигна. — Само когато тези две

условия са изпълнени и раманският кораб е преценен като безвреден, чак тогава залавянето на един или два от биотите ще излезе на преден план.

— Бих искал да напомня на генерал Борзов — звучният глас на Дейвид Браун почти застъпи последните думи на командира му, — че някои от нас не са съвсем уверени в сляпото прилагане последователността на приоритетите. Важността на биотите за научното общество не може да бъде надценявана. Както многократно съм изтъквал на срещи с космонавти, така и по различни случаи в масмедииите, ако Рама II се окаже идентичен с първия — което би означавало, че той изцяло игнорира нашето присъствие — а ние действаме толкова мудро, че не успеем да заловим дори един-единствен биот, преди да се наложи да напуснем извънземния кораб и да се върнем на нашата планета, това би означавало да пропуснем изключителен шанс за науката, само заради успокояване общия страх на световните политици.

Борзов понечи да отговори, но доктор Браун се изправи и го спря с властен жест:

— Не, не, изслушайте ме до края. Вие ме обвинихте в дълбока некомпетентност по повод днешното ми поведение по време на тренировката и аз имам правото да се защита. — Той взе от купчината една компютърна разпечатка и я размаха пред лицето на Борзов: — Ето основните условия за днешната симулирана задача, така както са определени и изпратени от вашите инженери. Нека опресня паметта ви с някои от съществените моменти, ако сте ги забравили. „Обстановка: Условие 1 — Намираме се почти в самия край на мисията и вече със сигурност е установено, че Рама II е съвсем пасивен и не представлява никаква заплаха за Земята. Условие 2 — По време на експедицията спорадично са забелязани отделни биотични екземпляри, и то никога в групи.“

По израженията върху лицата на останалите си колеги Дейвид Браун усети, че началото на изложението му е минало успешно. Той пое дълбоко въздух и продължи:

— След като прочетох условията на обстановката, реших, че точно тази тренировка представлява последен шанс за залавянето на биот. По времето на самия тест си мислех какво би означавало, ако не успеем да донесем един или няколко екземпляра от тях на Земята.

През цялата човешка история единственият истински потвърден контакт с извънземна цивилизация се е осъществил през 2130 година, когато нашите космонавти кацнаха на борда на Рама I.

И въпреки това, погледнато от страни, ползата от тази среща е много по-малка, отколкото би трябвало да се очаква. Разбира се, ние разполагаме с купища отделни изследвания от първата експедиция, включително и информацията от детайлната дисекция на паяковия биот, направена от доктор Лаура Ърнст. Но космонавтите донесоха къщи един-единствен предмет, изработен от извънземната цивилизация — малко парче от някакъв вид биомеханично цвете, чиито физически характеристики вече необратимо се бяха променили, преди да може да бъде разгадана дори и една малка част от тайните му. В общи линии не си взехме никакъв сувенир от тази първа екскурзия. Ни пепелници, ни чаши за спомен, нито пък дори някой транзистор от апаратура, който да подсказе нещо за инженерите от Рама. Ето сега ни се предоставя втора възможност.

Доктор Браун вдигна поглед към сводестия таван над главата си. Гласът му прозвуча дълбоко и мощно:

— Ако имаме възможност по някакъв начин да открием и донесем обратно със себе си два или три различни биоти и след това успеем да анализираме тези същества, за да изследваме загадките им, то само тогава, без съмнение, експедицията ни ще бъде най-важният исторически факт от развитието на човечеството. Защото, за да разберем в дълбочина инженерната мисъл на рамианите, ние ще трябва в истинския смисъл на думата да установим първия контакт с тях.

Дори и генерал Борзов изглеждаше впечатлен. Както често се случваше, Дейвид Браун бе използвал красноречието си, за да превърне поражението в победа. Ако не пълна, то поне частична. Съветският генерал реши да смени тактиката:

— И все пак — успя Борзов да се вмъкне в паузата на Брауновата реторика. Интонациите в гласа му бяха значително смекчени. — Ние никога не бива да забравяме, че човешкият живот е заложен на карта по време на експедицията и че не трябва да правим нищо, с което да увеличаваме риска. — Той огледа останалите членове на екипажа около масата. — И аз, точно толкова, колкото всеки един от вас, искам да донесем биоти и други мостри при завръщането си от Рама — продължи той. — Но трябва да ви призная — това безгрижно

предположение, че вторият кораб ще бъде точно копие на първия, дълбоко ме смущава. Какво е доказателството, което имаме от първата среща, че рамианите, или каквито и да са там, са добронамерени? Никакво. Може да стане опасно, ако се опитаме твърде рано да хванем биот.

— Няма никакъв начин да бъдем сигурни в каквото и да било, капитане — обади се Ричард Уейкфилд, който седеше между Борзов и Браун. — Дори и да се потвърди, че този кораб е абсолютно идентичен с първия, ние въпреки това не можем да знаем какво би се случило в мига, в който се опитаме да заловим биот. Нека предположим за момент, че доктор Браун е прав и двата космически кораба са просто изключително сложни роботи, проектирани преди милиони години от изчезнала вече цивилизация от противоположния край на галактиката. Как да предвидим какви защитни програми са закодирани в тези биоти при нападение над тях? Ами ако биотите са неделими части, по начин, по който ние дори не можем да предположим, от цялостното функциониране на кораба? Тогава ще бъде съвсем естествено, въпреки че са машини, да бъдат програмирани да се защитават. И съвсем разбираемо е, че ако нещо бъде изтълкувано като враждебен акт от наша страна, може да предизвика промени в цялостното поведение на кораба. Спомням си за един наш автоматичен кораб без екипаж на борда, който се разби в етановото море на Титан през 2012 година — той беше записал съвсем различна информация в зависимост от това, което...

— Чакай, чакай — прекъсна го Янош Табори с приятелска усмивка. — Мистериите на ранните изследвания на Слънчевата система от роботизирани кораби не са в дневния ред на днешното надгробно слово. — Той се обърна и погледна към Борзов в другия край на масата: — Капитане, рамото ме боли, стомахът ми е празен, а и преживяванията по време на днешната тренировка доста ме изтощиха. Целият този разговор е чудесен, но ако нямаме да си кажем нещо специално, ще бъде ли неудобно, ако предложи да свършим по-рано, за да имаме време да си подредим багажа?

Адмирал Хайлман се наведе напред:

— Космонавт Табори, генерал Борзов ръководи събиранията на екипажа. Той единствен може да определи...

Съветският командир махна с ръка към Хайлман:

— Няма нужда, Ото. Мисля, че Табори е прав. Днес бе доста напрегнато и като имаме предвид, че това е краят на седемнайсетдневна подготовка, мисля, че наистина е по-добре да водим разговора, когато сме отпочинали.

Борзов се изправи:

— Добре. Засега приключваме. Бързият транспорт за летището е веднага след вечеря. — Хората станаха и започнаха да събират нещата си от масата. — По време на почивката — продължи Борзов като заключение — искам всеки от вас да си помисли докъде е стигнал с графика. Остават ни само още две седмици тук, в учебния център, преди края на годината и Коледните празници. Веднага след това започваме активна предстартова подготовка. Следващият цикъл упражнения е последната ни възможност. Надявам се, всеки от вас да се върне напълно подготвен за оставащата работа — и още веднъж си позволявам да ви напомня за важността на експедицията ни.

4. ГОЛЕМИЯТ ХАОС

Навлизането на космическия кораб Рама I в Слънчевата система в началото на 2130 година оказва значително влияние върху развитието на човешката история. Въпреки че не се забелязаха никакви очебийни промени във всекидневния живот, след завръщането на екипажа, воден от командира Нортън, ясното и недвусмислено доказателство, че съществува друга изключително по-напреднала цивилизация (или в крайна сметка поне е съществувала) някъде във Вселената, доведе до преосмисляне мястото на Homo sapiens в цялостната схема на Космоса. Сега вече бе ясно като бял ден, че някакви други химически елементи и съединения, несъмнено също резултат на Големия взрив, са се сдобили със съзнание на някое друго място и по някое друго време. Кой бяха тези рамиани? Защо бяха построили такъв гигантски, безумно сложен космически кораб и го бяха изпратили на екскурзия по нашия край? Едновременно и в частните, и в официалните разговори, рамианите бяха неизменно тема номер едно, месеци наред.

Някъде около година човечеството, където повече, където по-малко, търпеливо чакаше нов знак за присъствието на рамианите. Прецизни изследвания с мощни телескопи бяха извършени по всички дължини на вълните, за да се открие допълнителна информация, свързана с отпътувалия пришелец. Небето обаче бе спокойно. Рамианите си бяха заминали така тихо и необяснимо, както и бяха дошли.

След като „Ескалибур“ заработи и щателното претърсване на небето не донесе нищо ново, бе забелязана значителна промяна в обществото по отношение на първия контакт с Рама. За една нощ срещата се бе превърнала в история, събитие, което се бе случило и сега бе приключено.

Тенденцията, прокарана от вестниците и списанията, които започваха всяка своя статия с фрази като: „Когато рамианите се завърнат...“ се промени на: „Ако някога се състои нова среща със съществата, построили огромния космически кораб, открит през 2130

година...“ Това, което бе схващано като неотменна заплаха, запазено право върху бъдещето на човечеството, бързо се превърна в любопитен исторически факт. Вече не беше толкова модерно да се борави с фатални изрази като „завръщането на рамианите“ или „съдбата на човешката раса във Вселена, обитавана от интелигентни същества.“ Човечеството си отдъхна, поне за момента. След това изпадна в такъв пристъп на нарцисизъм, че в сравнение с него всички по-раншни исторически периоди на самовлюбеност, направо бледнееха.

Твърде лесно бе да се разбере надигането на вълната от безочливо самодоволство в световен мащаб. Като резултат от срещата с Рама имаше някаква основна промяна в човешката психика. Преди този контакт, Земята бе смятана от хората за единствения случай на развита цивилизация. Идеята, че земната раса като група може да контролира съдбата си в бъдещето, бе важна отправна точка в почти всички философски теории. Това, че рамианите съществуваха (или бяха съществували, без значение какво е граматичното време, философската логика достигаше до един и същ извод), променяше всичко. Човечеството не беше единствено, а и вероятно не представляваше нищо уникално. Просто бе въпрос на време преобладаващата идея за хомоцентрична структура на Космоса да се разбие от присъствието на другите. Следователно много лесно можеше да се направи изводът защо начинът на живот на повечето човешки същества внезапно направи завой към лесните удоволствия, буквално наподобявайки нещата от преди петстотин години, когато, в подобна ситуация, Робърт Херик бе призовал в едно свое стихотворение всички девственици да изживеят по най-добрия начин отминаващите дни. То започваше по следния начин:

*Докато са свежи
пъпките на своите рози оберете.
Миналото отлетя навеки...*

През първите две години след срещата се появи глобален и много подозрителен бум на потреблението, придружен с нарастваща алчност. Дива страст към купуване на всичко, създавано от обществото, се насложи върху слаба икономическа инфраструктура, балансирана по

отношение на негативните тенденции в началото на 2130 година, когато първият рамиански космически кораб навлезе във вътрешността на Слънчевата система. Мержелеецата се рецесия бе отложена през 2130 и 2131 чрез съвместните усилия на правителствата и финансовите институции, въпреки че фундаменталната икономическа немощ никога не бе публично призната. При подновената страст към купуването в началото на 2132 година, светът прескочи направо в един период на бърз растеж. Производствените мощности се разшириха, фондовите борси експлодираха и потребителското доверие и цялостната заетост на работната ръка достигнаха най-високите си стойности. Възцари се безпрецедентен до този момент просперитет и като краен резултат бе постигнато едно бързо, но съвсем съществено повишаване на жизнения стандарт на почти цялото население на Земята.

Към края на 2133 година, обаче, някои от най-опитните изследователи на нашата история съвсем ясно прозряха, че „Рамианският бум“ води човечеството към катастрофа. Мрачни предупреждения за надвисналата икономическа криза започнаха да се дочуват тук и там между еуфоричните крясъци на милионите, които напоследък се бяха изкачили на по-горно стъпало в средната и висша класи. Предложенията да се балансират бюджетите и лимитират кредитите на всички нива от икономиката, бяха пренебрегнати. Вместо това се положиха последователни усилия да се посрещнат по един или друг начин огромните покупателни способности, заложили в ръцете на населението, което забрави думата „чакай“, да не говорим пък за „не“.

Световната фондова борса започна да пращи през януари 2134 като предупреждение за предстоящия крах. Но на повечето човешки същества, разпръснати по цялата Земя и колониите в Слънчевата система, дори мисълта за подобно нещо не можеше да се побере в главите. В крайна сметка, световната икономика бе имала положително развитие за около девет години, а последните две дори представляваха връх, ненадминат от два века насам. Световните лидери претендираха, че най-накрая са открили механизма, който наистина може да възпира низходящите тенденции в капиталистическото развитие на обществото. И хората им вярваха — но само до началото на май 2134 година.

През първите три месеца на годината световните фондови борсови пазари започнаха да спадат — отначало бавно, а след това на

значителни скокове. Много хора, които споделяха суеверието на общественото мнение спрямо космическите гости, преобладаващо в последните два века, свързаха трудностите на борсите със завръщането на Халеевата комета. Появяването ѝ през март се оказа далеч по-ярко, отколкото някой бе очаквал. Седмици наред учените от целия свят се състезаваха в предположенията си за обяснението защо този път кометата е по-бляскава от предвиденото. След като профуча през перихелия в края на март и започна да се наблюдава с просто око в средата на април, огромната ѝ опашка запълни почти цялото вечерно небе.

За разлика от небесните, земните проблеми изцяло бяха посветени на приближаващата световна икономическа криза. На 1-ви май 2134 година три от най-големите международни банки обявиха неплатежоспособност поради лоши кредити. Два дни по-късно паниката завладя света. Повече от един милиард домашни компютърни терминала, свързани с международните финансови пазари, бяха включени, за да връщат обезценените акции и съкровищни бонове. Комуникационното натоварване на Глобалната Мрежова Система (ГМС) изведнъж се оказа огромно. Уредите за пренасяне на данни по ГМС бяха натоварени много над възможностите им и проектираните мощности. Цифровите блокировки на апаратурата започнаха да бавят преноса на данни отначало с минути, а после с часове, което даде допълнителен тласък на паниката.

До края на седмицата станаха ясни две неща — това, че цените на акциите на фондовите борси са паднали наполовина и много индивидуални, големи и малки инвеститори, които са използвали кредитните си лимити, в момента се бяха оказали буквално без пукнат грош. Дублиращите цифрови бази, които следяха личните банкови сметки и автоматично превеждаха пари за изравняване на взиманията по тях, бяха включили алармените сигнали в почти два процента от домовете по целия свят.

Но в крайна сметка, истинското положение беше далеч по-жестоко. Съвсем малък процент от транзакциите се осъществяваха поради съпротивата на компютрите, тъй като обемът от информация във всички посоки се оказа многократно по-голям от някога прогнозирания. Казано на компютърен език — цялата световна финансова система бе „зацклила“. Милиарди и милиарди

информационни блокове от по-ниско приоритетно ниво бяха „отлагани“ за по-късно от компютърната мрежа, докато задачите с по-високо ниво се обслужваха с предимство.

Резултатът от цялото това задържане на информация беше, че в повечето случаи в индивидуалните електронни банкови сметки с часове или дори с дни не се вписваше кредитът, за да покрие нарастващите липси на фондовата борса. В момента, в който частните притежатели на банкови сметки разбраха какво става, те се втурнаха презглава да харчат това, което показваха техните извадки от банките, преди компютрите да завършат транзакциите. Докато дойде време правителствата и финансовите институти напълно да разберат какво именно се случва и да решат да се намесят за овладяване на положението, се оказа, че вече е твърде късно. Системата беше преживяла фатална криза. За да се възстанови, бе необходимо да се пресее и изхвърли целият боклук, след това отново да се вкарат резервните файлове, съдържащи запис на цялата начална информация, съхранявани в сто и няколко, пръснати по целия свят, компютърни центъра.

За около три седмици цялата електронна финансова система, която управляваше всички парични транзакции, бе недостъпна. Никой не знаеше колко пари има всъщност. Тъй като много отдавна банкнотите бяха почти излезли от употреба, то само ексцентрици или колекционери притежаваха достатъчно пари в брой, за да си пазаруват в бакалниците. Хората се върнаха към натуралната размяна, за да задоволят насъщните си нужди. Заеми в натура, на базата на приятелства и лични познанства, помогнаха на мнозина временно да преживеят. Но това бе едва началото. Всеки път, когато международното ръководство на световната финансова система обявяваше, че се опитва да „влезе по линията“ и молеше обикновените граждани да не включват личните си терминали, „освен при извънредни случаи“, точно тогава се получаваше тъкмо обратното: запитванията задръстваха системата, а компютрите отново излизаха извън строя.

Трябваше да минат само още две седмици, докато световните учени открият причината за допълнителната яркост на Халеевата комета при тогавашната ѝ поява. Но четири месеца бяха необходими, за да могат хората отново да разчитат на сигурна информация от ГМС.

Цената, която човечеството плати за този хаос, бе неизмерима. В момента, в който електронната икономическа дейност се възстанови, светът бе изпаднал в дълбока финансова рецесия, която щеше да достигне дъното си чак дванайсет години по-късно. И нови петдесет години трябваше да изминат преди брутният световен продукт да достигне нивото отпреди „Катастрофата през 2134 година“.

5. СЛЕД КАТАСТРОФАТА

Съществува мълчаливо съгласие, че Големият хаос дълбоко промени човешката цивилизация във всяко едно отношение. Нямахше част на обществото, която да остане незасегната. Катализаторите за бързата катастрофа на съществуващата институционална структура бяха провалянето на пазара и последвалата гибел на глобалната финансова система, но въпреки това тези събития сами по себе си не бяха достатъчни да определят хода на световната история в един период на безпрецедентна депресия. Това, което последва големия срив, би могло да се опише като комедия от грешки, ако не бяха загинали толкова много хора в резултат на некадърно прогнозиране. В самото начало невежи политически лидери отричаха или пренебрегваха съществуващите икономически проблеми, след това пък се впуснаха в трескава активност и предприеха серии несъгласувани една с друга мерки, които още повече объркаха и задълбочиха ситуацията. В крайна сметка, те вдигнаха ръце от отчаяние, когато видяха, че световната криза се задълбочава и разширява. Всички опити да се координират международните решения бяха обречени на провал от нарастващата нужда всяка суверенна нация да се придържа към собствената си конституция.

От сегашна гледна точка става пределно ясно, че интернационализирането на света, което се развиваше през двайтсет и първи век, притежаваше един доста сериозен недостатък. Въпреки че много дейности: комуникации, търговия, транспорт (включително космическия), регулиране на парите, миротворството, размяната на информацията и защитата на околната среда — споменаваме само най-главните — бяха станали наистина международни (а даже и интерпланетарни, ако прибавим космическите колонии), повечето от многостранните договори, които институционализираха тези отношения, съдържаха клаузи, които позволяваха всяка отделна държава едностранно да прекъсва споразумението, позовавайки се на

един относително кратък текст, ако общата политика „повече не обслужва интересите“ на въпросната държава. С една дума, всяка страна, която участваше в международния съвет, имаше правото едностранно да прекъсне участието си в него, когато не беше съгласна с действията на общността.

Годините, които предшестваха срещата с първия рамиански космически кораб през 2130, бяха години на изключителна стабилност и просперитет. След като светът се съвзе от опустошителния кометен дъжд върху Падуа в Италия през 2077 година, измина половин век на умерено развитие. С изключение на няколко относително кратки и не толкова жестоки икономически рецесии, по време на този период жизненият стандарт се повишаваше непрекъснато в широк кръг държави. Регионалните войни и граждански вълнения бяха редки и то предимно в изостаналите райони, но съгласуваните усилия на световната общност винаги успяваха да ограничат тези опасни огнища, преди да е станало твърде късно. Нямаше никакви съществени кризи, които да подложат на изпитание стабилността на новия световен механизъм.

Въпреки това, веднага след срещата с Рама I, се осъществиха много сериозни промени в основния правителствен апарат. Първо, спешното отпускане на суми за поддържането на „Ескалибур“ и останалите големи, свързани с Рама научни проекти, отне приходите на други, вече утвърдени, програми. След това, още в началото на 2132 година, широко пропагандираното намаляване на данъците, за да останат повече пари в ръцете на отделната личност, допълнително оряза необходимите суми за рутинна обществена дейност. До края на 2133 година в повечето от новите международни институции имаше много незаети места и те действаха неползотворно. Така че кризата на световния пазар стана по време, когато в умовете на населението вече бе покълнало съмнението към ефективността на цялата мрежа от международни организации. Тъй като финансовият хаос продължаваше, съвсем лесно за всяка отделна нация бе да спре превеждането на фондове към глобалните световни фондове и интернационални институции, които все още може би имаха възможността да спрат надигащата се вълна на катастрофата, ако бяха правилно насочени и неопорочени още в началото от късогледни политически лидери.

Ужасът, настъпил от Големия хаос, бе описан в хиляди и хиляди исторически текстове. Основните проблеми през първите две години бяха безработицата в ракетното дело и банкрутите, едновременно на частни лица и корпорации, но всички тези финансови трудности започнаха да изглеждат незначителни, когато започна да се увеличава броят на бездомните и гладуващите. Селища от палатки и кашони започнаха да изникват в парковете на всички големи градове през зимата на 2136–37 година и общинските власти проявиха чудеса от храброст, за да осигурят прехраната и преживяването на хората в тях. Ставаше въпрос да се ограничат трудностите, възникнали от предполагаемото „временно“ присъствие на тези тълпи от недохранени и безработни индивиди. Но икономиката не даваше никакви признаци за подобрение и съответно градовете на бедняците — за изчезване. Вместо това тези селища се превърнаха в постоянна характеристика на урбанизираното общество, пълзящо раково образувание, което съдържаше в себе си цял един затворен свят със свои стойности и дейност, съвършено различни от тези на градовете приемници, които ги носеха върху телата си. Колкото повече време минаваше и палатковите градове все повече се превръщаха в кипящи котли на отчаянието, толкова повече настръхналите оградени територии, в центровете на големите метрополитени, заплашваха да се взривят и да разрушат цялата околност, която им бе позволила да съществуват. Освен страха от този постоянно надвиснал дамоклев меч на гражданска анархия, светът преживя и една ужасяващо студена зима — 2137–2138 година, в която структурата на модерната цивилизация все още, повече или по-малко, си оставаше непокътната.

През началото на 2138 година в Италия се случиха няколко неща, които бяха свързани с един млад, неженен мъж на име Микеле Балатрези, бе Францискански послушник, който по-късно щеше да стане известен навсякъде като Сан Микеле от Сиена. Именно той бе в центъра на световното внимание и успя временно да отложи разпадането на обществото. Микеле представляваше блестяща комбинация от гениалност, душевни и политически умения, чаровен оратор и полиглот, с безпогрешен нюх за целта и начина на постигането ѝ. Излязъл на световната сцена съвсем неочаквано в Тоскана, той сякаш се появи от нищото, носейки страстни религиозни послания към сърцата и умовете на множество изплашени или лишени

от граждански права земни жители. Неговите последователи се умножаваха с бързина и спонтанност, която не признаваше никакви международни граници. Балатрези стана потенциална заплаха за почти всички известни политически лидери с непоколебимите си призови за общо разрешаване на проблемите, стоящи пред човешкия род. Обаче когато през юни 2138 година бе убит при ужасяващи обстоятелства, сякаш в човечеството изчезна и последната искрица оптимизъм. Цивилизованият свят, който дълги месеци се крепеше единствено от несигурна надежда и от тънката нишка на традицията, изведнъж се разпадна.

Бе направо кошмарно човек да живее в периода от 2138 до 2142 година. Молитвите за спасение от нещастията не секваха. Навсякъде цареше глад, беззаконие и болести, а локалните войни и бунтовете просто нямаха чет. Пълна разруха бе обхванала основните институции на модерната цивилизация, което определяше безумно съществуване за всички, освен за малцината привилегировани, оттеглили се в своите убежища. Светът се беше побъркал по възможно най-опасния начин и всички опити да се променят нещата от добронамерени групи граждани, бяха обречени на провал, защото решенията, които те предлагаха, бяха само локални, а проблемите имаха глобално естество.

Големият хаос се пренесе и на колониите в Космоса и това доведе до прибързаното затваряне на една славна страница от историята на великите открития. След като икономическото бедствие обхвана Земята, обитаемите планети, разпръснати из Слънчевата система, които не можеха да съществуват без постоянен приток на пари, припаси и персонал, изведнъж се превърнаха в доведеното дете на човечеството. В резултат на това, почти половината от постоянно живеещите там, се върнаха обратно към 2140 година, понеже условията на живот се бяха влошили дотолкова, че те предпочитаха трудностите от привикването със земната гравитация и ужасяващата бедност, пред перспективата да останат в колониите и почти със сигурност да измрат. Емигрантският процес се ускори през 2141 и 2142 — години, характерни с механичното разрушаване на изкуствено изградените екосистеми в колониите и началото на ужасяваща липса на резервни части за цялата флота от автоматични космически кораби, използвани да поддържат новите поселища.

В края на 2143 година само малък брой твърдоглави колонисти бяха останали на Луната и Марс. Всички космически комуникации бяха нередовни и несигурни. Нямаше пари да се поддържат дори радиовръзките с последните извънземни заселници. Съветът на Обединените планети бе престанал да съществува още преди две години. Не бе проведен никакъв световен форум, който да обсъди проблемите на човешкия род; а Съветът на Правителствата нямаше да бъде свикан още пет години. Последните две останали колонии напразно се бореха да избегнат смъртта. През следващата 2144 година бе извършена последната за този период космическа експедиция с екипаж на борда. Това бе спасителен полет, осъществен под ръководството на една мексиканка, на име Бенита Гарсия. Натоварила се на една стара бричка, сглобена от изхвърлени части на космически кораби, мис Гарсия и тричленният ѝ екипаж успяха да се доберат до геосинхронната орбита на повредения лайнер „Джеймс Мартин“, последното движещо се междупланетарно транспортно средство, и да спасят двайсет и четири от общо стотината жени и деца, репатрирани от Марс. В съзнанието на всеки космически историограф, спасяването на пътниците от „Джеймс Мартин“ бележи края на една епоха. След шест месеца и последните космически станции бяха напълно изоставени и нито едно човешко същество не напусна Земната орбита за почти около четиридесет години.

2145 година. Разбуненият свят чак сега успява, да проумее смисъла на някои от международните организации, пренебрегнати и дискредитирани в началото на Големия хаос. Най-талантливите индивиди на човечеството, избегнали политическо ангажиране в процъфтяващите първи десетилетия на века, започнаха да разбират, че единствено чрез техните колективни усилия ще може отново да се възстанови обликът на цивилизования свят. В самото начало резултатите от грандиозния им труд бяха повече от скромни, но те възпламениха фундаменталния оптимизъм на човешкия дух и започнаха процеса по възраждането. Лека-полека елементите на човешката цивилизация отново започнаха да се възвръщат.

Трябваше да минат нови две години, за да може цялостното съживяване най-накрая да бъде отбелязано и в икономическата статистика. В края на 2147 година общото производство бе спаднало до 7% от нивото преди Големия хаос. Безработицата в развитите нации

клонеше към 35%, а в някои изостанали страни броят от безработните и работещите на непълнен ден достигна 90%. Беше изчислено, че някъде към един милион души са умрели от недояждане само през ужасната 2142 година, когато тропическите райони бяха обхванати от незапомнена суша и, разбира се, глад. Комбинацията от астрономически високото ниво на смъртност, в резултат на голям брой причини, и ниската раждаемост (кой би искал да има деца в такъв безнадежден свят), доведе до намаляване населението на планетата почти с един милиард души. Това се случи в края на петдесетте години на XXII век.

Безрадостният живот по време на Големия хаос остави дълбок отпечатък върху цяло едно поколение. Когато тези години отминаха и децата, родени след времето на неговото затихване пораснаха, те се изправиха срещу родители, чиято предпазливост достигаше размерите на фобия.

Да бъдеш тийнейджър през 60-те и 70-те години на XXII век означаваше, че си бил подложен на невероятно строго възпитание. Спомените за ужасните травми от младостта караха родителите да бъдат изключително сурови по отношение на децата си. Животът за по-възрастното поколение в никакъв случай не изглеждаше като разходка с увеселително влакче из лунапарк. Напротив, това бе съвсем сериозен въпрос и според тях само чрез съчетанието на желязна дисциплина, устойчиви ценности и непоколебимо преследване на значими цели, човек можеше евентуално да придобие нещо подобно на равновесие.

Следователно обществото, което се оформяше през 2170 година, бе коренно различно от свободното, неспъвано от никакви предразсъдъци и ограничения общество петдесет години по-рано. Много от старите и здраво вкоренени институти, като националната държава, Римокатолическата църква, Английската монархия, разцъфтяха отново след петдесетгодишен застой. Те имаха успех, защото бързо се приспособиха към новите условия и заеха ръководни позиции в периода на възстановяване, който последва Големия хаос.

Към края на 2170 година, когато планетата вече бе придобила някаква стабилност, започна да се възвръща интересът към космическите пътешествия. Ново поколение научноизследователски и комуникационни сателити бяха пуснати в орбита чрез

реконструираната Международна космическа агенция, един от административните клонове на Съвета на Правителствата. Тая дейност отначало бе плаха и бюджетите, които МКА отпускаше — много ниски. Активно участваха само развитите нации. След като успешно се възстановиха пилотираните полети, за последното десетилетие на XXII век бе направена една скромна програма от изследователски експедиции. Нова Космическа академия, която да обучава бъдещите участници в тези полети, отвори врати през 2188 и четири години покъсно първите ѝ възпитаници получиха дипломите си.

Земята се развиваше болезнено бавно, но за сметка на това с постоянни темпове, сигурно и научно предвидимо. Процесът продължи цели двайсетина години, преди да бъде открит Рама II през 2196. В технологично отношение човечеството се намираше почти на същото равнище, както преди седемдесет години, когато се бе появил първият извънземен кораб. Напоследък опитът с космическите полети бе по-малък, по-точно — по времето на втората среща; но в определени ключови области като медицината и управлението на информацията, човешкото общество притежаваше значителен напредък в сравнение с 2130 година. В едно друго отношение обаче, срещата с втория Рама щеше да бъде много по-различна: мнозинството от хората през 2196 година, особено тия, които бяха по-възрастни и се намираха на ръководни длъжности в политиката и в правителствените институции, бяха преживели страховитите години на Големия хаос. Те знаеха истинския смисъл на думата „страх“. И тая всемогъща дума оформяше мислите и действията им, когато обсъждаха приоритетите, които щяха да ръководят новата експедиция за среща с Рама II.

6. СИНЬОРА САБАТИНИ

— Значи вие сте работили над докторска дисертация по физика в Далаския университет, когато съпругът ви направи знаменитото си предричане за появяването на свръхнова звезда през 2196?

Елън Браун седеше в едно голямо кресло в гостната на собствената си къща. Бе облечена в строг кафяв костюм, който успешно можеше да се нарече „безполов“ и блуза с висока яка. Изглеждаше доста скована и притеснена, сякаш искаше интервюто да приключи колкото се може по-скоро.

— Да, тогава бях втора година в университета, а Дейвид ми бе научен ръководител — каза тя, като подбираше думите си. Погледът ѝ незабележимо се плъзна по лицето на съпруга ѝ. Той стоеше в другия край на стаята, зад камерата, и наблюдаваше заснемането на интервюто. — Дейвид работеше много усърдно с дисертантите си. Всички го знаеха; това бе и една от причините, поради които избрах да разработя темата си в Далас.

Франческа Сабатини изглеждаше истинска красавица. Дългата ѝ руса коса се спускаше върху раменете. Върху скъпата бяла копринена блуза бе наметнала тъмносин шал, небрежно праметнат около врата ѝ. Беше се настанила в креслото до Елън. Между жените имаше малка масичка, върху която бяха сервирани две чаши кафе.

— Доктор Браун бе женен по това време, нали? Искам да кажа, когато ви бе научен ръководител?

Още когато задаваше въпроса си, Франческа видя как събеседницата ѝ се изчерви. Италианската журналистка продължи да се усмихва: обезоръжителна изкусна усмивка, като че ли въпросът бе съвсем прост и в него нямаше никакъв подтекст. Мисис Браун се поколеба, пое дълбоко въздух и леко заекна:

— В началото, да... мисля, че все още... — отвърна тя. — Но разводът му бе решен окончателно, още преди да завърша дисертацията си. — Направи нова пауза и след това лицето ѝ се

проясни: — Като подарък за успешната защита той ми даде годежен пръстен — срамежливо наведе очи младата жена.

Франческа Сабатини внимателно я изгледа. „Ох, миличка, мога съвсем да те разнищя за този отговор — мина бързо през ума й. — Само още няколко такива въпросчета и си готова. Ама засега това не ми влиза в работата.“

— Чудесно, стоп камера! — неочаквано прекъсна тя оператора. — Стига толкова. Хайде да погледаме малко материал и след това приберете техниката в камиона.

Отговорният оператор се приближи към роботизираната първа камера, която бе програмирана да държи близък план на Франческа, и набра няколко команди на клавиатурата, разположена отстрани. Междувременно, тъй като Елън бе станала от мястото си, втората автоматична камера се плъзгаше назад върху колелцата на статива си, за да я държи на фокус, и пренастройваше обектива. Един друг оператор махна с ръка на жената да стои за момент неподвижна, докато той изключи втората камера.

Няколко секунди по-късно режисьорът бе заредил за повторение последните пет минути от интервюто. Записът на всичките три камери се подаваше едновременно; общият план на двете жени стоеше в центъра на монитора, а крупните — от двата края. Франческа бе съвършен професионалист; моментално успя да прецени, че е заснела необходимия й материал за тази част от предаването. Съпругата на доктор Дейвид Браун, Елън, бе млада, интелигентна, открита и се чувстваше притеснена от толкова много внимание, съсредоточено върху нея. И всичко това ясно си личеше на екрана.

Докато Франческа помагаше на екипа си да приберат техниката и се разпореда да й донесат един кратък запис на интервюто, за да го има на разположение в хотела на транспортния център в Далас, преди да отлети на следващата сутрин, Елън се върна отново в гостната заедно с един стандартен робот-сервитьор, два вида сирене, няколко бутилки вино и чаши. Франческа зърна как доктор Браун се намръщи, когато домакинята обяви „малкото парти“, с което да отпразнуват интервюто. Екипът се събра около Елън и робота с виното. Дейвид Браун се извини на присъстващите и се отправи навън по дългия коридор, към задната част на къщата, където се намираха спалните помещения. Франческа го последва.

— Извинявай, Дейвид — спря го русокосата журналистка. Той се обърна, а в очите му се четеше явно нетърпение. — Не си забравил, че имаме още малко работа, нали? Обещах да се обадя на „Шмид и Хагенест“ за пътуването ми до Европа. Те са много загрижени за проекта.

— Не, не съм забравил — отвърна той. — Само исках да видя дали приятелят ти Реджи е приключил с интервюто на децата ми. — Той сподави въздишката си. — Има моменти, когато бих желал да съм съвсем неизвестен.

Франческа се приближи плътно до него:

— Не ти вярвам дори за секунда — очите ѝ бяха втречени в неговите. — Просто днес си изнервен, защото не можеш да контролираш това, което жена ти и децата говорят пред мен и Реджи. А за теб нищо не е по-важно, отколкото контролът.

Доктор Браун отвори уста да отговори, но бе прекъснат от детски писък: „Мамоооо!“, който долетя от дъното на коридора и най-вероятно от някоя от спалните, намиращи се там. Само след миг покрай Дейвид и Франческа профуча едно момченце, пет или шестгодишно и се хвърли към майка си, излязла в антрето пред вратата на дневната. Малко вино се изплиска от чашата ѝ, когато детето се блъсна в нея и тя несъзнателно го близна от ръката си, докато галеше сина си по главата, за да го успокои.

— Какво става, Жустин? — наведе се мисис Браун към него.

— Тоя черният... той ми счупи кучето — отвърна Жустин, хлипайки. — Той... той го ритна по дупето и сега не мога да го пуска, вече...

Момченцето се обърна и посочи с ръка към дъното на коридора. Оттам се задаваха Реджи Уилсън и едно по-голямо момиче, стройно, високо и с твърде сериозно за годините си лице.

— Татко — обърна се момичето към Дейвид Браун, а очите му сякаш търсеха помощ, — ние си говорехме с мистър Уилсън за моята колекция от пеперуди и тогава дойде онова отвратително куче-робот и го ухапа по крака. А преди това дори се изпишка върху него. Жустин го е програмирал да прави само бели...

— Лъжла! — прекъсна я момчето с крясък. — Тя не обича Уоли. Тя го мрази!

Елън Браун бе положила едната си ръка върху раменете на почти изпадналия си в истерия син, а с другата стискаше здраво столчето на чашата. Случката щеше да я разстрои, дори да не бе забелязала неодобрителния поглед на съпруга си, отпращан към нея. Глътна наведнъж остатъка от виното и остави чашата на близката лавица:

— Чакай, чакай, Жустин — озърна се объркано тя към другите. — Първо се успокой и кажи на мама какво се е случило.

— Аз не го харесвам тоя черния човек... Той ме мрази. Уоли разбра и затова го ухапа. Уоли ме пази.

Анжела, момичето, се развълнува:

— Бях сигурна, че ще стане така. Докато си говорехме с мистър Уилсън, Жустин непрекъснато влизаше в стаята ми и ни прекъсваше, показваше на мистър Уилсън игрите си, куклите, трофеите и даже дрехите си. Наложил се мистър Уилсън да го смъмри. И веднага след това Уоли нахълта вътре и мистър Уилсън трябваше да се защитава.

— Тя е лъжкиня, мамо. Страшна лъжкиня, кажи ѝ да спре...

— Елън! — сърдитият глас на доктор Браун се извиси над врявата и я пресече като с нож: — Изведи го... изведи го оттук! — посочи той момчето. След това се обърна към дъщеря си, докато жена му мъкнеше хлипащото дете към дневната. — Анжела! — извърна се към момичето, яростта му бе истинска и неприкрита: — Мисля, че те предупредих днес да не се биеш с Жустин. При никакви обстоятелства. Така ли беше?

Думите на баща ѝ я шибнаха като камшик. Момичето се разтрепера и очите му се напълниха със сълзи. То се опита да каже нещо, но Реджи Уилсън застана между двамата:

— Извинете, доктор Браун — опита се той да се застъпи за малката, — Анжела наистина не е направила нищо. Това, което казва, е истина. Тя...

— Виж какво, Уилсън — остро го сръза Дейвид Браун. — Ако нямаш нищо против, нека аз да се оправям с моето семейство. — Млъкна за момент, за да мине гневът му. — Много съжалявам за този неприятен случай — гласът вече бе по-мек, — но мисля, че всичко ще се оправи само за няколко минути. — Погледът, който отпрати към дъщеря си, бе хладен и дори груб. — Анжела, отивай си в стаята. С теб ще поговорим после. Кажи на майка си, че искам да те доведе при мен преди вечеря. Хайде.

Франческа Сабатини проследи с неприкрит интерес развоя на събитията. Забеляза яростта на Дейвид Браун и смачканото самочувствие на Елън. „Нещата са много по-добре, отколкото се надявах. Той ще бъде много лесен.“

Лъскавият сребрист влак прекосяваше северен Тексас с двеста и петдесет километра в час. Само след няколко минути светлините на Далаския транспортен комплекс се показаха на хоризонта. ДТК се разпростираше на огромна площ — почти двайсет и пет квадратни километра. Част от него бе летище, друга — гара, а имаше и малко градче. Конструиран в началото на 2185 година с двойната цел да служи като транспортен възел за далечни полети и да осъществява лесното прехвърляне на пътниците към високоскоростната влакова мрежа, той се беше разраснал, както и всички останали световни транспортни центрове, в едно миниатюрно общество. Около хиляда души, повече от които работеха в ДТК и смятаха, че животът е по-приятен, ако не се налага всеки ден да пътуваш с карта, обитаваха сградата с апартаменти, образуваща полукръг около търговския център, на юг от Главния терминал. В самия терминал се намираха четирите основни хотела, седемнайсет ресторанта и около стотина различни магазина, включително и бутик от голямата модна верига „Донатели“.

— По това време бях на деветнайсет — продължи младият мъж, седнал срещу Франческа, — но трябва да кажа, че възпитанието ми беше много пуританско. За десетте седмици, докато гледах вашите серии по телевизията, научих повече за любовта и секса, отколкото през целия си предишен живот. Просто исках да ви благодаря за тая програма.

Франческа прие комплимента с финес — бе свикнала да я познават на обществени места. Когато влакът спря и слезе на перона, тя отново се усмихна на младия мъж и неговата приятелка. Реджи Уилсън предложи да носи камерата и другите неща, докато вървяха покрай подвижната пътека, която щеше да ги отведе до хотела.

— Това не те ли притеснява понякога? — обърна се към нея Реджи.

— Кое точно? — изненадано премигна Франческа.

— Ами цялото това внимание, когато си навън? — добави той.

— Не — усмихна се момичето. — Разбира се, не.

„Какъв мъж! Дори и след шест месеца, прекарани с мен, не успява да ме разбере — помисли си Франческа. — Може би е толкова зает със собствената си личност, та не успява дори да си помисли за момент, че някои жени са амбициозни колкото мъжете.“

— Спомням си, че телевизионните ти серии бяха популярни — продължи Реджи — още преди да се срещнем. Но никога не съм си представял, че човек няма да може да отиде с теб на ресторант или където и да е, без да се натъкне на някой твой почитател.

Реджи не спря да бърби, докато пътеката заобиколи гарата и плавно зави към търговския център. Близо до нея, от единия край на големия магазин, се беше струпала някаква тълпа. Минаха покрай входа на театър. Отгоре пишеше, че вътре дават „При всякаво време“ от американския драматург Линзи Олсен.

— Гледала ли си тая пиеса? — небрежно се обърна Реджи към спътничката си. — Гледах филма преди пет години, още когато излезе за пръв път — продължи той, без дори да изчака отговора ѝ. — Хелън Коудил и Джеръми Темпъл. Беше страхотна като по-млада. Това е някаква странна история за двама души, на които им се налага да живеят в хотелска стая в Чикаго по време на снежна буря. И двамата са женени. Влюбват се един в друг, докато си говорят за това, как са пропаднали надеждите им. Както ти казах, особена история.

Франческа изобщо не го слушаше. Един младеж, който ѝ напомни за братовчед ѝ Роберто, се бе качил в купето пред тях, на първата спирка при търговския център. Беше мургав, с черна коса и фини черти на лицето. „Колко ли отдавна не съм виждала Роберто — почуди се тя. — Може би вече има три години. Последният път се срещнахме в Позитано заедно с жена му Мария.“ Франческа въздъхна и си припомни за минало, отдавна минало време. Видя се като малко момиче, което тича по улиците на Орвието. Беше на десет години — все още невинна и чиста. Роберто приближаваше четиринайсет. Играеха с футболна топка на площада пред катедралата. Той беше толкова прям, толкова нежен. Роберто беше единственият приятен спомен от детството ѝ.

Спряха пред хотела. Реджи я погледна съсредоточено. Франческа интуитивно отгатна, че той току-що ѝ бе задал някакъв въпрос.

— Е? Какво ще кажеш? — Реджи ѝ помогна да се качи по стълбите.

— Съжалявам, скъпи — усмихна се тя. — Отново се бях отнесла. Та какво каза?

— Не бях разбрал, че съм ти скучен — отвърна Реджи без никакво чувство за хумор. След това съвсем сериозно се обърна към нея, за да се увери, че този път го слуша: — Къде предпочиташ да вечеряме? Стесних възможностите до две: китайска или френска кухня?

Мисълта, точно в този момент да отиде на вечеря с Реджи, съвсем не я очарова.

— Много съм изморена — сви устни тя. — Предпочитам да хапна в стаята и после малко да поработя. — Можеше да се обзаложи за обидената физиономия, която се появи на лицето му, още преди да беше отговорила. Надигна се и леко го целунало устните. — Можеш да наминеш при мен за едно питие преди лягане, някъде към десет.

Първата ѝ работа, след като влезе в стаята си, беше да включи компютърния си терминал и да провери кой се е обаждал. Имаше четири позвънявания. На екрана се изписаха имената на хората, които я бяха търсили, времето на повикването, продължителността и нивото на спешност. Системата за ниво на спешност (СНС) бе новост на Международната комуникационна корпорация (МКК), една от трите оцелели съобщителни компании, които в крайна сметка процъфтяваха отново след общата стабилизация през средата на века. Потребителят на СНС вкарваше дневното си разписание рано сутрин в компютъра и определяше кои са приоритетните съобщения, които могат да прекъсват другите. Франческа бе избрала да приема като Приоритет 1 (най-високо ниво спешност) бележките от терминала на Дейвид Браун; заснемането на Дейвид и семейството му трябваше да бъде привършено за един ден — така тя искаше да сведе до минимум възможността за забавяне или прекъсване.

Имаше и едно съобщение с Приоритет 2, три минути дълго, от Карло Бианки. Франческа сви устни, набра кода върху клавиатурата на терминала и включи видеомонитора. На екрана се появи учтив италианец на средна възраст, облечен в скиорски костюм, седнал на

канапе — зад него гореше камина. След като изчака камерата да направи панорама из гостната на новата му вила в Кортина д'Ампецо, синьор Бианки постави направо въпроса си. Защо Франческа отказва да се появи в реклама за лятната му колекция от спортни облекла? Неговата фирма ѝ бе предложила баснословна сума и дори прекрои плана на рекламната си кампания, за да може да акцентира върху космическата тема. Моделите нямаше да се показват, докато не приключеше мисията на „Нютон“, така че тя да не наруши договорите си с МКА. Карло намекна, че са имали някакви противоречия преди време, но всичко е било толкова отдавна, че не си струва да му се обръща внимание. Той очакваше отговор до една седмица.

„Майната ти, Карло! — почти изрече на глас Франческа, сама изненадана от реакцията си.“ Имаше само няколко души на тоя свят, които можеха да я извадят от равновесие, и Карло Бианки за нещастие бе един от тях. Тя набра нов код на терминала, за да изпрати в Лондон съобщение на своя агент, Даръл Бауман:

— Здравей, Даръл. Тук е Франческа от Далас. Кажу ми на оная невестулка Бианки, че няма да му направя рекламата дори да ми предложи и десет милиона марки. А, между другото, тъй като научих, че напоследък основният им конкурент е Донатели, защо не откриеш техния рекламен директор, Габриела каква беше, срещнах я веднъж в Милано? Можеш да ѝ кажеш, че ще съм щастлива да свърша нещо за тях, след като приключи проектът „Нютон“. През април или май. — Тя направи пауза. — Това май е всичко. Ще се върна в Рим утре вечерта. Поздрави Хийдър.

Най-дългото съобщение до Франческа бе от съпруга ѝ Алберто — висок, посивял мъж и изтъкнат бизнесмен. Алберто управляваше италианския клон на „Шмид и Хагенест“, Немската информационна компания, която притежаваше между другото и една трета от необвързаните вестници и списания в Европа, както и водещите развлекателни телевизионни канали в Германия и Италия. Алберто седеше в кабинета в дома им, облечен в разкошен чер костюм и отпиваше от чашата си с бренди. Гласът му бе топъл и ласкав, но звучеше повече като баща, отколкото като съпруг. Той събщи на Франческа, че интервюто ѝ с адмирал Ото Хайлман е било излъчено по телевизията в цяла Европа, че както винаги се е забавлявал на коментарите и изводите ѝ, но в крайна сметка Ото е излязъл като

някакъв абсолютен егоцентрик. „Нищо чудно — замисли се Франческа, след като чу коментара на съпруга си. — Просто той наистина си е такъв. Но често ми е много полезен.“

Алберто ѝ разказа нещо смешно за единия си син (Франческа имаше три заварени деца от него — и трите по-големи от самата нея), преди да ѝ каже, че му липсва и чака с нетърпение да я види следващата вечер. „И на мен ми липсваш — мина ѝ през ума, преди да отговори на съобщението му. — Толкова е удобно да се живее с теб! Едновременно ми даваш свобода и сигурност.“

Четири часа по-късно Франческа стоеше загърната на балкона на хотелската си стая, изложена на студения декемврийски въздух на Тексас, и пушеше цигара. На раменете ѝ бе наметнат дебелият халат, който управата благосклонно предоставяше на всеки от своите клиенти. „Добре че поне тук не е като в Калифорния — рече си тя и дълбоко дръпна от цигарата, докато димът изпълни дробовете ѝ. — Поне в Тексас някои от хотелите имат балкони за пушене. Ако им се удаде случай, тези фанатици от Западното крайбрежие със сигурност ще обявят пушенето за углавно престъпление.“

Доближи парапета, за да може по-добре да наблюдава един свръхзвуков самолет, който приближаваше пистата за кацане откъм запад. Тя си представи, че е вътре в салона, така както утре щеше да лети към Рим, а полетът на нейния самолет е започнал в Токио, всепризнатата икономическа столица на света преди Големия хаос. След като цялото стопанство на Япония бе разрушено от липсата на суровини през годините на мизерия в средата на века, сега страната процъфтяваше, тъй като човечеството отново се бе върнало към свободната търговия.

Франческа видя как самолетът се приземи и после вдигна поглед към небето, изпълнено със звезди. Смукна още веднъж от цигарата и проследи дима, който се разнесе в нощния въздух.

„Е, Франческа — помисли си тя, — вече настъпва времето на най-сериозното ти изпитание. Шансът да станеш безсмъртна? Най-малкото ще бъда запомнена задълго поне като една от екипажа на «Нютон»“. После си представи самата мисия и в ума ѝ изникнаха някакви фантастични същества, които вероятно бяха построили

двойката грамадни космически кораби и ги бяха изпратили да посетят Слънчевата система. Но мислите ѝ отново скочиха обратно към настоящето и договорите, които днес следобеда бе сключила с Дейвид Браун, точно преди да напусне дома му.

„Това ни прави партньори, уважаеми мистър Браун. И слага край на първата част от плана ми. И ако не съм в ужасна грешка, днес видях как очичките ти блеснаха.“ Франческа небрежно бе целунала Дейвид, когато приключиха с обсъждането и подписването на договорите. За миг само усети как той се колебае дали да не отвърне на целувката ѝ и то по доста по-многозначителен начин.

Италианката допуши цигарата си, смачка я в пепелника и влезе обратно в стаята си. В момента, в който отвори вратата, отвътре се чу нечие тежко дишане. Голямото легло бе разхвърляно, голият Реджи Уилсън се бе изтегнал напреки на него, а равномерното му похъркване нарушаваше тишината на апартамента. „Природата е била щедра към теб и добре те е надарила — хвърли му тя един критичен поглед — и за живот, и за любов. Но нито едното от тях не е спортно състезание, миличък. Щеше да си далеч по-интересен, ако притежаваше поне малко деликатност, а може би дори и финес.“

7.

ПЪБЛИК РИЛЕЙШЪНС

Самотният орел се рееше високо над блатата в ранната светлина на утрото. Той хвана едно течение, идващо от морето, и след това зави на север, покрай брега. Ниско под орела, там, където се виеше светлокафявата ивица на плажните пясъци, опасващи океана, започваше един огромен разпръснат комплекс от различни сгради, свързани с павирани пътища, които свързваха малките островчета, реките и заливите, нахъсваха зеленината на равнините и блатата, а от другата страна се простираха мили навътре към хоризонта на запад. Преди седемдесет и пет години космическото летище „Кенеди“ бе едно от половин дузината подобни места на земята, където пътниците можеха да слязат от високоскоростните влакове и самолети и да се прехвърлят на совалка, която да ги отведе до някоя НЗО (Нискоземна орбитна) космическа станция. Големият хаос, обаче, бе превърнал летището в грозен призрак, който само напомняше за бивша слава. Неговите входове и междинни пътища стояха изоставени от години и единствените обитатели на израслата гъста трева бяха водните птици, алигаторите и неизменните насекоми на Централна Флорида.

През 60-те години на ХХІІ век, след почти двайсетгодишна пълна атрофия, летището постепенно започна да дава признаци на съживяване. Отначало се използваше като обикновено летище, а после отново прерасна в многофункционален транспортен център, който обслужваше Атлантическото крайбрежие. Когато се възобновиха космическите полети през 70-те, съвсем естествено бе да се подновят и площадките за космическо излитане. До декември 2199 година повече от половината на космическия летищен комплекс бе подновена, за да обслужва постоянно нарастващия трафик между Земята и Космоса. Застанал на единия от прозорците на временния си кабинет, Валери Борзов наблюдаваше как великолепият орел грациозно се плъзга по вятъра, за да се прибере в гнездото си върху близкото високо дърво. Борзов обичаше птиците и тая любов се бе породила още по време на

детството му, прекарано в Китай. Много често му се присънваше, че живее на планета, чиито небеса бяха почернели от всевъзможни крилати същества. Все още си спомняше как попита баща си дали е имало летящи биоти в първия Рама и горчивото разочарование след това.

Генерал Борзов чу силно бръмчене на мощен транспортър и се обърна да погледне през западния прозорец. На пътя, пред изпитателния хангар, тъкмо се подаваше двигателният модул, който щеше да бъде използван и от двете превозни средства на експедицията „Нютон“. Модулът бе качен върху огромна многоверижна платформа. Поправеният модул, който бе изпратен обратно в тестовия хангар за подсистемни изпитания поради проблеми с йонния регулатор, този следобед щеше да бъде качен отново в товарен кораб и прекаран пак до хангара за сглобяване, разположен на космическата станция НЗО II, където щеше да бъде преоборудван в зависимост от последните изпитания на превозните средства. Всичко това щеше да бъде извършено до Коледа. И двата летателни апарата на експедицията в момента преминаваха на последни прегледи и изпитания на същата НЗО II. Досега всички тренировки на космонавтите бяха проведени на НЗО III и всичките с учебна дублираща техника. Екипажът щеше да използва истинската техника на НЗО II и то само седмица преди отлитането. От южната страна на сградата спря електрически автобус и от него се изсипаха неколцина пътници. Между тях имаше и русокоса жена с жълта блуза на черни ивици и черен копринен клин. Докато стигна до входа, генералът се любуваше на уж небрежната ѝ грациозна походка и си спомни, че Франческа бе работила дълго време като модел и то много успешно, преди да се захване с журналистиката. Чудеше се какво ли ще е това, което тя иска от него, и защо настояваше да го види насаме преди медицинския брифинг, определен за тази сутрин.

Минута по-късно, той вече ѝ отваряше вратата на кабинета си:

— Добро утро, синьора Сабатини.

— Защо все така официално, генерале? — разсмя се звучно тя. — И то дори сега, когато сме само двамата? Ти и двамата японци сте единствените от групата, които упорито отказват да ме наричат Франческа. — В тоя момент забеляза, че той се е взрял някак особено в нея. Тя плъзна поглед надолу по дрехите си, за да види дали нещо не ѝ

е в ред. — Какво има? — вдигна към него очи италианката след моментно колебание.

— Сигурно е блузата — сепна се Борзов. — За миг ми се стори, че си тигър, който се готви да скочи върху антилопа или газела. Може би остарявам или пък разсъдъкът ми започва да изневерява. — Той я покани с ръка да влезе вътре.

— И преди е имало мъже, които са ми казвали, че приличам на котка. Но на тигър — никога. — Франческа седна на стола до бюрото на генерала; на лицето ѝ се появи закачлива усмивка и тя измяука. — Аз съм едно нещастно жълто котенце.

— А, тия съвсем не ми минават — ухили се Борзов. — Можем да използваме доста думички да те опишем, но „нещастна“ изобщо не става. — Внезапно той придоби сериозно изражение. — И така, с какво мога да ти помогна? По телефона ми каза, че трябва да обсъдим нещо много важно, което изобщо не търпи отлагане.

Франческа извади няколко листа от папката си и му ги подаде:

— Това е програмата за отразяването на мисията в медиите. Едва вчера успях да я прегледам в детайли заедно с нашата информационна служба и световната телевизионна мрежа. Искам да ти обърна внимание, че от предвидените пространни интервюта с космонавтите само пет са завършени изцяло. Още четири са планирани през този месец. Но забележи, че когато добави новите тридневни тренировки, това автоматично зачерква времето за интервюта на Уейкфилд и Тургенева.

Тя спря за момент, за да се увери, че генералът я слуша.

— Все още можем да хванем Такагиши следващата събота, а О'Туул ще го снимам на Коледа в Бостън. Но сега и Ричард, и Ирина казват, че нямат никакво време за интервюта. Има и допълнителен проблем — нито ти, нито Никол изобщо сте планирани...

— Значи ти настояваше за среща в 7:30 сутринта, за да обсъждаме програмата за медиите? — прекъсна я Борзов, а гласът му недвусмислено издаваше неговото отношение към тоя вид дейност.

— Между другото — отвърна безгрижно Франческа, като пренебрегна явния укор в забележката му, — проверката на общественото мнение показва, че от всички членове на екипа ни, хората се интересуват най-много от теб, мен, Никол дьо Жарден и Дейвид Браун. Досега не съм успяла да те хвана за лично интервю, а

мадам Дьо Жарден заявява, че „изобщо не възнамерява да дава такова нещо“. Всички телевизии се оплакват. Отразяването на експедицията преди тръгването се очертава да е съвсем непълно. Трябва да ми помогнеш.

Франческа погледна Борзов право в очите:

— Моля те да прекъснеш допълнителните тренировки, да определиш време, когато да те интервюирам, и да поговориш за мен с Никол.

Генералът се намръщи — предложението на Франческа го ядоса и обезпокои. Накани се да ѝ каже, че даването на интервюта в средствата за масово осведомяване съвсем не е едно от важните неща, които го занимават. Но спря в последния момент. Може би жизненият опит при работата с хора, а и някакво предчувствие го накараха да се поколебае и да реши, че това, което е чул, все още не е всичко. Затова смени темата.

— Добре, че се сетих, трябва да ти кажа, че започвам все повече да се притеснявам от перспективата за посрещането на Новата година при твоите приятели бизнесмени и членове на италианското правителство. Признавам, че при започването на подготовката за полета се съгласихме всички да отидем там, като групова поява на публично място. Но съвсем не подозирах, че ще бъде пропагандирано като „най-грандиозното парти на нашия век“ — така го нарече миналата седмица едно американско жълто списание. Ти познаваш тия хора, не можеш ли да направиш нещо, за да отменим това събиране?

— Да, галавечерята беше друга точка в списъка, който съм си приготвила — отвърна Франческа, внимателно отбягвайки да покаже каквото и да е отношение към забележката на Борзов. — И там имам нужда от твоята помощ. Четирима от космонавтите в момента не възнамеряват да присъстват, още двама или трима намекват за някакви други ангажименти; и това при положение, че още през март всички се съгласихме да отидем. Такагиши и Яманака искат да празнуват със семействата си в Япония, а Ричард Уейкфилд ми сподели, че е направил резервации за Каймановите острови, където ще се отдаде на подводен риболов. И отново тази французойка — тя просто ме информира, че няма да дойде, без дори да се погрижи за някакво извинение.

Борзов се изхили:

— Какво толкова имате да делите с Никол дьо Жарден? Аз си представях, че като единствените две жени — непрофесионални космонавтки в екипажа — много по-лесно ще се разбирате една с друга, отколкото с останалите.

— Тя е заклет враг на пресата, що се отнася до експедицията. И ми го заяви няколко пъти. Освен това много упорито пази личния си живот — Франческа сви рамене. — А публиката е направо очарована от нея. Да де, в края на краищата тя е не само лекар, лингвист и бивша олимпийска шампионка, а също така дъщеря на известен писател и майка на четиринайсетгодишно момиче, при положение, че никога не се е омъжвала...

Валери Борзов погледна часовника си:

— Само за справка — покашля се той — колко точки още имаш в списъка си, както го наричаш? След десетина минути трябва да бъдем в залата. — Той се усмихна на Франческа: — Освен това се чувствам задължен да ти напомня, че мадам Дьо Жарден наруши графика си, за да изпълни твоята молба за осигуряване достъпа на журналисти до този брифинг.

Франческа се взря в лицето на генерал Борзов. „Мисля, че вече е готов — каза си тя. — И ако не съм го преценила грешно, би трябвало веднага да разбере за какво става въпрос.“ Тя извади едно малко кубче от папката си и му го подаде през бюрото.

— Това вече е последната точка в списъка ми.

Командирът на експедиция „Нютон“ изглежда озадачено малкия предмет и го завъртя в ръцете си.

— Купих го от една независима журналистка — додаде Франческа с много сериозен тон. — Тя се постара да ни увери, че е единственото копие.

Италианката замълча за момент, докато Борзов зареди кубчето в гнездото на компютъра си. Лицето му изведнъж побледня, когато на екрана се появиха първите, заснети на видео, кадри. Той не можеше да откъсне поглед от монитора, където дъщеря му се лигавеше и мучеше нечленоразделно пред камерата. Изминаха може би петнайсетина секунди.

— Не исках това да попадне в жълтата преса — меко се обади Франческа.

— Колко дълъг е записът? — тихо запита Борзов.

— Почти половин час. Аз съм единствената, която съм го гледала до края.

Генерал Борзов сподави въздишката си. Жена му, Петра, винаги се бе ужасявала, че рано или късно това ще се случи — още от момента, когато обявиха, че той е предложен за командир на експедиция „Нютон“. Директорът на института в Свердловск, където се намираше дъщеря му, бе обещал, че никакви репортьори няма да бъдат допускани под никакъв предлог при нея. А сега на бюрото му лежеше заснет трийсет минутен материал. Ударът щеше да бъде убийствен за Петра.

Той се загледа навън през прозореца. Опитваше се да прецени какво ли щеше да се случи с експедицията, ако острата шизофрения на дъщеря му бъде изнесена на показ пред широката публика. Разбира се, че щеше да е притеснително, съгласи се той в себе си, но експедицията не можеше сериозно да пострада от този факт... Генерал Борзов вдигна поглед към Франческа. Не обичаше да прави сделки. А и не бе сигурен дали самата Франческа не бе поръчала интервюто с Наташа. И въпреки това...

Борзов се отпусна назад в стола и опита някакво подобие на усмивка:

— Предполагам, че би трябвало да ти благодаря, но някак си ми се струва неподходящо. — Замълча за момент. — Може би от мен се очаква да покажа известна отстъпчивост.

„Дотук добре“ — помисли си Франческа. Тя знаеше, че в момента е най-добре да не казва нищо.

— Чудесно — продължи генералът след неловкото мълчание. — Ще преустановя допълнителните тренировки. И други вече се оплакаха от тях. — Той завъртя запаметяващото кубче в ръката си. — Ние с Петра можем да дойдем в Рим малко по-рано за интервюто, както ти предложи веднъж. Утре ще припомня на всички космонавти за новогодишното парти и тяхното задължение да присъстват на него. Но нито аз, нито пък който и да е друг могат да искат от Никол дьо Жарден да говори пред камерата ти нещо друго, освен за работата си. — Той се изправи рязко. — Мисля, че е време да отиваме на срещата по биометрия.

— Благодаря ти, Валери — Франческа се надигна и го целуна по бузата.

8. БИОМЕТРИЯ

Медицинският брифинг вече бе започнал, когато генерал Борзов и Франческа влязоха в залата. Присъстваха всички останали космонавти, както и още двайсет и пет — трийсет инженери и учени, непосредствено свързани с експедицията. Публиката се допълваше с четирима журналисти от вестници и един телевизионен екип. На подиума в малката аудитория, обърната с лице към насядалите, се бе изправила Никол дьо Жарден, облечена както винаги в сивата си летателна униформа. В ръката си държеше лазерна показалка. Отстрани имаше висок, слаб японец със сив костюм, който тъкмо в момента внимателно изслушваше някакъв въпрос от залата. Никол прекъсна разискването, за да представи новодошлите.

— Извинете, Хакамацу сан — обърна се тя към мъжа. — Позволете ми да ви представя нашия командир, генерал Валери Борзов и космонавтката-журналистка Франческа Сабатини.

Тя обърна лице към двамата си колеги:

— Добро утро — поздрави Никол по-скоро генерала и само кимна на Франческа. — Това е многоуважаемият доктор Тоширо Хакамацу. Той създаде и разви биометричната система; тая система ние ще използваме по време на нашия полет. Негово дело са включително и малките проби, които ще бъдат имплантирани в телата ни.

Генерал Борзов подаде ръка:

— Радвам се да ви срещна, Хакамацу сан — поздрави го той. — Мадам Дьо Жарден вече до голяма степен ни е запознала с изключителната ви работа.

— Поласкан съм — поклони се мъжът, след като се ръкуваха. — За мен е голяма чест да участвам във вашия проект.

Франческа и генерал Борзов седнаха на две свободни места от първия ред и брифингът продължи. Никол насочи показалката си към клавиатурата отстрани на малкия подиум и пред присъстващите се

появи триизмерен холографски модел на сърдечносъдовата система на мъжко тяло. Вените бяха оцветени в синьо, а артериите — в червено. Малки бели стрелки показваха посоката и скоростта на движението на кръвта.

— Едва миналата седмица ръководството на здравния център на МКА даде окончателното си одобрение за последните опити на професор Хакамацу и така те стават основна система за контролиране здравословното състояние на екипажа по време на полета — обърна се Никол към залата. — Те бавеха становището си до последния момент, за да могат най-пълно да оценят резултатите от стресовите тестове, в които новите проби бяха приложени при натоварващи ситуации. Дори и при такива условия не се откриха каквито и да било вредни странични ефекти в нито един от подложените на изследване. Имаме шанса да използваме тази система, защото тя ще ни улесни неимоверно много, както мен като отговарящ за вашето здраве, така и самите вас. По време на експедицията вие няма да бъдете подлагани на рутинните сканиращи техники и свързаните с тях инжекции и тем подобни, както е било при предишни проекти. Новите проби се вкарват в организма веднъж, максимум два пъти по време на стодневната ни мисия и няма нужда да бъдат подновявани.

— А как е решен проблемът с дълготрайното отхвърляне? — прекъсна изложението на Никол един лекар от присъстващите.

— Ще говоря в детайли по този проблем днес следобед по време на обзорната лекция — отвърна тя. — Засега ще бъде достатъчно да спомена, че тъй като основните химикали, предпазващи отхвърлянето от организма са фокусирани в четири или пет основни параметъра, включително киселинността, то пробите са обвити с химически елементи, които отговарят на локалната среда на имплантирането. С други думи, след като веднъж контролерът попадне на местоназначението си, той започва съвсем безопасно да тества околната биохимична среда и образува върху себе си тънко покритие, което е предназначено да съвмести химичния състав на капсулата с този на реципиента, и така да се избегне отхвърлянето. Но аз малко изпреварих нещата — обърна се Никол с лице към големия модел, който демонстрираше кръвообращението на човешкото тяло. — Цялата гама тестери ще бъде вкарана тук, в лявата ръка, и тогава всеки от тях ще се разпръсне според индивидуалната си програма до

тридесет и две определени локализации в човешкото тяло. Там те ще се внедрят в тъканта на реципиента. — Докато тя говореше, тридесет и две мигащи светлилки тръгнаха от лявата ръка на холографския модел и бавно се разпръснаха из цялото тяло. Четири отидоха до мозъка, три до сърцето, още четири до жлезите с вътрешна секреция, а останалите двайсет и два контролера се разпределиха в различни места и органи — като се започне от очите и се стигне до пръстите на краката.

— Всеки от индивидуалните тестери съдържа огромен брой микроскопични сензори за изследване на основните параметри на здравето, както и изключителна електронна система, която първо натрупва, а след това излъчва записаната информация при подаване на кодовата информация за извикване от скенера. На практика аз ще преглеждам всеки от вас веднъж дневно и ще събирам телеметричните данни, но записите могат да съдържат информация за цели четири дни, ако това е необходимо, разбира се. — Никол спря и огледа слушателите си. — Някакви въпроси дотук?

— Да — обади се Ричард Уейкфилд от първия ред. — Разбирам как тази система събира гига битове информация, но все пак това е полесната част. Няма никакъв начин вие, или което и да е друго човешко същество, да я прегледа. Как всички тези данни се синтезират или анализират, така че да си проличи, когато се случва нещо нередно?

— По-спокойно, Ричард, тъкмо това е следващото нещо, което се готвех да обясня — засмя се Никол и извади плосък тънък предмет с клавиатура върху него. — Това е стандартен програмиран скенер, който позволява събраните данни да бъдат анализирани по най-различни показатели. По всяко време мога да изискам пълен комплект от един или от всички канали, а също мога да изискам показване само на нестандартните параметри...

Никол забеляза, че повечето слушатели изглеждаха объркани.

— Може би е по-добре да се върна и отново да обясня тази част. Всяко измерване, извършено от какъвто и да е инструмент, има някакви „предполагаеми граници“, които, разбира се, варират в зависимост от индивида. Освен това има и „граници на допустимост“, които, разбира се, са много по-широки и извън тях вече започва опасността. Ако някое от измерванията надвишава „предполагаемата граница“, то веднага се включва в предупредителния файл и съответният канал се маркира със знак за опасност. Една от

възможностите за използването на скенера е да чета само този предупредителен списък. Ако определен космонавт се чувства добре, то нормалната процедура за мен ще бъде просто да прегледам дали има въведени някакви данни в предупредителния буфер.

— Но ако имате измервания извън „границата на допустимост“ — намеси се Янош Табори, — тогава гледайте какво става. Мониторът включва алармения излъчвател, използва цялата си вътрешна енергия и моментално започва да се чува едно „бийп, бийп“, което може да те побърка. Знам го от личен опит, защото ми се случи по време на един тест, на който бяха сгрешени точно „границите на допустимост“. Мислех си, че ще умра. — Янош беше дублиращият лекар на експедицията, а забележката му предизвика всеобщ смях. Представата за дребния унгарец, който ходи разтревожен и бибипка напред-назад, развесели и най-сериозните.

— Някоя система не е защитена от глупави грешки — продължи Никол, когато публиката утихна. — Тази също. Тя е добра дотолкова, доколкото вложените в нея данни са съобразени да предупредят или открият опасността. Затова и може да разберете колко важни са граничните данни. Ние сме изследвали основно медицинските характеристики и биографията на всеки един от вас и сме задали базисни данни на съответните тестери. Но трябва да проследим истинските резултати, получени от тях. Това е смисълът на днешната ни среща. След малко ще инжектираме контролерите и ще наблюдаваме поведението ви по време на четирите последни тренировъчни дни, които започват в четвъртък, а след това, ако се налага, ще осъвременим още критичните граници на данните преди излитането.

Космонавтите се размърдаха неволно по местата си, като че ли всеки от тях си мислеше за микроскопичните медицински лаборатории, които щяха да проникнат в телата им. Те бяха свикнали с обикновените тестери, които се залагаха в организма, за да се добие някаква специфична информация, като например нивото на отлаганията по стените на кръвоносните съдове, но след това се изваждаха оттам. Мисълта, че вътре в тях постоянно ще се намират някакви електронни уреди, бе, най-меко казано, обезпокоителна. Генерал Майкъл О’Туул стана и запита това, което явно се въртеше в главите на всички останали:

— Никол — започна той направо, по обичайния си начин, — бихте ли ни казали откъде може да сме сигурни, че контролерите ще попаднат на правилните места? И нещо друго, което ми се струва още по-важно: какво се случва, ако някой от тях се развали?

— Разбира се, че ще ви отговоря, Майкъл — обърна се лекарката към него. — Нали знаете, че тия неща ще се намират и в мен и аз трябваше да задам същите въпроси. — Никол дьо Жарден бе на около трийсет и пет, кожата ѝ имаше цвета на мед, тъмнокафявите очи бяха с бадемова форма, а косата блестеше като крило на гарван. От нея се излъчваше непоколебима самоувереност, която някой път околните неправилно възприемаха като високомерие. — Никой от вас днес няма да напусне клиниката, докато не се уверим, че тестерите са попаднали на правилните места — продължи тя. — Въз основа на последните данни наистина може да се получи така, че при един-двама от вас да се появи блуждаещ контролер. Не е никакъв проблем да го открием с лабораторните уреди, да му се изпрати направляваща команда и след това да бъде придвижен до точното си място. Що се отнася до това някой от тях да се развали, има няколко нива на защита. Първо, всеки контролер проверява собствените си сензори по повече от двайсет пъти на ден. Ако някое направление не издържи теста, то съответният сензор веднага се изключва чрез вложения вътре в капсулата софтуер. Второ: всеки контролер преминава пълен и безпощаден автотест два пъти на ден. Ако резултатите са незадоволителни, тогава капсулата излъчва химикали, които предизвикват саморазрушаване и евентуално безвредно абсорбиране от организма. За да нямате каквито и да е притеснения, ние обстойно изследвахме всички тези отклонения посредством опити върху доброволци през последната година.

Никол завърши изложението на темата и огледа колегите си:

— Някакви въпроси? — няколко секунди изминаха в мълчание и тогава тя продължи: — Тогава кой ще бъде пръв, за да го инжектираме? Моята лична проба бе заложена в тялото ми и проверена в лабораторията миналата седмица. Значи кой ще бъде втори?

Франческа се надигна.

— Чудесно, ще започнем с красивата синьора Сабатини — усмихна се Никол. Тя направи знак с ръка на телевизионния екип. — Не е лошо да хванете с камерите си скенера за проследяване. Много

забавно е да се гледа как тези електронни брѐмбари се движат по кръвоносната система.

9.

ДИАСТОЛИЧНИ ИЗМЕНЕНИЯ

В мътната светлина на декемврийския ден Никол едва успяваше да различи очертанията на заснежените сибирски полета. Те се намираха на повече от петдесет хиляди фута под нея, когато свръхзвуковият самолет започна да намалява скоростта си и зави на юг към Владивосток и островите на Япония. Никол се прозина — след само три часа сън щеше да ѝ е трудно да издържи будна цял ден. В Япония бе вече десет часа сутринта, но у дома ѝ в Бувоа — при долината на Лоара, недалече от Тур, дъщеря ѝ щеше да прекара поне още четири часа в леглото си, преди часовникът да иззвъни в седем.

Видеомониторът на гърба на седалката пред нея светна и ѝ съобщи, че след петнайсет минути самолетът ще се приземи на Международния транспортен център Канзай. Симпатичната японка от екрана ѝ напомни, че сега е времето да поръча или потвърди транспорта си от летището и да уреди настаняването си в хотела. Никол включи комуникационната система на седалката и един тънък правоъгълен панел с клавиатура и плосък екран се плъзна от страничната облегалка и застана пред нея. За по-малко от минута тя уреди влаковия си билет за Киото и електробуса от гарата до хотела. За плащанията използваше универсална кредитна карта, след като първо написа името и кодовия си номер, а после посочи, че моминското име на майка ѝ е Анауи Тиасо. Когато привърши, от едната страна на панела излезе малка разпечатка, която показваше времето и мястото на тръгването на влака и електробуса, както и часа на пристигането в хотела (щеше да бъде настанена в 11:14 часа японско време).

Докато самолетът се готвеше за кацане, Никол отново се замисли за причината, поради която бе предприела това неочаквано пътуване около половината свят. Само двайсет и четири часа по-рано тя възнамеряваше да прекара деня в къщи, да свърши малко служебна работа и останалото време да отдели на Женевиев, за да ѝ предаде няколко урока по английски. За космонавтите тъкмо започваше

коледната ваканция и освен това неприятно парти в Рим в края на годината, Никол беше относително неангажирана чак до осми януари, когато трябваше да докладва пред комисията на база НЗО III. Но когато работеше в кабинета си вкъщи, преглеждайки биометричните резултати от последните тренировки, тя изведнъж се натъкна на много любопитен факт. Тъкмо прехвърляше резултатите от тестовете на сърцето и кръвното налягане на Ричард Уейкфилд по време на променливо гравитационно натоварване, когато намери някакво много необяснимо засилване на сърдечния ритъм. Реши да направи сравнение с детайлизираните биометрични данни на доктор Такагиши, тъй като и той в същото време на усиления пулс на Ричард извършваше тежка работа, свързана с физическо натоварване.

Но това, което откри, когато разгърна пълната кардиологична картина на доктор Такагиши, чак я накара да зяпне от изненада. Диастоличното увеличение на японския професор определено не беше в границите на нормата, а може би дори патологично. Но тестерът не бе дал никакви предупредителни сигнали, нито пък бе съобщил за тези данни. Какво се бе случило? Дали не бе открила грешка в системата на Хакамацу?

След час упорита работа, тя намери още няколко необясними факта. По време на цялата тренировка същото нещо се бе повторило на четири пъти. Имаше случаи, когато много висока диастола, напомняща за бивши проблеми на сърдечната клапа при пълненето на сърцето с кръв, можеше да не се появи до трийсет и осем часа. Но въпреки това, фактът, че се бе случило четири пъти по различно време, недвусмислено говореше за някаква нередност.

Резултатите, сами по себе си, не удивиха Никол; мълчанието на системата по време на явна рискова ситуация — това беше основният проблем. Като част от своя анализ, тя внимателно прегледа целия медицински картон на Такагиши и специално обърна внимание на кардиологичната част. Не съществуваха никакви отклонения от нормата и затова бе напълно убедена, че това е грешка на сензора, а не някакъв истински медицински проблем.

„Ако системата работеше правилно — мислеше си тя, — появяването на увеличената диастола веднага би трябвало да е отчетено от сърдечния тестер, който да изпрати сигнал и да се включи алармената система. Но не. Нито при първия, нито при който и да е от

останалите случаи. Възможно ли беше тук да има двойна грешка? И ако е така, как контролерът е минал на автоматичния тест, без да бъде отбелязано?“

Отначало Никол мислеше да позвъни на един от своите сътрудници в МКА, за да обсъди с него това, което бе открила, но вместо това реши да се обади по телефона в Япония направо на професор Хакамацу, тъй като и бездруго МКА имаше почивен ден. Отговорът на японския учен съвсем я обърка: сухият му глас ѝ събщи, че проблемът е в пациента и никакво стечение на обстоятелства не може да предизвика подобна грешка в системата му.

— Но защо тогава няма постъпили никакви данни в предупредителния файл?

— Защото няма надвишени гранични стойности — отвърна поверително той. — Поради някакви причини, и аз не знам какви, точно за тоя космонавт са били заложени много широки граници на допустимост. Разгледахте ли медицинския му картон?

Когато Никол сподели с професора, че всъщност резултатите са от тестовете на един негов сънародник, а именно космонавта-изследовател Такагиши, той изведнъж изостави студения си тон:

— Чудесно — почти извика той по телефона и гласът му наистина звучеше така, сякаш се радваше. — В такъв случай много бързо ще успеем да разрешим тази загадка. Веднага ще се обадя на Такагиши-сан в университета в Киото и ще му съобщя какво сме разбрали.

Три часа по-късно видеомониторът в апартамента на Никол премигна и на него се появи разстроено лице на доктор Шигеру Такагиши:

— Мадам Дьо Жарден — започна много учтиво той, — разбрах, че сте говорили с колегата Хакамацу-сан за моите биометрични изследвания по време на тренировките. Ще бъдете ли така добра да ми обясните за какво точно става въпрос?

Никол му предостави цялата информация, с която се бе сдобила и изрази личното си мнение, че вероятно грешните данни са били получени от повреда в тестера.

След като Никол свърши, настъпи дълга пауза, преди японският учен отново да заговори:

— Хакамацу-сан току-що ме посети тук, в университета, и прегледа всички заложени в мен проби. Той ще ви се обади да ви съобщи, че не е открил никакви отклонения в електрониката на тестерите. — Такагиши отново замълча, потънал в собствените си мисли. — Мадам Дьо Жарден — започна колебливо той — мога ли да ви помоля за нещо? Това е от изключителна важност за мен. Бихте ли дошли до Япония, колкото е възможно по-скоро? Налага се да говоря с вас лично и да ви съобщя нещо, което може би е свързано с резултатите от биометричните ми изследвания.

Имаше някаква откровеност в лицето на Такагиши, която не убягна на Никол, нито пък тя самата би могла да я пренебрегне. Той явно молеше за помощта ѝ. Без да задава повече каквито и да било въпроси, тя му съобщи, че ще тръгне незабавно. Няколко минути по-късно вече бе резервирала билет за нощния свръхзвуков полет Париж-Осака.

— Американците нито веднъж не са хвърлили бомби тук по време на голямата война — говореше Такагиши, разперил ръце по посока на Киото, разслан пред тях. — Също така почти не пострада, когато хулиганите го завзеха за седем месеца през 2141 година. Признавам, че съм предубеден — с усмивка продължи той, — но за мен Киото е най-красивият град на Земята.

— Много от моите сънародници биха казали същото за Париж — обади се Никол. Тя се загърна плътно с палтото си. Въздухът бе студен и влажен, като че ли всеки момент щеше да завали сняг. Чудеше се кога ли нейният съекипник ще започне да говори по същество. Не бе прелетяла пет хиляди мили, само за да се наслаждава на забележителностите на града, но въпреки това трябваше да признае пред себе си, че храмът Киомицу, кацнал в китна горичка на един връх над града, представляваше действително великолепна гледка.

— Искаш ли да прием чай? — предложи Такагиши и я поведе навън към една от неколцината чайни, наредени в основата на будисткия храм.

„Сега му е времето — рече си Никол, като прикри една прозявка — да ми разкаже за какво е цялата тази работа.“

Такагиши я беше посрещнал в хотела още при пристигането ѝ и беше предложил тя да подремне и хапне, преди да разговарят. След като Никол си почина, той я взе и я доведе тук, до храма. Часът беше към три следобед.

Мъжът наля гъстия японски чай в двете чашки и зачака Никол да отпие. Тя усети как топлината се разлива по тялото ѝ още с първата глътка, въпреки горчивия вкус.

— Мадам — започна Такагиши, — няма съмнение, че се чудите защо ви помолих да дойдете чак до Япония и то почти без никакви обяснения от моя страна. Вижте — говореше бавно, но в гласа му се чувстваше сила — през целия си съзнателен живот съм мечтал да се появи нов Рама и съм се надявал това да стане докато съм жив. По времето на следването ми в университета, по времето на многогодишните ми изследвания подготвих себе си за едно-единствено събитие — завръщането на рамианите. Оная мартенска сутрин през 2197 година, когато Аластър Муур звънна да ми съобщи, че последните снимки от „Ескалибур“ недвусмислено сочат, че имаме нов извънземен посетител, аз направо плаках от радост. Бях сигурен, че МКА ще организира експедиция, която да посети космическия кораб. И твърдо реших да бъда член от тази експедиция.

Японският учен отпи глътка от чая си и погледът му се плъзна наляво през подкастрената зеленина към хълмовете, извисяващи се над града.

— Когато бях момче — продължи той с чудесния си английски, но тихо, сякаш срамежливо — през ясните нощи често се изкачвах по тия склонове и се вглеждах в небето; търсех да открия дома на оная цивилизация, създаде тоя несравним гигантски космически кораб. Веднъж дойдохме заедно с баща ми и сгушени в студения нощен въздух, се взирахме в звездите, а той ми разказа какво е било в неговото село, когато дванайсет години преди аз да се родя, е пристигнал първият Рама. В тази нощ повярвах — той се обърна и погледна Никол в очите и тя отново видя страст в тях, — все така вярвам и днес, че това посещение е имало някаква цел, имало е някаква причина за появата на този величествен космически кораб. Изчетох всички данни от първата среща, като се надявах да открия ключа на загадката. Нищо не можеше да се докаже със сигурност.

Развил съм няколко теории по този въпрос, но нямам достатъчно доказателства, за да застана зад която и да е от тях.

Такагиши спря и отново вдигна чашката към устните си. Никол беше едновременно изненадана и трогната от дълбочината на чувствата, които се разкриваха пред нея. Стоеше неподвижна и просто го чакаше да продължи.

— И така имах изключително щастие да бъда избран за космонавт, не само заради публикациите ми, включително и Атласа, но и заради това, че един много добър мой приятел, Хисанори Акита, попадна като представител на Япония в селекционната комисия. Когато след дългото пресяване сведоха броя на учените до осем и аз бях единият от тях, Акита-сан ми сподели, че двамата кандидати с най-големи шансове са Дейвид Браун и моя милост. Спомняте си, че до този момент не бяха провеждани никакви медицински тестове.

„Точно така — съгласи се в себе си Никол. — Кандидатите за екипажа бяха сведени до четиридесет и осем и след това ни отведоха за медицински тестове в Хайделберг. Немските лекари настояваха, че всеки един от избраните трябва да отговаря на всички медицински критерии. Първо бяха изследвани завършилите академията и от двайсет души отпаднаха пет. Включително и Ален Бламон.“

— Когато вашият сънародник, космонавтът Бламон, който вече имаше зад гърба си около десетина отговорни експедиции на МКА, бе отстранен заради някаква изключително безобидна сърдечна аритмия и бюрото на Селекционната комисия твърдо подкрепи лекарите, като отхвърли молбата му, аз напълно се паникьосах. — Гордият японски физик се беше втренчил право в очите на Никол, сякаш се опитваше с всички сили да я накара да го разбере. — Страхувах се, че ще пропусна най-великия шанс в живота си, предоставен ми от бога, заради безсмислен физически недостатък, който на всичкото отгоре никога не ми е създавал каквито и да било проблеми. — Той спря, за да обмисли думите си. — Знаем, че това, което направих е лошо, непочтено. Но в тоя момент за себе си бях убеден, че това е единственият начин, а тази единствена възможност да разшифровам най-важната загадка, изправила се пред човечеството, не може да ми бъде отнета от пасмина тесногръди доктори, които да определят какво трябва или не трябва да бъде човешкото здраве само на базата на глупави числа.

Останалата част от историята доктор Такагиши представи без никакви винетки и емоции. Моментната проява на страст, която се появи по време на разказа за рамианите, сега бе изчезнала съвсем. Гласът му, монотонен и ясен, обясняваше как е убедил домашния лекар да фалшифицира медицинския картон и да му даде едно ново лекарство, което да прикрие диастоличните нередности за два-три дни по време на теста в Хайделберг. Въпреки че е имало известен риск от вредни странични ефекти при употребата на новия препарат, всичко минало според плана. Такагиши преминал безпощадните изследвания успешно и заедно с Дейвид Браун бил избран за един от двамата учени, които да участват в експедицията. Никога повече не се сещал за тези медицински извъртания, докато Никол за пръв път преди три месеца не обяснила на космонавтите, че планира да използва системата Хакамацу по време на полета, вместо стандартните ежеседмични тестове.

— Виждате ли — поясни Такагиши и сбръчка вежди, — при стария метод аз щях да вземам това лекарство всяка седмица и нито вие, нито който и да било друг, някога щеше да забележи тази нередност. Но постоянно наблюдаваща система не може да бъде излъгана по този начин, а да се взема постоянно това лекарство е опасно.

„Значи така или иначе си се договорил с Хакамацу — изпревари го Никол в мисълта си. — Независимо дали сте си го казали открито или не. И тогава си заложил много широки граници на допустимите стойности, така че да не се включва алармената инсталация, когато се появи това отклонение от нормата. Надявал си се, че който и да анализира тестовете, няма да изисква пълния обем на събраната биометрична информация.“ Сега тя вече разбираше защо японският космонавт толкова спешно я бе извикал при себе си. „И искаш от мен да пазя тайната ти.“

— Да, мисля, че ви разбирам — учтиво рече Никол със симпатия към болката на своя колега. — Мога да си представя колко сте се измъчили от това положение. Няма нужда да ми обяснявате в детайли как сте се оправили с пробите на Хакамацу. — Тя замълча за момент и видя как лицето му се отпусна. — Но ако правилно ви разбирам, то вие бихте искали да станa съучастник в измамата. Предполагам разбирате, че не мога дори за миг да се съглася да запазя мълчание, преди да бъда

абсолютно сигурна, че вашият „нищожен кардиологичен проблем“, както го наричате, не представлява никаква заплаха за експедицията. В обратния случай ще бъде принудена...

— Мадам Дьо Жарден — прекъсна я Такагиши, — много високо ценя вашата почтеност. Имайте предвид, че никога, никога и при никакви обстоятелства не бих ви помолил да не отбелязвате нарушенията на сърдечната ми дейност, освен ако не сте абсолютно сигурна, че това наистина е незначителен проблем. — Той я погледна и замълча за няколко секунди. — Когато снощи Хакамацу-сан ми се обади — продължи той с тих глас, — първото, което си помислих, бе, че трябва да свикам пресконференция и да се откажа от проекта. Но докато обмисля това, което трябваше да говоря при оттеглянето си, продължих да си представям професор Браун. Моят американски партньор е чудесен човек, но също така, по мое мнение, е твърде уверен в своята непогрешимост. Най-вероятният ми заместник ще бъде професор Волфганг Хайнрих от Бон. Той е публикувал много чудесни статии за Рама, но и той, както и Браун, вярват, че тези извънземни визити нямат никаква връзка с нас и нашата планета. — Очите му отново горяха с предишната страст. — Сега вече не мога да спра. Освен ако не бъде принуден. И двамата, Браун и Хайнрих, могат да не открият ключа на загадката.

По пътеката зад Такагиши, която водеше към основната дървена сграда на храма, ситнейки бързо, преминаха трима будистки монаси. Въпреки студеното време бяха облечени с обичайните си сиво-черни одежди, а босите им крака се виждаха през кожените сандали. Японският учен предложи на Никол да отидат до кабинета на неговия личен лекар и да проследят здравословното му развитие по истинския медицински картон, чак до най-ранно детство. Той добави, че ако тя предпочита, могат да ѝ дадат цялата информация с данните, вкарани в електронен куб, за да я проучи на спокойствие у дома си.

Никол, която бе слушала Такагиши напрегнато почти цял час, изведнъж прехвърли погледа си към тримата монаси, които се виждаха в далечината съсредоточено да изкачват стълбите. „Очите им са толкова ведри — помисли си тя. — А животът им — освободен от противоречия. Може би отдаването на някаква идея е добродетел. Тогава всички отговори стават съвсем лесни.“ Само за момент усети, че им завивда: на тях и на организирания им живот. „Как ли биха се

справили те с дилемата, пред която доктор Такагиши е изправен? Той не е кадет на Космическата академия, така че ролята му за успеха на мисията не е от фатално естество. И в крайна сметка има известно право. Лекарите, работещи с членовете на експедицията се оказаха може би твърде педантични. Не трябваше в никакъв случай да отхвърлят Ален. Щеше да бъде срамота, ако...“

— Съгласна съм — прекъсна го тя по средата на изречението. — Отиваме да се срещнем с вашия доктор и ако не открия нищо обезпокоително, ще взема записите, за да ги проуча вкъщи през почивните дни. — Лицето на Такагиши светна. — Но искам отново да ви предупредя: дори и най-лекото съмнение за нещо нередно в медицинската ви биография, или пък доказателство, че сте скрили нещо от мен, ще ме накарат веднага да поискам оттеглянето ви от експедицията.

— Благодаря, много съм ви задължен — надигна се докторът от пейката и се поклони дълбоко на Никол. — Благодаря ви... — продължи да повтаря той.

10. КОСМОНАВТЪТ И ПАПАТА

Генерал О'Туул не спа повече от два часа през тая нощ. За това бе виновна възбудата, а и закъснението на самолета. Беше се взирал в прекрасния пасторален пейзаж на отсрещната стена в хотелската си стая и на два пъти преброи всички овце, но за зла участ и това не свърши работа.

Опита се да диша дълбоко с надеждата, че това ще му помогне да се отпусне. „Та той е просто човек, както всички останали хора тук, на Земята. Да, но не съвсем.“ О'Туул изправи гръб на стола и се усмихна. Наближаваше десет часа сутринта и той седеше в една малка чакалня, вътре във Ватикана. Генералът очакваше да бъде приет на частна аудиенция от земния наместник на Христос — Папа Йоан Павел V.

Когато бе още дете, Майкъл О'Туул често си бе мечтал да стане първият североамерикански папа. „Папа Майкъл“ — обръщаше се той към себе си по време на дългите неделни следобеди, останал сам, в ръце с катехизиса. Докато отново и отново повтаряше думите, за да ги наизусти, си се представяше може би след петдесетина години, с тиарата, надянал папския свещен пръстен, да произнеса тържествена проповед пред хиляди поклонници в огромна катедрала. Щеше да помага на бедните, да окуражава падналите духом и да приласкае отхвърлените. Щеше да им покаже как Бог може да ги изведе на праведния път.

Младежът Майкъл О'Туул обичаше всички учебни предмети, но имаше три, които особено го интригуваха. Религията, историята и физиката никога не му омръзваха. И някак си гъвкавият му ум успя да свърже тези три тъй различни дисциплини. Никак не се интересуваше от факта, че гносеологичните корени на религията и физиката бяха разположени на сто и осемдесет градуса един от друг. Съвсем безпогрешно отгатваше кой въпрос може да бъде разрешен със средствата на физиката и кой — с религията.

... А трите му най-любими предмета от учебната програма се сляха в едно — учението за сътворението на Света. И това, в крайна сметка, бе изначалното — и то включваше религия, история и физика. Но как е станало? Присъствувал ли е Бог там, преди осемнайсет милиарда години, при Сътворението, подобно на съдник? Той ли е дал силата на гигантската експлозия, известна като Големия взрив, произвел всички видове енергия? Дали не е предвидил именно Той, че тия първични водородни атоми ще се съединят в огромни облаци от газ, ще се свият под въздействието на гравитацията, за да се получат звездите, в които, от своя страна, ще се обособят основните химични елементи, съставлящи живата материя?

„За мен Създанието никога няма да загуби очарованието си — рече си генералът, докато чакаше папската аудиенция. — Как ли се е случило всичко това? Какъв е бил смисълът от точно тая последователност на развитието?“ Спомняше си как разпитваше свещеника, още когато бе малко момче. „Вероятно съм решил да не ставам свещеник, защото това ще ограничи свободата ми за достъп до научните истини. Църквата никога не се е чувствала така добре както мен, съзирайки явната несъвместимост на Айнщайн и Христос.“

Предишната вечер един американец, служител на Ватикана, го бе изчакал в хотела му в Рим, когато О’Туул се върна от обиколката си из града. Свещеникът се представи и се извини, че не е отговорил на писмото на генерала, изпратено от Бостън през ноември. Нещата можело да бъдат решени „много по-гъвкаво“, както се изрази той, ако в писмото било посочено, че генерал О’Туул е именно космонавтът О’Туул от „Нютон“. Въпреки това, програмата на Светия Отец била преразгледана и аудиенцията можело да се осъществи на следващата сутрин.

Когато вратата на папската канцелария се отвори, генералът стана на крака. Отвътре излезе служителът, с когото се бе срещнал, доста нервен на вид, и енергично раздруса ръката му. Двамата едновременно погледнаха към вратата, където, облечен с всекидневната си бяла плащеница, Негово Светейшество довършваше разговора с един свещеник. Йоан Павел V се приближи към госта си, на лицето му се появи блага усмивка и той протегна ръка към О’Туул. Космонавтът несъзнателно коленичи и целуна папския пръстен.

— Ваше Светейшество — измънка той, изненадан от ускореното думкане на сърцето си, — благодаря Ви, че се съгласихте да ме приемете. Това наистина е голяма чест за мене.

— За мене също — отвърна папата на английски с едва доловим акцент. — Следя вашата дейност и тази на колегите ви с най-голям интерес.

Той го покани с ръка и генералът пристъпи във внушителен кабинет с високи тавани. В единия край на стаята имаше огромно бюро от тъмно дърво, а зад него портрет в цял ръст на Йоан Павел IV, човекът, получил папския жезъл по време на най-мрачния период от Големия хаос и посветил двадесет години от живота си за спасяването на църквата и човечеството. Между 2139 и 2158 година талантливият венецуелец — едновременно поет и задълбочен историк, доказа на света каква положителна роля може да изиграе организираната църква, когато буквално всички други институции се бяха разпаднали и поради тая причина не предлагаха дори надежда за спасение на изпадналото в отчаяние човечество.

Папата седна на канапето и покани О’Туул до себе си. Американският свещеник безшумно излезе и ги остави сами. Пред тях светеха обширни прозорци, от които се излизаше на балкон. Отдолу се намираха градините на Ватикана и малко по-далеч се виждаше музея, който генералът бе посетил предния ден.

— В писмото си пишете — започна Светият Отец, без да гледа каквито и да било записки, — че има някои въпроси от „теологично естество“, които бихте искали да обсъдите с мен. Предполагам, че по някакъв начин те са свързани с експедицията ви?

О’Туул погледна седемдесетгодишният испанец, който предвождаше духовно паство от няколко милиарда католици: чертите на лицето му бяха остри; кожата — маслиново тъмна, а някога гъстата черна коса — сега почти изцяло бяла. Ясните кафяви очи излъчваха благод.

„Явно, че винаги пристъпва направо към въпроса“ — помисли си генералът, припомняйки си една статия в католическо списание, където един от изтъкнатите ватикански кардинали славословеше Йоан Павел V за блестящите му административни способности.

— Прав сте, Ваше Светейшество — отвърна О’Туул. — Както знаете, аз съм един от членовете на екипажа, който се готви да отлети,

натоварен с една от най-важните мисии в историята на човечеството. — Той замълча за момент, за да може да събере мислите си. — Уверено мога да кажа, че не очаквам да отговорите на всички мои въпроси. Но може би Вашата мъдрост ще ме насочи по правилната пътека.

Папата кимна и изчака събеседникът му да продължи. О’Туул си пое дълбоко дъх:

— Въпросът за Спасението е едно от нещата, които ме тревожат, макар да ми се струва, че той е само част от един по-широк проблем, който стои пред мен: как да съчетаем рамианите и вярата в отвъдното?

Възрастният мъж сбърчи вежди и О’Туул предположи, че не е бил разбран правилно:

— Не говоря за това, че Бог е създал рамианите — продължи той като обяснение. Тая концепция е лесна за приемане и не ме безпокои. Но дали рамианите са следвали подобен модел на развитие като нас в духовната си еволюция и затова в един момент също е възникнала нуждата от Спасение, както това е станало тук, на Земята? И ако е вярно, то Бог изпратил ли е Исус, или някой негов рамиански еквивалент, който да поеме греховете им върху себе си? По този начин човечеството представлява ли една еволюционна парадигма, която се повтаря отново и отново в целия Космос?

Усмивката на папата се разтегна:

— Господи, генерале — отвърна той с ирония в гласа, — вие много бързо нагазихте в най-дълбоката интелектуална материя. Би трябвало да знаете, че аз нямам кратки отговори на толкова фундаментални въпроси. Схоластиците се занимават с въпросите, повдигнати от пристигането на Рама вече седемдесет години и както сам се досещате, появяването на втория космически кораб стимулира изследванията им още повече.

— Но какво мислите по този въпрос лично Вие, Ваше Светейшество? — настоя О’Туул. — Дали съществата, които са конструирали тези два невероятни космически апарата също са извършили Първичния грях и са се нуждаели от Спасение? Дали историята на Исус е уникална и се е случила единствено на Земята, или пък е само една нищожна глава от вечната книга за живите същества, които се нуждаят от спасение?

— Как мога да бъда сигурен? — поклати глава папата след няколко секунди размисъл. — Понякога имам усещането, че мога да си

представя съществуване на интелект в каквато и да е форма в другите части на Вселената. Но в момента, в който си кажа, че те със сигурност няма да приличат на нас, тогава умът ми започва да се бори с образи и картини, които го отвличат от основните теологически въпроси, които ти повдигна преди малко. — Той сведе очи и замълча. — И все пак през по-голямата част от времето си представям, че в началото на своето съществуване рамианите също е трябвало да се развиват, че Бог не ги е създал свършени и затова по някое време Той им е изпратил Исус...

Папата изведнъж спря по средата на изречението и се взря в генерал О'Туул:

— Да, точно така — продължи той с благия си глас, — аз казах Исус. Защото ти ме попита в какво вярвам лично аз; за мен Исус е едновременно истинският Спасител и единственият Син господен. И Той е трябвало да бъде изпратен при рамианите, макар и под някакъв друг външен вид.

Когато папата свърши, лицето на О'Туул се бе зачервило:

— Напълно споделям мнението Ви, Свети отче — задъхано изрече той. — И поради тая причина целият Разум, навсякъде в Космоса, е единен, свързан чрез преживявания на духа, които са подобни по своята същност. В много, много широк смисъл, приемайки, че рамианите и всички останали също така са били спасени, то излиза, че ние сме братя. Та в края на краищата нали сме създадени от едни и същи основни химически елементи? Това означава, че Небето е достъпно не само за човека, а за всички същества в цялата Вселена, които са Го чули и разбрали учението Му.

— Хм, виждам докъде може да достигнете с тези изводи — прокашля се Йоан Павел. — Но подобна теза не е приета повсеместно. Дори в самата църква има хора, които поддържат точно противоположното мнение за рамианите.

— Говорите за групата, която се обосновава с учението на св. Микеле от Сиена и използва негови цитати?

Папата кимна.

— За себе си — продължи генералът — аз намирам твърде хомоцентрична и тесногледа интерпретацията им на речта на св. Микеле за рамианите. Когато казва, че извънземният космически кораб е може би вестител, като Илия или дори Исая, който предхожда

втората поява на Христа — св. Микеле не свежда ролята на рамианите единствено до този аспект, от гледна точка на човешкото развитие. Той просто обяснява една от версиите за тяхното пристигане така, както ги вижда човешката раса.

Усмивката отново пробяга по устните на папата:

— Предполагам, че сте отделили доста време и енергия, за да се занимавате с тези въпроси. Характеристиката, която ми дадоха за вас, изглежда не е била съвсем пълна. Привързаността към Господа, църквата и семейството бяха цитирани в досието, но почти нищо не бе споменато за активните ви интелектуални интереси в областта на теологията.

— Смятам тази експедиция за най-важния факт от своя живот. Затова искам да бъда напълно сигурен, че ще успея достойно да служа на Господа и човечеството. Така че искам да се подготвя във всяко едно отношение, включително дали рамианите имат душевен живот или не. Това несъмнено би повлияло на действията ми по време на самата мисия.

Сега пък О'Туул замълча и сведе глава:

— Между другото, Ваше Светейшество, бихте ли ми казали дали вашите теолози, след като са изследвали резултатите от първата среща с Рама, са открили някакво доказателство за наличието на душевност у рамианите?

Йоан Павел поклати глава:

— Не съвсем. Все пак един от най-преданите на църквата архиепископи, човек, чието религиозно усърдие по някой път взема връх над логиката на мислите му, твърди, че структурната схема във вътрешността на първия рамиански кораб — спомнете си: симетрията, геометрическите модели, дори повтарящите се безсмислени построения, основани на числото три — вероятно е вид храм. Може би той има право, но ние просто не знаем. Ние не виждаме никакво доказателство за или против тезата, че съществата, които са построили този космически апарат, имат душевност.

— Удивително! — възкликна О'Туул. — Никога досега не съм се сещал за подобно тълкувание. Представете си просто, че действително е строен за храм. Това направо ще шашне Дейвид Браун — разсмая се по детски генералът. — Дейвид Браун поддържа тезата — поясни той на събеседника си, — че ние, бедните и невежи човешки същества,

никога няма да можем да установим целта на този космически кораб, защото технологията на създателите му е толкова по-напред в сравнение с нашата, че за нас е невъзможно да разкрием дори най-малка частичка от него. И според Браун, разбира се, не би могло да съществува никаква рамианска религия. Той си представя, че те са изоставили всички суеверни идоли милиарди години, преди да развият възможността за създаването на подобни приказни междузвездни космически кораби.

— Доктор Браун е атеист, нали?

— И то от най-заклетите — кимна О'Туул. — Вярва, че всяка религиозна мисъл уврежда правилното функциониране на мозъка. За него всеки, който не се съгласява с това му твърдение, е абсолютен идиот.

— А другите от екипажа също ли са толкова категорични по въпроса както доктор Браун?

— Той просто е най-изявеният, въпреки че аз подозирам Уейкфилд, Табори и Тургенева. Според мен те са на същото мнение. Колкото и да е странно, интуицията ми подсказва, че командирът Борзов сигурно има място в сърцето си за вярата. И това важи за повечето от оцелелите след Големия хаос. Както и да е, Валери има вид на човек, комуто доставя удоволствие да задава въпроси относно религията.

Генерал О'Туул спря за момент, за да прехвърли в ума си списъка на екипажа:

— Дьо Жарден и Сабатини са европейки и се водят католички, въпреки че не изглеждат много духовно отдадени. Адмирал Хайлман е лютеран.

Такагиши медитира и изучава Дзен. За останалите двама не мога нищо да кажа.

Главата на Римокатолическата църква стана от стола си и отиде до прозореца:

— Някъде далече в Космоса, един великолепен и странен космически апарат, създаден от извънземни същества, се е отправил към нас. Ние изпращаме дванайсет души да се срещнат с него — той обърна лицето си към О'Туул. — Този космически кораб е може би пратеник на Бог, но ти си единственият, който има възможност да го познае.

Космонавтът не отговори. Папата продължаваше да гледа през прозореца и измина цяла минута, преди да наруши мълчанието:

— Не, синко — гласът бе мек и светият отец сякаш говореше повече на себе си, отколкото на другия в стаята. — Не мога да дам отговори на въпросите ти. Само Господ има тая сила. Моли се да ти прати Своето откровение, когато имаш нужда от него. — Отново се извърна към генерала: — Искам да ти кажа, че ми стана много приятно, когато разбрах какво е вълнувало душата ти, затова вярвам, че Бог също има пръст в избора ти за тая мисия.

Генерал О'Туул разбра, че аудиенцията приключва.

— Отче — поклони се той на папата, — искам още веднъж да ви благодаря, че ме приехте и отделихте от скъпоценното си време. Това наистина е голяма чест за мен.

Йоан Павел V се усмихна с благата си усмивка, прегърна госта си по европейски маниер и го изпрати до вратата на просторния си кабинет.

11.

САН МИКЕЛЕ ОТ СИЕНА

От станцията на метрото се излизаше точно срещу входа на Международния парк на мира. Когато ескалаторът изсипа генерал О'Туул навън и той замижа на слабото следобедно слънце, от дясната му страна, на не повече от двеста ярда, се оказа катедралата с купола. А отляво, от другата страна на парка, се извисяваше древният Колизеум, чиито сводове се виждаха между административните сгради.

Американският генерал влезе с бодра крачка в парка, зави надясно по алеята към катедралата, премина покрай малък фонтан, част от паметник, посветен на децата на Света и се спря, загледан в каменните фигурки, играещи във водата. О'Туул се намираше в прекрасно разположение на духа. „Какъв невероятен ден — мислеше си той. — Първо ме прие папата, а след това отивам при храма на свети Микеле.“

Когато през 2188 година Микеле от Сиена бе канонизиран, петдесет години след смъртта му (и три години след възкачването на папския престол на Йоан Павел V, което вероятно бе по-важната причина), всички веднага се съгласиха, че най-подходящото място да се издигне негов храм ще бъде Международният парк на мира. Зелената площ се простираше от Пиаца Венеция до Колизеума, като заобикаляше покрай няколкото останки от древния Рим, пощадени от атомната гибел. Да се избере подходящото място за такъв паметник се оказа много деликатна задача. От години основната забележителност на Парка бе мемориалът на Петимата мъченици, построен в чест на храбрите защитници на Рим, които по времето на голямата катастрофа се опитваха да възстановят реда в града. Съществуваха основателни притеснения новият храм на св. Микеле от Сиена да не засенчи и принизи масивния отворен каменен петоъгълник, който заемаше югоизточната част до 2155 година.

След продължителни дебати бе решено светилището да се издигне в противоположния — северозападен ъгъл на парка, а центърът на основата му символично да бъде разположен в центъра на взрива, само на десетина ярда от мястото, където бе стояла Траяновата колона, преди да бъде изпарена само за секунда в сърцето на огненото кълбо. Първият етаж на кръглия храм бе предназначен само за медитация и молитви. Вътре се намираха дванайсет отделни параклиса, свързани с главния кораб на църквата: шест от тях бяха със скулптури и украсени в традиционната римокатолическа традиция, а другите шест прославяха всяка една от останалите най-известни религии от целия свят. Еклектичното разделение на храма бе направено, с цел да се удовлетворят многобройните поклонници от другите некатолически религии, които прииждаха от всички краища, за да се поклонят пред останките на обичния св. Микеле.

Генерал О'Туул не се забави много на първия етаж. Той коленичи и надве-натри изрече една молитва, след това хвърли бърз поглед към прочутата дървена статуя на Буда, поставена в една от нишите до вратата и както повечето туристи, нетърпеливо забърза нагоре, за да разгледа фреските на втория етаж. В момента, в който слезе от ескалатора, О'Туул се усети пленен от красотата и гигантските размери на всеизвестните картини. Точно пред него се намираше портрет на русокоса девойка в цял ръст. Тя бе изобразена, молейки се в една стара църква в Сиена през Коледната вечер на 2115 година. Зад нея, завито в одеяло, къдрокосо бебе бе оставено в кошница направо върху пода на черквата. Тази картина изобразяваше раждането на св. Микеле и бе първата от дванайсетте фрески, които заобикаляха храма напълно и разказваха живота на светеца.

Генерал О'Туул отиде до малката кабинка близо до ескалатора и нае касетка със запис на гид за обиколката. Десетсантиметровият квадрат се побираше леко в джоба на палтото му. Той взе един от малките уокмени и пъхна слушалката в ухото си. След като натисна бутона „английски“, завъртя копчето за включване и се заслуша в увода.

„Всяка от дванайсетте фрески е с височина шест метра — говореше женски глас в ухото му, докато генералът се вираше в чертите на малкия Микеле на първата картина. — Осветлението в залата е комбинация от естествена светлина, пропускана през покрития

с филтър стъклен купол и електронни тела, конструирани така, че да смесват двата източника като постоянно създават максимално благоприятни условия за посетителите.

Дванайсетте фрески на второ ниво съответстват на дванайсетте светилища на долния етаж. Подреждането на отделните платна, изобразяващи в хронологичен ред живота на светеца, се разглеждат по посока на часовниковата стрелка. Затова последната картина, отразяваща канонизирането на св. Микеле в Рим през 2188 година, се намира отдясно на първата — раждането на младенца в Сиенската катедрала преди седемдесет и две години.

Платната са проектирани и изпълнени от четирима художника, включително и китайския майстор Фенг Ий, който пристигна ненадейно по собствено желание. Въпреки факта, че той е твърде неизвестен извън пределите на своята страна, когато видяха брилянтните му ескизи, останалите трима: Роза да Силва от Португалия, Фернандо Лопес от Мексико и Ханс Райхвайн от Германия, веднага го приеха в екипа си.“

Докато слушаше нежния женски глас от касетата, генералът хвърли поглед на кръглата зала: в този ден на 2199 година само на втория етаж имаше повече от двеста поклонника, включително и три туристически групи. Американският космонавт се придвижваше бавно по кръга, спираше пред всяко платно и внимателно се взираше във фигурите. Гласът продължаваше да се лее в ухото му.

На фреските бяха изобразени основните моменти от живота на св. Микеле. Втората, третата и четвъртата отразяваха пребиваването му в Сиена като францискански монах, изследователското му околосветско пътешествие по време на Големия хаос, началото на активната му религиозна дейност след завръщането в Италия и раздаване на църковни помощи на бедните и бездомните. На шестата — неуморният светец бе седнал в телевизионно студио, дарено от негов богат американски последовател. От тук Микеле, който говореше осем езика, безспирно проповядваше фундаменталното единство на цялото човечество и призоваваше богатите да се погрижат за по-нещастните си събратя.

На седмата картина Фенг Ий бе изобразил сблъсъка между св. Микеле и стария, вече умиращ, папа. Работата на китаеца наистина можеше да се нарече шедьовър на контраста. Служейки си брилянтно с

цвета и светлината, картината предаваше образа на енергичен, изпълнен със здраве и жизненост млад мъж — противопоставен на изтощения прелат, обладан от единственото желание да изживее спокойно старините си. Върху лицето на св. Микеле можеше да се прочете едновременно уважението към върховната папска власт и яростното несъгласие с думите на своя опонент затова, че църквата отдава повече значение на външния вид, отколкото на същината.

„Папата изпраща св. Микеле на заточение в Тосканския манастир — продължаваше да се лее гласът от слушалките. — Там той вече окончателно изгражда характера си такъв, какъвто го знаем всички. Върху осмото платно е изобразено Явление Господне на св. Микеле по време на неговото уединение. Според светеца Бог му се явил на два пъти: първия път по време на буря, а след това още веднъж и тогава на небето се появила великолепна дъга. Когато бушувала страшната буря, между грохота на гръмотевиците Господ му съобщил новите «Повели на живота», които св. Микеле по-късно обяви на последователите си в утринното Великденско богослужение, извършено от него в Болцано. При второто си появяване Бог доверил на светеца, че Неговите повели ще бъдат чути чак до краищата на дъгата и че Той ще даде знак на верующите по време на Великденската литургия.

Ето това е най-известното чудо от живота на св. Микеле, изобразено върху деветата картина, и то е било наблюдавано по телевизията от над един милиард зрители. Тук св. Микеле произнася Великденската молитва на брега на езерото Болцано. Проливен пролетен дъжд се лее над тълпата, повечето са облечени с обикновените сини роби на последователите му. Но докато дъждът се излива около св. Микеле, върху амвона и звуковата техника, предназначена да усилва гласа му, не пада дори една-единствена капка. Черните облаци се разтварят колкото да проникне един слънчев лъч и освети лицето на младия светец през цялото време, докато обявява новите Божии заповеди пред света. Точно тук е моментът, в който той от чисто религиозен водач се превръща...“

Генерал О’Туул изключи уокмена и бавно пристъпи към последните картини. Останалата част от историята му бе позната. След Великденското богослужение бедите една след друга се бяха струпали върху главата на св. Микеле. Животът му рязко се бе променил. За по-малко от две седмици почти всичките му разрешителни за кабелна

телевизия бяха прекратени. В пресата непрекъснато започнаха да се появяват статии за корупция и разврат между последователите му, които бяха достигнали стотици хиляди само в Западния свят. Последва и опит за убийство, който в последната минута бе осуетен от телохранителите.

„Тогава вече световните политически лидери се изплашиха от тебе. Всички — до един. Със своите «Повели...» ти стана много опасен за тях. И те никога не успяха да разберат какво точно имаше предвид под «Крайната фаза на еволюцията».“

Генерал О’Туул застана пред десетата картина — знаеше я почти наизуст. Сигурно всеки образован човек в света можеше да я познае — и то веднага. Повторения на последните секунди преди да избухне бомбата на терористите се излъчваха всяка година от телевизията на 28 юни, първия ден от Празника на св.св. Петър и Павел и годишнината от смъртта на св. Микеле Балатрези и почти милион други жертви в този съдбовен ден на лятното утро през 2138 година.

„Ти ги беше призовал в Рим, за да се присъединят към вас. За да покажеш на света, че хората могат да се обединят. И те бяха дошли.“

На десетата фреска бе изобразен св. Микеле в сините си дрехи, застанал високо на стълбите пред паметника на Виктор Емануил, близо до Пиаца Венеция. Той произнасяше проповед и очите му блестяха с Божието слово. Около него във всички посоки, като се започне от Римския Форум и се стигне до претъпканата „Виа Дей Фори Империа̀ли“, която водеше към Колизеума, всичко бе синьо като море. И лицата. Нетърпеливи, възбудени лица, предимно млади, вдигнали погледи нагоре към паметниците на древния град, за да зърнат поне за миг младежа, който претендираше, че знае Пътя, Божия път, за да преминат отвъд безнадеждността и отчаянието, залели света.

Майкъл Райън О’Туул, петдесет и седем годишен американец, католик от Бостън, коленичи и зариде пред единадесетата фреска, така както бяха правили хиляди преди него. На картината бе нарисувана същата сцена, но само час по-късно, един час след като бе избухнала седемдесет и пет килотоновата атомна бомба, поставена в една от огромните тонколони, близо до Траяновата колона. Един час след като се бе издигнала ужасяващата атомна гъба и бе закрила небето над града. Всичко в разстояние на стотина метра от епицентъра буквално се бе изпарило. Нямаше нито проповедника, нито Пиаца Венеция, нито

внушителния паметник на Виктор Емануил. В центъра на фреската стоеше огромен кратер. И малко по-настрани, там, където енергията не е била толкова мощна, се различаваха ужасяващи сцени, които можеха да покъртят и най-закоравелите души.

„Господи — прошепна О’Туул през сълзи, — помогни ми да възприема посланието на св. Микеле. Помогни ми, за да мога със скромните си сили да допринеса за изпълнението на Твоята воля. Води ме, докато се подготвям, за да бъда Твой пратеник при рамианите.“

12.

РАМИАНИ И РИМЛЯНИ

— Е, какво ще кажеш?

Никол дьо Жарден се изправи и бавно се завъртя пред камерата, разположена близо до телевизора. Беше облечена в плътно прилепнала към тялото рокля, ушита от еластична материя. Официалната дреха стигаше точно до средата на колената, а дългите ръкави бяха гарнирани с черна ивица, която се спускаше от рамото и завършваше на китката. Широкият колан от черен лак бе подбран в тон с цвета на косата и обувките с високи токове. Самата ѝ прическа се поддържаше от гребен високо на тила, а останалата част от косата слизаше на вълни почти до кръста. Единственото украшение беше златната гривна с три реда малки диаманти, закопчана на лявата ѝ ръка.

— Изглеждаш прекрасно, маман — очите на дъщеря ѝ Женевиер блестяха възхитени от екрана на монитора. — Никога преди не съм те виждала едновременно облечена така и със спусната коса. Да не си забравила да си сложиш тениската? — засмя се четиринайсетгодишната палавница. — Кога започва партито?

— В девет и половина — отвърна Никол. — Колкото по-късно, толкова по-модно. Със сигурност няма да ни сервират вечеря поне най-малко един час след началото. Ще хапна нещо тук в хотелската стая, защото иначе може да умра от глад.

— Мамо, нали няма да забравиш какво ми обеща? Миналата седмица списание „Aujour d’hui“ писа, че любимият ми певец, Жулиен Льо Клерк със сигурност ще бъде поканен да забавлява гостите. Трябва непременно да го намериш и да му кажеш, че е божествен. От мен, нали, мамче?

Никол се усмихна на дъщеря си:

— Разбира се, миличко. Щом трябва, заради теб ще го направя. Въпреки това ми се струва, че може да ме разбере погрешно. От това, което съм слушала за твоя Льо Клерк, силно го подозирам да вярва, че

всяка жена е задължително влюбена в него. — Тя замълча за момент. — Къде е дядо ти? Не каза ли, че и той ще се появи да се видим?

— Ето ме — обади се бащата на Никол и обветреното му, симпатично лице се появи на екрана заедно с лицето на внучката. — Тъкмо завършвах една глава от романа си за Пиер Абелар. Изобщо не предполагах, че ще се обадиш толкова рано. — Пиер дьо Жарден бе известен автор на исторически романи, наскоро навършил шейсет и шест години. След ранната смърт на съпругата му, славата и признанието не го напуснаха. — Направо си възхитителна! — възкликна той, когато видя дъщеря си във вечерния тоалет. — От Рим ли купи тая рокля?

— Всъщност — започна Никол и се обърна, за да може баща ѝ да я види по-добре — я взех за сватбата на Франсоа преди три години. Но сам разбираш, че до сега нямах никаква възможност да я облека. Не ти ли се струва, че е твърде... семпла?

— Глупости — прекъсна я Пиер. — Съвсем точна е за този тип екстравагантност. Ако това събиране е като големите балове, по които ходех навремето, гарантирам ти, че всички жени ще носят най-скъпите си и фантастични рокли и бижута. А ти ще се открояваш в твоето „семпло“ черно-бяло. Особено пък така, както си пуснала косата си. Направо си неотразима.

— Благодаря ти — смутено се усмихна Никол. — Макар и да знам, че си пристрастен, ми доставя удоволствие да слушам комплиментите ти. — Тя се взря в лицата на баща си и дъщеря си — най-близките ѝ същества за последните седем години. — Чувствам се изненадващо притеснена. Не мисля, че ще бъда толкова нервна дори в момента, когато достигнем Рама. Определено знам, че не ми е мястото на такива големи събирания, но тази вечер имам някакво особено силно предчувствие, което не мога да обясня. Нали си спомняш, татко, когато бях малка, по същия начин се чувствах в деня, преди да умре кучето ни.

Лицето на баща ѝ изведнъж стана сериозно:

— Може би е по-добре да си останеш в хотела. Доста много от предчувствията ти са се оказвали истина, за жалост. Аз лично си спомням, когато ми каза, че ще се случи нещо лошо с майка ти и то само два дни преди да получим онова съобщение...

— Не, чувството не е толкова силно — прекъсна го Никол. — А освен това какво бих могла да предложа като извинение? Всички ме чакат и особено журналистите от вестниците, както ми каза Франческа Сабатини. Тя пък все още ми се сърди, защото съм отказала да ѝ дам интервю.

— Предполагам, че в такъв случай би трябвало да отидеш. Но гледай да се забавляваш. Не взимай нещата толкова на сериозно; все пак е само една вечер.

— И да не забравиш да поздравиш Жулиен Льо Клерк от мен — добави Женевиев.

— Ще ми бъде тъжно без вас, когато дойде полунощ — сведе глава Никол. — Това ще е първата Нова година от 2194, която прекарваме разделени. — Никол замълча и си спомни тогавашното празненство. — Хайде, довиждане и приятно прекарване! Обичам ви много!

— И аз те обичам, мамо! — извика Женевиев. Пиер помахаше с ръка за сбогом.

Никол изключи видефона и погледна часовника си. Бе едва осем. Имаше още цял час, преди да слезе във фойето, където щеше да я чака нейният шофьор. Отиде до компютърния терминал и с няколко клавиша си поръча ядене: чиния спагети и бутилка минерална вода. „Яденето ви ще бъде готово след шестнайсет минути“ излезе надпис върху екрана на монитора.

„Наистина съм много напрегната тази вечер“ мислеше си Никол, докато прелистваше списание „Италия“ и очакваше да дойде храната ѝ. Основният материал в този брой бе интервю с Франческа Сабатини. Статията заемаше десет пълни страници и съдържаше поне двайсетина различни фотографии на „красивата синьора“. Интервюиращият разискваше с Франческа върху двете основни теми, с които тя се занимаваше в журналистическите си изследвания — модерната любов и наркотичните вещества — като по средата на един пасаж, свързан с наркотиците, подмяташе, че докато върви разговора, синьора Сабатини припалвала цигара от цигара.

Никол прехвърли набързо статията и с удивление забеляза, че имаше аспекти от живота на Франческа, за които тя никога не бе подозирала. „Какво ли я мотивира?“ запита се Никол. Към края на

статията журналистът бе запитал колежката си какво е мнението ѝ за останалите две жени от екипажа.

„Имам чувството, че всъщност аз съм единствената истинска жена в тази експедиция“ — бе отговорила тя. Никол се зачете по-внимателно. „Руската пилотка Тургенева мисли и действа като същински мъж, а френско-африканската принцеса Никол дьо Жарден умишлено потиска женствеността си, което у мен предизвиква само съжаление, защото от нея наистина би могло да стане много чаровна представителка на нежния пол.“

Лекомислените изявления на Франческа почти не подразниха Никол. Може да се каже, че дори я развеселиха. Само за миг усети желание да постави италианката на мястото ѝ, но веднага се укори за тази си детска реакция. „Ще напомня на Франческа за тази статия щом настъпи подходящият момент — реши Никол с усмивка. — Кой знае, може дори да я попитам дали прелъстяването на семейни мъже, според нея, се класифицира като женственост.“

Четиридесет и петте минути пътуване от хотела до мястото, където щеше да се състои тържеството — вилата на Адриан в покрайнините на Рим, недалече от курортния град Тиволи — преминаха в пълно мълчание. Другият пътник в колата на Никол бе Хиро Яманака, най-заклетият мълчаливец от всички космонавти. В своето телевизионно интервю преди два месеца с японеца, изкараната от кожата си Франческа Сабатини, която в продължение на петнайсетина минути бе получавала само едносрични отговори, го беше запитала язвително дали са верни слуховете, че е андроид.

— Какво? — на свой ред попита Яманака.

— Вярно ли е, че сте андроид? — повтори тя коварния си въпрос.

— Не — отвърна японският пилот и лицето му остана абсолютно каменно, докато камерата се опитваше да влезе в него.

Когато колата сви от главния път към Тиволи, за да измине последните два километра до вилата на Адриан, движението се оказа съвсем натоварено. Пътуваха бавно не само защото много коли возеха хора за празника, но също и поради причината, че стотици и стотици зяпачи и кибици се бяха наредили от двете страни на тясното еднопосочно шосе.

Никол си отдъхна, когато автомобилът най-после направи кръг и спря. През затъмнените стъкла тя видя цяла тълпа фотографи и репортери, готови всеки миг да скочат и се нахвърлят върху всеки, който излезе от колата. Вратата се отвори автоматично и Никол бавно пристъпи навън, загръщайки се в черното си кожено палто, като се опитваше да не закачи токчетата си.

— Кой е това? — чу някой да пита.

— Франко, бързо, бързо тук! Ето я, Дьо Жарден — космонавтката!

Чуха се несигурни ръкопляскания и фотоапаратите започнаха да бляскат един през друг със светкавиците си. Някакъв много приятен италиански джентълмен се отдели от тълпата и хвана Никол под ръка. Хората се скупчиха около нея, пъхаха микрофони в лицето ѝ и едновременно ѝ задаваха въпроси поне на пет различни езика и сигурно очакваха отговори за тях.

— Защо отказвате всички индивидуални интервюта?

— Бихте ли разтворили палтото си, за да можем да видим роклята ви?

— Имат ли ви доверие като на лекар другите космонавти?

— Спрете за момент, ако обичате. Може ли да се усмихнете?

— Какво е мнението ви за Франческа Сабатини?

Никол стоеше безмълвна, докато бодигардовете разбутах навалищата и я отведоха до малка покрита електрическа кола. Четириместната кола тръгна бавно нагоре по хълма, оставяйки след себе си тълпата, а в същото време една симпатична млада италианка на английски обясняваше на двамата космонавти какво виждат наоколо. Тя им разказа, че Адриан, който бе управлявал Римската империя между 117 и 138 година след н.е. е построил тази огромна вила, както се изрази младото момиче, за собствено развлечение. Архитектурният шедьовър представляваше смесица от всички стилове, които Адриан вероятно е виждал по време на многобройните си пътувания до отдалечените провинции. Планът и разположението бяха дело на самия император и се простираха на площ от триста акра в подножието на хълмовете Тибуртини.

Явно пътуването с колата покрай забележителностите на древния Рим бе предвидено като неделима част от празника. Осветените руини сами по себе си представляваха блед спомен за отминалата слава, тъй

като почти навсякъде покривите липсваха, скулптурите бяха отнесени, а по грубите каменни стени липсваше каквато и да било украса. Но когато колата преминаваше покрай развалините на Канопус — паметник, построен в египетски стил около правоъгълен басейн (това беше може би петнайсетата или шестнайсетата сграда — Никол бе объркала броя им) — тя изведнъж усети колко огромен и внушителен е бил целият този древен комплекс.

„Този човек е умрял преди повече от две хиляди години — помисли тя, като си припомни историята. — Един от най-образованите владетели, живял някога. Воин, администратор и лингвист.“ Никол се усмихна, когато се сети за Антиной. „Самотен през по-голямата част от живота си, с изключение на една кратка, всепоглъщаща страст, която прераснала в трагедия.“

Колата спря в края на къса пешеходна алея. Екскурзоводката привършваше монолога си.

— За да отпразнува големия „Пакс Романа“ — един продължителен период на време, известен с установяването на световен мир преди две хилядолетия — италианското правителство, подпомогнато от щедри дарители, изброени в списък под статуята в дясно от вас, реши през 2189 година да построи точно копие на Адриановия морски театър. Може би си спомняте, че ние минахме покрай оригиналните основи на същата постройка в началото на обиколката. Целта на реконструкцията е да се покаже какво е било истинското усещане, когато някой е посещавал част от този дворец по време на императора. Сградата е била завършена през 2193 година и оттогава се използва за правителствени мероприятия.

Гостите бяха посрещнати от официално облечен млад италианец, висок и симпатичен, който ги преведе по пътеката до философската зала, минаха през нея и най-накрая ги остави в Морския театър.

Никол остана очарована от сградата. Основата ѝ бе кръгла — около четиридесет метра в диаметър. Един кръг вода отделяше вътрешен остров (върху който бе построена масивна къща с пет зали и голяма градина) от широк портик с източени колони. Над водата и вътрешната част на портика нямаше покрив и гледката на откритото небе придаваше на целия театър прекрасното усещане за освободеност. Гостите се бяха размесили около сградата, говореха оживено и отпиваха от чашите си; модерни работи-келнери сновяха напред-назад

и предлагаша шампанско, вина и всякакви напитки. Никол видя неколцина келнери, целите в бяло, които явно подготвяха вечерята, застанали на двете малки мостчета, които свързваха къщата и градината с портика и останалата част от сградата.

Тя отдалеч видя една пълна руса жена и ниският ѝ, закръглен съпруг — плешив жизнерадостен мъж със старомодни очила, които енергично се бяха запътили към нея. Никол се подготви за предстоящото нападение като отпи малка глътка от коктейла шампанско с касис, който ѝ бе връчен от един непривично настоятелен робот само преди няколко минути.

— Ах, скъпа мадам Дьо Жарден — изписука мъжът, размахвайки ръце почти тичешком. — Трябва да говорим с вас. Съпругата ми е една от най-яроствните ви почитателки. — Той спря до Никол и нетърпеливо подкани жена си да побърза. — Хайде, Сесил! — извика радостно. — Успях да я хвана.

Никол си пое дълбоко въздух и опита да изобрази усмивка върху лицето си.

„Ще бъде точно такава вечер“ — рече си тя.

„Ох, най-накрая — мислеше си Никол — може би ще успея да прекарам няколко минути на спокойствие.“ Тя седеше сама до малка масичка в ъгъла на стаята, облегла гръб върху касата на вратата. Помещението се намиреше от задната страна на островната къща и точно в средата на Морския театър. Никол лапна последните хапки от вечерята си и ги прекара с няколко глътки вино.

Тя въздъхна, безуспешно опитвайки се да си спомни поне половината от хората, които бе срещнала в последния един час. Все едно, че беше известна манекенка, предавана от ръка на ръка и възхвалявана от всички. Прегръщаха я, целуваха я, някои я потупваха по рамото, щипеха я, флиртуваха с нея (едновременно мъже и жени), дори един богат шведски корабостроител ѝ направи предложение за женитба и я покани да сподели „замъка“ му в околностите на Гьотеборг. Никол почти не обели дума с когото и да било от тях. Лицето вече я болеше да пуска учтиви усмивки на всички страни, а и се чувстваше леко замаяна от виното и коктейлите с шампанско.

— Хиляда процента съм сигурен, че това е тя — чу Никол познат глас зад гърба си. — Дамата с бялата рокля не може да бъде никоя друга, освен моята приятелка и съекипничка, ледената принцеса, самата мадам Никол дьо Жарден!

Никол се извърна и видя Ричард Уейкфилд, който се клатушкаше към нея. Той се опря върху масата с едната си ръка, а с другата се закрепил за стола, като за малко не паднал в скута ѝ.

— Моля за прошка — ухили се той и успя да се настани на съседния стол. — Струва ми се, че съм употребил твърде много тоник с джин. — По тоя повод той отново отпи голяма глътка от чашата си, останала като по чудо здрава. — А сега — намигна ѝ Уейкфилд, — ако нямаш нищо против, аз малко ще дремна ей тук, преди да започне шоуто с делфините.

Никол се разсмя, когато главата на Ричард хлопна върху масата и той застина. Тя се наведе закачливо над него и дръпна с пръст един от клепачите му, така че окото му се показа:

— А ти, приятелю, ако нямаш нищо против, недей да предаваш богу дух, преди да ми обясниш тази работа с делфиновото шоу.

Ричард се изправи с усилие на стола си и завъртя очи към нея:

— Искаш да кажеш, че не си чула? Точно ти, която знаеш програмите на всички и насрочените мероприятия? Не може да бъде! Не го вярвам!

Никол доизпи виното си:

— Наистина, Уейкфилд. Понятие нямам за какво говориш.

Ричард отвори едно от малките прозорчета до себе си и посочи с ръка навън към водата, която обграждаше къщата:

— Великият доктор Луиджи Бардолини е тук със своите суперинтелигентни делфини. Най-много след петнайсет минути Франческа ще ни го представи. — Той се взря диво в Никол: — Доктор Бардолини ще ни докаже тук тази вечер — извика той, — че делфините му могат да вземат нашите изпити за университета!

Никол се дръпна назад и внимателно се вгледа в колегата си. „Той наистина е пиян — помисли си тя. — Може би тук се чувства толкова не на място, колкото и аз.“

В тоя момент Ричард напрегнато се взираше през прозореца.

— Това парти е истинска зоологическа градина, не мислиш ли? — обади се Никол след дълго мълчание. — Къде ли са намерили...

— Абсолютно си права — пресече я внезапно Уейкфилд и тупна триумфално по масата. — Точно затова района ми се струваше толкова познат още от момента, когато влязох тук. — Той се извърна към Никол, която го гледаше така, сякаш беше загубил ума си. — Все едно, че е Рама, само че в умален мащаб. Не мислиш ли? — Той скочи от масата, нетърпелив да сподели с някого другото откритието си. — Водата, която огражда тази къща, е Цилиндрично море, портикът представлява Централната равнина, а ние, моя прекрасна приятелко, се намираме в град Ню Йорк.

Никол започваше да долавя нещо, но все още не можеше много точно да следва препускащата мисъл на Ричард Уейкфилд.

— И какво всъщност доказва подобие? — продължаваше да разсъждава на глас той. — Какво означава това, че архитекти, произхождащи от човешкия род, преди две хиляди години са създали театър със същите основни принципи като тези, използвани в рамианския космически кораб? Подобие на природата? Подобие на културите? Не, не и не!

Той спря и чак сега забеляза как го бе зяпнала Никол:

— Математика! — вирна брадичка той с жест на откривател. Озадаченото изражение върху лицето на събеседницата му не се промени особено. — Математика — продължи въодушевено Ричард Уейкфилд с изненадващо трезв глас. — Това е разковничето. Почти е сигурно, че рамианите не са изглеждали като нас и явно еволюцията им е протекла в свят доста по-различен от земния. Но те със сигурност са открили същите принципи на математиката, както и римляните.

Лицето му светна.

— Ха, ха! — извика той и този път Никол беше тази, която подскочи от стола. Явно Ричард бе изключително доволен от себе си. — Рамиани и римляни! Това е скритият смисъл на тая вечер. И модерният *Homo sapiens* се намира някъде между тия две еволюционни стъпала.

Никол поклати глава към Ричард, който съвсем се бе опил от възторга към собствената си гениалност.

— Не ме ли разбирате, прекрасна госпожо? — подаде ѝ ръка той през масата. — Тогавя вероятно ние двамата ще трябва да отидем и видим шоуто на делфините, а аз ще ви говоря за рамианите там и за

римляните тук, за кралете, които искат зелки, за куршумите дум-дум и червения восък и за връзката между Великден и конете.

13.

ЧЕСТИТА НОВА ГОДИНА

След като всички бяха свършили да ядат и чиниите бяха ометени, Франческа Сабатини се появи в центъра на градината и не по-малко от десет минути славослови и благодари на многобройните спонсори за галавечерята. След това представи доктор Луиджи Бардолини, като съвсем сериозно заяви, че методиката, която той е открил, може да се окаже изключително полезна, когато човешките същества се опитат да влязат в контакт с каквито и да било извънземни.

Ричард Уейкфилд се изниза преди Франческа да започне да говори, под предлог, че търси тоалетна, но Никол го подозираше, че ще отиде да си налее още една чаша. Зърна го малко по-късно, в паузата, когато шоуто не бе започнало. Той бе в компанията на две едрогърди италиански актриси, които шумно се кикотеха на шегите му. Помаха с ръка на Никол, смигна ѝ и повдигна рамене, сякаш искаше да каже: „Какво да се прави, трябва да забавляваме домакините.“

„Е, радвам се за теб, Ричард — помисли си Никол. — Най-последно единият от двамата ни ще успее да се позабавлява.“ Тя се загледа във Франческа, която грациозно прекоси мостчето и помоли навалицата да се дръпне от водата, за да могат Бардолини и делфините му да имат повече пространство. Журналистката бе в плътна, прилепнала по тялото черна рокля с гол гръб, а предната част на дрехата изцяло бе обшита с блестящи пайети. Дългата ѝ руса коса бе сплетена и вдигната на висока прическа.

„Ти наистина си част от това място“ — помисли Никол, искрено завиждайки на Франческа за лекотата, с която се оправяше при наличието на толкова много хора.

Започна първата част от шоуто на доктор Бардолини. Той беше един от онези спорни учени, чиято работа е брилянтна, но никога изключителна, по начин, по който биха искали другите да мислят за тях. Наистина, той бе развил единствена по рода си система за комуникация с делфините и бе отделил и идентифицирал звуците на

около четиридесет „глаголи“ за действие от речника им. Но все пак нямаше нищо вярно в твърдението му, което той често обичаше да повтаря, че те „биха могли да вземат приемните изпити за университета“. За нещастие на двайсет и втория век, конюнктурата бе такава, че ако даден изследовател не успееше солидно да докаже най-модерните си последни теории, международната научна общност пренебрегваше и отхвърляше заедно с това и останалите му открития, независимо каква стойност имаха те. Това поведение вече придобиваше заразен характер и в никакъв случай не създаваше здрав климат в научните среди.

За разлика от повечето учени, Бардолини бе прекрасен шоумен. В заключителната част на представлението си той обяви състезание, подобно на тест за интелигентност. Щяха да участват двата му най-известни делфина — Емилио и Емилия, срещу двойка — мъж и жена от гостите, случайно подбрани. Принципът на състезанието бе примамливо прост. Върху два от четирите големи електронни екрана (два от тях бяха под водата, а другите два на брега) се показваше матрица от три по три елемента, като най-долният — десен — бе празен. Другите осем елемента имаха различни картинки или форми. Делфините и хората, които участваха в състезанието, трябваше да отгатнат принципите на подобие в пълните квадратчета от ляво на дясно и от горе на долу, а след това правилно да изберат един от осемте варианта, представени им върху другия екран, който да поставят на мястото на празното квадратче. На състезателите се даваше по една минута за отговор. Както делфините във водата, така и хората отгоре, имаха пред себе си табло с осем бутона, върху което те да натиснат избраното от тях копче.

Първите няколко задачи бяха лесни и за хората, и за делфините. В първата матрица една бяла топка беше нарисувана в най-горния ляв ъгъл, две бели топки във втората колона на първата редица и до тях три бели топки в третата колона на първата редица. Тъй като първият елемент във втората редица бе една топка, наполовина бяла, наполовина черна, а третата редица започваше с напълно черна топка, беше почти елементарно да се отгатне, че липсващият елемент в долния десен ъгъл са три черни топки.

По-нататък нещата не бяха чак толкова прости. С всеки следващ ребус се добавяха повече и повече трудности. Хората направиха

първата си грешка на осмата матрица, а делфините на деветата. Доктор Бардолини представи всичко шестнайсет матрици, като последната бе толкова усложнена, че трябваше да се съобразят поне десет отделни променящи се елемента, за да може да се отгатне правилният отговор. Крайният резултат беше равен — 12:12. Двата отбора се поклониха под ръкоплясканията на публиката.

Никол бе очарована от състезанието. Не приемаше съвсем безрезервно думите на доктора, че играта е напълно честна и предварително не е имало никакви репетиции, но в крайна сметка не това я интересуваше. Най-примамлива ѝ се струваше самата същност на задачите; това че интелектът може да бъде измерен по способността да се откриват повторения и тенденции. „Дали има някакъв начин да се измери синтетичността на мисленето? — питаше се тя. — При децата? Или пък да се сравняват възрастните по този показател?“

Никол бе решавала задачите едновременно с двата отбора и правилно бе отговорила на първите тринайсет въпроса, сгреши на четиринадесетия, защото се бе разсеяла, и отново бе точна на петнадесетия, само секунда преди гонгът да удари за края на контролното време. Нямаше никаква представа откъде да се захване с шестнадесетия. „А вие — рамиани? — мислеше си тя, когато Франческа се върна пред микрофона, за да представи любимеца на дъщеря ѝ — Жулиен Льо Клерк. — Можете ли да отговорите на всичките шестнайсет правилно за една десета от времето? За една стотна? За една хилядна? — Тя преглътна, когато си представи възможностите: — А може би за една милионна от времето?“

*Не бях живял,
преди да те срещна...
Не бях обичал,
преди да те срещна...*

Истинската нежна мелодия на старата песен изплува в главата на Никол и върна спомени от преди петнайсет години, когато тя танцуваше същия танц на друго място и с друг мъж, и бе на възраст, когато вярваше, че любовта побеждава всичко. Жулиен Льо Клерк помисли, че потрепването на тялото ѝ е породено от неговата близост и

я притисна към себе си още повече. Никол не се отдръпна — вече бе изморена и ако трябваше да бъде честна пред себе си, щеше да си признае, че ѝ е приятно за пръв път от толкова години да е в ръцете на мъж.

Беше изпълнила молбата на Женевиер. След като Лео Клерк свърши краткия си репертоар, тя приближи френския певец и му предаде думите на дъщеря си. Както и бе предположила, той изтълкува съвсем погрешно нейните намерения. Продължиха да говорят, докато в същото време Франческа съобщи на гостите, че планираната програма е завършила и те са свободни да се забавляват, както намерят за добре. Жулиен предложи ръка на Никол и двамата отидоха на дансинга до мостчето, където се намираха и в момента.

Жулиен бе очарователен мъж, малко над тридесетте, но в никакъв случай не беше неин тип. Преди всичко бе много самовлюбен. През цялото време говореше само за себе си и отново се връщаше на същата тема, колчем станеше въпрос за нещо различно. Въпреки че бе талантлив певец, спокойно можеше да се каже, че това е единствената му отличителна черта. „Е, все пак — призна пред себе си Никол под завистливите погледи на останалите гости — не е лош танцьор и по-добре да съм тук, на дансинга, отколкото да стоя отстрани и да подпирам стената.“

— В една пауза се приближи Франческа и ги заговори:

— Много се радвам за теб, Никол — усмихна се тя широко, а радостта ѝ изглеждаше непресторена. — Чудесно е, виждам, че се забавляваш. — Поднесе към нея малка табличка с десетина тъмни шоколадови топки, леко поръсени с нещо бяло, вероятно кокосови стърготини. — Фантастични са — посочи тя с глава към сладкишите — направих ги специално за екипажа.

Никол взе една от тях и я пъкна в устата си. Наистина бе вкусна.

— Искам да те помоля за една услуга — продължи Франческа след няколко секунди. — Нали знаеш, че не успяхме да направим интервю с теб, а по пощата се получават направо хиляди писма на хора, които се интересуват от твоята личност, та затова си помислих дали не би могла да ми отделиш десет-петнайсет минути тук, в нашето студио, преди дванайсет?

Никол се взря внимателно във Франческа. Един вътрешен глас ѝ шепнеше някакви предупреждения, но тя реши да го пренебрегне.

— Дадено, разбира се — махна радостно с ръка Жулиен Льо Клерк, докато двете жени се изучаваха с погледи. — Пресата постоянно говори за „загадъчната космонавтка“ или те нарича „ледената принцеса“. Покажи им това, което показва и пред мен тази вечер: че си истинска, нормална жена.

„Защо не — реши в себе си Никол, потискайки лошите предчувствия. — В края на краищата тук поне няма да ми се наложи да се появявам с татко и Женевиев.“

Те се бяха запътили към малкото временно студио, когато от другата страна на мостчето Никол забеляза Шигеру Такагиши. Той се бе облегал на една колона и говореше с трима японски бизнесмени, облечени в строги костюми.

— Само за минутка — обърна се Никол към спътниците си. — Веднага се връщам.

— Щастлива съм да ви видя, Такагиши сан — поздрави го Никол. Японският учен се обърна към нея стреснат, но лицето му се проясни, когато я видя да приближава. Той я представи съвсем официално на събеседниците си, които се поклониха и я поздравиха по японски.

Никол се огледа, надигна се към ухото на колежата си и му прошепна:

— Имам съвсем малко време. Само исках да ти кажа, че много внимателно прегледах всички записи и напълно съм съгласна със заключенията на домашния ти лекар. Няма никаква причина да съобщаваме каквото и да било за онзи проблем на медицинската комисия. Това е.

Доктор Такагиши придоби вид, сякаш са му съобщили, че жена му току-що е родила момче и двамата са живи и здрави. Опита се да каже нещо на Никол, но изведнъж се сети, че има и други хора около него.

— Много, много благодаря — успя само да промълви на отстъпващата Никол и само топлите му очи издаваха истинската дълбочина на чувствата, които го вълнуваха.

Французойката се чувстваше в прекрасно разположение на духа, когато се втурна в студиото заедно с Франческа и Жулиен Льо Клерк. Търпеливо изчака да ѝ направят няколко фотографии, докато Сабатини подготви телевизионната техника за интервюто. Отпи още няколко

глътки от коктейла шампанско с касис, като бърбеше непринудено с Жулиен. Най-накрая зае мястото си до Франческа под силната светлина на прожекторите. „Колко е чудесно — мислеше си тя за разговора с Такагиши — да можеш да помогнеш на този прекрасен, деликатен японец.“

Първият въпрос на Франческа бе съвсем безобиден. Журналистката я попита дали се вълнува от предстоящия старт.

— Разбира се — отвърна Никол. След това разправи оживено за тренировките, които космонавтите минаваха, докато се подготвят за срещата с Рама II.

Интервюто се провеждаше на английски. Въпросите бяха съвсем нормални. Никол трябваше да опише задачата си по време на експедицията: какво очаква да открие („Наистина не знам какво ще бъде то, но каквото и да е, със сигурност ще е интересно“), кога за пръв път е попаднала в Космическата академия. Само пет минути по-късно Никол вече се чувстваше съвсем удобно; имаше усещането, че двете с Франческа се допълват една друга.

След това италианката ѝ зададе три въпроса, свързани с нейното семейство: единият бе за баща ѝ, вторият за произхода на майка ѝ от племето сенуфо от Брега на слоновата кост и третият — за живота ѝ с Женевиев. В нито един от тях нямаше нещо подвеждащо. Затова именно се оказа напълно неподготвена за последния въпрос.

— От фотографиите на дъщеря ти се вижда, че нейната кожа е значително по-бяла от твоята — продължи Франческа със същия тон и маниер, както досега. — Това предполага, че баща ѝ вероятно е бял. Кой е той?

Никол усети как сърцето ѝ заблъска в гърдите, когато Франческа започна въпроса си. Когато завърши — имаше чувството, че то е спряло. Гореща вълна внезапно я заля и тя изведнъж се ужаси, че може да заплаче. Ясният спомен за две преплетени тела, отразени в огромно стенно огледало, нахлу в съзнанието ѝ и от устните ѝ се отрони неволен стон. Заби поглед в краката си и така стисна дръжките на канаето, че кокалчетата на пръстите ѝ побеляха. Трябваше да се овладее.

„Ах, колко си тъпа!“ — мълвеше на себе си, като едновременно с това се опитваше да отпъди яростта, болката и спомена за любовта. Беше изненадана, хваната в капан и сега единствено самообладанието

можеше да я спаси. Сълзите отново напиреха и тя отново ги преглъщаше. Вдигна очи срещу прожекторите, срещу Франческа. Златните пайети върху гърдите на италианската журналистка блеснаха като очите на хищна котка, готова всеки момент да скочи върху жертвата си.

Най-сетне премина. Време, което изглеждаше като цяла вечност. Усети, че отново може да контролира чувствата си. Впи поглед в очите на италианката:

— Нямам желание да говоря за това — ледено отвърна Никол на италиански. — Бих искала да прекъснем. — Интервюто беше прекратено и Никол не искаше да отговаря на повече въпроси. Стана от стола, но забеляза, че трепери, и отново се отпусна на мястото си. Камерите продължаваха да жужат. След малко събра сили и излезе навън.

Искаше ѝ се да избяга, да се махне от всичко това и да се скрие някъде насаме с чувствата си. Но беше невъзможно, разбира се. Жулиен я държеше за ръка, докато напускаше студиото.

— Проклетата курва! — изруга той, като ядно посочи с пръст по посока на Франческа. Около Никол се бяха събрали непознати хора, които говореха едновременно и нещо махаха с ръце. Очите ѝ не познаваха никого, не можеха да видят ясно лицата, нито пък успяваше да различи думите.

От далечината се зачу тиха музика, която ѝ се стори позната, но мина половината песен, преди да се сети, че това е „Доброто старо време“ Жулиен я бе прегърнал през кръста и припяваше сладострастно в ухото ѝ. Махаше със свободната си ръка, сякаш дирижираше двайсетината души, които се бяха скупчили около тях и хорово ревяха последните думи. Никол механично изкачи последното стъпало и се облегна на него, за да запази равновесие. Внезапно усети как едни хлъзгави устни се притиснаха към нейните и нечий пъргав език се опита да се промъкне вътре. Жулиен страстно я целуваше, а фотографите като обезумели бляскаха с фотоапаратите си сред невъобразимия шум. Главата на Никол се завъртя и тя разбра, че всеки момент може да припадне. Блъсна мъжа пред себе си с все сили и успя да се освободи от ръцете му.

Тя политна назад и в същия миг в нея се блъсна разярения Реджи Уилсън, който се бе хвърлил към мъж и жена, целуващи се съвсем

близо до нея. Обективите и светкавиците на фотоапаратите бяха насочени към двойката. Никол гледаше събитията покрай себе си с празен поглед, като че ли се намираще в киносалон, или сякаш действието се случваше в собствените ѝ сънища, където не можеше да стори нищичко. Реджи раздели двойката и вдигна ръка, сякаш се готвеше да зашлеви другия мъж. Дейвид Браун, защото това бе мъжът, се дръпна от прегръдката на жената, която се оказа Франческа Сабатини. Самата Франческа пък хвана ръката на Реджи и го укроти.

— Махай си лапите от нея, копеле такова беснееше Реджи и все още налиташе към американския учен. — И изобщо не си мисли, че не знам какво става. — Никол не можеше да повярва на очите си. Сякаш бе попаднала в глупав фарс. Само след секунди стаята се изпълни с бодигардове.

Никол, заедно с всички останали, се оказа изтикана от бодигардовете, които бързо прекратиха свадата. Когато влезе обратно в сградата с водния кръг, мина покрай Елън Браун, застанала на входа и облегната на една колона. Никол се бе срещала с Елън и двете прекараха чудесно, когато францужойката бе отишла до Далас, за да се срещне с домашния лекар на семейство Браун и да говори с него за алергията на Дейвид. В тоя момент Елън бе видимо пияна и вероятно нямаше желание да говори с никого.

— Лайно такова — чу я Никол да си мърмори. — Защо ми трябваше да ти показвам резултатите от опитите си, преди сама да ги публикувам? Щеше да видиш тогава ти.

Никол си тръгна в момента, в който успя да намери кола, която да я откара обратно до Рим. Изглеждаше ѝ невероятно, но Франческа се опита да я изпрати до лимузината, като че ли нищо не се бе случило. Францужойката я отпрати остро и сама се качи в автомобила.

По обратния път към хотела започна да прехвърча сняг. Тя се загледа в играещите във въздуха снежинки и чак сега опита да си даде сметка за това, което се бе случило тази вечер. Поне за едно бе абсолютно сигурна: в шоколадовата топка, която ѝ бе предложила Франческа, имаше прибавено нещо силно и упойващо. Никога преди това Никол не бе губила до такава степен контрол над чувствата си. „Може би е дала същото и на Реджи Уилсън — помисли си тя. — Това

до известна степен може да обясни избухването му. Но защо? — отново се запита Никол. — Какво всъщност иска да постигне?“

Когато се върна в хотела, веднага се приготви за лягане. Но точно преди да загаси лампата ѝ се стори, че чу леко почукване. Спря и се послуша. Нищо. Тъкмо бе решила, че слухът ѝ изневерява, когато чукането се повтори. Никол наметна халата си и предпазливо доближи вратата.

— Има ли някой? — в гласа ѝ се четеше решителност. — Кой сте?

Тоя път нещо изшумоля и под вратата се появи сгънат лист хартия. Изненадана, Никол се наведе и отвори бележката. Върху хартията имаше три думи, написани със знаците на племето сенуфо, от което произхождаше майка ѝ: „Роната. Омех. Тука.“ Роната бе името, с което наричаха Никол в племето.

Едновременно възбудена и изплашена, тя отвори вратата без първо да провери на монитора кой е отвън. Само на пет стъпки от нея стоеше много стар, сякаш вече изсушен мъж, с лице, боядисано на хоризонтални зелено-бели ивици. Невероятните му, уморени от живота очи, се бяха впили в нейните. Той бе облечен в дълга светлозелена роба, която стигаше почти до земята, а отпред бе украсена със златни мъниста и загадъчни рисунки. Това бе древният костюм на племето сенуфо.

— Омех! — неволно възкликна Никол, а сърцето ѝ беше готово всеки миг да изхвъркне от гърдите. — Какво правиш тук? — добави тя на езика сенуфо.

Нашареното лице на възрастния черен мъж не помръдна. В протегнатата си напред дясна ръка той държеше камък и малка стъкленица. Изминаха няколко секунди, преди да пристъпи към вратата на стаята. Никол отстъпваше назад с всяка негова крачка, но не можеше да откъсне погледа си от очите му. Когато достигнаха центъра на стаята, само три-четири стъпки един от друг, мъжът вдигна глава към тавана и запя монотонно. Това бе ритуална песен на сенуфо, едновременно молитва и заклинание, използвана от шамана на племето в продължение на стотици и стотици години за предпазване от зли духове.

Когато песента свърши, старият човек отново наведе поглед към своята правнучка и бавно заговори:

— Роната — започна той, — Омех усеща силна опасност в този живот. В наши свещени книги написано: мъж на триста години изгони зъл демон далеч от сама жена. Но Омех не може защитава Роната, ако Роната напуска царството на Миноуе. Ето — той взе ръката на Никол и постави в нея камъка и стъкленницата — тези неща бъдат винаги с Роната.

Никол погледна към ръката си: камъкът бе овален, петнайсетина сантиметра дълъг и наполовина широк, светлобелезникав с някакви странни кафяви ивици, които се виеха по повърхността му. Малката зелена стъкленница, която лежеше на дланта ѝ, не бе по-голяма от шишенце парфюм, предназначено за дамска чанта.

— Вода от Езеро на мъдрост може помогне Роната — продължи Омех. — Роната разбере сама кога време да пие. — Той отново килна главата си назад и съвестно повтори заклинанието, този път със затворени очи. Никол стоеше до него стресната, без да смее да обели дума, като държеше камъка и стъкленницата в дясната си ръка. След края на песента Омех силно извика три думи, които Никол не разбра. После рязко се обърна и бързо мина през отворената врата. Стреснатата Никол изтича след него в коридора, колкото да види края на зелената му роба да се скрива зад вратата на асансьора.

14.

СБОГОМ, ХЕНРИ!

Хванати ръка за ръка Никол и Женевиев се изкачваха нагоре по хълма. Валеше лек сняг.

— Видя ли как се облеци онзи американец, когато му казах коя си? — засмя се Женевиев. Щеше да се пръсне от гордост заради майка си.

Наближаваха хотела и Никол прехвърли ските с щеките върху другото си рамо.

— Guten Abend — измърмори в мустаците си на минаване покрай тях един възрастен швейцарец, комуто чудесно би пасвала ролята на Дядо Мраз в някое детско представление.

— Мисля, че не е много добре веднага да разказваш на всеки срещнат коя съм и какво съм — рече Никол, но в гласа ѝ нямаше укор. — Понякога човек предпочита да не го познават.

Съвсем близо до хотела се намираше малък гардероб за ски и двете заключиха там принадлежностите си. Смениха скиорските си обувки с меки апрески и отново излязоха навън. Вече започваше да се смрачава. Майка и дъщеря се спряха за момент и се загледаха надолу по хълма към селото Давос.

— Знаеш ли — обади се Никол — днес, когато се спускахме по онази писта към Клостерс, в един момент ми се стори невъзможно да повярвам, че всъщност след много кратко време ще бъда там, горе — тя посочи с ръка към небето. — След по-малко от две седмици ще се отправя на път, за да се срещна със загадъчен извънземен космически кораб. По някой път човешкият разум се стъписва от реалността.

— Може би само си сънувала — тихо се обади дъщеря ѝ.

Никол се усмихна. Тя харесваше чувството за хумор на девойката. По някой път, когато всекидневните грижи започваха да ѝ натежават и скучните приготовления я изнервяха, бяха достатъчни само няколко думи от дъщеря ѝ, които да разведрят атмосферата и да повдигнат духа ѝ. Семейството на Никол се състоеше от трима души,

които живееха в Бувоа — баща ѝ — възрастният писател, и нейната дъщеря. И всеки един от тях бе зависим от останалите двама. Никол не смееше дори да си помисли как стодневното отсъствие би се отразило на хармонията, установена в дома ѝ.

— Притеснява ли те това, че толкова дълго няма да ме има? — обърна се тя към Женевиев, когато двете влязоха във фойето на хотела. Десетина души бяха насядали в центъра на помещението около камината, в която пукаха цепеници. Незабележимият, но много чевръст швейцарски келнер сервираше горещи питиета на хората в скиорски екипи. В хотел „Моросани“ нямаше никакви работи, дори за обслужване по стаите.

— Днес не ми е до това — весело отвърна дъщеря ѝ. — А в края на краищата, почти всяка вечер ще мога да говоря с теб по видеофона. Закъснението на сигнала дори ще го прави още по-интересно. И предизвикателно. — Минаха покрай обзаведената в ретро стил рецепция. — Освен това — продължи Женевиев — ще бъда център на внимание в училище по време на целия полет. Вече съм избрала и темата на курсовата си работа: психологически портрет на рамианите, основан на разговорите ми с теб. — Никол се усмихна и поклати глава. Оптимизмът на Женевиев винаги бе заразителен. Беше жалко, че...

— О, мадам Дьо Жарден — прекъсна мислите ѝ нечий глас. Никол се извърна. Управителят на хотела махаше към нея от рецепцията: — Има бележка за вас. Поръчано ми е да ви я предам лично.

Връчи ѝ малък, ненадписан плик. Когато го разкъса, отгоре, върху листа, се подаде малка част от герб. Сви бързо плика, докато сърцето ѝ лудо блъскаше в гърдите.

— Какво има, мамо? — обърна очи към нея Женевиев. — Трябва да е нещо много важно, за да ти го предават на ръка. В днешно време вече никой не постъпва по такъв старомоден начин.

Никол се опита да прикрие чувствата от дъщеря си.

— Една секретна бележка, нещо... свързано с работата ми — излъга тя и се изчерви. — Приносителят е постъпил съвсем безотговорно, като я е оставил на хер Граф — управителя. Трябвало е да ми я предаде лично.

— Някакви поверителни медицински данни за екипажа? — подпитваше Женевиев. Тя и майка ѝ често бяха разговаряли за

отговорната роля на космонавта лекар по време на такъв важен полет като тая експедиция.

Никол кимна:

— Скъпа, защо не се качиш горе при дядо си и да му кажеш, че идвам след няколко минути? Предай му, че вечерята си остава за седем и половина. Аз ще прочета бележката и ще видя дали не трябва да пращам някакъв спешен отговор.

Никол целуна Женевиер и изчака, докато вратите на асансьора се затворят след дъщеря ѝ, а после отново излезе навън, където снегът продължаваше да прехвърча. Застана под уличната лампа и отвори плика. Пръстите ѝ трепереха. „Глупчо — мислеше си тя. — Безразсъден глупчо. Толкова много време е минало! Ами ако момичето бе видяло...“

Гербът беше все същият, както и онзи следобед преди петнайсет и половина години, когато пред пресцентъра на Олимпийската зала Дарън Хигинс ѝ бе връчил поканата за обяд. Никол се изненада от силата на чувствата си. Успя да се овладее и погледна надолу, за да прочете бележката:

Моля за извинение, че пиша в последната минута.
Трябва да се видим утре. Точно по обяд. „Уорминг хът“ 8
на Вайсфлуйох. Ела сама.

Хенри

На следната сутрин Никол бе първа на опашката пред кабинковия лифт, който качваше скиорите до върха на Вайсфлуйох. Заедно с още дващестина души, тя се напъха в кутията от лъскав плексиглас и моментално се наведе през прозореца, докато вратата автоматично се затвори. „Виждала съм го само веднъж за тези петнайсет години — мина през главата ѝ — и въпреки това...“

Кабината заскърца нагоре, а Никол сложи тъмните си скиорски очила. Утрото бе ослепително красиво и напомняше онази януарска сутрин преди седем години, когато баща ѝ я беше извикал да се качи на вилата при него. В Бувоа почти не бе паднал сняг и след дългите молби

на Женевиев, тя се бе съгласила да я освободи от училище, за да може да се попързала в планината. По това време Никол работеше в болницата в Тур, вече бе кандидатствала в Космическата академия и чакаше резултатите.

Тъкмо правеше с дъщеря си снежен човек, когато Пиер за втори път се показа на балкона и извика:

— Никол, Женевиев, има нещо специално в пощата! Сигурно е пристигнало през нощта. — Двете изтичаха до вилата и влязоха вътре с апреските, а Пиер им пусна пълното съобщение на видеомонитора.

— Много странно — поклати глава той. — Явно, че ние тримата сме поканени на тържествената коронация на английския крал, а след това и на празненството. И това ако не е чудо на чудесата!

— О, дядо — възкликна Женевиев възбудено, — искам да отидем! Моля ти се да отидем! Ще видя ли там истински крал и кралица?

— Няма кралица, миличко — усмихна се дядо й, — освен ако не искаш да кажеш кралицата-майка. Кралят още не е женен.

Никол прочете няколко пъти поканата, без да продума. След като Женевиев се успокои и излезе навън, баща й се приближи до нея и я прегърна през рамото.

— Искам да отида — тихо каза Никол.

— Сигурна ли си? — той се отдръпна от нея и я погледна изпитателно.

— Да — гласеше твърдят й отговор.

„Оттогава насам Хенри никога повече не я е виждал — помисли Никол за дъщеря си, докато провери ските си за спускането по склона. — Татко се държа прекрасно. Той ме остави да се скрия в Бувоа и почти никой не разбра, че имам дете, чак додето Женевиев не стана на годинка. Хенри дори и не подозираше. Чак до оная вечер в Бъкингамския дворец.“

Никол си спомняше съвсем ясно как стоеше тогава в редицата на гостите, които трябваше да бъдат поздравени. Кралят закъсняваше, а Женевиев ставаше все по-неспокойна и започваше да нервничи. Най-накрая Хенри застана срещу тях.

— Благородният Пиер дьо Жарден от Бувоа, Франция, с дъщеря си Никол и внучка си Женевиев.

Никол се поклони по етикета, а Женевиер повдигна поличката си с две ръце и леко приклегна.

— Значи това е Женевиер — погледна кралят детето. Наведе се надолу и постави ръка под брадичката на детето. Когато момиченцето вдига към него лицето си, той видя нещо, което не можеше да сбърка. Обърна глава към майката с ням въпрос в погледа, но Никол се прикри зад протоколната усмивка. Главният шамбелан вече извикваше следващото по ред име със съответната титла. Кралят отмина.

„След това изпрати Дарън до хотела — мислеше си Никол, докато се спускаше надолу по един стръмен склон, подготви се за скок и за една-две секунди увисна във въздуха. — А той хъмкаше и мънкаше и накрая чак се престраши да ме покани да пия чай с теб. — Никол натисна кантовете на ските и рязко спря, вдигайки облак снежен прах. — Кажете на Хенри, че не мога“ спомни си тя своя рязък отговор преди седем години.

Погледна часовника си. Бе едва единайсет — твърде рано, за да се спусне към хижата. Приблужи се към лифта и отново потегли към върха.

Беше дванайсет и две минути, когато Никол спря пред вратата на малката дървена хижа в края на гората. Свали ските от краката си, заби ги в снега и тръгна към централната врата, без да обръща никакво внимание на надписите ВХОД ЗАБРАНЕН. Изневиделица пред нея изникнаха двама грамадни мъжаги, при което единият буквално препречи входа с тялото си.

— Няма проблем — чу тя един познат глас, — очакваме дамата. — Двамата бодигардове изчезнаха така, както се и бяха появили, и Никол съзря Дарън, усмихнат както винаги, да се подава от рамката на вратата.

— Здравей, Никол — махна ѝ той, приветлив както винаги. Беше поостарял. Слепоочията му бяха посивели, а в рижата му брада сребрееха бели косми. — Как си?

— Чудесно, благодаря ти, Дарън — отвърна Никол и усети, че въпреки всичките си заричания, вече започваше да се чувства нервна. Наложиха си да си припомни, че в тоя момент тя беше човек с професия и характер, известна, уважавана и ценена не само в тесния си професионален кръг. Но все пак отиваше да се срещне с един крал. Пристъпи решително напред и влезе в хижата.

Вътре беше топло. Хенри стоеше с лице към нея, седнал до малка, запалена камина. Дарън затвори деликатно вратата и ги остави сами. Никол несъзнателно свали шала си, разтвори ципа на грейката и свали скиорските очила. Двамата се взираха един в друг двайсетина секунди, а може би и повече, без да продумат, от страх да не развалят магията на спомените, която ги връщаше към двата невероятни дни преди петнайсет години.

— Здравей, Никол — пръв проговори кралят. Гласът му бе мек и галещ.

— Здравей, Хенри — отвърна тя по същия начин. Той се бе запътил да заобиколи канапето и да отиде при нея, може би искаше да я докосне, но нещо в позата ѝ му подсказа да не го прави. Вместо това протегна ръка:

— Защо не седнеш?

Никол поклати глава.

— Предпочитам да стоя права, ако не ти преча. — Изчака няколко секунди, в които пак впиха погледи един в друг. Усети, че този мъж отново я привлича, въпреки предупрежденията на вътрешния ѝ глас. — Хенри — избухна тя неочаквано и за самата себе си. — Защо ме извика? Трябва да е нещо много спешно. Или мислиш, че е съвсем естествено кралят на Англия да си прекарва времето в такава виличка, забита в някакъв швейцарски зимен курорт?

Хенри се обърна към дъното на стаята:

— Донесох ти подарък. По случай тридесет и шестият ти рожден ден.

Никол се засмя и усети как напрежението я напуска:

— Той е утре. Малко си подранил. Но защо...

В протегнатата му ръка имаше малко кубче:

— Това е най-ценният подарък, който успях да открия за теб — гласът му бе напълно сериозен. — И трябваше доста да оръся кралския бюджет, за да мога да ти го осигуря...

Тя го погледна озадачено.

— От доста време се притеснявах от тая експедиция, в която участвувах — продължи мъжът, — и все не можех да разбера защо. Но една вечер преди четири месеца, когато играехме карти с принц Чарлз и принцеса Елънър, внезапно осъзнах причината. Интуицията ми подсказва, че вашият екипаж ще се изправи пред сериозни проблеми.

Знам, че звучи глупаво, особено пък когато го казвам аз, но не се страхувам от рамианите. Този мегаломан Браун вероятно е прав, когато казва, че рамианите изобщо не се интересуват от някакви си земяни. Но ти ще прекараш стотина дни в ограничено пространство в компанията на единадесет други...

Можеше да се закълне, че Никол не го слуша:

— Ето, вземи това — отново протегна той ръка с кубчето в нея. — Аз накарах моето разузнаване да направи пълни и много подробни досиета на всеки един член от екипажа на „Нютон“, включително и на теб. — Челото на Никол се смръщи. — Информацията, повечето от която не може да се открие в официалните справки на МКА, потвърди личните ми опасения, че в екипажа като група могат да се открият много нестабилни елементи. Не знаех какво да правя с...

— Това не е твоя работа — ядно го прекъсна Никол. Чувстваше се обидена от намесата на Хенри в професионалния ѝ живот. — Защо се бъркаш?

— Хей, хей, почакай малко — опита се да я успокои кралят. — Уверявам те, че в подбудите ми няма никаква корист. Разбираш ли — продължи той, — може би дори няма да имаш нужда от цялата тая информация, но аз си мислех, че може да ти бъде от полза. Вземи я, пък ако искаш, може дори да я хвърлиш. Прави с нея каквото пожелаеш.

Хенри можеше да се закълне, че срещата им се бе провалила и то по негова вина. Отиде към камината и седна в креслото до огъня с гръб към Никол.

— Пази се, Никол — смънка той.

Тя стоя дълго време замислена, после сложи кубчето в джоба на грейката си и се приближи към краля.

— Благодаря ти, Хенри.

След това постави ръката си върху рамото му. Мъжът не се обърна. Той също вдигна ръка, пръстите му докоснаха нейните и се спряха върху тях. Прекараха цяла минута застинали така.

— Има някои факти, до които дори моите доверени хора не са успели да се доберат — каза той с тих глас най-накрая. — Особено едно нещо, от което лично аз съм дълбоко заинтересован.

Никол чуваше сърцето си да тупти през пукота на цепениците в камината. Един глас вътре в нея крещеше отчаяно: „Кажми му, кажми

му!“ Но един друг, по-тих и като че ли по-мъдър, я съветваше да мълчи.

Когато извади бавно ръката си изпод неговата, мъжът вдигна глава към нея. Никол му се усмихна, обърна се и тръгна към вратата. Преди да излезе навън, сложи шала си и вдигна ципа на грейката:

— Довиждане, Хенри.

15. СРЕЩАТА

Космическият кораб „Нютон“ застана така, че Рама изпълни целия огромен илюминатор на контролния му център. Чуждоземният космически кораб беше гигантски. Повърхността му бе равномерно сива и скучна, а дългото тяло представляваше перфектен цилиндър. Никол стоеше мълчалива до Валери Борзов. За тях двамата, тази първа гледка на целия Рама, облян от слънчевата светлина, бе преживяване, на което трябваше да се насладят.

— Открихте ли някакви различия? — наруши най-последно мълчанието Никол.

— Още не — обърна поглед към нея командирът Борзов. — Сякаш и двата космически кораба са слезли от една и съща поточна линия. — Тишината отново легна между тях.

— Любопитно би било да се види тая поточна линия — отбеляза след малко Никол.

Валери Борзов кимна. В този момент един малък летателен апарат, приличен на прилеп, пресече илюминатора и се отправи по посока на Рама.

— Външните разузнавателни капсули трябва да докажат подобие. Във всяка от тях има заложен пакет холографски изображения на Рама I. Ще бъде направен и вкаран в компютърната памет пълен комплект снимки, а след три часа ще ни се докладва резултатът от сравнението.

— Ако не се открият никакви изменения?

— Тогава действаме по плана — усмихна се генерал Борзов. — Кацаме, отваряме Рама и пускаме вътрешните разузнавателни капсули. — Погледна часовника си. — Всичко това трябва да бъде извършено в продължение на двайсет и два часа, считано от този момент, разбира се, ако имаме уверението на корабния лекар, че всички са здрави и екипажът е готов за подобно начинание.

— Екипажът се чувства чудесно — докладва Никол. — Току-що направих преглед на контролните измервания: удивително положителни. Освен леки хормонални изменения на трите жени, които бяха очаквани, за четиридесет дни не са забелязани никакви значителни отклонения от нормите.

— Значи физически сме готови — замислено рече командирът. — Но психологически? Не си ли разтревожена от това изобилие на спорове? Или бихме могли да ги отдадем на възбудата и напрежението?

Никол замълча, преди да отговори:

— Да, наистина ми се струва, че тези четири дни, след като спряхме до Рама, действително бяха малко... тежки. Всички знаем за скандала между Уилсън и Браун още преди отлитането. Е, ние частично го решихме, като оставихме Реджи в твоя кораб по време на пътуването. Но сега, след като двата кораба се съединиха и отново се събрахме всички, тези двамата гледат да се счепкат при всяка възможност. Особено пък ако наоколо се намира Франческа.

— На два пъти се опитах да говоря с Уилсън, още когато бяхме разделени на две — мрачно продължи Борзов. — Той изобщо не подаваше. Явно има нещо, което дълбоко го измъчва.

Генерал Борзов се приближи до командния пункт и започна да чука по клавишите.

— Трябва да повикам Сабатини — продължи той темата. — Уилсън не успя да свърши много работа по време на пътуването, но за сметка на това личния му файл показва, че е прекарал цели часове на видеофона в разговори с нея. И през цялото време беше нацупен. Успя да се скара дори с О'Туул. — Генерал Борзов се обърна и втренчи поглед в Никол. — Бих искал да знам дали като корабен лекар изказваш някакви „официални“ препоръки към екипажа, особено що се отнася до взаимоотношенията между отделните членове?

Никол не бе очаквала такъв въпрос. Когато генерал Борзов ѝ предложи да обсъдят „окончателната здравна констатация на екипажа“, тя дори не си беше помислила, че този въпрос би могъл да включва и психическото състояние на космонавтите.

— Интересувате се от професионална оценка на психологическия климат, така ли да разбирам въпроса? — опита се тя да изясни нещата.

— Точно така — потвърди генералът. — Искам да ми предоставите форма А 5402, която атестира едновременно психическата и физиологическата годност на всеки един от членовете на екипажа. Правилникът съвсем недвусмислено казва по този въпрос, че преди всеки полет командирът изисква такъв доклад от бордовия лекар.

— Но по време на тренировките вие искахте резултатите само от физическите данни.

Борзов се усмихна:

— Мадам Дьо Жарден, аз мога да изчакам, ако ви е необходимо време да се подготвите с доклада си.

— Не, няма нужда — вдигна глава Никол след кратък размисъл. — Веднага мога да дам мнението си, а след това да го документирам по-късно тази вечер. — Тя се поколеба няколко секунди, преди да продължи. — Не препоръчвам едновременното включване на Уилсън и Браун като съекипници, в която и да е изпълнителска подгрупа, или пък поне в тази, извършваща първия разузнавателен полет. Също така имам опасение от поставянето на Франческа Сабатини, с който и да е от двамата, но то не е така силно, както първото. Не предявявам никакви претенции за ограничения към другите членове на екипажа.

— Добре. Добре — широко се ухили командирът. — Приемам доклада, но не само защото съвпада с моите наблюдения. Както разбираш, тези неща някой път могат да бъдат твърде деликатни. — Генерал Борзов изведнъж смени темата на разговора: — Сега имам един друг въпрос от съвсем различно естество.

— Моля.

— Тая сутрин при мене дойде Франческа и предложи да организираме парти утре вечерта. Тя твърди, че хората са напрегнати и имат нужда от разтоварване преди първия полет вътре в Рама. Съгласна ли си с нея?

Никол се замисли за момент.

— Не е лоша... идея — колебливо отвърна тя. — Напрежението е ясно изразено... Но какво парти имате предвид?

— Обща вечеря тук, в контролната зала, малко вино и водка, може би и малко танци — Борзов се усмихна и постави ръката си върху рамото на Никол. — Питам те като лекар, нали разбираш, като мой бордови лекар.

— Разбира се — засмя се и тя, — генерале. Ако вие смятате, че е време екипажът да организира парти, с удоволствие ще се включа...

Никол завърши доклада си на компютъра, затвори файла и го прехвърли към компютъра на командира във военния кораб. Бе много предпазлива при описването на ситуацията и я квалифицира повече като „личен конфликт“, вместо патологично отклонение на поведението. За самата Никол проблемът между Уилсън и Браун бе пределно ясен: ревност — явна и неприкрита — древно чудовище със зелени очи.

Беше повече от сигурна, че е недопустимо да се оставят Уилсън и Браун на съвместна работа по време на полета вътре в Рама. Никол се укоряваше, че сама не бе повдигнала въпроса пред Борзов. Сега вече разбираше, че в служебните ѝ задължения влиза също и психическото здраве на екипажа, но някак си не можеше да се види като психиатър на колегите си. „Отбягнах случая — мислеше тя, — защото не е обективен процес, а ние още нямаме мерки, с които да потвърдим, че душевното здраве на един човек е добро или лошо.“

Никол тръгна по коридора, където се намираха каютите на екипажа. През цялото време внимаваше единият ѝ крак да бъде допрян до пода; движението в състояние на безтегловност ѝ бе станало почти втора природа. Радваше се, че конструкторите на „Нютон“ се бяха постарали да сведат до минимум разликите между живота в Космоса и на Земята. При такива условия адаптацията на екипажа бе далеч по-проста и всеки можеше да се концентрира над по-важните елементи от работата си.

Стаята на Никол се намиреше в края на коридора. Въпреки че всеки от космонавтите си имаше собствена каюта (резултат на ожесточени спорове между членовете на екипажа и конструкторите, като последните настояваха, че спането по двойки осигурява по-добро разпределение на пространството), каютите бяха тесни и ниски. На по-големия космически кораб, така наречения от космонавтите „научен“, имаше осем спални помещения, а на по-малкия — „военния“ — бяха само четири и то още по-тесни. И на двата имаше зали за физически упражнения и по един „хол“, където бяха поставени по-удобни мебели,

както и предмети за забавления, които не можеха да се поместят в спалните каюти.

Никол подминаваше стаята на Янош Табори на път към тренировъчната зала, когато чу смеха му. Не можеше да бъде сбъркан с никой друг. Вратата на каютата му, както винаги, зееше полуотворена.

— Ама, наистина ли си мислиш — бучеше Янош, — че мога да сменя офицери и да те оставя да се разпореждаш в средата на полето с конете? Хайде, Шиг, може да не съм grosмайстор, но се уча от грешките си. Преди няколко игри ме победи точно заради такова нещо.

Табори и Такагиши бяха увлечени в следобедната си партия шах. Почти всяка „нощ“ (екипажът бе настоял за двайсет и четири часов ден, съобразен с Гринуичкото време) двамата играеха по няколко часа, преди да заспят. Такагиши наистина притежаваше международна grosмайсторска титла, но едновременно с това и добро сърце и не искаше да разочарова Табори. Така че буквално във всяка игра, след като установеше солидно превъзходство, той позволяваше на унгареца да пробие защитата му.

Никол подаде глава през вратата.

— Влизай, красавице — подвикна ухилен Янош. — Гледай сега как ще разгромя нашия азиатски приятел.

Никол тъкмо бе започнала да обяснява, че е тръгнала към тренировъчната зала, когато някакво странно създание с размерите на голяма мишка изприпка през краката ѝ и се шмугна в стаята на Табори. Тя инстинктивно отскочи назад, а играчката, или каквото там беше, се отпрати към двамата мъже.

*„Ей кос, на цвят кат въглен черен,
жълто-оранжесв клюн наперил,
и дрозд, на песента със тона верен,
и орехчето с малките перца...“*

Роботчето пееше и подскачаше около Янош. Никол застана на колене и започна да разглежда миниатюрния гост. Краката на тялото му бяха човешки, а главата магарешка. Продължаваше да пее — Табори и Такагиши бяха спрели играта си и от сърце се смееха на обърканото изражение, изписано върху лицето на лекарката.

— Хайде — обърна се Янош към Никол, — кажи му, че го обичаш. Това би направила приказната фея Титания.

Никол сви рамене. Роботчето мълчеше. Янош я подкани отново и тя измърмори:

— Обичам те — като гледаше удивена двайсетсантиметровата играчка.

Миниатюрното човече се завъртя към Никол:

— Мисля, госпожо, че това, което казвате, не е много разумно. А да си кажа правичката, разумът и любовта в наши дни трудно съжителстват.

Никол бе удивена. Тя посегна да вземе малката фигурка, но в тоя момент ръката ѝ замръзна, тъй като чу друг глас:

— Ах, господарю, какви глупаци са хората. Къде е шутът, когото превърнах в магаре? Ботъм, къде си?

Втори малък робот, облечен като елф, се втурна в стаята. Когато видя Никол, той скочи нагоре и се издигна на височината на лицето ѝ, а малките му крилца бясно пляскаха.

— Приятно ми е, Пък, благородна госпожо — представи се той. — Не съм ви виждал преди. — Роботчето се спусна на земята и спря да се движи.

Никол стоеше зяпнала от изумление.

— Какво по дяволите... — започна тя.

— Шт! — сложи пръст на устните си Янош и посочи Пък. Ботъм спеше в ъгъла близо до ръба на леглото. Пък го бе открил и сега го пръскаше с много ситен пращец от малка торбичка. Докато тримата наблюдаваха сцената, главата на Ботъм започна да се променя. Никол виждаше как малките парченца пластмаса и метал се пренареждаха от магарешка глава и образуваха нещо ново. Тя бе изключително впечатлена от метаморфозата, която се извършваше пред очите ѝ. Пък офейка точно преди Ботъм да се събуди с новата си човешка глава и да започне да говори:

— Хм, присъни ми се много странно нещо — рече Ботъм, — ама човек сигурно не ще може да го обясни какво значи. Пък ще бъде и най-голямото магаре, ако тръгне да разказва сънищата си.

— Браво, браво! — извика от удоволствие Янош, когато роботчето млъкна.

— Великолепно! — добави Такагиши.

Никол се тръсна върху единствения свободен стол и се вгледа в двамата мъже.

— И само като се сетя — рече тя, клатейки глава, — че току-що съм ви обявила пред командира за напълно здрави душевно. — Замълча за две-три секунди. — Би ли пожелал някой от вас да ми разкаже какво точно става тук?

— Ами, Уейкфилд — започна Янош. — Той е направо страхотен, но за разлика от повечето други гении е също и много умен. Освен това е луд по Шекспир. Има цяла серия такива човечета, но мисля, че Пък е единственият, който лети, а Ботъм е единственият, който си сменя лицето.

— Пък не лети — чу се глас отвън и Ричард Уейкфилд влезе в стаята. — Той просто може да се издига във въздуха и то за много кратко време. — Уейкфилд изглеждаше леко притеснен. — Не знаех, че ще бъдете тук — обърна се той към Никол. — По някой път си позволявам да забавлявам тези двамата тук, докато си играят шаха.

— Една нощ — обади се Янош, тъй като Никол оставаше безмълвна, — тъкмо се канех да разгромя Шиг, когато чух шум като от битка в коридора. Почти веднага в стаята се изсипаха Тибалт и Меркуцио, които си хвърляха обиди един на друг и бляскаха с шпагите си.

— Това хоби ли ти е? — попита най-накрая Никол, като посочи с ръка роботите.

— Уважаема госпожо — намеси се Янош, преди Уейкфилд да успее да отговори, — никога, ама никога не бъркайте една страст с хоби. Нашият уважаван японски колега не играе шах като хоби. А този млад човек, роден в града на Барда — Страдфорд на Ейвън, не създава своите творения като хоби.

Никол извърна глава към Ричард. Опитваше се да си представи заряда енергия и талант, които човек трябваше да притежава, за да може да създаде подобни сложни роботизирани кукли. Ако се изключи талантът, разбира се, че оставаше страстта.

— Наистина впечатляващо — обърна се тя към Уейкфилд.

Той се усмихна в отговор на похвалата. Никол се извини и тръгна да излиза. Пък щъкаше наоколо и й препречи пътя.

Никол се засмя, докато прескачаше духчето и помахаше с ръка за лека нощ на своите приятели.

Французойката се задържа в залата за тренировки повече, отколкото бе очаквала. Обикновено около тридесет минути здраво въртене на педалите на велоергометра или бягане на място по пътеката, бе достатъчно да разхлаби напрежението и тялото ѝ да се подготви за съня. Не и тази вечер, обаче, когато целта на тяхната мисия бе вече толкова близко и възбудата напълно ги бе завладяла. Част от трудността идваше и от доклада, в който препоръчваше на Борзов да разделя Уилсън и Браун при всички важни за експедицията начинания.

„Дали не избързах? — мислеше си тя. — Или може би позволих на генерал Борзов да повлияе на мнението ми?“ Никол много се гордееше с професионалната си репутация и затова често премисляше по няколко пъти важните си решения. Към края на физкултурните си занимания отново се убеди, че е дала правилни заключения в доклада си. Тялото ѝ говореше, че може да си ляга вече.

Когато се върна в отделението за почивка, навсякъде, освен в коридора, бе тъмно. Тъкмо се готвеше да свие по левия коридор, който водеше към стаята ѝ, когато през отворената задна врата на хола забеляза, че вратата на малката стаичка, където пазеше медицинските си принадлежности, е отворена. „Странно — замисли се тя, напрегнала очи в полумрака. — Изглежда съм оставила склада отворен.“

Бързо премина през хола. Вратата наистина бе отворена. Вече бе активирала автоматичната ключалка и тъкмо се готвеше да хлопне, когато чу, че нещо се раздвижи в тъмната стая. Тя вдигна ръка и щракна ключа на лампата. От другата страна, седнала срещу нея пред един компютър, я гледаше Франческа Сабатини. Върху екрана бе изписана някаква информация, а самата Франческа държеше малко шишенце.

— Какво е това? — посочи с ръка към монитора Никол. Гласът ѝ издаваше раздражение. Всички космонавти знаеха, че в хранилището за лекарства право на достъп има само докторът на експедицията.

Франческа продължаваше да мълчи и Никол усети, че я обзема гняв:

— Как влезе тук? — попита тя строго. Двете жени се намираха само на двайсетина сантиметра една от друга в малката ниша при бюрото. Изведнъж Никол се пресегна и изтръгна шишенцето от ръката

на Франческа. Докато разчиташе етикета, Франческа я блъсна настрани и се втурна към вратата. Течността в шишето бе за предизвикване на аборти. Никол се втурна след нея в коридора:

— Как ще обясниш всичко това?

— Върни ми лекарството, ако обичаш! — протегна ръка към нея Франческа.

— В никакъв случай! — поклати глава Никол. — Медикаментът е с много силно действие и доста странични ефекти. Какво си представяше, че ще направиш? Ще го откраднеш и ще останеш незабелязана? Когато правя редовната проверка, щях да открия, че липсва.

Минаха няколко секунди, през които двете жени настръхнали се гледаха една друга.

— Виж какво, Никол — започна накрая Франческа, като се опита да имитира усмивка. — Работата е много проста. За голямо мое огорчение преди няколко дни открих, че съм в ранна фаза на бременност. Това си е лично мой проблем и не исках да занимавам никой друг от екипажа.

— Не може да си бременна — отвърна лекарката. — Щях да открия по биометричните ти данни.

— Само на четири-пет дни съм, но е сигурно. Вече усещам промените в тялото си. Точно сега трябваше да бъде периодът ми.

— Нали знаеш установената процедура за здравните проблеми? — запита я Никол след известно колебание. — Работата можеше да бъде много проста, ако ми позволиш да използвам твоите думи, но първо трябваше да дойдеш при мен. Най-вероятно щях да запазя тайната ти. Но сега ме поставяш пред дилема...

— Ще престанеш ли най-после с тези нравоучения? — остро избухна Франческа. — Изобщо не ме интересуват проклетите правила. Забременях и сега искам да махна бебето. Ще ми дадеш ли лекарството или да търся друг начин да се оправям?

Никол усети, че побеснява:

— Я гледай! — приближи се тя към нея. — Наистина ли си представяш, че просто ще ти оставя това шише и ще си тръгна ей така, а? И няма да смея дори да те попитам нещо? Ти може да се отнасяш към проблемите със здравето си съвсем лекомислено, но не и аз. Първо ще се наложи да те прегледам, да проследя развитието на ембриона, да

видя здравния ти картон и чак тогава евентуално бих могла да реша дали да ти предпиша същото лекарство, или не! Освен това трябва да ти посоча, че има морални и психологически усложнения...

Франческа се изсмя:

— Спести ми усложненията си, Никол. Нямам нужда от твоя аристократичен морал, за да решавам проблемите в живота си. Поздравявам те, че си отгледала сама детето си, но моето положение е доста по-различно. Бащата на детето, което е в мен, нарочно спря да взима хапчетата си, като предполагаше, че ако забременея, може отново да спечели любовта ми. И сгреши. Това бебе е нежелано. И ако трябва да бъде още по-точна...

— Достатъчно — прекъсна я Никол, свивайки устни с отвращение. — Подробностите от личния ти живот не ме засягат. Аз трябва да реша кое е добре едновременно за теб и за мисията ни. — Тя замълча за момент. — Във всеки случай ще се наложи да прегледам показанията на биометричната система и да предприема необходимите изследвания. Ако откажеш, ще забраня аборта. И, разбира се, ще бъде принудена да направя подробен доклад...

Франческа отново се засмя:

— Няма нужда да ме заплашваш. Не съм толкова глупава. Ако това ще ти достави удоволствие, то нямам нищо против да пъкнеш великолепните си инструменти между краката ми. Моля. Но нека го направим по-скоро. Искам да се отърва от това бебе, преди да влезем във вътрешността на Рама.

През следващия час и половина двете жени си размениха не повече от десетина думи. Заедно отидоха в малката лаборатория, където Никол използва свръхчувствителната си техника, за да провери наличието и големината на ембриона. Франческа също бе тествана за евентуални реакции към лекарството. Наистина имаше зародиш и той бе вече на пет дни. „Кой ли си ти?“ — помисли Никол, докато гледаше върху екрана на микроскопа малката торбичка, захваната за стените на матката. Дори и под микроскопа нямаше никакъв начин да се познае, че това струпване на клетки бе човешко същество. „Но ти вече си живо и голяма част от бъдещето ти е програмирано вече от твоите гени.“

Никол пушна принтерен лист, за да може Франческа да разбере какво ще бъде физическото ѝ състояние, след като погълне

лекарството. Зародишът щеше да бъде отхвърлен от тялото ѝ за по-малко от двацет и четири часа. Вероятно щяха да се появят и леки спазми заедно с нормалната менструация, която трябваше да настъпи веднага след аборта.

Франческа изпи течността без никакво колебание. Докато пациентката ѝ се обличаше, Никол отново си припомни момента, когато тя за пръв път разбра, че е бременна. „Никога не съм и помисляла... и не само, защото баща ѝ беше принц. Не. Това бе въпрос на отговорност. И любов.“

— Подозирам какво си мислиш — обърна се към нея Франческа, застанала на входната врата. — Но не си губи времето. Имаш си достатъчно собствени проблеми.

Никол мълчеше.

— Значи утре малкото копеленце ще е изчезнало — гласът на Франческа бе студен, а очите — изморени и мрачни. — Чудесно лекарство. Светът няма нужда от още едно черно бебе.

Тя се обърна и излезе, без да дочака коментара на лекарката.

16.

РАМА, РАМА, ЖИВА ЖАР

Кацането до входния люк на Рама премина гладко и без произшествия. Използвайки опита на командира Нортън от преди седемдесет години, генерал Борзов нареди на Яманака и Тургенева да спуснат „Нютон“ точно отстрани на стометровия диск, центриран по оста на въртене на гигантския цилиндър. Няколко ниски, прилични на кутии, метални конструкции, временно свързаха земния космически кораб, за да не се плъзне под влияние на слабата центробежна сила, създадена от въртенето на Рама. Само за десетина минути здравите скоби закрепиха устойчиво „Нютон“ към неговата цел.

Големият диск, както се и предполагаше, бе външната част на рамианския въздушен люк. Уейкфилд и Табори се отделиха от „Нютон“ с тяхната малка ракета и започнаха да търсят вградения отвор. Колелото се задвижваше ръчно и се оказа на същото място, както и предишния път. То се отвори по очаквания начин и откри входа по черупката към вътрешността на Рама. Тъй като досега нищо на Рама II не се отличаваше от предшественика му, двамата космонавти продължиха с процедурата по влизането.

Четири часа по-късно, след изтощителни преходи напред-назад по дългите половин километър тунели и коридори, които свързваха огромната вътрешност на извънземния космически кораб с външния входен люк, мъжете бяха свършили с отварянето на трите двойни цилиндрични врати. Също така бяха сглобили транспортната система, която щеше да пренася хора и съоръжения от „Нютон“ до вътрешността на Рама. Това съоръжение — вагонетка бе проектирано от земните инженери така, че да се плъзга по успоредните вдлъбнатини, които рамианите неизвестно защо и неизвестно кога бяха издълбали по стените на тунелите, които преминаваха през обвивката.

След кратка почивка, по време на която обядваха, Яманака се присъедини към Уейкфилд и Табори. Тримата изградиха планираната Алфа първа междинна комуникационна база, в края на вътрешния

тунел. Конструкцията на антената бе така проектирана, че ако Рама II се окажеше идентичен на Рама I, то щеше да бъде възможна двойна връзка между космонавтите, намиращи се където и да било по стълбите или в северната половина на Централната равнина. Комуникационният план предвиждаше установяването на друга — основна база, наречена Бета, близо до Цилиндрично море. Двете станции щяха да осигуряват надеждна връзка до всяка точка на северната част и дори чак до острова, наречен Ню Йорк.

Браун и Такагиши заеха местата си пред командното табло, след като свършиха работата по установяване на връзката със станция Алфа. Всеки момент можеше да бъде дадена заповед за влизането на капсулите във вътрешността на Рама. Такагиши явно бе нервен и дори превъзбуден, докато хвърляше последен поглед за готовността на своята капсула. От друга страна, Браун изглеждаше спокоен, дори малко отпуснат, когато проверяваше втората капсула. Франческа Сабатини бе застанала пред мониторите, готова да избере най-добрата гледна точка, която камерите можеха да покажат на земните зрители при влизането в гиганта, дошъл от Космоса.

Самият генерал Борзов подаваше командите една след друга. Той направи драматична пауза, преди да обяви „Старт!“ за двете капсули. Двете машини изхвъркнаха напред в огромната кухня на Рама. Няколко секунди по-късно, основният екран на контролния център, чиято картина се подаваше директно от капсулата, пилотирана от Дейвид Браун, пресветна ярко при изстрелването на сигналната ракета. Когато светлината стана малко по-поносима, се очертаха контурите на първия общ план. Винаги се бе предполагало, че тази първа картина ще бъде съставена от Северния полуцилиндър, който заема територията от полусферичния край, през който те бяха проникнали, до Цилиндрично море — намиращо се в средата на този изкуствен свят. Ясно очертаният образ, замръзнал за миг на екрана, въздействаше поразително. Едно бе да четеш за Рама и да правиш тренировки в симулирани подобни условия и съвсем друго — да се сблъскаш с истината вътре в гигантския космически кораб, застанал на орбита близо до Венера...

Това, че пейзажът изглеждаше познат, едва ли можеше да намали силата на въздействието. От огромния чашковиден край на космическия кораб, там, където излизаха тунелите, започваше сложна

плетеница от стълби и площадки, която се виеше ветрилообразно, докато достигнеше основното тяло на въртящия се цилиндър. Тази конструкция — три широки стълби, напомнящи извити железопътни линии, всяка от тях с повече от трийсет хиляди стъпала — разделяше на три секции дъното на огромния котел. Тази комбинация от стълба, която преминаваше в широко стълбище към края, силно напомняше трите еднакви пръчки на гигантски чадър и даваше възможност за слизане (и качване) от плоското дъно на кратера до Централната равнина, построена по стените на въртящия се цилиндър.

Изгледът на северната половина на Централната равнина заемаше по-голямата част от картината върху екрана. Огромната повърхнина бе разделена на правоъгълни площи, които, изглежда, нямаха никакви определени съотносителни размери, освен тези, намиращи се непосредствено до „градовете“. Трите града, видими в общия план, представляваха струпвания на високи конструкции, напомнящи човешки постройки и бяха съединени с подобни на магистрали връзки, които излизаха от краищата на очертаните полета. Тези три града веднага бяха разпознати от екипажа като Париж, Рим и Лондон, както бяха наименувани от участниците в първата експедиция. Много впечатляващи изглеждаха и дългите успоредни вдлъбнатини или долини, разположени в Централната равнина. Тези три канала, всеки с дължина десет километра и ширина около стотина метра, бяха разположени на равни разстояния по обиколката на централния корпус на Рама. По време на първата среща с Рама те бяха служили като източници на светлина за този изкуствен свят, запалени малко след като се бе стопило Цилиндрично море.

Странното море, ивица вода, опасваща като пръстен вътрешността на огромния цилиндър, се виждаше чак в дъното на екрана. Бе замръзнало, както и се очакваше, а в центъра му се намираще мистериозния остров с високите небостъргачи, който бе наречен Ню Йорк, когато бе открит преди седемдесет години. Високите „сгради“ запълваха дъното на картината и примамваха екипажа да тръгне към тях.

Всички безмълвно сезираха в „пейзажа“ пред себе си, преди някой да реши да проговори. По едно време доктор Браун се разсмя:

— Чудесно, Рама — в гласа му личеше нескрита гордост. — Виждате ли, всички вие, неверници? — викаше той така, че всички да

го чуят. — Той е точно като първия!

Камерата на Франческа се завъртя, за да може да улови възторга му. Останалите бяха все така неми, зашеметени от гледката, която се разкриваше пред тях върху екрана.

Междувременно капсулата на Такагиши снимаше детайли от областта точно под тунела. Образите се прожектираха върху по-малки екрани, разпръснати из контролния център. Това се правеше, с цел да се провери и потвърди планирането на комуникационната и транспортната инфраструктури, които щяха да бъдат изградени в Рама. В крайна сметка на тая фаза от експедицията, точно това бе истинската „задача“ — сравняването на хилядите, направени от капсулите снимки, със съществуващите такива от Рама I. Въпреки че повечето от сравненията можеха да бъдат извършени дигитално (и следователно автоматично), винаги щяха да съществуват някакви различия, които да изискват намесата на човешкия ум. Дори двата кораба да се окажеха абсолютно идентични, то тогава дори само различните снимачни точки и осветеност, можеха да създадат повод за неточности.

Два часа по-късно фотографският излет бе завършен и двете капсули се завърнаха на междинната станция. Между Рама I и Рама II не съществуваха никакви съществени различия по-големи от сто метра. Единствената точка на несигурност в този анализ бе самото Цилиндрично море, защото отразяваше така светлината, че бе изключително трудно да се действа направо със сравнителния дигитален алгоритъм.

Денят се оказа изпълнен с емоции и изморителен. Борзов съобщи, че след един час ще бъдат съобщени задачите по провеждането на първия изследователски полет, а още един час по-късно, за целия екипаж ще бъде сервирана „специална вечеря“ в контролната зала.

— Нямах никакво право да постъпваш по този начин! — ядно извика Дейвид Браун, като се втурна в кабината на командира, размахвайки копие от разпределение на задачите по първия изследователски полет.

— За какво става въпрос? — вдигна вежди генерал Борзов. Изглеждаше притеснен от внезапното нахълтване на Браун.

— Трябва да има някаква грешка — продължи Браун с повишен тон, както бе започнал. — Нима наистина мислиш да ме оставиш тук на „Нютон“ и то точно първия полет? Не можеш да очакваш подчинение! — Когато видя, че генералът не възнамерява да отговори, американският учен смени тактиката. — Искам да заявя най-отговорно, че не приемам подобно държание от твоя страна. Сигурен съм, че и ръководството на МКА съвсем няма да хареса подобно решение.

Борзов се изправи зад бюрото си.

— Затворете, ако обичате — хладно рече той. Дейвид Браун ядно тръшна хлъзгащата се врата. — А сега ме изслушайте много внимателно. Ще бъда съвсем кратък — продължи генералът. — Изобщо не ме е грижа кои са познатите ви и къде работят. Аз съм командирът на тази мисия и ако продължавате да се държите като примадона, ще направя така, че кракът ви никога да не стъпи вътре в Рама.

Тоя път тонът на Браун бе по-сдържан, но враждебността отново прозираше през думите му:

— Все пак ми дължите някакво обяснение. Аз пък съм старшият учен на тази експедиция и също така говорител на проекта „Нютон“ пред медиите. Как бихте оправдали моето оставане на борда на кораба, когато девет други космонавти в същото време влизат в Рама?

— Нямам никакво намерение да оправдавам действията си — отвърна Борзов и за момент се дръпна назад, за да се наслади на надмощието си над арогантния американец. След това приближи лицето си към неговото: — Но за дневника и понеже разбирам това детско избухване от ваша страна, ще ви кажа защо няма да летите първия път. При първото ни посещение ние имаме две основни цели: най-напред да прокараме комуникационните и транспортни връзки и после да извършим обстоен оглед на интериора, който да докаже, че обстановката в извънземния космически кораб е идентична с тая от Рама I...

— Това вече бе потвърдено от капсулите — прекъсна го Браун.

— Но не и според доктор Такагиши — възрази Борзов. — Той твърди, че...

— Да върви по дяволите, доктор Такагиши! Не разбирате ли, генерале, че той няма да бъде доволен дори когато се окаже, че всеки

квадратен сантиметър от Рама II е абсолютно копие на първия кораб! Вие видяхте резултатите, донесени от капсулите. Има ли и най-малкото съмнение...

Доктор Браун сам спря по средата на изречението. Генерал Борзов седеше срещу него, впил присвитите си очи в лицето му и барабанеше с пръсти по бюрото си.

— Ще ме оставите ли да довърша? — вдигна той вежди. След това изчака още няколко секунди. — Каквото и да е вашето мнение — продължи командирът — прието е, че доктор Такагиши е най-добрият експерт по интериора на Рама. Дори вие самият не бихте се осмелили да твърдите, че вашите познания се доближават до неговите относно детайлите. И така: нуждая се от всичките петима космически кадети за установяване на комуникационните връзки. Двамата журналисти също трябва да бъдат вътре не само защото изпълняват два различни вида задачи, но и понеже в този момент цялото внимание на човечеството е съсредоточено върху нас. И накрая, за по-доброто управление на експедицията оттук нататък, смятам, че аз самият трябва да вляза вътре поне веднъж и избирам това да бъде сега. Тъй като инструкциите недвусмислено ни задължават поне трима членове на екипажа да остават извън Рама, особено по време на първите посещения, то е много лесно да се стигне до заключението, че...

— Я недей да ме правиш на глупак — махна невъзпитано с ръка Браун. — Ясно ми е за какво е цялата тая работа. Дал си си толкова труд да съчиняваш някакви логични обяснения, само и само да скриеш истинската причина за отсъствието ми от първия разузнавателен полет. А истината е, че ти си просто завистлив, Борзов. Не можеше да се помириш с факта, че повечето членове на екипажа ме считат за истинския ръководител на тази експедиция.

Командирът се взря в лицето на Браун и изминаха повече от петнайсетина секунди, преди да проговори:

— Знаеш ли какво ще ти кажа — поклати най-послед глава той. — Просто ми е жал за теб. Ти наистина си забележително талантлив, но си толкова надут, че това пречи на другите ти качества. Ако не беше такъв... — този път Борзов трябваше да се спре на средата на изречението и да се овладее. Обърна погледа си настрана: — Тъй като подозирам, че сега, след разговора ни, ще отидеш в кабината си и веднага ще започнеш да хленчиш пред МКА, се чувствам длъжен да ти

съобща още нещо: лекарят на мисията изрично забрани твоето участие в каквито и да било съвместни задачи с Уилсън — поради откритата лична враждебност, която двамата с него демонстрирате един към друг.

Браун присви очи:

— Това означава ли, че Никол дьо Жарден е написала официален доклад, в който да цитира името на Уилсън и моето?

Борзов кимна.

— Гадна, курва! — изръмжа Браун.

— Е, винаги има някой друг, който да ни е виновен, нали докторе? — подсмихна се Борзов.

Дейвид Браун се въртна и изхвъркна от стаята на командира.

За самото тържество генерал Борзов бе наредил да се отворят няколко бутилки превъзходно вино. Настроението му бе чудесно — предложението на Франческа наистина попадна точно в целта. Всички се чувстваха приятелски и доброжелателно настроени един към друг, когато пренесоха малките масички от кабините си и ги закрепиха към пода на контролната зала.

Дейвид Браун не присъстваше — той бе останал сам в стаята си, докато другите единайсет членове на екипажа се угощаваха с пълен фазан. Франческа несръчно докладва, че доктор Браун „се чувства неразположен“. Но когато Янош Табори шеговито подхвърли да отскочи до кабината му и да го прегледа, тя побърза да заяви, че докторът е помолил да не го безпокоят. Янош и Ричард Уейкфилд, всеки от тях обърнал вече по няколко чашки, добродушно се задяваха с Франческа в единия край на трапезата, докато в другия Реджи Уилсън и генерал О’Туул оживено обсъждаха предстоящия бейзболен сезон. Никол се бе настанила между Борзов и генерал Хайлман и разсеяно слушаше спомените от техните преживелици по времето на Големия хаос.

Когато свършиха с яденето, Франческа и доктор Такагиши излязоха за малко. Когато отново се върнаха, журналистката помоли всички космонавти да се обърнат към големия екран. След като изгасиха светлините, върху платното се появи снимка на Рама. Но това не бе снимката на сивия цилиндър, която всички познаваха до болка. Тази снимка бе допълнително оцветена и сега извънземният

космически кораб бе допълнително потъмнен до черно, а напреко бяха нарисувани ярки, златистожълти ивици. Някои детайли от дъното на цилиндъра бяха подчертани и сега той приличаше на лице — или по-скоро на животинска глава.

Изтекоха няколко секунди, преди Франческа да започне да рецитира:

*Тигре, тигре, жива жар,
лумнал полунощен звяр,
кой ум вечен разчерта
твойта стръвна красота?*

Никол дьо Жарден усети как хладна тръпка премина по цялото й тяло, когато Франческа започна втория куплет:

*Кой ти взора разгоря?
Кой си с огъня игра?
Кой издън небе дълбок,
смя да литне на възбог?*

„Точно това е истинският въпрос — мислеше си Никол. — Кой е създал този гигантски космически кораб? И отговорът на този въпрос е много по-важен за цялата по-нататъшна съдба на човечеството, отколкото «защо» е създаден.“

*Чий бе чукът? Кой кова
кръвожадната глава?
Кои те в жупела с ръжен
шари, ужас нажежен?*

Отсреща, през масата, генерал О’Туул изглеждаше също хипнотизиран от декламацията на Франческа. Умът му отново се терзаеше от същите извечни въпроси, които го мъчеха още от момента,

в който се кандидатира за член на експедицията. „Господи — въртеше се в ума му, — как тези рамиани обитават Твоята вселена? Тях ли създаде първо или нас? Те наши роднини ли са, или напълно непознати? Защо ги изпрати тук по това време?“

*Стрелометните звезди
като плувнаха в сълзи
кой със смях твори те? Кой?
А Агнеца? Пак ли той?*

Когато Франческа завърши краткото стихотворение, за миг настъпи тишина и после всички избухнаха в аплодисменти. Журналистката изискано вметна, че доктор Такагиши е извършил цялата работа по допълнителната обработка на снимката и приятният японски космонавт притеснено се поклони.

Янош Табори се надигна от стола си:

— Мисля, че изразявам общото мнение — започна той. — Искам да благодаря на доктор Такагиши и Франческа за чудесното представление и да ги поздравя за оригиналното изпълнение, което предизвика в нас дълбоки размисли — на лицето му обаче бе изписана усмивка. — Те почти ме накараха да разбера какво сериозно нещо ни предстои утре.

— Ако позволите, искам да продължа в същия дух — обади се Борзов от другия край на масата и също стана. В ръката си държеше отворена бутилка украинска водка, от която вече бе отпил две дълги глътки. — Мисля, че точно сега е моментът за една древна руска традиция — тостовете. Взел съм със себе си само две бутилки от това наше национално богатство и сега, приятели, предлагам да си ги разлеем по случай тази знаменателна вечер.

Той пхна двете шишета в ръцете на генерал О’Туул и американецът сръчно ги разля с уреда за преливане на течности в малките чашки с капачета, наредени по масата.

— Може би от тук присъстващите само Ирина Тургенева знае — огледа се командирът, — че на дъното на всяка бутилка украинска водка винаги има малко червейче. Легендата твърди, че този, който изяде червейчето, ще бъде надарен с необикновена сила в разстояние

на двайсет и четири часа. Адмирал Хайлман е маркирал дъната на две чаши с инфрачервен кръст. Тия двама от нас, които пият от маркираните чаши, ще имат късмет да изядат и по един от червеите.

— Уф! — въздъхна секунди по-късно Янош, като подаваше на Никол инфрачервения скенер. — Много се радвам, че не печеля в тази лотария.

Чашата на Никол обаче се оказа с кръст на дъното. Тя беше единия от двамата щастливци, които трябваше да излапат за десерт украински червей. Никол с изненада усети, че се притеснява. „Дали наистина трябва да го изям?“ Но реши да го направи, когато видя сериозното изражение върху лицето на командира. „Е, всъщност — мислеше си тя, — няма да ме отрови, я. Алкохолът нали убива всички паразити.“

Вторият кръст се падна на самия генерал Борзов. Той се усмихна, постави едното малко червейче в собствената си чаша, а другото в чашата на Никол и вдигна ръка.

— Нека да пием за успеха на експедицията. Следващите дни и месеци ще бъдат най-значителното приключение в живота на всеки един от нас. Погледнато отстрани, ние дванайсетимата сме посланици на човечеството, изпратени при извънземна култура. Да се закълнем пред себе си, че ще направим всичко възможно, за да представим по най-добрия начин *Homo sapiens*.

Той внимателно свали капачката от чашата, предназначена да не се разсипва течността и след това наведнъж я изля в гърлото си. Червеят бе гълтнат нацяло. Никол също изяде бързо собствения си червей, отбелязвайки за себе си, че единственото по-неприятно нещо, опитвала някога, бе онази отвратителна грудка по време на церемонията Поро на Брега на слоновата кост.

Вдигнаха се още няколко кратки тоста, генерал Борзов отново се изправи, а осветлението в командната кабина започна да намалява.

— Сега — разпери генералът ръка в театрален жест — имам високата чест да ви представя пристигналия направо от Стратфорд мистър Ричард Уейкфилд и неговите талантливи работи.

В помещението стана съвсем тъмно, с изключение на една площ от около един квадратен метър от лявата страна на масата, осветена директно отгоре. В средата на светлото петно се намираще малък макет на старинен замък. Едно роботче, облечено като жена с рокля и

височина от около двадесетина сантиметра, обикаляше в едно от помещенията. В началото на епизода тя четеше писмо. След като измина още няколко стъпки, отпусна ръце до полите си и започна да говори:

*Гламис, ти стана и сега Кавдор —
ще станеш и каквото ти предричат!
Но мен ме плаши твоята природа:
премного си закърмен ти с човечност,
не ще се хвърлиш право към целта.*

— Знам я тая жена — обърна се ухилен Янош към Никол. — Мисля, че съм я срещал някъде по-рано.

— По-тихо — изшътка му Никол-. Тя направо бе очарована от изключителната прецизност на движенията на лейди Макбет. „Този Уейкфилд е истински гений — мислеше си лекарката. — Как е възможно да се проектира всеки детайл в подобно миниатюрно роботче?“ Никол бе удивена от широкото разнообразие на емоциите, които се сменяха върху лицето на изкуствената актриса.

Тя забрави всичко около себе си и сякаш се потопи в миниатюрния свят на електронните кукли. Дойде един пратеник и съобщи, че се приближава нейният съпруг и че крал Дънкан ще прекара вечерта в техния замък. Никол видя как жаждата за власт разкриви лицето на лейди Макбет, когато пратеникът си тръгна.

*При мен елате, черни бесове,
довереници на злодейски козни —
смъкнете всяка женственост от мен!
Жестокост люта нека ме изпълни
от глезени до теме, да прелей!
Сгъстете мойта кръв,
та съвестта до мен да няма достъп...*

„Боже господи — мислеше си Никол и премигна няколко пъти, за да се увери, че очите ѝ не я лъжат. — Та тя наистина се променя!“ И това бе точно така. Когато произнесе думите: „Нека загубя пола си!“, роботчето започна да сменя формата си. Подутината на гърдите започна да се прибира навътре, бедрата не бяха вече толкова закръглени, дори и лицето сякаш стана по-грубо и изгуби мекотата си. По-нататък ролята на лейди Макбет бе продължена от новия променен безполов робот.

Никол гледаше като онемяла, понесена от вихъра на своето въображение и замаяна от изпития алкохол. Новото лице на куклата слабо ѝ напомняше на някого, когото тя добре познаваше. Тих шепот я накара да се обърне надясно. Видя Реджи Уилсън, сякаш хищно надвесен над Франческа, да шепне нещо в ухото ѝ. Никол завъртя няколко пъти напред-назад очи, сравнявайки куклата лейди Макбет и журналистката. „Точно така — рече си тя, — тази нова лейди Макбет изключително прилича на Франческа.“

И изведнъж непонятен страх и предчувствие за надвиснала опасност обзеха Никол. „Ще се случи нещо ужасно!“ крещеше някакъв глас е главата ѝ. Тя пое няколко пъти дълбоко дъх и опита да се успокои, но зловещото усещане не я напуснаше.

На малката сцена крал Дънкан току-що бе поздравен от грациозната домакиня при пристигането си. Никол се обърна наляво и видя как Франческа предлага последните глътки от бутилката вино на генерал Борзов. Лекарката не успяваше да потисне паниката си.

— Какво има, Никол? — Янош я гледаше в очите и можеше да се закълне, че нещо я измъчва.

— Нищо, нищо — събра тя всичките си сили и се изправи на крака. — Може би нещо от храната. Мисля, че трябва да се прибера в стаята си.

— Ще изпуснеш филма след вечерята? — направи Янош изненадано-комична физиономия.

Никол опита да изобрази усмивка върху лицето си. Докато унгарецът ѝ помагаше да стане, тя чу как лейди Макбет укоряваше съпруга си за неговата нерешителност и вълната на предчувствието я заля още веднъж. Изчака да се застои здраво на краката си, извини се на останалите и после тихо се отдалечи към кабината си.

17.

СМЪРТТА НА ВОИНА

Никол сънуваше и в съня си отново бе на десет години. Отново играеше в горичката близо до дома им в парижкото предградие Чили-Мазарин. Малкото момиче внезапно бе обзето от усещането, че майка му умира. Това го накара да изпадне в паника и да се затича към къщи, за да съобщи на баща си. Едно дребно, ръмжащо коте се изпречи на пътя му. Момичето излезе от пътеката и се спусна направо през горичката, а клоните шибеха лицето му. Котката го следваше.

Никол чу някакъв вик, който обаче не бе в съня й. Тя отвори очи и видя над себе си побелялото лице на Янош Табори:

— Генерал Борзов, командирът — едва успяваше унгарецът да си поеме дъх, — получи някаква много тежка криза, болки, ужасни болки...

Никол скочи моментално от леглото, метна халата си и тичешком взе лекарската си чанта.

— Прилича на криза от апандисит, но не мога да съм напълно сигурен — подскачаше Табори покрай нея.

Генералът лежеше на кушетката в кабината. Ирина Тургенева бе коленичила на пода до него и държеше ръката му. Лицето на командира бе бледо като тебешир и с големи капки пот.

— А, ето че пристига и доктор Дьо Жарден — успя да се усмихне той и се опита да се изправи в леглото, но отново се присви от болка и се отпусна назад. — Никол — промълви той с тих и много сериозен глас, — мисля, че... си отивам. Никога не съм се чувствал толкова ужасно, даже и когато ме раниха през войната.

— От колко време си така? — попита го Никол, докато вадеше скенера и биометричния монитор, за да провери състоянието му. Отнякъде се бе появила Франческа с камерата си и сега усърдно снимаше лекарката на експедицията, която поставяше диагнозата на пациента си. Никол ядно й махна с ръка да си върви.

— Има-няма десетина минути — генералът изговаряше думите с усилие. — Бях седнал тук на стола, гледахме филма и се смеехме и изведнъж ме заболя много силно тук долу, отдясно. Сякаш, че нещо ме гори отвътре.

Никол програмира скенера, така че да прегледа данните от последните петнайсет минути, записани по системата на Хакамацу. Успя да определи началото на болката по едновременното ускоряване на сърдечния ритъм и повишеното секретирание на ендокринната система. Следващото, което изиска, бе пълна информация от всички канали за периода от време, който я интересуваше.

— Янош — погледна тя помощника си. — Върви в лабораторията и ми донеси портативния диагностичен апарат. — След това му връчи кодовата карта, за да си отвори вратата.

— Имате лека температура, което показва, че тялото ви се бори с някаква инфекция — обърна се Никол към генерала. — Всички данни сочат, че изпитвате изключително силна болка.

Табори се върна с апарата, който на външен вид представляваше кутия. В нея Никол пхна малкия куб с данните, който измъкна от скенера. След около трийсет секунди мониторът на диагностичния апарат премигна и на него се появи надпис: 94 ПРОЦЕНТА ВЕРОЯТНОСТ ЗА АПАНДИСИТ. Никол натисна един бутон и на екрана се появиха другите възможни диагнози: херния, вътрешно скъсване на мускулно влакно, отравяне с лекарства. Според диагностичния уред нито едно от тях не надхвърляше два процента вероятност.

„При това стечение на обстоятелствата възможните изходи са два — трескаво мислеше Никол, докато Борзов отново смръщи лице от болка. — Мога да изпратя всички данни до Земята за пълна диагноза, според процедурата...“ Тя погледна часовника си и изчисли времето, за което светлината щеше да отиде до там и обратно, плюс минималната продължителност на един лекарски консилиум, след като е завършена електронната диагностика. Да, но тогава може би вече щеше да бъде твърде късно...

— Какво е положението, докторе? — извърна глава към нея генералът, а очите му я умоляваха колкото се може по-бързо да сложи край на болката.

— Най-вероятната диагноза е апандисит — поклати глава тя.

— По дяволите — изруга Борзов и изгледа останалите. В командната кабина бяха всички членове на екипажа, без Уилсън и Такагиши, които се бяха отказали да гледат филма. — Не искам експедицията да се бави заради мен. Ще извършим първия и втория полет, докато аз се възстановявам. — Нова, още по-жестока болка изкриви лицето му.

— Е, хей! — възкликна Никол. — Чакай малко. Все пак не сме съвсем сигурни. Първо да съберем още малко изследвания — успокояваше го тя, докато разглеждаше новите данни, които бяха постъпили за времето, през което тя бе пристигнала. Тоя път надписът на екрана гласеше: 92 ПРОЦЕНТА ВЕРОЯТНОСТ ЗА АПАНДИСИТ. Тъкмо се готвеше да провери вероятните допълнителни диагнози, когато усети върху рамото си силната ръка на командира.

— Ако се подготвим бързо, преди да са се събрали отровите в корема ми, тогава тая операция може да бъде поверена и на работа хирург. Нали?

Никол кимна.

— А пък ако чакаме да пристигнат резултатите от Земята, тогава — ооох — така може и да си замина, какво ще кажеш?

„Той ми чете мислите!“ — трепна Никол. След това осъзна, че генералът просто излагаше на глас същите възможности, които преди малко ѝ бяха минали през главата.

— Може би пациентът се опитва да даде съвет на доктора? А? — засмя се Никол, въпреки явните болки, които измъчваха командира.

— Не, не съм чак толкова нахален — отвърна ѝ той и в очите му блесна закачливо пламъче.

Никол отново хвърли поглед към монитора. Върху него все още мигаше надписът: 92 ПРОЦЕНТА ВЕРОЯТНОСТ ЗА АПАНДИСИТ.

— Имаш ли нещо да добавиш? — обърна се лекарката към Янош Табори.

— Само това, че и по-рано съм виждал криза от апандисит — отзова се дребният унгарец, — когато следвах в Будапеща. Симптомите бяха абсолютно същите.

— Чудесно — сви устни Никол. — Върви и подготви хирургическия робот за операцията. Адмирал Хайлман, Яманака — бихте ли отнесли генерал Борзов до медицинската каюта? — След това се обърна към Франческа: — Разбирам, че това е много значително

събитие за вас и не искате да го пропуснете, затова ще ви позволя да присъствате в операционната зала, но при три условия. Първо — ще се подложите на дезинфекция, каквато преминава хирургическият екип; второ — ще стоите само до стената с камерата си и трето — ще изпълнявате безпрекословно всичките заповеди, които издавам.

— Чудесно — разпери ръце Франческа. — Благодаря.

Ирина Тургенева и генерал О'Туул все още стояха в коридора и пристъпваха от крак на крак.

— Говоря от името на двамата — започна американецът по типичния си откровен маниер. — Може ли да помогнем по някакъв начин?

— Янош ще ми помага, докато роботът извършва операцията. Но още един човек няма да е излишен, ако възникне нещо неочаквано.

— Мисля, че ще мога да се справя — изкашля се О'Туул. — Имам някакъв опит от работата ми в Червения кръст.

— Да тръгваме тогава — погледна го Никол. — Отиваме да се дезинфекцираме.

Рохир — портативният робот-хирург, намиращ се на борда на „Нютон“, не принадлежеше към класа на напълно автономните опериращи системи, които се използват на Земята. Но в собствената си категория, Рохир бе истинско технологично чудо. Можеше да се вмести в малко куфарче и тежеше всичко на всичко четири килограма. Консумацията на енергия бе доста ниска и списъкът на ситуациите, в които можеше да бъде използван, наброяваше повече от стотина.

Янош Табори разопакова Рохир и го сложи на масата. Електронният апарат имаше доста неугледен вид, когато бе сгънат. Всичките му подвижни връзки и ябълкови стави бяха прилежно сгънати, за да може по-лесно да се прибира. След като прегледа набързо ръководството за експлоатация, той извади контролния панел на работа и го закрепил, както бе указано, за леглото в медицинското помещение, където вече лежеше генерал Борзов. Болката като че ли бе поутихнала и нетърпеливият командир подканяше всички да бързат.

Янош набра кода за вида на операцията и Рохир автоматично разгъна всичките си крайници и протегна нагоре чудатата си ръка-

скалпел с четири пръста, която служеше за отстраняването на апандисита.

В тоя момент в стаята влезе и Никол — ръцете ѝ бяха в ръкавици. Беше си сложила и бялата мушамена хирургическа престилка.

— Прегледа ли програмата? — обърна се тя към колегата си.

Янош кимна.

— Аз ще направя тестовете на пациента преди операцията, а ти върви да се подготвиш и дезинфекцираш — махна тя с ръка към него, а после кимна на Франческа и генерал О’Туул, които чакаха до вратата да влизат. — Някакво подобрение? — обърна се тя към Борзов.

— Не мога да се похваля — изръмжа той.

— Това, което ти дадох, бе леко успокоително. Като първа стъпка преди операцията Рохир ще ти направи пълна анестезия — Никол си бе припомнила всичко, необходимо за хирургическите действия, докато се преобличаше в стаята си. Знаеше почти наизуст как протича тази операция; това бе една от хирургическите процедури, които няколкократно бяха изпълнявали по време на тренировките на Земята. Тя вкара личните данни на генерал Борзов в компютъра на Рохир и провери дали програмата е преминала самоконтрола. След това съедини кабелите, които трябваше да подават информация от монитора към Рохир по време на апендектомията, а заедно с тях и двете миниатюрни телевизионни камери, работещи успоредно с хирургическата ръка.

Янош се върна в стаята. Никол натисна един бутон върху контролния панел на хирургическия робот и през една цепнатина излязоха две страници, върху всяка от които беше отбелязана последователността на действията на робота при операцията.

— Всички готови ли са? — огледа се Никол и задържа най-дълго очи върху генерал Борзов. Той кимна утвърдително глава.

Никол се наведе и натисна копчето за старт на Рохир.

Една от четирите ръце на робота заби спринцовка с упойка в ръката на командира и само минута по-късно той вече бе в безсъзнание. Докато камерата на Франческа запечатваше всеки момент от тази историческа операция (самата журналистка от време на време шепнеше някакъв коментар в свръхчувствителния микрофон, закачен на яката ѝ), ръката скалпел на Рохир, водена от две „очи“, монтирани

също върху нея, направи необходимия разрез, за да се отстрани заболелия орган. Никой истински хирург от плът и кръв не би могъл да бъде по-прецизен и сръчен. Снабден с гъста мрежа от сензори, които проверяваха стотици параметри всяка микросекунда, Рохир само за две минути бе разтворил коремната кухина и открил самия апандисит. Програмиран на автоматично управление, той изчакваше да изминат трийсет секунди — време за преглед — преди да продължи със следващото действие — отстраняване на сляпото черво.

Никол се наведе над пациента, за да погледне апандисита. Не се виждаше никакво подуване, нито пък възпаление.

— Виж, виж бързо, Янош — извика лекарката и обърна очи към дигиталния часовник, който отброяваше трийсетте секунди спиране на операцията и прегледа. — Изглежда съвсем нормално.

Янош също се надвеси от другата страна на операционната маса.

„Господи — мислеше си Никол, — ние щяхме да отрежем...“ Дигиталният часовник показваше 00:08, когато тя изкрещя:

— Спри! Спри операцията!

Никол и Янош едновременно се пресегнаха към копчето на контролния панел на робота.

В този момент целият „Нютон“ се разтресе. Никол изхвърча назад и се блъсна в стената, Янош падна по лице и удари главата си в операционната маса. Протегнатите му пръсти се хлъзнаха по пулта за управление на хирургическия робот и след това бавно се отпуснаха до тялото му на пода. Генерал О’Туул и Франческа бяха запратени в отсрещния ъгъл на стаята. Изведнъж се чу тревожното пиукане от капсула на Хакамацу, което показваше, че животът на някой от присъстващите в операционната е застрашен. Никол се озърна, колкото да види, че О’Туул и Сабатини са добре, и след това се опита да се пребори с трусовете, за да се върне до масата. Успя да пропълзи по земята, като се държеше за стегнатите към пода железни крака. Изправи се, все още хваната за металните пръчки.

Струя кръв изпръска лицето ѝ, когато се надвеси над операционната и за миг я заслепи. Тя изтри очи и ужасена застина над тялото на Борзов. Разрезът бе потънал в кръв, а ръката скалпел на Рохир бе напъхана в стомашната кухина и усърдно шареше. Явно капсулата на Борзов издаваше тревожното пиукане, въпреки че Никол

бе задала на компютъра на хирургичния робот почти всички възможни мерки за безопасност, преди да започне операцията.

Никол буквално усети как безумен страх стисна сърцето ѝ, когато разбра, че роботът продължава работата си. Здравно хванала масата с едната си ръка, тя като безумна се бореше с центробежната сила, която искаше да я запокити обратно към стената. Въпреки всичко, успя да вдигне другата си ръка и изтръгна хранващия кабел.

Скалпелът се вдигна от кървавата каша и застина сгърчен над тялото на човека.

Трийсет секунди по-късно странното тресене на кораба изчезна така внезапно, както се и бе появило. Генерал О'Туул несигурно се изправи на краката си и се приближи към отчаяната Никол, която се опитваше да спре кръвотечението. Скалпелът бе нанесъл твърде много поражения. Кръвта на командира изтичаше пред очите ѝ.

— Не, не! О, господи! — прошепна О'Туул, когато видя какво бе станало с тялото на приятеля му. Настойчивото „бийп, бийп“ на капсулата продължаваше да разкъсва нервите им. В този момент се включи алармената система и на операционната маса.

Франческа Сабатини се съвзе от шока, в който бе изпаднала, и успя да заснеме последните дваайсет секунди от живота на генерал Валери Борзов.

Това беше една от най-дългите и мъчителни нощи за екипажа на „Нютон“. В следващите два часа, непосредствено след операцията, Рама предприе още три маневри, всяка от които траеше по една или две минути. От Земята пристигна потвърждение, че маневрите са предизвикали изместване на положението, скоростта на въртене и орбитата на чуждия космически кораб. Никой не можеше да даде задоволително обяснение на тези маневри — те просто бяха „промени в ориентацията“, предизвикали съвсем леко отместване на ъгъла и наклона на орбитата на Рама. Въпреки това, енергията на траекторията не бе променена съществено. Рама все още се движеше по хиперболична крива, която щеше в един момент да я отдели от Слънцето.

Всички на борда на „Нютон“, а и в Центъра за управление на полета от Земята, бяха потресени от нелепата смърт на генерал Борзов. Той бе обявен за герой от медиите по цялото земно кълбо и всичките му качества бяха възхвалявани от приятели и колеги. Смъртта му бе

отбелязана като инцидент, дължащ се на непредвиденото движение на Рама, съвпаднало по време с операцията по отстраняване апандисита на командира.

Но само осем часа след съобщението за смъртта му, мислещите хора започнаха да си задават доста неудобни въпроси. Защо Рама бе извършил движението си точно в този момент? Защо осигурителната система на Рохир не бе задействала, за да спре операцията? Защо хората, които лично са наблюдавали операцията, не са могли по-рано ръчно да изключат захранването и да предотвратят трагедията?

Точно тия въпроси си задаваше и Никол дьо Жарден. Тя попълни смъртният акт на генерал Борзов и вече бе прибрала тялото във вакуумиран ковчег в задната част на „Нютон“, където се намираха няколко по-широки склада. Бързо написа и доклада за инцидента; О’Туул, Табори и Сабатини също бяха готови със своите изложения. Съществуваше едно-единствено несъответствие между всичките описания на нещастния случай: Янош бе пропуснал да отбележи, че по време на маневрата на Рама бе протегнал ръка към пулта за управление на Рохир. По това време Никол не мислеше, че този пропуск може да има някакво съществено значение.

Наложителната в такива случаи телеконференция с официалните представители на МКА се оказа изключително потискаща. Никол през цялото време бе на топа на устата и понесе всички удари и провокационни въпроси. Налагаше ѝ се през цялото време да стиска зъби, за да не изпусне нервите си. За своя най-голяма изненада откри, че репортажът на Франческа за инцидента е обективен и добронамерен, а Никол именно оттам очакваше провокации и обвинения в некомпетентност.

След като даде кратко интервю на Франческа, в което спомена колко е била ужасена, когато е видяла пълният с кръв хирургичен разрез на генерала, лекарката се прибра в стаята си под претекст, че иска да си почине. Но Никол не си позволи лукса да се отпрати веднага към леглото. Отново и отново в главата ѝ се въртяха трагичните събития по време на операцията. Можеше ли да се направи тогава нещо, което да промени този фатален край? Къде се криеше обяснението за това, че автоматичните блокировъчни системи на Рохир не се задействаха?

Никол дори и за миг не допускаше възможността, че би могло да има каквато и да била конструктивна грешка в системата за управление на Рохир — иначе апаратът не би могъл да премине всички прецизни изпитания, на които е бил подложен, преди да получи одобрителния подпис на Техническата комисия. Така че някъде трябваше да съществува грешка, но грешка на човек — немарливост (дали Янош, или пък самата тя в бързането си не бяха пропуснали да включат някоя от защитите?), или невнимание по време на тези инфарктни няколко минути, когато трусът от преместването на Рама доведе до тоя нещастен инцидент. Чувстваше се съвсем отчаяна и изтощена, когато най-накрая си легна — болезнените въпроси не я оставяха да заспи.

Един човек бе загинал и тя носеше отговорността за това.

18. ПОСМЪРТНО

Както се и предполагаше, в деня след смъртта на генерал Борзов, настъпи истински хаос. Разследванията на МКА по случая се проточиха и повечето от космонавтите бяха подложени на безкрайни кръстосани разпити, провеждани от Земята. Самата Никол бе разпитвана основно за употребата на алкохол преди операцията. Някои от въпросите бяха толкова пошли, че лекарката, която се опитваше да запази силите си за своето собствено разследване, на два пъти изгуби търпение и вдигна скандал на членовете на комисията.

— Вижте какво — повиши тя тон накрая, — вече четири пъти ви обяснявам, че съм изпила една чаша водка и две вино три часа преди операцията. Признавам, че не би трябвало да пия нищо преди операцията, ако разбира се знаех, че ще ми се наложи да оперирам. Дори сега мисля, че вероятно единият от двамата медици в екипажа би трябвало да остане напълно трезв именно за такива екстрени ситуации. Но всичко това се отнася за нещо, което вече се е случило. И още веднъж, и за последен път ви повтарям: нито способностите ми да разсъждавам, нито пък физическите ми качества са били повлияни по някакъв начин от алкохола по време на операцията.

Когато се прибра обратно в стаята си, Никол отново се замисли защо Рохир е продължил операцията, когато собствените му системи за защита би трябвало да преустановят всяка дейност. Според инструкцията за работа с апарата ставаше ясно, че поне две автономни сензорни системи би трябвало по напълно отделен път да пратят съобщението за грешна команда към централния процесор. Вграденият механизъм за измерване на ускорението би трябвало да е информирал процесора, че измененията в операционната среда са излезли извън допустимите граници поради прилагането на странична външна сила. От друга страна, двете стереокамери би трябвало да са изпратили сигнала, който установява, че наблюдаваният обект, в случая апандиситът на пациента, вече е изместен. Но поради някаква

неизвестна причина никое от тия устройства не бе заработило, за да прекъсне операцията. Какво се бе случило в действителност?

Необходимото време да изследва Рохир за софт или хардуерна грешка се оказа почти пълни пет часа. Тя сравни стандартната софтуерна версия, заредена и тествана преди излитането, и данните, вкарани в компютъра от самата нея, и видя, че там не бе допуснала грешка. Всичко в софтуера бе наред. След това изолира стереоизображението и акселерометричната телеметрия за няколко секунди след като бе почувстван трусът от преместването на Рама. Тия данни бяха надлежно предадени към главния процесор на Рохир и в резултат на това той би трябвало да спре операцията. Но това не се бе случило. Защо? Единственото възможно обяснение бе, че софтуерът е бил променен чрез ръчна команда и то по времето между въвеждането на данните и изпълнението на хирургическата операция.

Тоя въпрос вече излизаше извън границите на нейната компетентност. Това, което можеше да направи тя, базирайки се на собствените си знания, бе да открие, че няма никаква грешка в зададената програма. За да се определи дали допълнителни команди са променили кода на параметрите, след като те са били въведени в Рохир, вече се изискваше специалист, който можеше да чете компютърни езици и внимателно да проучи милионите битове информация, складирана в електронния мозък по време на цялата процедура. Персоналното разследване на Никол бе спряно до момента, в който откриеше някой да ѝ помогне.

„Може би трябва да се откажеш?“ — шепнеше ѝ един глас вътре в нея. „В никакъв случай — отговаряше му друг. — Не бива да спиращ, докато не откриеш истинската причина за смъртта на генерал Борзов!“ Всъщност решението на Никол да изнамери истинската причина бе породено от желанието ѝ да се увери, че е невинна и грешката за трагедията не е нейна.

Тя стана от компютъра и се отпусна на леглото. Пред очите и отново минаха трийсетте секунди на проверка, когато стоеше надвесена над коремната кухня на генерала и видя, че апандиситът му не е възпален. „Той в никакъв случай нямаше криза от апандисит“ мислеше си тя. Без да има някакво определено намерение, Никол се върна до компютъра и отново извика повторните данни за оценка на медицинската ситуация на пациента и поставянето на диагнозата

преди решението ѝ да оперира. Подмина 92 ПРОЦЕНТОВАТА ВЕРОЯТНОСТ ЗА АПАНДИСИТ и вместо това се съсредоточи върху другите възможности. Този път ОТРАВЯНЕ С ЛЕКАРСТВО бе на второ място от вероятностите, но вече с четири процента. Никол построи въпроса си по друг начин. Тя извика статистическа програма да сметне процентната вероятност, при положение, че апандиситната криза изобщо се отхвърля.

Само след секунди отговорът се изписа върху екрана и Никол невярваща прикова очи към него. Според внесените данни и изчисленията, ако се приемеше твърдението, че не съществува апендиситна криза, тогава съществуваше 62 ПРОЦЕНТА ВЕРОЯТНОСТ ОТ ОТРАВЯНЕ С ЛЕКАРСТВА. Точно в този момент се почука на вратата.

— Влизай — извика лекарката, без да се обръща, а ръцете ѝ продължаваха да шарят по клавишите.

Някой се изкашля зад нея и Никол се видя принудена да обърне глава. До вратата притеснено бе застанала Ирина Тургенева.

Руската космонавтка помълча малко, преди да реши да проговори:

— Помолиха ме да ви извикам — смотолеви Ирина несигурно. Тя бе много срамежлива с всички, освен с унгареца Табори и покойния командир, генерал Борзов. — Целият екипаж се събира долу в командната зала.

Никол запамети данните, изключи компютъра и излезе с Ирина в коридора.

— За какво става въпрос? — обърна се тя към космонавтката.

— Организационно събиране.

Това бе всичко, което успя да измъкне от устата ѝ, преди да стигнат.

Дейвид Браун и Реджи Уилсън разгорещено спореха за нещо, когато двете жени влязоха в командната зала.

— Трябва ли да разбирам тогава — саркастично сви устни доктор Браун, — че Рама целенасочено е решил да предприеме маневрата точно в този момент? И ти действително твърдиш подобно нещо? Ще бъдеш ли така добър да обясниш на всички нас как този

астероид, направен от прост метал, е узнал, че се прави операция по отстраняване на апандисита на генерал Борзов именно в тази минута? И щом настояваш на твърдението си, кажи ни тогава защо тази злонамерена ракета ни позволи да се прикачим към нея и не направи нищо, за да ни отклони от изпълнение на задачите на експедицията?

Реджи Уилсън огледа стаята, сякаш че търсеше подкрепа.

— Отново словоблудстваш. Браун — махна с ръка той, без да опитва да скрие раздражението си. — Това, което казваш, винаги звучи логично, но само отначало. Обаче имай предвид, че не съм единственият член на този екипаж, който намира това съвпадение най-малкото обезпокоително. Ето я Ирина Тургенева и тя беше първата, която ме наведе на подобна мисъл със своето предположение.

Доктор Браун кимна на двете жени. По начина, по който зададе следващите си въпроси, личеше, че той се чувства ръководещ събирането.

— Вярно ли е това, Ирина? И ти ли мислиш, че Рама иска да ни даде някакъв специален знак, като извърши маневри точно по време на операцията на генерал Борзов?

Ирена и Хиро Яманака бяха двамата най-неразговорчиви членове на екипажа. Когато усети, че очите на всички са обърнати към нея, тя още повече се притесни и измънка:

— Не, не съвсем...

— Но когато си говорихме вчера, ти твърдеше друго — надвеси се към нея Уилсън.

— Край по този въпрос — властно го прекъсна Дейвид Браун. — Мисля, че имаме консенсус и той е потвърден от отговорните лица в Центъра за управление на полета, че маневрите на Рама са случайно съвпадение, а не злоумишлено действие. — Той обърна поглед към подскачащия от яд Реджи Уилсън. — Сега имаме да решаваме други по-важни въпроси и бих помолил генерал Хайлман да докладва какво е научил за проблема, възникнал относно командването на експедицията.

Ото Хайлман неохотно стана от мястото си и започна да чете от записките, оставени на масата пред него:

— Според приетия правилник, в случай на смърт или при невъзможност на командира да изпълнява преките си задължения, екипажът трябва да довърши всички задачи, съобразени с по-горните

изисквания. След като всички „текущи“ работи са завършени, космонавтите трябва да изчакат назначаването на нов командир измежду тях по нареждане от Земята.

Дейвид Браун отново взе думата:

— Преди около час ние двамата с адмирал Хайлман подробно обсъдихме ситуацията, в която се намираме. Трябва да ви съобщя, че имаме основателни причини за тревога. МКА е оплетена в разследването за смъртта на генерал Борзов. Още не са се сетили дори да мислят за негов заместник. Докато им дойде на ум, могат да минат и седмици, преди да вземат решение. Спомнете си, че това е същата бюрократична машина, която не успя за времето на цялата подготовка да избере заместник на Борзов и затова просто заявиха, че той не се нуждае от такъв. — Докторът спря, за да види как космонавтите приемат думите му.

— Адмирал Хайлман изказа мнение, което по смисъл означава да не чакаме наложено от Земята решение на въпроса — продължи да говори Браун. — Негова бе идеята да създадем собствена структура на ръководство на мисията, която структура да е приемлива за всички ни и след това да я пратим за одобрение на МКА. Адмирал Хайлман също така смята, че това наше решение ще бъде прието от МКА, защото то ще избегне продължителните дебати.

— Адмирал Хайлман и доктор Браун дойдоха при мен с това предложение — обади се и Янош Табори — и наблегнаха на това, колко важно е да започнем изследванията си на вътрешността на Рама. Те дори изложиха принципна схема на организацията, която ми се стори доста разумна. Тъй като никой от нас не притежава опита и качествата на генерал Борзов, то предложението им бе да имаме двама отделни ръководители — евентуално самите доктор Браун и адмирал Хайлман. Адмиралът да поеме военната част от мисията, заедно с нейните задачи, а доктор Браун — научно-техническата и изследователска работа.

— И какво ще стане, ако те евентуално не се разберат за периметрите си на дейност? — вдигна ръка Ричард Уейкфилд.

— В този случай — отвърна му адмирал Хайлман — въпросът може да се постави на общо гласуване от всички космонавти.

— Това не е ли доста хитро? — скочи Реджи Уилсън. Все още бе гневен от предишния си разговор с доктор Браун. Бе спрял да пише

върху компютъра си и сега стоеше прав и оглеждаше останалите космонавти. — Точно Браун и Хайлман се загрижили за този много важен проблем и точно те открили новата чудесна структурна схема, в която те двамата ще си разделят властта. Само се питам дали аз съм единственият тук, който надушва нещо гнило?

— Хайде, стига, Реджи — обади се Франческа Сабатини решително. Тя спря да снима и свали видеокамерата от рамото си. — Има доста силна логика в това предложение. Доктор Браун тук е най-старшият учен, адмирал Хайлман е близък приятел и колега на Валери Борзов от дълги години. Никой от нас няма солидна подготовка за ръководене на всички аспекти на експедицията. Разделянето на задълженията би означавало...

Явно на Реджи Уилсън му бе много трудно да спори с Франческа. Въпреки това той я прекъсна, преди тя да завърши мисълта си:

— Не съм съгласен с този план — каза той омекнал. — Мисля, че трябва да имаме един командир. И според това, което съм преживял заедно с екипажа по време на тренировките и полета ми се струва, че има един-единствен космонавт, когото ние всички ще последваме, и това е генерал О'Туул. — Той посочи с ръка към сънародника си. — Ако съществува демократичност на борда на този космически кораб, то аз го предлагам за наш командир.

Когато Реджи Уилсън седна, всички заговориха един през друг. Доктор Браун се опита да въведе ред.

— Моля ви се, моля ви се — опита се да ги надвика той. — Нека да отхвърляме въпросите един по един. Трябва ли сами да изберем ръководството си и после да връчим решението на МКА? — хората се заслушаха в думите му и утихнаха. — След като сме гласували това, чак тогава може да избираме кои да бъдат тези командири или командир.

— Не съм мислил по тези въпроси по-рано — вдигна ръка Ричард Уейкфилд — но съм съгласен с идеята сами да направим този важен избор, а не от Земята да ни налагат мнението си. Те не са живели заедно с нас по времето на полета и естествено не знаят нищо. И което е още по-съществено, те не се намират на борда на земния космически кораб „Нютон“, закрепен към чуждопланетното творение, наречено от нас Рама, и запилени някъде по орбитата на Венера. Така

че всъщност ние ще си изпатим, ако бъде взето погрешно решение — затова точно ние трябва да направим избора си за новата организационна структура.

Стана ясно, че почти всички, с изключение може би на Уилсън, предпочитат новата идея за определяне на ръководната структура от екипажа и съгласуването ѝ с МКА.

— Дотук добре — заключи Хайлман няколко минути по-късно. — А сега да изберем командирите. Направено е работно предложение, което предвижда ръководството да се раздели между мен и доктор Браун. Реджи Уилсън предложи за командир генерал Майкъл О’Туул. Някакви други предложения?

Около десетина секунди всички мълчаха и се оглеждаха.

— Извинете ме — обади се О’Туул, — но бих желал да споделя с вас някои мисли. — Погледите на целия екипаж се обърнаха към генерала. Реджи действително имаше право: въпреки всеизвестната склонност на американеца към религията (нещо, с което той никога не ангажираше), космонавтите до един го уважаваха. — Струва ми се, че точно в този момент трябва да бъдем много внимателни и да не загубим усещането за работа в екип, който с упорит труд създадохме през изтеклата година. А едни избори на принципа на състезанието действително биха могли да ни разединят. Освен това съвсем не е толкова важно или необходимо. Без значение кой ще бъде официалният ни командир или командири, всеки от нас е обучен да изпълнява собствената си специфична работа и ще следва задачата си при всякакви обстоятелства.

Аудиторията явно одобряваше думите на генерала и след като се увери в това, той продължи:

— Трябва да ви призная, че знам малко, или почти нищо за изследователските проблеми на експедицията във вътрешността на Рама. Никога не съм се упражнявал в нещо друго, освен да управлявам двете части на „Нютон“, да правя преценка на потенциална военна заплаха и да действувам като свързка на борда. Не съм квалифициран, за да изпълнявам функциите на командир.

Реджи Уилсън понечи да го прекъсне, но О’Туул вдигна ръка към него и продължи след кратка пауза:

— Бих ви препоръчал да приемем плана на Браун-Хайлман и да се заловим за основната си работа — а именно изследването на този

гигантски извънземен космически кораб, дошъл при нас от звездите.

В края на събранието двамата нови командира информираха останалите членове на екипажа, че грубият план за провеждането на първото разузнавателно проникване в Рама II, ще бъде готов на другата сутрин.

Никол се отправи към стаята си. Когато мина покрай вратата на Янош Табори, спря за момент, замисли се, а после решително почука. Никакъв отговор. Почука втори път по-силно и отвътре се чу гласът на космонавта:

— Кой е?

— Аз съм, Никол.

— Влизай, влизай.

Янош лежеше по гръб на тясното легло, а лицето му бе намръщено — нещо съвсем непривично за него.

— Какво, има ли нещо? — погледна го внимателно лекарката.

— А, не — махна с ръка Янош, — просто ме боли главата.

— Искаш ли да ти дам някакво хапче?

— Ами, не е нищо сериозно — отвърна той, но очите му все така не се усмихваха. — С какво мога да ти услужа? — попита Табори, а в гласа му сякаш се промъкнаха дори враждебни нотки.

Никол бе силно озадачена. Нерешително приближи към леглото му:

— Ами... аз четох доклада ти за смъртта на Валери Борзов и...

— По какъв случай? — рязко я прекъсна Янош.

— За да видя дали евентуално има нещо, което може би сме направили различно — за Никол бе ясно, че унгарецът не иска да разчепква този въпрос. Тя помълча и добави: — Извинявай, Янош. Виждам, че ти се натрапвам. По-добре да мина някой друг път.

— Не, не — надигна се той и седна на ръба на леглото. — Дай да изчистим нещата докрай.

„Странен начин на изразяване“ — мина ѝ през ума, докато обмисляше как да формулира въпроса си:

— Янош — неуверено започна Никол, — когато прегледах твоя доклад, не успях да намеря къде си отбелязал, че ти се пресегна към пулта за управление на Рохир, точно преди да започне маневрата. А

бих могла да се закълна, че видях пръстите ти върху клавиатурата в момента, в който силата на преместването ме захвърли към стената.

Никол спря да говори. Лицето на космонавт Табори остана съвсем безизразно. Той изглеждаше така, сякаш умът му бе зает с нещо друго.

— Не си спомням — в гласа му също не можеше да се прочете никаква емоция. — Може би имаш право. Вероятно нещо от паметта ми се е изтрило, когато ударих главата си в масата.

„Стига толкова — каза си Никол, докато оглеждаше своя колега. — Засега тук не можеш да откриеш нищо повече.“

19. ОБРЕДЪТ

Най-неочаквано Женевиер се разплака.

— Мамо, обичам те толкова много — хлипаше тя, — а това, което се е случило е... направо ужасно!

Момичето се измести от екрана и на негово място се появи бащата на Никол. Пиер погледна на дясната си страна, колкото да се увери, че внучката му не може да го чуе, и след това се обърна към монитора.

— През последното денонощие й се събра доста много. Нали знаеш, че направо те обожава. Някои от тукашните вестници пишат, че ти си оплескала нещата от медицинска гледна точка. А пък някакво журналистче от един американски канал направо каза, че си била пияна по време на операцията.

Той замълча. Тя виждаше, че и на него съвсем не му е било лесно през тия двайсет и четири часа.

— Двамата с Женевиер знаем, че това са само мръсотии и не им вярваме. Обичаме те и ти пожелаваме твърдост.

Екранът потъмня. Самата Никол бе пожелала да разговаря с най-близките си хора и отначало се радваше на възможността да ги види. Но когато при второто предаване, двайсет минути по-късно, те се появиха на монитора, за нея стана ясно, че събитията на борда на „Нютон“ сериозно са разклатили и тихия живот в Бувоа. Особено Женевиер бе много разстроена. Тя плака почти непрекъснато, докато говореше за генерал Борзов (беше се срещала няколко пъти с него и дори може да се каже, че се бяха сприятелили). Успя да се овладее чак към края на разговора, но точно когато спираше камерата, отново се видя как избухна в сълзи.

„Значи аз също съм виновна, че съм те разстроила?“ — поклати глава Никол и седна на ръба на леглото. След това притисна длани към очите си — беше невероятно изморена. Стана, бавно се съблече и се пъкна под завивките. Смръщи чело, когато си представи как

съучениците на Женевиер я разпитват за операцията на Борзов и смъртта му.

„Скъпа моя — говореше си тя на ум с нея. — Трябва да знаеш, че много те обичам и бих дала всичко да ти спестя тази болка.“ Искаше ѝ се да може в този момент да се пресегне и да погали дъщеря си по главата, да я притисне към себе си и да я предпази от всичкото зло в живота. Но нямаше как да го направи. Двете се намираха на стотици милиони километри една от друга.

Никол се изпъна по гръб в леглото. Затвори очи, но не можа да заспи — чувството на самотност и изоставеност, по-силно от всеки друг път, я обгърна. Знаеше, че също като дъщеря си копнее за ласка, за някой, който да ѝ каже, че преувеличава, че доброто в живота е повече от лошото. Но около нея нямаше никой. Нейният баща заедно с дъщеря ѝ бяха на Земята. Единият от двамата членове на екипажа, с които се бе сближила, лежеше мъртъв в найлонов чувал в задната част на кораба, а другият се държеше подозрително студено.

„Провал. Пълен провал! — мислеше си Никол, пъхнала ръце под главата си. — Пропаднах на най-важното изпитание в живота си.“ Спомняше си, че се бе чувствувала по подобен начин много отдавна — годината, когато навърши шестнайсет. Тогава Никол се състезаваше за ролята на Жана д'Арк в конкурс, свързан със 750-годишнината от гибелта ѝ. Ако спечелеше, тя щеше да изиграе националната героиня в серия от живи картини за период от най-малко две години. Бе заложила много на този конкурс; прочете всевъзможни книги и изгледа безброй филми — всичко, което можеше да се намери за Жана д'Арк. Никол печелеше по всички показатели пред конкурентките си, освен по един — „прилика“. Трябваше да вземе ролята, но... това просто не стана. Баща ѝ я успокои, като каза, че Франция все още не е готова да приеме, че нейните героини могат да имат тъмна кожа.

„Но онзи случай не бе точно провал — разсъждаваше лекарката на «Нютон». — Освен това баща ми се намираше при мен и ме утеши.“ В тоя момент Никол си припомни и погребението на майка си. Момичето бе на десет години, а майка му бе отишла в Брега на слоновата кост, за да посети роднините си. Майка ѝ — Анауи — се намираше в Нидогу, когато цялото село бе обхванато от епидемия на Хоганова треска. Анауи бе една от първите жертви.

Изминаха пет дни. Анауи — царицата на племето сенуфо — бе кремирана с почести. Никол горко ридаше, докато Омех пееше ритуалните песни, отвеждайки душата на майка ѝ в отвъдния свят — в Страната на очакването, където тя щеше да си почива. От там щяха да я повикат, за да почне нов живот на Земята. Когато пламъците обгърнаха погребалната клада и царствената плащеница, покрила мъртвото тяло, лумна, Никол почувства тежестта на загубата. И самотата.

„Но и този път баща ми бе с мен — спомни си тя. — Той държеше ръката ми и ние двамата гледахме как мама се стапя в огъня. Беше по-лесно да го преживеем заедно. Чувствах се много по-самотна по време на Поро. И по-изплашена.“

Усещането за безпомощност и надвиснала незнайно откъде опасност изпълваше сърчицето на седемгодишното момиченце, което стоеше на Парижкото летище през онази далечна пролетна сутрин. Баща му го погали нежно по главичката.

— Никол, миличка — гласът му изневери. — Да знаеш, че много ще ми липсваш. Чакам да се върнеш скоро.

— Защо трябва да ходя, тате? — запита го детето. И като не получи отговор, добави: — А ти защо не дойдеш с нас?

Бащата се огледа и се наведе над ухото ѝ:

— Ти трябва да станеш част от племето на майка си. Всички деца от племето сенуфо издържат Поро, когато станат на седем години.

Никол се разплака:

— Татко, не искам да ходя. Аз съм от Франция, не съм от Африка. Не обичам тези черни хора... там е горещо, има много буболечки... тате...

Баща ѝ нежно сложи ръце на бузите ѝ:

— Трябва да отидеш, детето ми. Разбрали сме се с майка ти.

Наистина Анауи и Пиер бяха разговаряли безброй пъти по тоя въпрос. През седемте години на живота си Никол бе живяла само във Франция и всичко, което знаеше за африканското си потекло, бе това, което майка ѝ казваше. Разбира се, бе научила и някои неща по време на двумесечните си престои в Бряг на слоновата кост заедно с двамата си родители.

Никак не бе лесно за Пиер да прати любимата си дъщеря на изпитанието Поро. Той знаеше много добре, че това е истински примитивна церемония, но много добре си спомняше думите, с които бе обещал на Омех, когато вождът му даде дъщеря си за жена, че всички техни деца ще се връщат в Нидогу поне за първия цикъл на Поро. А Поро бе крайгълният камък на традиционната религия сенуфо.

Най-трудната част за Пиер бе отминала. Но Анауи бе права — той щеше да си остане завинаги чужденец в племето. Никога нямаше да може да участва в Поро, нито пък някога щеше да го разбере. Присъствието му само щеше да разстройва малкото момиченце.

Усети как сърцето му се сви, когато целуна жена си и малката дъщеря и ги настани в самолета за Абиджан.

Анауи също бе загрижена и то не по-малко от него за това как единственото им дете, дъщеря им, току-що навършила седем години, щеше да премине церемонията. Беше се постарала да подготви Никол, доколкото можеше. Момичето имаше усет към езиците и бързо усвои основните правила на наречието сенуфо. Но никакво съмнение не съществуваше, че то се намира в много по-неизгодно положение от останалите деца, които щяха да участват в ритуала. Всички те бяха прекарвали целия си живот по родните си села. Познаваха околността. За да преодолее поне малко този проблем, Анауи пристигна в Нидогу една седмица по-рано.

Основната идея на Поро бе, че животът е последователност от цикли и завършването на всеки от тях и започването на нов трябва задължително да се отбележи. Според Поро всеки цикъл има продължителност от седем години. Съществуват три Поро във всеки нормален сенуфо живот и три метаморфози, преди детето да се превърне в пълноправен член на племето. Въпреки факта, че много от племенните обичаи отпаднаха с въвеждането на модерните телекомуникационни средства в селата на Брега на слоновата кост през ХХІ век, ритуалът Поро остана неделима част от обществото на сенуфо. През следващия, ХХІІ век се почувства възраждане на традициите, особено в периода след Големия хаос, който подсказа на повечето от африканските вождове, че е опасно да се разчита твърде много на външния свят.

Анауи успя да запази усмивката върху лицето си през целия ден, когато жреците на племето дойдоха да отведат Никол за Поро. Тя не искаше нейната уплаха и притеснение да се предадат на дъщеря ѝ. Въпреки това момичето усети, че майка му е разтревожена.

— Ръцете ти са студени и потни, мамо — пошепна тя на френски, когато прегърна Анауи за сбогом. — Не се притеснявай, всичко ще бъде наред.

Всъщност Никол, единственото дете с кафяв цвят на кожата между двайсетината други черни момиченца, които се качваха на волските коли, изглеждаше засмяно и любопитно, като че ли отиваше на разходка в зоологическата градина.

Бяха всичко на всичко четири каруци — две от тях возеха малките момиченца, а другите две бяха забулени и не се виждаше какво има вътре. Приятелката на Никол отпреди три години — Лутуа, която всъщност ѝ бе братовчедка, важно обясни на останалите, че вътре се намират жреците и „инструментите за мъчения“. Измина доста време, преди едно от другите момичета да събере кураж и попита за какво точно става въпрос.

— Сънувах всичко точно както си беше — самоуверено заяви Лутуа. — Те ще ни изгорят зърната на гърдите и ще ни пъхнат остри неща в дупките. И ако не плачем, няма да ни боли изобщо.

През следващия час другите пет момичета в каруцата на Никол, включително и Лутуа, не промълвиха дума.

Когато залезът настъпи и спряха, те бяха изминали дълъг път на изток и бяха навлезли в земи, познати само на племенните жреци. Шестимата направиха криво-ляво палатки за през нощта от платнищата, които носеха, и стъкнаха огън. Когато се стъмни, раздадоха храна и вода на момичетата, насядали с подгънати крака на широк кръг около огъня. След вечеря започнаха танците с истински костюми. Омех назова четири танца, всеки от които представяше по едно от местните животни. Музиката идваше от тамбурини и грубо изработен, приличащ на ксилофон, инструмент, като ритъмът основно се поддържаше от монотонен там-там. Тук-там някоя много важна част на разказа се подчертаваше от олифант — ловен рог, издялан от слонова кост.

Точно преди всички да си легнат, Омех — все още с маската и качулката, които бяха отличителните атрибути на вождовете, връчи на

всяко от момичетата по една не съвсем малка торбичка, направена от кожа на антилопа и ги накара внимателно да проверят съдържанието. Вътре имаше шише вода, малко сушени плодове и ядки, два къшея от местния хляб, малко ножче, късо парче въже, два вида мас, увита в парцалчета и грудка от неизвестно растение.

— Утре сутринта всяко дете ще бъде отведено от този лагер — тържествено започна Омех — и заведено на специално място, не много далеч от тук. Всички вие ще носите само това, което се намира в антилоповата торбичка. От вас се очаква да се опазите със собствени сили и да се върнете на същото място на следващия ден, когато слънцето се е издигнало най-високо в небето.

Торбичката съдържа всичко, от което се нуждаете, освен ум, смелост и любознателност. Коренът е нещо много особено. Ако го изяде някое дете, то може много да се изплаши, но също така може да придобие и изключителна сила и проникновение.

20.

БЛАГОСЛОВЕНАТА ДРЯМКА

Малкото момиче вече бе прекарало почти два часа сам-самичко, преди да разбере какво точно му се бе случило. Омех и един от по-младите жреци бяха оставили Никол съвсем близо до малко солено езерце, заобиколено от всички страни от високата трева на саваната. Напомниха му, че ще се върнат на обяд следващия ден. След това си заминаха.

Отначало Никол се държеше така, сякаш бе попаднала в някаква много забавна игра. Извади съдържанието на торбата от антилопова кожа и отново внимателно прегледа съдържанието ѝ. Мислено раздели храната на три части, определяйки какво да изяде за обяд, вечеря и закуска. Не бе много, но малката Никол реши, че ѝ е достатъчно. От друга страна водата в шишето ѝ се стори малко и помисли, че няма да е лошо, ако успее наблизко да открие някой извор с прясна вода.

След това се опита да си изясни плана на местността, като обръщаше специално внимание на всички по-забележителни знаци, които биха могли да ѝ помогнат да открие езерцето отдалеч. Тя бе едно доста организирано малко момиченце, което често си играеше само в горичката на Парижкото предградие Чили-Мазарин, близо до дома ѝ. В стаята си имаше карти на околността, рисувани на ръка, където със звездички и кръгчета бе отбелязала своите скривалища.

Чак когато се натъкна на четири раирани антилопи, спокойно пасящи под жаркото следобедно слънце, за пръв път разбра колко сама бе останала. Инстинктивно се огледа, за да види къде е майка ѝ и да ѝ покаже красивите животни, които бе открила. „Но мама я няма — помисли си малкото момиченце и огледа хоризонта. — А аз съм съвсем самичка.“ Последните думи леко я обезсърчиха. Тя се опита да потисне нарастващото си безпокойство и отново се огледа, за да види дали може да открие някакви знаци от човешка дейност. „Оставили са ме съвсем сама“ — повтори си Никол и тоя път по гърба ѝ пробяга тръпка на страх.

Сега си спомни, че искаше да намери някое изворче с прясна вода и затова се отпрати към една гора, която се виждаше в далечината. Момиченцето нямаше никаква представа какви са разстоянията в саваната и как изглеждат. Въпреки че спираше на всеки трийсетина минути, за да се увери, че може да се върне при езерцето и все още помни пътя, колкото и да вървеше, гората сякаш не се приближаваше. А тя вървеше и вървеше. Следобедът започваше да преваля, а тя усещаше, че е все по-гладна и изморена. Спря и пийна малко от водата в шишето. Изведнъж отнякъде се появиха мухи цеце, които зажужаха край лицето ѝ и също се навираха да пият. Никол извади двете парцалчета с увитата в тях мас, подуши ги, избра по-неприятната миризма и с нея намаза лицето и ръцете си. Оказа се, че е постъпила правилно, защото мухите също не харесаха миризмата и отлетяха.

Достигна дърветата час преди стъмване. Беше готова да подскача от радост, когато откри, че случайно се е натъкнала на малък оазис посред безкрайната равнина наоколо. Досами края на гората, направо от земята извираше бистра вода и пълнеше почти кръгло езерце към десетина метра в диаметър. На едно място водата се процеждаше и образуваше малко поточе, което отново се връщаше в саваната. Никол бе изтощена и потна от дългото вървене. Без много-много да му мисли, тя свали дрехите си и като остана само по гащички, скочи и заплува в примамливата вода.

Водата успокояваше и галеше измореното малко телце. Потопила глава и затворила очи, тя си представяше, че се намира в басейна на парка в парижкото предградие, където живееше с родителите си. Въображението ѝ я пренасяше обратно там, където веднъж седмично ходеше с приятелите си и по цял ден се гмуркаха и играеха във водата. Споменът я успокои. След малко се обърна по гръб и загреба няколко пъти. Отвори очи и погледна надвисналите отгоре дървета — лъчите на късното следобедно слънце се провираха през листата и хвърляха златисти отблясъци.

След малко се измъкна навън, подскочи няколко пъти на брега и се огледа за дрехите си. Не се виждаха никъде. Озадачена, тя обиколи цялото езерце — отново нищо. Опитва да си припомни точно откъде бе дошла и оставила дрехите и торбичката от антилопова кожа. Намери мястото и внимателно го разгледа — резултатът отново бе нулев.

Паниката я обзе изведнъж: сякаш невидима ръка стисна гърлото ѝ, а по бузките протекоха сълзи. Тя се разрева със затворени очи, като всеки момент очакваше да усети ръката на някой от родителите си върху главата си и всичко това да се окаже само лош сън. За нещастие, истината бе, че тя — едно малко седемгодишно момиче, останало без дрехи, храна и вода — се намираше някъде в дивите савани на Африка и нямаше никакъв шанс да се спаси чак до пладне на следващия ден. На всичкото отгоре вече се бе почти стъмнило.

Малко по малко Никол успя да се поуспокои и да спре сълзите — просто от тях нямаше никаква полза. Реши да търси дрехите си. Там, където ги бе оставила, се виждаха някакви следи. Никол нямаше откъде да знае какво бе животното, минало през това място, затова си помисли, че е някоя от антилопите, които бе видяла тоя следобед в саваната.

„Вероятно това е най-добрата вода за пиене в околността — логично разсъждаваше детето. — Те са спрели тук и са поискали да разгледат моите вещи. А когато съм цапала във водата, са се уплашили и са избягали.“

Тя тръгна по стъпките, повървя малко по една пътечка през дърветата и изведнъж, на няколко крачки пред себе си видя торбичката, или по-точно това, което бе останало от нея. Торбичката бе скъсана, храната — изчезнала, шишето с вода бе почти празно, а в торбичката все още бе маста и коренчето. Никол пресуши течността, която бе останала в шишето, и го взе заедно с корена в дясната си ръка. Подритна маста и тъкмо се готвеше да продължи да търси дрехите си, чу звук — нещо средно между скимтене и плач. И тоя звук бе много близо.

На около петдесет метра пред нея пътеката излизаше на открито в саваната. Никол напрегна очички и видя нещо да се движи, но не успя да различи какво може да е. След това отново чу скимтенето — този път по-силно. Тя легна по корем на пътеката и безшумно запълзя напред.

На петнайсетина метра от края на гората имаше малка могилка. От мястото си Никол видя кой скимтеше: две малки лъвчета си играеха със зелената ѝ рокля. Майка им стоеше от другата страна, загледана към саваната, над която се спускаше мракът. Никол замръзна от ужас — това тук не беше зоологическа градина — истинска африканска

лъвица с двете си малки се намираше само на някакви си двайсетина метра от нея. Трепереща от ужас тя запълзя назад много бавно и много тихо, за да не бъде разкрита.

Когато стигна до езерцето, Никол потисна порива, който я караше да се втурне презглава към саваната. „Тогава лъвицата със сигурност ще ме види — мислеше си детето.“ Но къде да прекара нощта? „Ако успея да намеря някое трапче между дърветата, колкото се може по-далече от пътеката и се сгуша там, тогава може би ще се спася.“ Все още стиснала в ръка шишето и коренчето, Никол безшумно спря до изворчето. Наведе се, отпи от водата и напълни шишенцето си. След това пропълзя в гората и откри търсената трапчинка. Убедена, че на това място се намира в най-голяма безопасност и изтощена от преживелиците, тя се отпусна и заспа.

Събуди се с ужасното чувство, че някакви малки гадина са я напълзели. Протегна се и потърка с ръка голия си корем — целият бе покрит с мравки. Никол изпищя и в същия момент разбра каква глупост бе направила. Почти веднага чу и пращенето на храстите — лъвицата, тръгнала да търси животното, което бе издало звука. Малкото момиче потрепера, забравило за мравките, и когато вдигна глава, срещна погледа на лъвицата. Дивите очи на звяра светеха в тъмнината. В този миг в главата ѝ изплуваха думите на Омех за корена. Никол пхна в уста песъчливата грудка почти несъзнателно и яростно я задъвка. Вкусът бе ужасен, но тя се насили да преглътне.

Само секунди по-късно голото момиченце тичаше между дърветата, следвано по петите от лъвицата. Клоните драскаха лицето и гърдите му, веднъж се подхлъзна, но успя да продължи. Стигна до езерцето, но изобщо не спря — премина по повърхността, а босите ѝ крака едва докосваха водата. Разпери ръце — те се бяха превърнали в крила — бели крила; плесна с тях и се вдигна над водата. Вече бе голяма бяла чапла, която се рееше високо в нощното небе. Обърна се и изгледа лъвицата, удивено вдигнала нагоре глава. Никол се разсмя, плесна още два пъти и мина над върховете на дърветата. Под нея се простираше огромната савана — сега тя можеше да я вижда на повече от стотици километри.

Прелетя над соленото езерце, сви на запад и видя един лагерен огън. Спусна се към него и крясъците на чаплата събудиха налягалите

наоколо мъже. Омех скочи на крака, съзря голямата птица и той се обади като чапла, а след това извика:

— Роната? Ти ли си, Роната?

Никол обаче не му отвърна. Тя искаше да лети все по-високо, по-високо дори и от облаците.

Когато се издигна над тях, видя колко по-ярки бяха звездите и Луната. Докато се вдигаше още по-високо, ѝ се счу някаква музика от далечината — нежен звук на кристални камбанки. Опита да плесне с криле, но не успя да ги раздвижи — те се бяха превърнали в сребристи, сякаш метални крила. На тях се отвориха двигатели и изхвърлиха огън зад себе си — Никол вече бе блестяща ракета — стройна и източена, която напускаше Земята.

Музиката се чуваше все по-силно. Тя странно хармонираше с великолепия изглед на земното кълбо, останало зад нея. Тя чу името си. Но откъде? Кой можеше да я вика тук? Гласът като че ли идваше зад Луната. Тя промени посоката си, насочи се към открития Космос и отново включи ракетните двигатели. Профуча покрай Луната и заобиколи отдалеч Слънцето. Скоростта ѝ продължаваше да се ускорява. Зад нея Слънцето се смаляваше, докато стана само една звезда, а после изчезна съвсем.

Навсякъде цареше пълен мрак. Никол изпусна въздуха си и се подаде над повърхността на водата.

Лъвицата дебнеше по края на езерцето. Никол ясно виждаше всички мускулчета на мощната ѝ гръд, виждаше я как тръска глава и души.

„Моля те, остави ме — обърна се към нея Никол. — Няма да сторя нищо лошо нито на теб, нито на лъвчетата.“

— Познавам твоята миризма — отвърна лъвицата. — Малките ми си играха с тая миризма.

„Но аз също съм малка — продължи Никол. — И аз искам да се върна при майка си, но се страхувам.“

— Излез от водата — отвърна лъвицата. — Нека те огледам. Не ти вярвам, че си тая, за която се представяш.

Събрало всичката си смелост, с вперени в лъвицата очи, малкото момиче бавно започна да пристъпва към брега. Лъвицата не помръдваше. Когато водата достигна само до кръста ѝ, Никол събра ръце пред гърдите си и запя. Това бе проста и спокойна мелодия, която

тя помнеше още от съвсем малка, когато майка ѝ и баща ѝ идваха вечерно време да я сложат в креватчето, целуваха я за лека нощ, а след това изгасяха лампата.

Спи, детенце, спи...

Нека Бог твоят сън благослови...

Лъвицата се сниши към земята и се приготви за скок. Момичето продължи нежната си песен и все така приближаваше звяра. Когато Никол излезе изцяло от водата и разстоянието между двете бе не повече от пет метра, лъвицата скочи настрани и се шмугна обратно в горичката. Никол вървеше и пееше, а песента ѝ даваше едновременно сила и спокойствие. След няколко минути тя се озова в откритата савана.

Точно когато слънцето изгряваше, Никол стигна малкото солено езерце, отпусна се на тревата и моментално заспа.

Така, полугола и изтегната на тревата, я намериха Омех и другите шамани от племето сенуфо, когато дойдоха по обяд, за да я потърсят.

Спомняше си всичко, като да се бе случило вчера. „Изминали са почти трийсет години вече — мислеше си Никол, легнала на тясната койка в «Нютон», — а уроците, които научих тогава, винаги са ми помагали.“ Никол отново си представи малкото седемгодишно момиче, което бе оставено само в един напълно чужд свят и успяло да оцелее. „В такъв случай защо трябва да се страхувам сега? — запита се тя. — Онова беше далеч по-трудна ситуация.“

Спомените от детството сякаш я ободриха и тя вече не се чувстваше толкова потисната. Мисълта ѝ отново започна да борави логично с фактите и да търси отговора на въпроса: „Какво се бе случило по време на операцията на командира Борзов?“ Усещането за самота и изоставеност бе изчезнало.

Никол прецени, че ако иска да направи истински анализ на инцидента откъм всичките му страни, това означава да не отиде на първото изследователско разследване в Рама и да остане на борда на

„Нютон“. Реши, че ще е най-добре, ако поговори с Браун или Хайлман на сутринта.

Най-накрая, изтощена, заспа. Но малко преди да се отдаде на прегръдките на Морфей, в стаята ѝ се чу тихо тананикане на приспивна мелодия. Приспивната песен на Брамс. Никол я пееше за себе си.

21.

КУБЪТ НА ПАНДОРА

През прозрачната врата Никол виждаше Дейвид Браун седнал зад бюрото, а Франческа, надвесена над него, му показваше нещо върху голямата карта, просната пред тях. Лекарката почука.

— Здравей, Никол — усмихна ѝ се Франческа и отвори, — с какво можем да ти помогнем?

— Искам да говоря с доктор Браун по работа — изглежда я французойката.

— Влизай, влизай.

Никол прекрачи бавно и също така бавно седна на един от двата стола, сложени пред бюрото.

Франческа се настани на другия. Лекарката огледа стените на каютата: промяната бе повече от очебийна. Снимките със съпругата и децата на генерал Борзов, както и уловената в полет чайка на Нева, бяха изчезнали и на тяхно място имаше закачени карти. На всяка от картите с големи букви пишеше: ПЪРВО ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКО ПРОНИКВАНЕ ВЪТРЕ В РАМА; ВТОРО ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКО... и т.н. Почти целите стени бяха покрити с подобни материали.

Кабинетът на генерал Борзов излъчваше топлота и уют, а тая същата стая в момента бе определено стерилна и дори действаше заплашително. Доктор Браун бе закачил на стените поставените в рамки копия на две от най-престижните си международни научни награди. Освен това бе вдигнал въртящия си стол толкова високо, че да гледа от горе на долу всеки, с когото разговаряше.

— Дойдох да поговорим по личен въпрос — започна Никол. Изчака няколко секунди, като предполагаше, че Браун ще помоли Франческа да ги остави насаме. Нищо подобно не се случи. Никол обърна глава към Франческа и я погледна въпросително.

— А, тя ми помага при воденето на административната работа — изкашля се Браун. — Мисля, че женският ѝ инстинкт често открива неща, които аз обикновено пропускам.

Никол продължи да мълчи. Беше се приготвила да говори с Дейвид Браун и съвсем не очакваше, че ще се наложи да обяснява и пред Франческа. „Може би е най-добре просто да стана и да си тръгна“ — мина ѝ през ума, като с изненада откри, че присъствието на италианката я дразни.

— Запознах се с програмата и персоналните задачи за първото влизане в Рама — започна официално Никол — и бих желала да помоля за нещо. Задълженията ми, както са изложени в плана, са минимални. Доколкото успях да се осведомя, задачите на Ирина Тургенева по времето на първото тридневно влизане в Рама също не са големи. Струва ми се, че можете спокойно да прехвърлите немедицинските ми задачи на нея, а аз да остана на борда на Нютон с адмирал Хайлман и генерал О’Туул. Ще следя много внимателно развитието на експедицията и ще бъда на разположение във всеки момент, в който се появи някакъв значителен медицински проблем. Мисля, че Янош Табори ще може да се справи с останалото.

В стаята отново настъпи тишина. Доктор Браун погледна Никол, а след това Франческа:

— И защо искате да останете на „Нютон“?

Тогава се обади Франческа:

— Все ми се струва, че не би искала да чакаш, за да видиш Рама отвътре.

— Както ви предупредих, това е доста личен въпрос — въздъхна Никол. — Все още съм изтощена от изпитанието с генерал Борзов, а и са ми се събрали много документи да попълвам. В крайна сметка първото слизане в Рама ще бъде изпитание, а бих желала да съм напълно отпочинала и концентрирана за второто.

— Доста странно желание — промърмори Дейвид Браун, — но при така създадите се обстоятелства мисля, че можем да го удовлетворим. — Той отново хвърли поглед към Франческа. — Но в замяна на това бихме искали една услуга от теб. Ако не влизаш в Рама, тогава вероятно би могла да помагаш на О’Туул по поддържането на връзката от време на време? При това положение адмирал Хайлман би могъл да дойде с нас...

— Разбира се — кимна Никол, преди още Браун да е свършил.

— Добре. Значи всичко е наред. Ще променим разпределението за първото влизане в Рама. Ти ще останеш на борда на „Нютон“. —

Той се надигна от бюрото, за да ѝ даде да разбере, че разговорът е приключил, но Никол остана седнала. — Има ли още нещо? — нетърпеливо запита Браун.

— Според правилника, корабният лекар изготвя докладна записка за здравословното състояние на всички космонавти преди началото на изследователско влизане в Рама. Трябва ли да дам копие на адмирал...

— Тия докладни записки ми ги предавай на мен — прекъсна я Браун. — Адмирал Хайлман не се занимава с лични въпроси. — Той вдигна глава и се взря право в очите ѝ: — Няма нужда да подготвяш нова докладна записка за първото изследователско слизване. Четох всички документи, които си предала на генерал Борзов. Те са достатъчни.

Никол не трепна пред втренчения му поглед. „Значи ти е известно какво съм писала за теб и Уилсън — помисли си тя, — и предполагаш, че трябва да се чувствам виновна или най-малкото притеснена. Сбъркал си. Мнението ми не се е променило, въпреки че в момента се водиш командир.“

През нощта Никол продължи разследването си. Детайлният анализ на биометричните данни на генерал Борзов показва, че точно преди смъртта в организма му е имало много високо ниво на два страни химикала. Никол просто не можеше да си представи откъде се бяха появили те. Дали бе вземал някакви лекарства без нейно знание? Тя откри, че тези химикали предизвикват болка и според нейната медицинска енциклопедия се употребяваха за тестване на чувствителността при психично разстроени пациенти. А може би се бяха произвели по някакъв начин от алергична реакция?

А какво ставаше с Янош? Защо той не можеше да си спомни, че се е пресегнал към пулта за управление? Защо бе станал толкова сдържан и мълчалив след смъртта на Борзов?

Бе вече среднощ, а тя продължаваше да се взира в тавана на малката си каюта. „Днес екипажът за пръв път ще проникне в Рама, а аз ще остана сама тук. Ще изчакам и тогава ще продължа.“ Но въпреки намеренията си тя не можеше да чака. Въпросите не ѝ даваха мира. „Може ли да има някаква връзка между Янош и лекарствата, които бяха открити в тялото на Борзов? Възможно ли е смъртта му да не е съвсем случайна?“

Никол стана рязко и измъкна куфара с личните си вещи от малкото гардеробче. Трескаво го отвори и съдържанието му плувна във въздуха. Тя хвана няколко семейни фотографии, които се бяха зареяли над леглото. След това излови и другите непослушни предмети и отново ги напъха вътре. В ръката ѝ остана само кубчето с данните, които крал Хенри ѝ бе дал в Давос.

За момент се поколеба, преди да го постави в компютъра. След това си пое дълбоко дъх и натисна копчето. Върху екрана се появи единадесет отделни файла — можеше да избира между дванайсетте досиета на космонавтите или шестте сборни файла с цялостна статистика за екипажа. Никол извика досието на Янош Табори. Бе разделено на три подточки: биография и лични данни, хронологично резюме и психологическа оценка. Видя, че най-много информация като обем се съдържа в хронологичното резюме. Лекарката влезе в подточката на биографията и личните данни.

Кратката таблица не ѝ каза нещо много по-различно от това, което вече знаеше. Янош бе на четиридесет и една години — неженен. Когато не бе на работа в МКА, стоеше в апартамента си в Будапеща, само на четири пресечки от майка си. Майка му се бе развеждала на два пъти и сега също живееше сама. Бе получил научна инженерна степен от Будапещенския университет през 2183 година. Освен най-обикновените данни като височина, тегло, братя и сестри, таблицата съдържаеше и още две цифри: НИ — (ниво на интелигентност) и КСП — (коефициент за социална приспособимост). Цифрите на Табори бяха съответно + 3.37 за НИ и 64 за КСП.

Никол се върна в менюто и извика справката за НИ и КСП. Числото, отговарящо на нивото на интелигентност се предполагаше, че представлява мярка за цялостната интелигентност на дадената личност, базирана върху сравнителни данни. Всички ученици попълваха подобни стандартизирани тестове на възраст между дванайсет и двайсет години. Индексът всъщност бе израз на десетичната мерна система. НИ равно на нула показваше, че лицето има средно ниво на интелигентност. НИ 1.00 означаваше, че индивидът е по-интелигентен от 90 процента от населението; + 2.00, че е по-интелигентен от 99 процента от населението; + 3.00 — над 99.9 процента и т.н. Отрицателните стойности говореха за ниво на интелигентност по-ниско от средното. Резултатът на Янош от +3.37 го

поставяше в средата от 0.1 процента от най-интелигентни хора на планетата.

Цифрите на КСП имаха още по-лесно обяснение. Те също се базираха на извадки от стандартизирани тестове, проведени при всички ученици между дванайсет и двайсетгодишна възраст, но интерпретацията бе далеч по-проста. Най-високият резултат можеше да бъде 100. Човек, чиито КСП се приближаваше до 100, бе уважаван и харесван буквално от всеки, би се приспособил към която и да е група и никога и с никого нямаше да се скара или сърди. Една бележка под линия обясняваше, че резултатите от теста за КСП трябва да се приемат с известна приблизителност, защото при писмените тестове невинаги се постигат много точни резултати, особено що се отнася до такава деликатна материя, каквато е социалната приспособимост.

Никол си помисли, че някой път би трябвало да направи сравнение между индивидуалните резултати от НИ и КСП на всички космонавти от екипажа. После отвори файла с хронологичното резюме на Янош Табори. Следващият един час се оказа часът на откровение за Никол. Разбира се, като лекар на експедицията, тя бе чела официалните досиета на колегите си, предоставени ѝ от МКА. Но ако информацията за Янош, предоставена ѝ от крал Хенри бе достоверна (а в момента тя не разполагаше с никаква възможност да провери това), то тогава характеристиката, направена от МКА, бе просто плачевна.

Никол знаеше от по-рано, че Янош на два пъти е бил номиниран за най-надарен студент в Будапещенския политехнически институт; но не ѝ бе известно, че също така две години е бил президент на Асоциацията на студентите хомосексуалисти в Унгария. Бе запозната с факта, че той е постъпил в Космическата академия през 2192 и завършил само за три години (поради предишната си работа в руските космически инженерни проекти), но никой не ѝ бе казвал, че преди това той на два пъти е кандидатствал за Академията и двата пъти е бил отхвърлян, въпреки изключително високите оценки от изпитите си. И на двата пъти при последния кръг — „лично интервю“, комисията е била председателствана от генерал Валери Борзов. Янош е бил активен деятел в най-различни организации на хомосексуалистите до 2190 година. Впоследствие се е отказал и е преустановил всякакви подобни изяви. Нищо от тая информация не бе подадено в неговия файл на МКА.

Никол бе удивена от това, което научи. Разтревожи я не фактът, че Янош е или е бил хомосексуалист; тя нямаше предразсъдъци към подобни неща. Не, проблемът бе в това, че официалната биография на Янош бе прекроена и то така, че да се скрият едновременно както неговите хомосексуални наклонности, така и по-раншната му връзка с генерал Борзов.

Последните данни от написаното за Табори също бяха доста изненадващи за лекарката. Според досието, през последната седмица на декември, точно преди отлитането. Янош съвсем целенасочено бе подписал договор с „Шмид и Хагенест“, немският издателски конгломерат. Неговата задача бе да изпълнява неупомената „консултация“ в широк кръг от дейности, след като се завърне експедицията, в помощ на това, което се наричаше „проект Браун-Сабатини“. На космонавта Табори бе изплатена началната сума от 300 000 марки при подписването на договора.

Три дни по-късно, майка му, която почти година вече чакаше за частична трансплантация на изкуствен мозък, поради поражения, нанесени от болестта на Алцхаймер, бе постъпила в неврохирургията на Баварската болница в Мюнхен.

Очите ѝ бяха изморени и направо горяха, когато свърши да чете обемистото досие на доктор Дейвид Браун. През няколкото часа, докато изучаваше хронологичното му резюме, тя отвори нов файл за себе си, където записваше тези неща, които ѝ се струваха особено интересни. Преди отново да се опита да заспи. Никол още веднъж прегледа файла, който бе направила.

Лятото на 2161 година: Браун, единадесетгодишен, е изпратен насила на лагер в Лонгхорн, въпреки упоритата съпротива на майката. Типичен извънградски лагер в планинската част на Тексас за момчета от богати семейства, занимаващи се с всякакъв вид спорт, стрелба с пушки, изкуство, туризъм. Момчетата живеят по десетина в барака. Дисциплината се доближава до военната. Браун веднага става изключително непопулярен. На петия ден няколко момчета го хващат, когато излиза от банята, и му боядисват гениталиите с черна боя. Браун

отказва да стане от леглото. Майка му веднага изминала повече от двеста мили, за да дойде и си го прибере вкъщи. След тоя случай бащата явно пренебрегва сина си.

Септември 2166 година: след като е избран да произнесе речта от името на завършващите частна гимназия, Браун се записва да учи физика в Принстънския университет. Остава в Ню Джърси само два месеца. Завършва в Калифорнийския университет като частен студент.

2173 година: получава докторска титла по физика и астрономия в Харвард. Научният му ръководител — Уилсън Браунуел го нарича „амбициозен и усърден студент“.

Юни 2175 година: Кеймбридж. Браун завършва научна разработка съвместно с Брайън Мърчисън, посветена на образуването на нови звезди.

Април 2180 година: жени се за Джанет Хъдсън от Пасадена, Калифорния. Мис Хъдсън е била студентка по астрономия в Станфорд. Единствено дете, дъщеря Анжела, родена през декември 2184 година.

Ноември 2181 година: Отказан му е десетгодишен преподавателски договор в катедрата по астрономия в Станфорд, защото двама членове на комисията заявяват, че Браун е фалшифицирал научни данни в някои от публикациите си. Случаите не са доказани.

Януари 2184 година: избран в Надзорния съвет на МКА. Работи над проектите за инсталиране на серия мощни телескопи върху тъмната страна на Луната.

Май 2187 година: Браун е декан на катедрата по физика и астрономия на Далаския университет в Тексас.

Февруари 2188 година: на годишната конференция на Американското астрономическо дружество в Чикаго се сбива с Уендъл Томас, професор от университета в Принстън, който твърди, че Браун е откраднал и публикувал идеи, които двамата са обсъждали.

Април 2190 година: разбунва научните среди в целия свят, като предлага нов модел за образуването на свръхновите звезди, също така предсказва появяването на много близка свръхнова в средата на март 2191. Изследователската работа е извършена с аспирантката в Далаския университет, Елън Бърнстейн от Ню Йорк. Доста силни съмнения в колеги на мис Бърнстейн, че именно тя е основният първоизточник на идеята. Браун става световноизвестен в резултат на смелото, и както се оказва в последствие, вярно прогнозиране.

Юни 2190 година: Браун се развежда с жена си, след като вече година и половина не живеят заедно. Елън Бърнстейн е аспирантка при него от петнайсет месеца.

Декември 2190 година: сключен брак с Елън Бърнстейн в Далас.

Март 2191 година: свръхновата 2191 осветява небето, така както е предсказано от доктор Браун.

Декември 2193 година: присъден почетен медал на доктор Браун от МКА за изключителни научни постижения.

Ноември 2199 година: подписан безсрочен договор с изключителни права с „Шмид и Хагенест“ за „използването“ на всички възможни резултати от експедицията „Нютон“, включително книги, видеозаписи, образователен материал. Франческа Сабатини е другият основен контрагент, а космонавтите Табори и Хайлман са привлечени за консултанти. Сума внесена при подписването на договора — 2 000 000 марки, депозирани на тайна сметка в италианска банка.

Звънът на часовника я стресна, след като бе спала само два часа. Никол се измъкна от леглото и наплиска лицето си с вода от малкия съгъваем леген. Излезе в коридора и се запъти към командната зала. Там другите четирима космически кадети се бяха събрали около Дейвид Браун и разпалено обсъждаха детайлите по първото работно влизане в Рама.

— Добре — обади се Ричард Уейкфилд. — Значи най-важните неща са леките индивидуални седалкови лифтове при левите и десните стълбища и един тежкотоварен елеватор от осовия входен тунел до Централната равнина. След това установяваме временен контролен център на края на равнината, сглобяваме и изпробваме трите всъдехода. Тая вечер спим на временен лагер, а утре базираме лагер Бета близо до брега на Цилиндрично море. За утре оставяме сглобяването и изпращането на двата хеликоптера, а с ледоходите и моторните лодки ще се занимаваме чак вдругиден.

— Чудесно обобщение похвали го доктор Браун. — Франческа ще дойде с вас четиримата, докато организирате инфраструктурата тая сутрин. След като бъдат монтирани леките лифтове, ние с адмирал Хайлман ще се присъединим към вас. Тогава ще дойдат и доктор Такагиши и Уилсън. Тая нощ всички ще спим в Рама.

— Колко сигнални ракети имаме на разположение? — попита Янош Табори.

— Дванайсет — отвърна Ирина Тургенева. — За днес ще са напълно достатъчни.

— А нощес, когато си легнем да спим, ще бъде най-тъмната нощ, която някои от нас някога са виждали — предрече Такагиши. — Няма да има луна, звезди, никакви отражения по водата — нищо, освен пълна чернота.

— Каква ще бъде температурата? — поиска да се осведоми Уейкфилд.

— Още не знаем със сигурност — отвърна японският учен. — Разузнавателните капсули носеха само камери. Но температурата в околността на края на тунела бе същата като тая в Рама I. Ако това означава нещо, предполагам, че би трябвало да е към -10 градуса по Целзий на местата за лагеруване. — Такагиши направи лека пауза. — Но ще продължи затоплянето. Сега се намираме вътре в орбитата на Венера. Очакваме светлините на Рама да се запалят след около седем-осем дни, а след това Цилиндрично море да се разтопи откъм дъното.

— Хей, ти да не си преминал в друга религия? — пошегува се Дейвид Браун. — Вече говориш с вяра за това, което ще се случи.

— С всеки изминал ден, който показва, че тоя космически кораб е подобен на предшественика си от преди седемдесет години — сериозно отвърна Такагиши, — възможността те да бъдат еднакви нараства. До тоя момент, като изключим времето на маневрата по орбитата, всичко съвпада.

Никол се приближи към групата.

— Я гледай кой е тук — възкликна Янош с обичайната си усмивка. — Нашият пети и последен космически кадет. Защо имам чувството, че малко сън ще ти се отрази добре?

— Аз лично — прекъсна го Ричард Уейкфилд — съм много разочарован, че помощник по сглобяването на всъдехода ще ми бъде Яманака, вместо мадам Дьо Жарден. Лекарят на екипажа поне говори. Ще трябва да си рецитирам Шекспир, за да не заспя. — Той смуща леко Яманака в ребрата. Японският пилот се опита да изобрази нещо като усмивка.

— Искам да пожелаая на всички ви успех — огледа ги Никол. — Предполагам доктор Браун ви е казал, че се чувствам твърде изморена, за да ви бъда от помощ. Трябва да си почина и да бъда готова за второто влизане.

— Добре, свършихме ли? — нетърпеливо се обади Франческа Сабатини, след като бе направила с камерата си панорама по лицата на всички и сега вече я прибираше в калъфа. — Ще тръгваме ли най-после?

— Хайде — подкани ги Уейкфилд и те се отправиха към въздушната камера на „Нютон“.

22. ЗОРА

Ричард Уейкфилд работеше бързо в почти пълния мрак, който го обграждаше отвсякъде. Беше изминал близо половината от стълбище Алфа и гравитацията, породена от центробежната сила, която се получаваше вследствие въртеливото движение на Рама, вече бе нараснала до над една четвърт. Англичанинът привършваше инсталирането на поредния подпорен стълб, като осветяваше околното пространство с помощта на лампичката, закрепена на космическия му шлем. Провери запаса си от кислород и установи, че бе намалял наполовина. Според предварителния план, с Янош вече трябваше да са навлезли по-навътре в Рама, там където можеше да се диша свободно, макар въздухът да бе доста разреден. Явно не бяха преценили точното време, необходимо за инсталирането на лекия мини лифт. Задачата всъщност не бе никак сложна и целият процес бе изпълняван няколко пъти по време на тренировъчните упражнения преди началото на експедицията. Първата част от монтировъчната работа, която трябваше да бъде извършена в района на стълбите, наистина се оказа съвсем проста и лесна, още повече че там космонавтите се намираха в безтегловност. На този етап обаче инсталирането на всеки отделен подпорен стълб определено изискваше много по-големи усилия, поради непрекъснато увеличаващата се сила на притегляне.

Точно хиляда стъпала по-нагоре от Уейкфилд, неговият приятел Табори довършваше закрепването на закотвящите въжета, с помощта на стоманени скоби, към пръчките на металния парапет, който се спускаше успоредно на стълбище Алфа. След повече от четири часа досадна и еднообразна работа Той започваше да се чувства изморен и нервен. Спомни си доводите, с които техническият директор на експедицията се бе противопоставил, когато двамата с Ричард предложиха за инсталирането на лифта да се използва специална машина. „Не си струва да харчим толкова много пари за някакъв си робот, който ще бъде използван еднократно. Употребата на

автоматични устройства е целесъобразна, само ако през цялото време има необходимост от тях.“

Космонавт Табори хвърли поглед в бездната под себе си, но светлината достигаше едва до следващия подпорен стълб, който се издигаше двеста и петдесет стъпала по-надолу, така че Янош не можа да види нищо по-нататък.

— Не е ли вече време за обяд? — обади се той на Уейкфилд по радиопредавателя.

— Вероятно да, но, както виждаш, сме прекалено назад с работата. Изпратихме Яманака и Тургенева на стълбище Гама едва в десет и половина. Ако продължаваме да напредваме със същото темпо, ще бъде истински късмет, ако въобще днес успеем да завършим монтирането на лифта и построяването на временната база. Очевидно ще трябва да отложим за утре инсталирането на тежкотоварния асансьор и сглобяването на всъдеходите.

— С Хиро вече започнахме да обядваме — чу се гласът на Ирина откъм срещуположния край на Северната чаша. — Страшно бяхме огладнели. За половин час успяхме да приключим с поставянето на ротора за седалките и задвижващия мотор в горната част на стълбището. В момента сме спрели при стълб 12.

— Добра работа сте свършили — отговори Ричард. — Въпреки това трябва да ви предупредя, че все още се намирате в района на стълбите и началото на Гама, където сте в безтегловност и работата върви лесно. Не искам да ви казвам обаче какво ви чака, когато започнете да усещате гравитационната сила, която е различна в отделните участъци на стълбището.

— Според лазерния далекомер, космонавт Уейкфилд в момента се намира точно на 8.13 км от мен — намеси се доктор Такагиши.

— Това не ми говори нищо, професоре, освен ако не ми кажеш къде, по дяволите, си ти.

— Застанал съм върху площадката точно пред преподавателната радиостанция, съвсем близо до края на стълбище Алфа.

— За бога, Шиг, защо вие, ориенталците, никога не вървите в крак с останалия цивилизован свят? Знаеш много добре, че „Нютон“ кацна върху горната страна на Рама и ти в момента си в началото на Алфа. Ако не постигнем съгласие по отношение на посоките „горе“ и

„долу“, не виждам как въобще ще можем да общуваме помежду си, а още по-малко да играем шах заедно.

— Благодаря за пояснението, Янош. И така, намирам се в горната част на стълбището. Би ли ми казал обаче какво правиш сега и защо разстоянието, на което се намиращ, се увеличава толкова бързо?

— Ами спускам се надолу по парапета към мястото, където е Ричард. Смятам да се присъединя към него за обяд. Искан да имам компания, докато ям рибата и пържените картофи.

— И аз идвам — обади се Франческа. — Току-що заснех един прекрасен пример за действието на силата на Кориоли с помощта на Хиро и Ирина. Ще бъде чудесна демонстрация за часовете по елементарна физика. Чакайте ме — след пет минути съм при вас.

— Сеньора, имам един въпрос, — чу се отново гласът на Уейкфилд. — Мислиш ли, че ще успея да те убедя да свършиш някое и друго полезно нещо тук? Готови сме да прекъсваме от време на време, за да можеш да снимаш какво правим. Ще успеем да се спогодим, нали?

— Нямам нищо против. Като свършим с обяда, ще остана с вас, за да ви помогна с работата. Само че сега ще ми трябва малко светлина. Възможно ли е да пуснете някоя от осветителните си ракети, така че да успея да ви заснема как двамата с Янош си устройвате пикник върху Стълбището на боговете?

Уейкфилд програмира една сигнална ракета така, че да не се възпламени веднага след изстрелването ѝ, а малко по-късно, след което се изкачи до най-близката площадка осемдесет стъпала по-нагоре. Табори се присъедини към него половин минута преди да ги залее потокът ослепителна светлина. Два километра над тях Франческа снимаше с камерата си — първо направи една панорамна снимка на трите огромни стълбища, а после насочи обектива си към двете фигури, седнали с кръстосани крака върху една от площадките на Алфа. От височината, на която се намираше италианката, Ричард и неговият приятел ѝ заприличаха на два самотни орела, разположили се в своето високопланинско гнездо.

Късно следобед седалковият лифт бе окончателно завършен. Предстоеше само да бъде изпробван дали функционира нормално.

— Ще имаш честта да бъдеш първия ни клиент, тъй като наистина ни оказва голяма помощ — усмихна се Уейкфилд на Франческа. Дватама стояха в подножието на стълбище Алфа, където гравитацията действаше с пълна сила. От изкуственото небе над тях ги разделяха тридесет хиляди стъпки непрогледна тъмнина. Съвсем наблизо, в Централната равнина, бе инсталиран свръхлекият задвижващ мотор, както и самохранващата се преносима електростанция на лифта, която вече работеше. Космонавтите бяха пренесли с раниците си отделните части на всички електрически и механични подсистеми, а сглобяването им бе отнело по-малко от един час.

— Седалките не са неподвижно закрепени към кабелите — обясняваше Ричард на италианската журналистка. — Както в горния, така и в долния край на лифта има специални механизми, чрез които столчетата се закачват или откачват, така че не се налага да се използва огромен брой от тях.

Франческа се настани предпазливо в странната, прилична на кош, пластмасова конструкция, която английският ѝ колега издърпа от редицката подобни съоръжения, които висяха на един страничен кабел.

— Напълно ли си убеден, че не съществува никакъв риск? — попита тя, вперила поглед в безкрайния мрак над себе си.

— Разбира се! — разсмя се Ричард. — Лифтът беше изпробван, и то няколко пъти, при съвсем същите условия по време на тренировъчните упражнения преди полета. Освен това аз ще се возя в следващата седалка, така че ще се намирам само на една минута или четиристотин метра разстояние под теб. Цялото пътуване продължава четиридесет минути, при средна скорост от двадесет и четири километра в час.

— Значи трябва просто да си седя мирно и кротко, да се държа здраво, да не се накланям и да включа кислородния си апарат двадесет минути преди да достигна върха на стълбището.

— И не забравяй да стегнеш предпазния си колан — напомни ѝ англичанинът, като се усмихваше. — Ако поради някаква причина лифтът забави скорост или пък спре близо до горната стълбищна площадка, където ще си в пълна безтегловност поради инерцията, придадена на тялото ти, което до този момент се е движело нагоре, ти можеш съвсем лесно да отплуваш нанякъде и да се загубиш в безкрайността на Рама. — Ричард се ухили и добави: — Тъй като

обаче линията на лифта минава успоредно на Алфа, в случай на някаква авария, няма да представлява никаква трудност да слезеш от седалката и да продължиш да се изкачваш пеша по стълбите, докато стигнеш до горната станция.

След като приключи с обясненията, Уейкфилд кимна на Табори и той включи задвижващия лифта мотор. Франческа се издигна във въздуха и скоро изчезна от погледа на двамата космонавти.

— Тръгвам към стълбище Гама веднага щом разбера, че и ти си потеглил нагоре — обърна се Ричард към своя приятел. — Втората система сигурно ще бъде по-лесна за инсталиране, а освен това ще работим всички заедно. Предполагам, че ще приключим най-късно до седем часа.

— Аз пък ще довърша изграждането на временния лагер, докато ти се изкачваш — каза Янош. — Не мислиш ли обаче, че въпреки всичко, ще ни се наложи да останем тук тази нощ?

— Няма смисъл — обади се Дейвид Браун отгоре. През целия ден двамата с Такагиши бяха следили и координирали на смени разговорите по радиопредавателната система. — Всъдеходите още не са готови, а за утре бяхме планирали да извършим малко проучвателска работа из Рама.

— Ако при обратното слизание двамата с Янош пренесем някои от основните части и подсистеми на всъдеходите — предложи Ричард, — мисля, че ще успеем да сглобим единия от тях, преди да си легнем, а втория вероятно ще бъде готов най-късно до утре преди обяд, освен ако не възникнат някакви непредвидени трудности.

— Това наистина би било едно добро решение, но нека първо да видим каква работа ще сме свършили след три часа и дали няма да сте прекалено уморени, за да продължите с останалите задачи още същата вечер.

Уейкфилд се настани в малкото, прилично на кош, пластмасово столче и зачака да се задейства алгоритъмът, посредством който то автоматично се прикачваше към носещия кабел.

— Между другото, искам да ти благодаря за страхотното ти настроение днес! — извика той на Табори, който стоеше под него и го изпращаше с поглед. — Едва ли щях да се справя с цялата тази досадна работа, ако не бяха шегите ти.

Янош се усмихна и махна с ръка на своя приятел.

След малко Ричард вдигна поглед нагоре, но успя да различи единствено, и то съвсем слабо, светлината от лампичката върху космическия шлем на Франческа. „В момента трябва да е поне на сто етажа над мен — помисли си той. — Това обаче съставлява едва два процента и половина от цялото разстояние до горната станция. По дяволите, колко огромен е наистина този кораб!“

Уейкфилд бръкна в един от джобовете си и извади портативния уред за измерване на метеорологическите условия, който беше взел със себе си по молба на доктор Такагиши. Японецът имаше за задача да следи циркулацията на въздуха в Рама и затова бе помолил Ричард по време на изкачването си с лифта да събере подробна информация за това как се изменят отделните атмосферни параметри в Северната чаша на гигантския цилиндър в зависимост от разстоянието до въздушния шлюз. Най-важното беше да се отчетат промените в гъстотата и температурата на въздуха.

Английският космонавт видя как атмосферното налягане, което при долната станция на лифта бе едва 1.05 бара — много по-ниско от минималните стойности, регистрирани на Земята, продължи бавно и равномерно да се понижава все повече и повече. Температурата обаче остана постоянна — минус осем градуса по Целзий. Ричард се облегна назад и затвори очи. Докато се издигаше нагоре в подобното на кош столче на лифта, той изпита едно особено чувство на самота и душевно спокойствие, както и необяснимото усещане, че това пътуване ще продължи безкрайно. Намали звука на радиоприемника — единственият разговор, който се чуваше в момента, бе между Яманака и Ирина Тургенева, а и те всъщност само от време на време си разменяха по някоя дума. След малко Уейкфилд превключи на друг канал, по който изпълняваха Шестата симфония на Бетовен и се заслуша, спокойно отпуснат в седалката. В съзнанието си видя обширни зелени поляни, изпъстрени с цветя и прорязани от бистри ручейчета, и изненадано установи, че тези въображаеми картини от Земята го изпълват с носталгия и тъга по дома. Трудно му беше да си обясни по какви неведоми пътища обстоятелствата се бяха стекли така благоприятно в живота му, отвеждайки го от Страдфорд — града на неговото мъчително юношество — в Кеймбридж, а оттам в Колорадо, където бе приет като студент в Космическата академия. И ето, като по чудо, сега той се намираше в Рама и се изкачваше нагоре с лифта

покрай Стълбището на боговете, сам в обгръщания го непрогледен мрак.

„Не, Просперо — каза си Ричард. — Едва ли и най-добрият магьосник би могъл да създаде един толкова огромен и великолепен палат като този“. Той си спомни как като малко момче бе гледал „Бурята“ за първи път и как тогава бе останал поразен и изплашен от мисълта, че е възможно да има светове, чиито тайни и загадки вероятно са извън човешките способности за познание. „Не вярвам в магията!“ — беше казал малкият Ричард тогава. „Е, да, съществуват единствено естествени явления и понятия, които просто не можем да си обясним по рационален начин — помисли си сега английският космонавт. — И Просперо не беше вълшебник, а само един объркан и злощастен учен.“

В следващия миг, докато лифтът продължаваше да го издига бавно и безшумно нагоре, Уейкфилд бе зашеметен от най-поразителната гледка, която някога бе виждал през живота си. Без никакво предварително предупреждение зората изгря в Рама и новият ден настъпи, окъпвайки в ярко сияние всичко наоколо. Три километра под мястото, където се намираше в момента Ричард, шестте тесни и продълговати изкопа, преминаващи по цялото протежение на Централната равнина — от краищата на двете Чаши, та чак до бреговете на Цилиндричното море, внезапно лумнаха в заслепяващи очите потоци светлина. Тези изкуствени слънца бяха разположени на равни разстояния едно от друго, по три във всяко от полукълбата на Рама, така че да осигуряват равномерното ѝ осветяване. В първия момент Ричард усети как му се завива свят, след което започна да му се гади. Беше увиснал на хиляди метри височина над земята, закрепен единствено към един тънък кабел. Затвори очи, опитвайки се да възвърне хладнокръвието си. „Знаеш, че не можеш да паднеш“ — каза си той.

— Уааа!... — чу се викът на Хиро Яманака.

От последвалите обяснения по радиоприемника стана ясно, че, стреснат от внезапното включване на рамианските лампи, японецът бе изгубил равновесие някъде по средата на стълбище Гама. Кракът му се бе подхлъзнал и Яманака бе паднал на около двадесет или тридесет метра по-надолу, когато, за щастие, бе успял да се хване ловко за една от пръчките на парапета.

— Добре ли си? — попита го Дейвид Браун.

— Така ми се струва — отговори Хиро, опитвайки се да си поеме дъх.

След като се изясни, че краткият инцидент е приключил благополучно, всички космонавти започнаха да говорят едновременно.

— Това е просто невероятно! — удивляваше се доктор Такагиши. — Силата на светлината е направо феноменална, а отгоре на всичко лампите се включиха преди разтопяването на морето! Нещата в този кораб протичат съвсем различно. Наистина съвсем различно!

— Пригответе ми нова видеокасета, която да сложа в камерата веднага, щом пристигна горе — обади се и Франческа. — Тази скоро ще се свърши.

— Толкова е красиво! Не мога да повярвам на очите си! — чу се гласът на О'Туул, който заедно с Никол наблюдаваше всичко от командната зала на „Нютон“. Там кадрите, които заснемаше италианската журналистка, се получаваха директно с помощта на преподавателната станция, инсталирана в горния край на стълбище Алфа.

Ричард Уейкфилд не каза нищо. Просто седеше в столчето си и разглеждаше като омагьосан невероятната панорама, която се разстиляше пред него. Ниско долу той едва успяваше да различи фигурата на Янош Табори, станцията на лифта и недовършения лагер, разположен близо до края на стълбище Алфа. Все пак разстоянието, което го делеше от тях, даваше някаква представа за истинските размери на извънземния кораб-гигант. Накъдето и да погледнеше из простиращата се на стотици квадратни километра Централна равнина, Уейкфилд забелязваше чудати конструкции и обекти, които завладяваха въображението му. Две неща обаче го впечатлиха най-много: необикновеното Цилиндрично море и огромните, масивни пилони, стърчащи от Южната чаша, отдалечена на петдесет километра от Северния полюс на Рама.

Очите му постепенно свикнаха с ярката светлина и на Ричард започна да му се струва, че централното гигантско острие в края на Южното полукълбо става все по-голямо и по-голямо. Бе наречено Големия рог от първите изследователи, посетили преди седемдесет години Рама I. „Възможно ли е наистина да е дълъг цели осем километра?“ — запита се англичанинът. Даже шестте по-малки

пилона, разположени в кръг около централния и свързани както с него, така и със стените на цилиндъра посредством масивни подпорни греди, бяха по-големи от което и да било съоръжение, строено някога от човек. Въпреки това, те изглеждаха като джуджета в сравнение с гигантския Голям рог, който се издаваше точно в средата на Южния полюс, следвайки оста на въртене на Рама.

На равни разстояния от двете Чаши един гигантски синьо-бял пръстен обточваше от край до край цилиндричната стена на кораба-пришълец. Скованото в лед море изглеждаше някак странно и не на място тук, в този кръгъл изкуствен свят. Не е възможно да се стопи някога, казваше си човек, защото в такъв случай водата ще залее всичко. Всъщност такова нещо не можеше да се случи поради центробежната сила на Рама, която задържаше Цилиндричното море към стените на кораба. И членовете на експедиция „Нютон“ знаеха добре, че близо до водната повърхност притеглянето е точно толкова, колкото и на брега на някой земен океан.

В средата на морето имаше остров, върху който бе разположен градът, наречен рамианския Ню Йорк. Под светлината на сигналните ракети неговите небостъргачи и странни сферични постройки не се бяха сторили на Уейкфилд толкова внушителни, колкото сега, огряни целите от яркото сияние на шестте рамиански светилника. В този момент ставаше ясно, че островният град наистина заемаше централно място в чуждоземния пейзаж. Където и да застанеше човек, очите му неизменно се отправяха към кулите на Ню Йорк, издигнат върху единствения къс овална земя, която нарушаваше безбрежието на изкуственото море.

— Погледнете Ню Йорк! — говореше развълнувано Такагиши по радиопредавателя. — В него има най-малкото хиляда сгради, високи над двеста метра! — Той се спря само, за да си поеме дъх, след което възбудено продължи:

— Ето къде живеят те, убеден съм в това! Вече знаем със сигурност, че именно Ню Йорк трябва да бъде основният обект на нашите проучвания тук.

След първоначалните възторжени изблици от страна на почти всички космонавти, в ефира настъпи продължителна тишина, докато всеки един от членовете на експедицията се опитваше да вмести по някакъв начин в съзнанието си загадъчните и непознати неща, върху

които се спираше погледът му, целия този невероятен, гигантски космически кораб. Скоро столчето на Ричард отмина площадката, разделяща трите огромни стълбища от по-малките и по-къси стълби и започна да се приближава към горната станция на лифта. Сега вече англичанинът можеше ясно да види Франческа, увиснала на четиристотин метра над него.

— Току-що с адмирал Хайлман проведохме кратък разговор, като се консултирахме и с доктор Такагиши — гласът на Дейвид Браун пръв наруши тишината. — Тъй като не смятаме, че има някаква основателна причина да прекъсваме първото си посещение в Рама, ще продължим по-нататъшната си работа съобразно предложението на Ричард, освен ако не се случи нещо непредвидено. Първо ще приключим с инсталирането на втория лифт, после пренасяме частите на единия всъдеход, за да бъде сглобен още тази вечер, и всички оставаме да преспим във временния лагер в подножието на стълбище Алфа.

— Хей, да не ме забравите тук долу! — извика Табори. — Само аз нямам възможност да се насладя пълноценно на рамианската панорама.

Уейкфилд разкопча предпазния колан и стъпи на платформата. След това погледна надолу към стълбище Алфа, което постепенно се губеше от поглед, и се обади по радиоприемника:

— Дадено, космонавт Табори. С Франческа вече пристигнахме в горната станция на лифта. Щом дадеш сигнал, ще го включим отново, за да се присъединиш към нас.

23.

ПАДАНЕТО НА НОЩТА

„... Въпреки че в детството си е бил постоянно малтретиран от своя баща неврастеник и като се вземат предвид преживяните разочарования и душевен стрес вследствие развода с английската актриса Сара Тайдингс, последвал ранния им и доста мъчителен брак, космонавт Уейкфилд е забележително уравновесен и сериозен човек, напълно подходящ за член на експедицията. След раздялата със съпругата си той се подлага на терапевтично лечение, продължило две години. Дванадесет месеца по-късно — през 2192 г., е приет в Космическата академия. Проявява се като блестящ студент; забележителните му постижения от времето на неговото следване са ненадминати и досега. Както преподавателите му по електроинженерство, така и тези по компютърни науки са единодушни, че когато се е дипломирал, Ричард Уейкфилд е притежавал повече знания от който и да било член на факултета...

Като се изключат сдържаността и предпазливостта, които проявява в интимния си живот (особено по отношение на срещуположния пол — няма данни да е поддържал продължителни връзки с други жени след раздялата си със Сара), той обикновено обича да общува и не е затворен в себе си, както е характерно за хора, които са били малтретирани като деца. Макар в младостта си да е имал доста нисък коефициент на социална приспособимост (КСП), през последните години вече не се държи толкова предизвикателно и високомерно и рядко се опитва да изпъкне пред другите със своята наистина изключителна интелигентност и технически умения. Неговата честност и почтеност са неоспорими. Очевидно не се ръководи от стремеж към власт или пари, а единствено от безкористна жажда за знания...“

Никол дочете психологическата характеристика на Ричард Уейкфилд и разтърка очите си — вече бе късно през нощта, а бе започнала да четe личните досиета на космонавтите още от момента, в

който колегите ѝ, намиращи се в Рама, се прибраха да спят в палатките си. След по-малко от два часа те отново щяха да са будни, за да продължат проучванията си през втория ден от пребиваването си на непознатия космически прищълец. Освен това оставаха само тридесет минути до началото на шестчасовото ѝ дежурство в радиокомуникационния център на „Нютон“. „Оказва се, че сред всички тук има само трима, които засега са извън подозрение — помисли си лекарката. — Четирима от екипажа вече се компрометираха заради незаконния договор, който са сключили със средствата за масова информация. За Яманака и Тургенева не разполагам с никакви сведения. Уилсън е психологически неуравновесен и така или иначе си има свои собствени проблеми. Значи остават О’Туул, Такагиши и Уейкфилд.“

Никол напписка лицето си с вода и отново седна пред компютъра. Затвори файла с досието на английския инженер и се върна в главното меню. Прегледа какви статистически данни за екипажа като цяло са включени в него и извика на екрана две таблици — от лявата страна се появи колонка, съдържаща информация за нивото на интелигентност (НИ) на дванайсетте космонавти от експедиция „Нютон“, а от дясно, пак в низходящ ред — техните коефициенти на социална приспособимост (КСП):

	НИ	КСП
Уейкфилд	+5.58	О’Туул 86
Сабатини	+4.22	Борзов 84
Браун	+4.17	Такагиши 82
Такагиши	+4.02	Уилсън 78
Табори	+3.37	Дьо Жарден 71
Борзов	+3.28	Хайлман 68
Дьо Жарден	+3.04	Табори 64
О’Туул	+2.92	Яманака 62
Тургенева	+2.87	Тургенева 60
Яманака	+2.66	Уейкфилд 58
Уилсън	+ 2.48	Сабатини 56
Хайлман	+ 2.24	Браун 49

Макар че вече бе прегледала набързо по-голяма част от информацията, съдържаща се в личните досиета на космонавтите, до този момент не бе имала възможност да разгледа всички таблици със сравнителни данни, отнасящи се за екипажа като цяло. Някои от диаграмите виждаше за пръв път. Особено силно я впечатли изключително високото НИ на Франческа. „Колко глупаво от нейна страна!“ — помисли си французойката. „Как е възможно да пропилява ума и възможностите си просто ей така — за някакви дребни и незначителни амбиции!“

Общото ниво на интелигентност на екипажа като цяло бе наистина забележително. Нямаше участник в експедицията, който да не принадлежеше към групата на най-умните и надарени индивиди, съставляваща един малък процент от населението на Земята. Самата Никол притежаваше способности, които се срещаха не по-често от „веднъж на хиляда“, а името ѝ се намираще едва в средата на колонката. Изключително високата интелигентност на Уейкфилд обаче бе наистина впечатляваща и внушителна, като единствен го поставяше сред „свръхгениалните“ представители на човешката раса. Никога досега Дьо Жарден не бе познавала някой, постигнал толкова високи резултати на стандартните тестове.

Никол притежаваше достатъчно познания и опит в областта на психиатрията, които я караха да проявява недоверие към всякакви изследвания, стремящи се да дадат количествена оценка на различни човешки качества и свойства на характера. Въпреки това тя бе силно впечатлена и от данните за общителността и социалната приспособимост на всеки един от космонавтите. Не се изненада, че първите места в таблицата се заемаха от О’Туул, Борзов и Такагиши — сама би ги поставила съвсем интуитивно начело на колонката, тъй като и тримата мъже бяха спокойни и трезвомислещи, достатъчно уравновесени и уверени в себе си, както и изключително отзивчиви към останалите членове на експедицията. Изуми се обаче, когато забеляза какъв висок коефициент на социална приспособимост бе получил американският журналист. „Вероятно Уилсън е бил съвсем различен човек преди тази история с Франческа“ — помисли си лекарката. За миг я учуди фактът, челичният ѝ резултат бе едва 71 точки, но си спомни колко по-интровертна и затворена в себе си бе в младежките си години.

„Ами Уейкфилд?“ — запита се тя, осъзнавайки, че очевидно той оставаше единственият човек, на когото можеше да довери съмненията си относно функционирането на Рохир — вероятно само Ричард би ѝ помогнал да разбере дали по време на операцията на Борзов с работа не се бе случила някаква авария. „Да му се доверя ли, или не? И как да му обясня какво ме тревожи, без да се налага да разкривам подозренията, които ме измъчват и които може да се окажат напълно безпочвени?“ Отново през ума ѝ мина привлекателната мисъл да се откаже от своите тайни разследвания. „Нищо чудно всичко това да се окаже чиста загуба на време“ — каза си тя.

И все пак Никол знаеше, че съществуват прекалено много въпроси без отговор, пред които не можеше да си затваря очите. Ето защо взе решение да поговори с английския си колега. След като установи, че върху дискетата, дадена ѝ от крал Хенри е възможно да бъде записвана и нова информация, тя създаде един личен файл, деветнадесети на брой, който озаглави „Никол“. В него написа само няколко реда:

„3-3-00 — Установих със сигурност, че повредата на Рохир по време на операцията на Борзов се дължи на въведена допълнително ръчна команда. Прибягвам до помощта на Уейкфилд.“

След това извади една нова дискета от малкото чекмедже, закрепено към компютъра и записа на нея цялата информация, с която разполагаше благодарение на Хенри, както и създадения лично от нея файл. Пригответи се за дежурството си и облече летателния костюм, като постави резервната дискета в джоба си.

Когато Никол влезе в командната зала на военния кораб „Нютон“, за да смени своя колега, тя намери О’Туул задрямал в един стол пред контролните екрани. Мониторите тук бяха доста по-малки от тези в много по-обширната зала на научноизследователския „Нютон“, затова и изображенията, получавани от Рама, не изглеждаха толкова загадъчни и главозамайващи. Затова пък военният кораб разполагаше с изключително съвършена техника за видео и радиовръзка, както и с

най-различни други средства за комуникация, които лесно можеха да бъдат управлявани и насочвани дори от един-единствен човек.

Генералът се събуди веднага и се извини на лекарката, задето бе допуснал да заспи по време на дежурството си. После посочи трите екрана пред себе си, които показваха една и съща картина, само че видяна от три различни ъгъла — набързо издигнатите в основата на стълбище Алфа палатки, в които спяха останалите членове на екипажа.

— През последните пет часа не се случи нищо, което бих могъл да нарека вълнуващо — отбеляза Майкъл.

Никол се усмихна и каза любезно:

— Не е нужно да се извинявате, генерале. Знам, че през последните двадесет и четири часа трябваше да изпълнявате най-различни задачи, а отгоре на всичко бяхте и на пост тук.

— Ето какво се случи, докато ви нямаше тук, Никол — О'Туул се изправи и започна да разказва накратко за събитията, станали през петте часа на дежурството му, като от време на време поглеждаше към данните от електронния бордови дневник, които бе извикал върху един от шестте малки монитора. — Когато приключиха с вечерята, космонавтите се заеха със сглобяването на един от всъдеходите. При предварителната проверка автоматичната система за управление на всъдехода първоначално не се задейства, но Уейкфилд успя да установи, че причината за това е някакъв вирус, с който е била заражена една от последните инсталирани в бордовия компютър подпрограми. Той отстрани повредата и Табори се разходи малко с всъдехода, за да го изпробва, докато останалите в лагера привършваха с последните за деня задачи. Малко преди светлините в Рама да угаснат отново, Франческа произнесе кратко, но вълнуващо обръщение, което бе предавано по всички телевизионни канали на Земята. — О'Туул замълча за миг, след което добави: — Искате ли да видите записа?

Никол кимна и генералът активира монитора, намиращ се най-вдясно от тях. Появи се Франческа, застанала в близък кадър точно пред оградения палатков лагер, зад който се виждаше част от стълбище Алфа, както и платформата на седалковия лифт.

— Скоро в Рама ще настъпи нощта — време за сън и кратък отдих — започна поетично тя. Замълча, като вдигна поглед нагоре, а после бавно се огледа и продължи: — Преди девет часа загадъчният

космически пришълец съвсем неочаквано бе облян от ярка светлина и всички ние имахме възможност да разгледаме подробно това изумително чудо на техническата мисъл, плод на високоусъвършенствания интелект на нашите непознати братя отвъд звездите. — Последва серия от фотографии и няколко къси видео филмчета, повечето заснети от телеуправляемите ракети, но някои направени през деня лично от италианката, с чиято помощ тя „развеждаше“ своите зрители из миниатюрния изкуствен свят, разказвайки за загадките, които предстоеше да бъдат разгадани от експедицията „Нютон“. Кратката „разходка“ из Рама завърши и на екрана отново се появи лицето на Франческа: — Никой от нас не може да даде отговор на въпроса защо след по-малко от един век, в този затънтен край на галактиката, в който се намира и нашата планета, за втори път се появява неизвестен космически кораб, и то напълно еднакъв с първия, посетил ни преди години със също толкова загадъчни намерения. Вероятно не съществува обяснение на това кой и с каква цел е създал Рама, което би било поне малко разбираемо за ограничения човешки ум. Но ние сме убедени, че някъде из тази гигантска конструкция, с нейните поразително точни и прецизни геометрични форми, съществува нещо, което би могло да послужи като ключ за разгадаване на мистерията. — Журналистката се усмихна и ноздрите ѝ драматично се разшириха. Тя продължи със същия тържествен тон: — Ако успеем да открием в какво се състои тайната на Рама, кои са били конструкторите на това съвършено постижение на космическата технология и с каква цел въобще са го построили, то тогава може би ще съумеем да разберем малко повече и за самите себе си, за човешката раса като цяло, както и за боговете, в които вярваме...

По развълнуваното изражение върху лицето на О'Туул си личеше, че генералът бе дълбоко впечатлен и завладян от патетичната реч на италианката. Въпреки че изпитваше силна антипатия към нея, Никол не можеше да не признае отново, макар и с известна завист, че Франческа наистина бе една изключително умна жена и добра професионалистка!

— Изказването ѝ наистина е великолепно — обади се възторжено Майкъл. — Успява съвсем точно да изрази чувствата и мислите, които вълнуват самия мен. Как бих искал и аз да можех да говоря така хубаво!

Дьо Жарден се разположи пред командното табло и въведе личния си код, чрез който управлението на цялата апаратура се прехвърляше от предишния дежурен на нея. Следвайки указанията, които се появиха на екрана, тя провери всички механизми и устройства, като накрая се обърна към О'Туул:

— Е, няма никакви проблеми, генерале. Мисля, че по-нататък ще успея да се справя и сама.

Американският офицер обаче не излезе от залата, а закрочи бавно напред-назад — очевидно му се искаше да си поговорят.

— Преди три вечери със сеньора Сабатини проведохме доста дълъг разговор за религията — обади се най-накрая Майкъл. — Тя ми каза, че в продължение на много години е била агностичка, докато в един момент не се приобщила отново към църквата. Призна, че размишленията ѝ за Рама са я накарали пак да се завърне към католическата вяра.

Настъпи продължително мълчание. Без да може да си обясни защо, францужойката внезапно си спомни за малката църквичка в старото селце Сент Етиен дьо Шини, намиращо се на около осемстотин метра надолу по пътя от Бовоа. Веднъж, през един прекрасен пролетен ден, двамата с баща ѝ бяха влезли в построената още през петнадесети век сграда и малкото момиченце бе наблюдавало със захласнат поглед как светлината се процежда през цветните стъклописи на прозорците и рисува красиви шарки по пода на църквата.

— Бог ли е измислил цветовете? — беше попитала тогава Никол, очарована от чудната игра на разноцветните слънчеви лъчи.

— Да, според някои хора това е така — отговори ѝ лаконично Пиер.

— А ти как мислиш, татко? — беше го изгледала с любопитство тя.

— Трябва да призная, че благодарение на тази експедиция и особено по време на пътуването ни насамам аз наистина преживях едно духовно извисяване и обогатяване — гласът на О'Туул внезапно наруши тишината и откъсна Дьо Жарден от спомените ѝ. — Никога досега не съм се чувствал толкова близо до Бога, както през последните няколко дни. Мисля, че в един миг, когато човек се окаже отдалечен на хиляди километри от Земята, зареян нейде из

безбрежността на Вселената, той неочаквано осъзнава колко малък и безпомощен е всъщност сред целия този безкрай от галактики и съзвездия. Това не може да не го накара да изпита смирение и... — Генералът спря по средата на изречението. — Извинете ме. Никол — каза той. — Не бих искал да ви занимавам с...

— Няма за какво да се притеснявате, Майкъл. Вашата дълбока и искрена набожност ми дава сили и вяра, ето защо обичам да слушам размишленията ви.

— Все пак се надявам, че не съм ви засегнал по някакъв начин. Религиозните чувства са нещо много лично и никой няма право да се меси в тях и да налага собственото си мнение — Американецът се усмихна и продължи: — Понякога обаче ми е изключително трудно да се въздържа и да не ги споделя с някого, особено когато знам, че както вие, така и сенъора Сабатини сте католички като мен.

След малко О'Туул се запъти към изхода на командната зала и французойката му пожела да се наспи и отпочине добре. Когато той си отиде, Никол извади резервната дискета от джоба си и прехвърли на бордовия компютър всички данни, които се съдържаха в нея. „Така поне ще разполагам с дубликат на цялата информация“ — помисли си лекарката. Неочаквано в съзнанието ѝ изникна лицето на Сабатини, заслушана с престорен интерес във философските разсъждения на О'Туул, докато той разгорещено ѝ разясняваше религиозното значение на Рама. „Ти наистина си забележителна жена, Франческа — каза си Никол. — Готова, си на всичко — включително на непочтеност и лицемерие, стига да можеш да постигнеш това, което си запланивала.“

Доктор Шигеру Такагиши стоеше като омагьосан на брега на Цилиндричното море, втренчил възхитен поглед в издигащите се на около четири километра небостъргачи и гигантски сферични постройки на рамианския Ню Йорк. От време на време японският учен се приближаваше до телескопа, който бе сглобил набързо върху петдесетметровото възвишение, ограждащо заледената водна повърхност откъм север и подробно изучаваше някоя отделна особеност от загадъчния островен град.

— Вече съм напълно убеден — обърна се най-накрая той към Уейкфилд и Сабатини, — че или данните за Ню Йорк от времето на Първата рамианска експедиция съдържат огромен брой неточности, или този втори космически пришълец е съвсем различен от своя

предшественик — Двата космонавти не отговориха, погълнати от собствените си задачи. Ричард довършваше сглобяването на ледохода, а италианската журналистка, която не пропускаше да запечата на видео лента всеки един момент от ежедневната дейност на своите колеги, сега се беше заела да направи подробен запис на това, с което се занимаваше английският инженер.

— Както изглежда, градът наистина се състои от три идентични части във формата на кръг, като всяка от тях е разделена от своя страна на също толкова на брой отделни парцели — продължи Такагиши, говорейки предимно на себе си. — Тези девет района на Ню Йорк обаче не са абсолютно еднакви. Успях да открия няколко дребни разлики, които същевременно никак не са за пренебрегване.

— Готово! — изправи се Уейкфилд с доволна усмивка. — Мисля, че с ледохода вече всичко е наред. Приключихме със сглобяването му цял ден по-рано от предвиденото. Остава ми само да проверя как функционират основните автоматични операции.

Франческа погледна часовника си.

— Според последните промени в графика сме закъснели с половин час — отбеляза тя. — Все още ли искате да направим едно кратко посещение на островния град преди вечеря?

Ричард вдигна рамене и погледна към японския им колега. Италианката се приближи до него.

— Какво ще кажеш, Шигеру? Дали да не преминем набързо през Цилиндричното море с ледохода и да изпратим на хората от Земята две-три снимки, за да видят какво представлява рамианската версия на Ню Йорк?

— Задължително. Умирам от нетърпение да отида там.

— Само ако обещаете най-късно в седем и половина да сте се върнали в лагера — намеси се доктор Браун, който се намираще в хеликоптера заедно с Хайлман и Реджи Уилсън и оттам следеше разговора на тримата космонавти. — Тази вечер трябва да се съберем, за да обсъдим много важни задачи. Вероятно ще се наложи да променим някои неща от плана за утре.

— Дадено — отговори Ричард. — Няма да използваме спускателния скрипец, а вместо това ще се опитаме да пренесем ледохода на части надолу по стълбите. Ако не възникнат други проблеми, прекосването на морето ще ни отнеме по десет минути за

отиване и връщане, така че ще разполагаме с достатъчно време, за да се приберем в лагера до седем и половина.

— Този следобед успяхме да прелетим над по-голяма част от Северното полукълбо, но никъде не видяхме биоти — каза Браун. — Всички градове изглеждат напълно еднакви, а из Централната равнина не открихме нищо необикновено, което да заслужава внимание. Лично аз смятам, че е по-разумно да се заловим с проучването на загадъчния юг едва утре сутринта.

— Ню Йорк! — провикна се Такагиши. — Основната ни задача за утрешния ден трябва да бъде подробното и задълбочено изследване на този главен рамиански град.

Браун обаче не отговори на настоятелния призив от страна на японския учен, който се приближи до ръба на възвишението и се загледа в ледената покривка на Цилиндричното море, простираща се на петдесет метра под него. Вляво от Шигеру се забелязваха тесните и не биещи кой знае колко на очи стъпала, издълбани направо в скалата и водещи надолу към водната повърхност.

— Ледоходът тежък ли е? — попита Такагиши.

— Не особено, но е доста обемист и неудобен за пренасяне — отговори му Уейкфилд. — Уверен ли си, че няма да е по-добре да изчакаме малко и първо да инсталирам скрипеца? В края на краищата нищо не ни пречи да посетим Ню Йорк и утре.

— Не е нужно да губим толкова време — аз също ще помогна при пренасянето — намеси се Франческа. — Ако не отидем и не направим няколко снимки на града сега, за събранието довечера няма да разполагаме с никаква информация, която би могла да бъде използвана при планирането на следващите операции.

— Е, добре — съгласи се англичанинът и поклати глава, впечатлен от упоритостта на италианката. — В името на журналистиката съм готов на всичко. Първи ще тръгна аз, така че да поема по-голяма част от тежестта. Ти, Франческа, ще застанеш в средата, а отзад пък ще бъде Шигеру, който ще поеме предницата на ледохода. Внимавайте с плъзгачите — ръбовете им са изключително остри, така че лесно можете да се порежете.

Слязоха до морето без никакви особени трудности.

— Дяволски проста работа се оказва всъщност това пренасяне, а? — възкликна Сабатини, когато вече бяха готови да потеглят през

заледеното море. — Защо въобще ни трябва някакъв си спускателен скрипец?

— Защото е възможно да ни се наложи да сваляме по-тежки товари или, не дай си боже, да се защитаваме от нападатели, докато се качваме или слизаме по стълбата.

Уейкфилд и Такагиши седнаха отпред, а Франческа се разположи с видеокамерата си на задната седалка на ледохода. Колкото повече приближаваха Ню Йорк, толкова по-оживен и възбуден ставаше японецът.

— Само погледнете този изумителен град! — възкликна той, когато до отсрещния бряг оставаха още около петстотин метра. — Може ли да има някакво съмнение, че това е столицата на Рама?

Скоро зашеметяващата гледка запълни целия хоризонт пред очите на космонавтите, които наблюдаваха със затаен дъх извисяващите се пред тях небостъргачи и загадъчни постройки със строга геометрична форма. И тримата мълчаха, изпълнени със страхопочитание и възхищение — нямаше никакво съмнение, че този град, със своите разположени в точен и симетричен ред сгради, бе създаден от интелигентни същества и то с някакво определено предназначение. И все пак преди седемдесет години космонавтите от Първата рамианска експедиция не бяха открили никакви следи от живот както в Ню Йорк, така и в останалата част от мистериозния космически пришълец. Никой не бе успял да отговори на въпроса дали, както бяха предположили членовете на „Нортън“, този огромен и геометрически съразмерен комплекс, състоящ се от девет напълно еднакви парцела, бе част от някаква невероятно сложна и тайнствена машина, или представляваше просто един островен град, дълъг десет и широк три километра, напуснат преди много, много време от своите обитатели?

Оставиха ледохода до самия бряг на замразеното море и тръгнаха по някаква пътека, минаваща по протежение на обграждащата Ню Йорк петдесетметрова стена. След малко на едно място в скалата откриха издълбани стъпала, отвеждащи към високата и равна горна част на възвишението. Развълнуван и изгарящ от нетърпение, Такагиши прескачаше бързо от стъпало на стъпало и вече бе изпреварил спътниците си с около двадесет метра. Докато тримата

космонавти се изкачваха нагоре, пред очите им се разкриваше все по-голяма и по-голяма част от града.

Ричард веднага бе силно заинтригуван от прецизните геометрични форми на сградите. Освен най-често срещащите се тънки и високи небостъргачи, на различни места из Ню Йорк се забелязваха необикновени сферични конструкции, а също така и различни по размери правоъгълни тела. От време на време се срещаха и многостенници, които, без съмнение, бяха разположени в строго определена подредба. „Точно така — каза си Уейкфилд, обгръщайки с любопитен поглед странния пейзаж пред себе си. — Ето там например има дванадесетостенник, а постройката отсреща е петоъгълник...“

Математическите му размишления бяха прекъснати неочаквано — светлините в Рама угаснаха без предупреждение и всичко наоколо потъна в непрогледна тъмнина.

24.

ЗВУЦИ В МРАКА

В първия момент Такагиши се почувства така, сякаш някой внезапно го бе ослепил — не можеше да различи абсолютно нищо край себе си и само стоеше, примигвайки и без да смее да помръдне в непрогледната тъмнина наоколо. Разговорите по радиоприемниците бяха замлъкнали в мига, в който над Рама така неочаквано се бе спуснала нощта, но само след няколко секунди тишината бе нарушена от взрив от думи, възклицания и тревожни коментари, когато всички космонавти започнаха да приказват едновременно, опитвайки се да установят контакт помежду си. Постепенно японецът успя да овладее обзелия го ужас и се опита да възстанови в съзнанието си картината на мястото, където се намираше, така, както я бе видял в последния момент преди светлините в Рама да угаснат.

Припомни си, че стоеше на върха на оградащата Ню Йорк стена — от пропастта го делеше не повече от един метър. Тъкмо бе погледнал наляво, забелязвайки на около двеста метра от себе си едно издълбано в скалата стълбище, отвеждащо надолу към града, когато мракът неочаквано бе обвил с непрогледен воал цялата сцена пред очите му...

— Такагиши! — чу гласа на Уейкфилд, който го викаше разтревожено. — Добре ли си?

Обърна се, за да му отговори, и усети как коленете му се подкосяват. Беше немислимо да се ориентира в непрогледната тъмнина, която го заобикаляше. На колко градуса се бе завъртял токущо? С лице към града ли се намираше сега? Японецът отново извика в паметта си всичко, което бе успял да види в последния миг преди настъпването на нощта. Да, оградащата Ню Йорк стена се издигаше на не по-малко от двадесет-тридесет метра над рамианската столица. Нямаше никакви шансове да оцелее, ако паднеше от такава височина.

— Тук съм! — извика Такагиши. Гласът му леко трепереше. — Намирам се обаче съвсем близо до ръба на стената — Той се отпусна

на четири крака и усети под дланите си студения метал.

— Стой там, без да мърдаш. Сега ще дойдем при теб — отговори му Франческа. — Опитвам се да намеря копчето, което включва лампичката на камерата.

Японецът намали звука на радиоприемника си и се послуша, за да долови шума от стъпките на приближаващите се към него Сабатини и Уейкфилд. След няколко секунди забеляза малка светлинка в далечината, но фигурите на спътниците му бяха едва-едва различими в мрака.

— Шигеру, къде си? — обади се отново италианката. Лампичката от видео апарата ѝ осветяваше само една малка част от земята около нея.

— Насам, насам! — закрещя Такагиши в отговор и замаха с ръка, без да се усеща, че те също не можеха да го видят.

— Тишина! Тишина! — чу се неочаквано гласът на Дейвид Браун, който за момент успя да надвика останалите космонавти по радиоприемника. — Нека първо да проверим дали всички членове на екипажа са налице. — Той изчака, докато разговорите стихнат и продължи: — Франческа, какво става с вас тримата?

— В момента с Ричард се изкачваме към върха на стената, обграждаща Ню Йорк. Намираме се на стотина метра от ледохода. Доктор Такагиши е вече горе. Запалих лампичката на видеокамерата и сега отиваме при него.

— Янош, а вие къде сте с втория всъдеход?

— На около три километра от лагера. Предните фарове работят отлично. Ще се приберем в Бета най-много след десет минути.

— Щом пристигнете, отиди при уредите за автонавигация. Ние тук няма да правим опити за кацане, докато не провериш дали системата за самонасочване функционира нормално от земята... Франческа, вие тримата бъдете внимателни и гледайте да се върнете в лагера колкото се може по-бързо. Същевременно искам да се обаждате на всеки две-три минути.

— Дадено, Дейвид — отговори журналистката, след което изключи радиопредавателя и отново извика името на Такагиши. Въпреки че той се намираше едва на тридесет метра от тях, на Сабатини и Ричард им трябваше повече от минута, докато успеят да го открият в обгръщащата ги от всички страни тъмнина.

Японецът изпита неимоверно облекчение, когато най-накрая можа да прегърне своите колеги. Те седнаха на стената до него и тримата заедно се заслушаха в подновилите се по радиопредавателя разговори. Успяха да чуят как генерал О'Туул и Дьо Жарден уверяват останалите членове на експедицията, намиращи се в Рама, че от мига на угасването на светлините досега, в гигантския цилиндър не са били забелязани други промени в обстановката. Няколкото предварително разпратени из различни части на кораба портативни изследователски станции също не бяха регистрирали значителни смущения по отношение на никоя от отчитаните величини — температура, скорост и посока на вятъра, сеизмичност и спектроскопични измервания.

— Значи четирите рамиански светилника угаснаха без предупреждение — обади се след малко Ричард. — Е, трябва да призная, че не беше кой знае колко впечатляващо, макар доста да се изплаших в първия момент. Вероятно...

— Шшшш... — прекъсна го рязко Такагиши, като се наведе и изключи както своя, така и радиоприемника на Уейкфилд. — Чухте ли този шум?

Внезапната тишина, която се възцари в следващия миг, бе за англичанина не по-малко изнервяща и потискаща от непрогледния мрак наоколо.

— Нищо не чух — прошепна той, след като се ослушва напрегнато в продължение на няколко секунди. — Слухът ми обаче не е особено...

— Шшшш... — прекъсна го на свой ред Франческа. — Имаш предвид този далечен и тънък звук, подобен на стържене върху метална повърхност? — попита тихо тя.

— Точно така — отговори ѝ японецът. Въпреки че продължаваше да шепне, гласът му беше развълнуван. — Наистина прилича на чегъртане върху желязо. Сякаш нещо се движи насам.

Уейкфилд отново се ослуша напрегнато, опитвайки се да долови загадъчния шум. За миг му се стори, че чува нещо, но може би това бе само плод на възбуденото му въображение.

— По-добре да тръгваме към ледохода — предложи той най-накрая.

— Почакай! — спря го Такагиши. — Май звуците престанаха в момента, в който ти заговори. — Японецът се наведе към Франческа и

прошепна:

— Изключи лампата на видеокамерата и нека да поседим малко на тъмно, за да видим дали няма да ги чуем пак.

Ричард се върна и отново седна до колегите си. Заобикаляше ги непрогледен мрак, в който се долавяше единствено звукът от учестеното дишане на тримата космонавти. В продължение на цяла минута те стояха неподвижно и чакаха, но нищо не наруши напрегнатата тишина наоколо. Уейкфилд тъкмо се канеше да се обади, за да настоява, че вече е време да се връщат обратно в лагера, когато неочаквано до слуха му достигна странен и зловещ шум, идващ откъм Ню Йорк. Приличаше на стържене с четка върху метална повърхност, но същевременно бе съпроводен от тънко и пронизително свирене, сякаш някакъв писклив гласец изпълняваше специална мелодия, придаваща ритъм на чегъртащите звуци, които сега се чуваха без прекъсване. Определено бяха по-ясни и се долавяха все по-наблизо и по-наблизо. В тях без съмнение имаше нещо злокобно и англичанинът усети как по гърба му полазват студени тръпки.

— Видеокамерата ти разполага ли със звукозаписващо устройство? — прошепна Такагиши на Франческа, която седеше до него. Когато той се обади, шумът внезапно спря и в следващите петнадесет секунди цареше пълна тишина, а през това време космонавтите продължиха да се ослушват търпеливо.

— Ало, ало, хей, вие тримата, там! — мълчанието бе внезапно нарушено от силния глас на доктор Браун, който се обаждаше по канала за спешна връзка. — Какво става с вас? Трябваше отдавна да сте се обадили. Добре ли сте всички?

— Да, Дейвид — отговори Франческа. — Все още сме на възвишението над Ню Йорк. Чухме някакви странни звуци, идващи откъм града и...

— Не е време да се бавите с такива неща сега. Ситуацията, в която се намираме в момента, изисква спешни мерки и промяна в плановете ни, които не бяха съобразени с възможността светлините в Рама да угаснат. Смятахме, че те ще светят постоянно, така че ни беше скроена доста лоша шега.

— Добре тогава. Тръгваме веднага — обади се Ричард. — След не повече от час ще сме в лагера, стига да не възникнат някакви непредвидени проблеми.

Шигеру Такагиши нямаше никакво желание да напускат острова, преди да са разбрали причината за загадъчните и зловещи звуци. И все пак той ясно съзнаваше, че сега не бе най-подходящият момент да нахлуват в града, за да правят проучвания, без да са се подготвили предварително за това. Докато ледоходът прекосяваше скованото в лед Цилиндрично море, японецът усети как го обзема силна радост и се усмихна доволно на себе си. Даваше си сметка, че звуците, които бе чул заедно със своите колеги, без съмнение представляваха нещо съвсем различно от всички шумове, регистрирани по време на Първата рамианска експедиция. А това бе едно многообещаващо начало.

Последни с лифта, инсталиран над стълбище Алфа, се изкачиха Табори и Уейкфилд.

— Ама Такагиши май беше доста раздразнен от думите на Браун, а? — каза Ричард, докато помагаше на дребничкия унгарец да слезе от седалката. След това двамата приятели се понесоха бавно през безвъздушното пространство, минавайки по обикалящата покрай стената платформа и насочвайки се към тунела с релсовата вагонетка.

— Никога не съм го виждал толкова разгневен — отвърна Янош. — Шиг е един истински професионалист, който се гордее с познанията си за Рама и с право може да се счита за капацитет по всички въпроси, свързани с първия космически пришълец. Браун прояви голямо неуважение към него, като реагира по толкова рязък и пренебрежителен начин на съобщението за странните звуци, чути от вас при посещението ви в Ню Йорк. Мисля, че Шиг имаше право да бъде ядосан и аз не мога да го виня за това.

Двамата космонавти се качиха в релсовата вагонетка и задействаха автоматичния транспортационен модул. Постепенно огромната вътрешна част на Рама остана назад, докато Уейкфилд и Табори преминаваха през осветения тунел, пресичайки външната обвивка на космическия цилиндър. Най-после се завръщаха на „Нютон“.

— Звукът, който чухме, беше наистина ужасяващ и загадъчен — разказваше Ричард. — Трябва да ти призная, че в един момент по гърба ми полазиха студени тръпки и сърцето ми заби с бясна скорост. Все още нямах представа дали това е някакъв непознат шум или преди

седемдесет години космонавтите от „Нортън“ също са имали възможност да послушат странното металическо стържене и съпътстващото го пискливо свирене. Знам само, че докато стояхме там горе, на върха на стената, аз усетих как гащите ми се разтреперват от страх.

— Идиотското държание на Браун изкара из нерви дори и Франческа. Тя искаше да подготви интервю с Шиг за вечерния си репортаж, но Браун успя да се наложи и я накара да се откаже от решението си. Въпреки това не съм сигурен, че тя му повярва, когато я убеждаваше да не смята за кой знае каква сензация някакви си загадъчни звуци. За неин късмет внезапното изгасване на осветлението в Рама е достатъчно любопитна новина, която без съмнение ще привлече вниманието на зрителите.

Двамата космонавти слязоха от вагонетката и се приближиха към въздушния шлюз.

— Уф! — възкликна Янош. — Чувствам се съвсем скапан. Последните два дни бяха наистина ужасно напрегнати и изтощителни.

— Тъхъ — съгласи се Ричард. — Мислехме, че следващите две нощи ще прекараме в лагера, а вместо това се връщаме обратно на „Нютон“. Питам се какви ли изненади ни очакват утре?

Янош се усмихна на своя приятел.

— Знаеш ли кое всъщност е най-забавното? — попита той и продължи, без да изчаква отговора на Ричард: — Браун наистина си мисли, и то съвсем искрено, че той командва тази експедиция. Забеляза ли как реагира на предложението на Такагиши да се опитаме да извършим проучване на Ню Йорк през нощта? Дейвид очевидно е твърдо убеден, че решението да преустановим първата серия от изследвания и да се върнем на нашия кораб е именно негово.

Ричард погледна унгареца озадачено.

— Разбира се, че не беше негово, а на Рама — усмихна се Янош. — И не друг, а тя ще решава занапред какво трябва и какво не трябва да правим, докато сме нейни гости.

25.

ПРИЯТЕЛ В НУЖДА СЕ ПОЗНАВА — I

В съня си той се беше разположил на ниско канапе в малка къщичка от седемнадесети век с хартиени стени. Стаята бе обширна — застлана с не по-малко от девет рогозки. Вляво от него параванът пред входа бе дръпнат встрани и през отвора се виждаше част от съвършено аранжирана миниатюрна градинка с дървета-джуджета и красиво оформено поточе. Гледката бе омагьосваща. Той лежеше и очакваше пристигането на една млада жена.

— Такагиши сан, буден ли сте?

Шигеру се размърда и протегна ръка, за да вземе радиопредавателя.

— Да? — обади се той със сънлив и уморен глас. — Кой е там?

— Обажда се Никол. Извинявам се, че звъня толкова рано, но трябва да говоря с вас още сега. Отнася се за нещо много важно.

— Добре. Готов съм след три минути.

Точно след три минути на вратата се почука и в стаята влезе корабната лекарка. Тя поздрави своя японски колега и веднага посочи към компютъра.

— Може ли? — попита. В ръката си държеше някаква дискета.

Японецът кимна и Никол започна да обяснява причината за неочакваното си посещение.

— Само през вчерашния ден близо пет или шест пъти в сърдечната ви дейност са били регистрирани смущения, включително и две от най-големите отклонения в нормалното функциониране на сърцето досега, според данните, отбелязани в медицинския ви картон — Никол показва някакви мигащи върху компютърния екран светлилки и погледна Такагиши право в очите. — Напълно ли сте сигурен, че информацията, която вашият доктор ми предостави, съдържа пълните данни за здравното ви състояние? Дали не сте скрили нещо от мен?

Японецът поклати отрицателно глава.

— В такъв случай съществуват сериозни основания за безпокойство. Регистрираните вчера смущения показват, че хроничната сърдечна аритмия се е засилила. Вероятно в клапата на сърцето се е появил нов пробив, откъдето изтича кръв. Нищо чудно дългите периоди на безтегловност...

— А може би всичко това е вследствие на прекомерното вълнение през последните няколко дни — усмихна се Шигеру. — Предполагам, че увеличеното количество адреналин е утежило състоянието ми.

Никол отново погледна към японския учен.

— Това също е напълно възможно, доктор Такагиши — каза тя. — Всъщност едно от двете сериозни сърдечни отклонения, за които ви споменах, е станало само няколко минути след като снощи светлините в Рама угаснаха така внезапно. Струва ми се, че това съвсем точно съвпада с мига, в който са се чули онези странни и зловещи звуци.

— А случайно другото „отклонение“ да е било по време на спора ми с доктор Браун, малко преди да напуснем лагер Бета? Ако е така, то тогава предположението ми ще се окаже напълно вярно.

Лекарката натисна няколко клавиша и активира друга подпрограма. Екранът се раздели на два прозореца. Дьо Жарден разгледа и внимателно сравни данните в лявата и в дясната част на компютърния монитор, след което каза:

— Да, май нещата стоят точно така. Второто сериозно влошаване на сърдечната ви дейност е станало двадесет минути преди да тръгнете обратно към „Нютон“ — предполагам, някъде към края на събранието на екипажа. — Никол се облегна назад в стола си и продължи: — Въпреки това считам за извънредно тревожни тези все по-засилващи се отклонения в нормалното функциониране на сърцето ви и не мога да ги пренебрегна само защото причината за тях е, че сте бил прекомерно развълнуван.

Двамата космонавти се гледаха мълчаливо в продължение на няколко секунди. Пръв наруши тишината Такагиши.

— И какво смятате да предприемете сега, докторе? — попита тихо той. — Нима ще ме накарате да остана тук, на „Нютон“ в най-важния момент от моята професионална кариера?

— Все още обмислям дали това наистина не е най-правилното решение — отговори без много заобикалки Никол. — Вашето здраве за

мен е много по-важно от кариерата ви, а освен това вече загубих един член от екипажа. Никога не бих си простила, ако се случи нещо и с някой друг от колегите ми — тя забеляза молбата, изписана върху лицето на Такагиши. — Знам какво означава за вас тази експедиция и ясно съзнавам, че горите от желание да извършите проучвания в Рама. Ето защо се опитвам да намеря разумен довод, който би позволил да пренебрегна данните за вчерашните аномалии — Дьо Жарден седна в другия край на леглото и добави, като отбягваше погледа на Такагиши: — Аз обаче съм не просто един от космонавтите на „Нютон“, а и лекар, отговорен за състоянието на целия екипаж. Затова ми е и толкова трудно да взема решение.

Тя чу как японецът се приближи до нея и усети върху рамото си нежния допир на ръката му.

— Мога да си представя колко мъчителни са били за вас последните няколко дни, Никол — в гласа му се четеше разбиране. — Трябва обаче да знаете, че нямате вина за това, което се случи. Смъртта на генерал Борзов бе неизбежна и това е ясно на всички.

Французойката забеляза израза на приятелство и уважение, който се четеше в очите на Шигеру и му благодари с поглед.

— Никога няма да забравя услугата, която ми направихте преди началото на експедицията — продължи японският учен. — Наистина съм ви задължен изключително много и няма да възразя с нито една дума, ако решите да ограничите участието ми в следващите изследователски акции.

— По дяволите, не е толкова лесно! — възкликна Никол и се изправи. — Вече почти цял час разглеждам данните за сърдечната ви дейност през последната нощ и единственият извод, който мога да направя е, че за последните десет часа не се забелязва дори и най-дребното отклонение от нормалното функциониране на вашия организъм. Ето, погледнете тук! Всъщност аритмията ви не се е проявявала вече няколко седмици! По-точно, до вчера. Какво става с вас, Шиг? Слабо сърце ли имате или то просто обича да се държи загадъчно?

Такагиши се усмихна:

— Веднъж моята съпруга ми каза, че притежавам странно сърце, но мисля, че тогава тя имаше предвид нещо друго.

Никол включи сканиращото си устройство и провери какво бе състоянието на японеца в момента.

— Ето ти пак същия резултат — поклати глава тя. — Това е диаграма на едно напълно здраво и нормално функциониращо сърце. В момента никой кардиолог в света не би оспорил диагнозата ми.

Дьо Жарден се отправи към вратата, но я спря гласът на Шигеру:

— Докторе, не ми казахте каква е присъдата ми.

— Все още не съм решила. Но бихте ме улеснили извънредно много, ако през следващите няколко часа преживеете някое ново вълнение, което да смути сърдечната ви дейност. Е, ще се видим на закуска — махна му тя на излизане.

Французойката тръгна надолу по коридора и след малко забеляза Ричард, който тъкмо излизаше от стаята си. Съвсем импулсивно, тя реши да сподели с него съмненията, които я измъчваха във връзка с Рохир.

— Добро утро, принцесо — приближи се той. — Защо си станала толкова рано? Надявам се, че нещо вълнуващо и интересно те е изкарало от леглото посред нощ.

— Всъщност идвах да поговоря с теб — отвърна му Дьо Жарден със същия закачлив тон. Уейкфилд моментално наостри уши и тя добави: — Можеш ли да ми отделиш една минута?

— На вас, мадам, съм готов да посветя не една, а цели две минути — каза Ричард, като се ухили до уши. — Но нито секунда повече. Ще ме извините, обаче умирам от глад, а когато умирам от глад, трябва бързо да хапна нещо, иначе се превръщам в един страшен звяр — Никол се изкикоти и англичанинът продължи весело: — Е, какво си си наумила, приятелко?

— Нека първо влезем в стаята ти.

— Знаех си аз! — възкликна Уейкфилд и се завъртя на сто и осемдесет градуса. После тръгна към своята кабина и добави: — Най-накрая мечтата ми се сбъдва, точно както си представях. Една прекрасна, интелигентна и очарователна жена само след миг ще признае, че е лудо влюбена в мен и...

Французойката не можа да се сдържи и избухна в смях.

— Ричард, ти си невъзможен! — прекъсна го тя, когато най-сетне успя да се успокои. — Никога ли не се държиш сериозно? Искам да поговоря с теб във връзка с един проблем.

— По дяволите! Проблем — намръщи се той. — В такъв случай смятам да огранича аудиенцията ти до две минути, както бях решил първоначално. Проблемите също ме карат да огладнявам ужасно много и аз започвам да мърморя...

Уейкфилд отвори вратата на стаята си и изчака Никол да влезе първа. Предложи ѝ да седне на стола пред компютъра, а самият той се разположи върху леглото зад нея. Французойката се обърна, за да бъде с лице към него. На една полица над главата му имаше около десетина малки фигурки, подобни на тези, които беше видяла в стаята на Табори и по-късно, на организирания от Борзов банкет.

— Позволи ми да ти представя някои от моите питомци — каза Ричард, забелязвайки любопитния поглед, с който Дьо Жарден разглеждаше роботчетата. — Вече се познаваш с лорд и лейди Макбет, Пък и Ботъм. Тези двамата там са Тибалт и Меркуцио от „Ромео и Жулиета“. До тях виждаш Яго и Отело. После следват принц Хал, Фалстаф и прекрасната мисис Куикли. Най-вдясно в редицата стои моят най-добър приятел — Великия бард или накратко Ви Би.

Англичанинът натисна някакво копче близо до възглавницата и в същия момент Ви Би се размърда, слезе от полицата по една малка стълбичка и се отправи към Никол. Двадесетсантиметровото роботче пристъпваше внимателно между гънките на покривката, с която бе застлано леглото и след малко застана пред лекарката. Поздрави я и попита:

— Мога ли да узная как ви наричат, прекрасна лейди?

— Никол дьо Жарден.

— Звучи като френско име, но не ми приличате на французойка. Във всеки случай не сте от Валоа.

На Никол ѝ се стори, че Бардът се втренчва в нея с любопитен поглед.

— По-скоро бих казал, че сте дъщеря на Отело и Дездемона — заяви Ви Би.

Дьо Жарден беше поразена.

— Как го направи? — обърна се тя към Ричард.

— После ще ти обясня — махна с ръка той. — По-добре ми кажи дали имаш любим Шекспиров сонет? Изрецитирай началото му, ако можеш да си го спомниш или кажи на Ви Би номера му.

— Следил съм как изгриващите дни... — започна Никол.

— ... ласкаят с царствен поглед планините — продължи роботчето:

*След туй докосват с устни равнините
и позлатяват бледите вълни.*

Малкото роботче продължи да рецитира, като плавно и ритмично движеше главата и ръцете си в такт с думите, а лицето му непрекъснато менеше изражението си. За пореден път Никол бе впечатлена от невероятните способности и въображение на своя английски колега, изобретил това чудесно малко човече. Тя си спомни кулминационните стихове на сонета, който като студентка знаеше наизуст, и се присъедини към Ви Би:

*И мойто слънце грейна тъй за час
и то над мен запали утрин ясна.
Но легна нисък облак между нас
и гордата му светлина угасна.*

Бардът произнесе и последния стих, след което замлъкна, а силно развълнуваната Никол, щастлива да чуе позабравените думи на своето любимо Шекспирово стихотворение, внезапно с изненада осъзна, че ръкопляска на роботчето.

— Всичките ли сонети знае наизуст? — попита тя.

Ричард кимна:

— Да, както и множество откъси от пиесите в рима, но това далеч не е най-забележителното качество на Ви Би. Единственото, което е необходимо за запомнянето на пасажи и стихотворения е достатъчно памет, в която да се складира информацията. Моят приятел обаче е и изключително начетен и интелигентен. Умее да води разговори много по-добре от... — Уейкфилд спря по средата на изречението. — Извинявай, Никол — каза той. — Занимавам те с тези глупости, а ти всъщност искаше да поговорим във връзка с някакъв проблем.

— Но двете минути вече свършиха — подхвърли Дьо Жарден и очите ѝ закачливо проблеснаха. — Уверен ли си, че няма да умреш от глад, ако те задържа тук още пет?

Тя разказа набързо за повредата, която бе открила при проверката на софтуера, инсталиран в Рохир, като не пропусна да сподели и съмненията си, че защитната система на робота е била блокирана посредством въвеждането на някаква ръчна команда. Обясни на Ричард, че се нуждае от помощта му, тъй като по-нататък не би могла да продължи сама проверката на компютърния софтуер. Премълча единствено подозренията си, че може би инцидентът с Борзов е бил предизвикан предумишлено.

— Не се притеснявай, Никол. Това ми изглежда съвсем фасулска работа — усмихна се Уейкфилд. — Всичко, което трябва да се направи, е да се открие на кое място в компютърната памет се складира командите. Проверката ще отнеме известно време, поради доста големия обем информация в буферите, но те обикновено са изградени със строго логична структура, което улеснява нещата. Все пак не разбирам защо си се захванала с подобно разследване, когато можеше просто да попиташ Янош и останалите, присъствали по време на операцията, дали са въвеждали някакви ръчни команди.

— Точно в това е проблемът — отговори Никол. — Никой от тях не си спомня да е давал някакви допълнителни инструкции на робота след активирането на необходимите програми и последните проверки на съответните компютърни функции. Доколкото си спомням, когато при неочакваната маневра на Рама Янош залитна и удари главата си, едната му ръка попадна върху контролното табло на Рохир. Той обаче не си спомня такова нещо, така че не мога да го твърдя със сигурност.

— Никак не ми се вярва Янош да е успял да дезактивира защитната система на робота само с една случайно въведена ръчна команда, ако въобще при падането си е натиснал някакви клавиши. Тогава това би означавало, че цялата система е конструирана по много тъп начин. — Той помълча замислено за миг, след което продължи: — Е, няма никакъв смисъл да стоим тук и да си губим времето с догадки. Във всеки случай, Никол, ти определено успя да ме заинтригуваш, така че смятам да се заема с този проблем, веднага щом...

— Внимание, внимание! — прекъсна го гласът на Ото Хайлман по радиоприемника. — Моля всички членове на екипажа да се съберат незабавно в командната зала на научноизследователския кораб. Настъпи нова промяна в ситуацията. Светлините в Рама се включиха отново.

Уейкфилд отвори вратата пред Дьо Жарден и двамата тръгнаха надолу по коридора.

— Благодаря ти предварително — каза му французойката. — Наистина ще ми направиш голяма услуга.

— Нека първо открия нещо — чак тогава ми изказвай благодарности. Известен съм с това, че лесно давам обещания, които после не изпълнявам, нали знаеш?... А сега, кажи ми какво означава според теб тази рамианска игричка на „Ту е светло, ту е тъмно“?

26.

ВТОРО ПОСЕЩЕНИЕ В РАМА

Върху масата в средата на командната зала Дейвид Браун бе поставил един-единствен голям лист хартия, който Франческа беше разчертала във вид на часова таблица и сега записваше в отделните колонки това, което американският офицер ѝ диктуваше.

— Проклетата компютърна програма за планиране дейността на експедицията е прекалено сложна и неподходяща за подобни ситуации, изискващи да се действа бързо и без излишна загуба на време. Ето защо предпочетох да не я използвам сега — обясняваше в този момент Браун на застаналите до него Табори и Уейкфилд. — Върши работа единствено в случаи, когато плана на операциите съвпада с някоя от предварително заложените в програмата стратегии на действие, определени още преди началото на експедицията.

Янош се приближи до един от мониторите.

— Може би ти ще можеш да се справиш с тези дяволски таблици по-добре от мен — проследи го с поглед Браун, — но специално тази сутрин ми се струва много по-лесно, ако използвам най-обикновен молив и хартия.

Междувременно унгарецът задейства една от планировъчните програми и започна да въвежда в нея някаква информация.

— Почакай малко! — извика му Ричард. Янош спря да натиска клавишите и се обърна, за да изслуша своя колега.

— Не ви ли се струва, че малко се престараваме? Лично аз считам, че въобще не се налага още отсега да определяме подробно всички задачи за второто ни посещение в гигантския цилиндър. Така или иначе, първото нещо, с което задължително трябва да се заловим, когато слезем в Рама, е построяването на базов лагер, което ще ни отнеме най-малкото десет-дванадесет часа. През това време, което е напълно достатъчно, ние ще можем да доуточним по-нататъшните ни дейности и операции.

Ричард е напълно прав — обади се Франческа. — Мисля, че правим всичко прекалено прибързано. По-добре първо да изпратим в Рама космонавтите-специалисти, за да устроят базата ни там, а междувременно останалите ще направим подробен план на всичко, което смятаме да извършим по време на втората изследователска акция.

— Предложението ти е съвсем непрактично — отвърна Браун. — Само кадетите, завършили Космическата академия притежават необходимите знания, за да определят с най-голяма прецизност колко време ще отнеме изпълнението на всяка една техническа задача. Без тяхна помощ ние няма да успеем да изготвим сами точен и правилен график на отделните планирани операции.

— В такъв случай един от нас може да остане тук — намеси се Табори, като хитро се ухили. Вместо това в Рама ще отиде Ото Хайлман или генерал О’Туул, за да помага при построяването на лагера. Подобно разпределение на екипа няма да ни забави кой знае колко.

След половинчасови дискусии най-накрая космонавтите успяха да приемат едно компромисно решение. Никол отново щеше да остане на борда на „Нютон“, поне докато се завършат основните строителни работи в Рама, тъй като францужойката също бе завършила Космическата академия и следователно притежаваше необходимите познания за планиране по-нататъшната дейност на експедицията. Адмирал Хайлман щеше да се присъедини към останалите четирима професионални космонавти, които отиваха в гигантския цилиндър, за да довършат другите три основни операции по установяването на научноизследователската база там — трябваше да се сглобят останалите транспортни средства, да се инсталират още десетина портативни измервателни станции на различни места из Северното полукълбо, както и да се довърши строежът на лагер Бета, разположен близо до северния бряг на Цилиндричното море.

Ричард Уейкфилд тъкмо бе започнал да разяснява индивидуалните задачи на всеки един от космонавтите, съставляващи малобройния екип, който скоро щеше да се отпрати към Рама, когато неочаквано Реджи Уилсън се изправи в другия край на масата, събаряйки стола си на земята. Цялата сутрин той буквално не си беше отворил устата нито веднъж, но сега се развика разгневено:

— Всичко това е пълна дивотия! Не мога да повярвам, че можете да приказвате такива идиотщини!

Уейкфилд млъкна и се втренчи изненадано в журналиста. Доктор Браун и Такагиши, които вече бяха започнали да обсъждат плана за втората научноизследователска акция в Рама, също прекъснаха разговора си. Погледите на всички се насочиха към Реджи, който продължи със същия ядосан тон:

— Само преди четири дни един наш колега умря, без съмнение убит от съществата, управляващи този гигантски космически пришълец. Въпреки това, като последни безумци, ние продължихме да извършваме проучвания в Рама, без да обръщаме внимание на отправеното ни предупреждение. След това светлините в кораба угаснаха, без никакво предварително предизвестие — Уилсън обиколи с поглед присъстващите в стаята. Очите му гледаха диво, а челото му блестеше от пот. — И какво правим ние сега? А? По какъв начин реагираме на това повторно предупреждение, изпратено ни от неизвестни, но далеч превъзхождащи ни създания? Вместо да си вземем бележка от събитията, случили се до този момент, ние най-безцеремонно се залавяме да планираме следващата си изследователска акция. Как е възможно никой от вас да не проумява простата истина? Те не ни искат тук. Трябва да си вървим — такава е волята им.

Уилсън млъкна също толкова неочаквано, както бе и избухнал. Последва продължително и неловко мълчание, прекъснато най-накрая от генерал О'Туул, който се приближи до американския журналист.

— Реджи, — каза тихо той. — Смъртта на генерал Борзов разстрои всички ни, но никой не смята, че...

— Тогава сте слепи, човече, слепи сте! Не искате да приемете очевидната истина, а тя направо ще ви избоде очите. Нека ви кажа едно — когато светлините в Рама угаснаха, аз се намирах в хеликоптера. В един миг беше светло и ясно като пролетен ден, а в следващия — щрак! — и всичко наоколо потъна в непрогледен мрак. Шибана работа, приятелчета, казвам ви. Някой просто изключи цялото осветление на кораба — адски странно, нали? Чудя се как досега никой от вас не се е запитал защо, по дяволите, стана това? Какво ви става, бе, хора? Може би се мислите за много хитри и затова не изпитвате страх?

Уилсън продължи да сипе обвинения още няколко минути, като повтаряше едно и също — смъртта на Борзов е била причинена от рамианите, които по-късно отново са им изпратили предупреждение, изключвайки и после повторно запалвайки лампите на гигантския си цилиндър. Американецът на няколко пъти изрази увереност, че ще последват още катастрофи и нещастни случаи, ако проучванията из вътрешността на Рама не бъдат преустановени.

През цялото време, докато Реджи говореше генерал О'Туул стоеше до него и търпеливо изслушваше неговата гневна и ожесточена тирада. В един момент доктор Браун, Франческа и Никол размениха набързо няколко думи, след което французойката се приближи към Уилсън.

Реджи — прекъсна го тя с много внимателен тон. — Какво ще кажеш, ако двамата с Майкъл дойдете с мен? Можем да продължим този разговор, без да пречим на работата на останалите.

Журналистът я изглежда подозрително:

— Защо ми предлагаш това, докторке? Не виждам причина да разговаряме насаме с теб — та ти дори не си била в Рама и не си видяла нищо, така че нямаш реална представа за ситуацията. — Той застана пред Уейкфилд и продължи:

— Ти обаче, Ричард, прекара достатъчно време в чуждоземния кораб — видя какво представлява този гигантски цилиндър и можеш да прецениш какъв могъщ интелект е необходим, за да бъде построено подобно чудо на техническата мисъл, а после изпратено на междузвездно пътешествие, вероятно продължаващо хилядолетия. Човече, не виждаш ли, че за една толкова високоразвита цивилизация ние не означаваме абсолютно нищо — дребни сме като мравчици и също толкова незначителни и беззащитни. Нямаме никакъв шанс, ако решат да ни унищожат.

— Съгласен съм с теб, Реджи — отвърна спокойно Ричард, след като се поколеба секунда-две. — Напълно си прав, поне що се отнася до сравнението между нашите способности и тези на рамианите. Но мисля, че засега не разполагаме с никакви конкретни доказателства за евентуални враждебни намерения от страна на управляващите този гигантски космически пришълец. Струва ми се дори, че въобще не им пука от нашите проучвания из Рама. Напротив, самият факт, че все още сме живи...

— Погледнете! — възкликна неочаквано Ирина Тургенева. — Ето там, на монитора.

Върху огромния екран в командната зала на „Нютон“ се виждаше неподвижното изображение на едно гигантско ракоподобно същество с ниско, сплеснато тяло, чиято дължина бе два пъти по-голяма от ширината му. Съществото се крепеше на шест здрави, тройно съчленени крака, а отпред стърчаха две страховити щипки, подобни на стоманени ножици, както и няколко необикновени пипала манипулатори, които на пръв поглед обезпокояващо много приличаха на тънки човешки ръце. Тези израстъци бяха разположени близо до един отвор в туловището на рака и при едно по-внимателно вглеждане се оказваше, че представляват нещо като набор от най-различни железарски инструменти — имаше клещи, сондички, пили, а дори и някакво приспособление, наподобяващо свредел.

Очите на чудовището, ако въобще можеха да бъдат наречени така, бяха разположени дълбоко в специални защитни конуси и се издигаха над черупката на ракоподобното създание подобно на перископи. На вид приличаха на кристални или пък бяха изградени от някаква пихтиеста материя, с яркосин цвят и напълно безизразни и неподвижни.

Цифрите в долната част на изображението показваха, че фотографията е била заснета само преди няколко минути от далекообхватната камера на едно от телеуправляемите капсули, на около пет километра южно от Цилиндричното море. В естествен мащаб снимката покриваше площ от шест квадратни километра.

— Значи вече не сме сами в Рама. Имаме си компания — подметна Янош Табори. Останалите космонавти продължиха да стоят като зашеметени, загледани в страшното, непознато създание.

По-късно всички единодушно се съгласиха, че видът на биотарак нямаше да им подейства по толкова ужасяващ и разтърсващ начин, ако изображението не се бе появило на екрана така неочаквано и то тъкмо след пророческата тирада на Реджи Уилсън. Наистина, американецът се бе държал необичайно гневно и предизвикателно, но въпреки това думите му не бяха лишени от здрав смисъл, а зловещите предсказания, които отправи, напомниха на космонавтите за опасността, съпътстваща трудната им и рискована мисия в този загадъчен и непознат чуждоземен свят. Естествено, всички те

изпитваха страх и в един или друг момент им се беше налагало да се изправят лице в лице с обезпокояващата мисъл, че е напълно възможно рамианите да не се покажат кой знае колко приятелски настроени.

Все пак участниците в експедицията „Нютон“ през по-голяма част от времето се стремяха да подтискат страха си. Той бе част от работата им тук. Както първите американски космонавти — участници в полетите с най-ранните модели совалки, са напускали Земята с ясното съзнание, че ракетата им може всеки момент да избухне или катастрофира, така и членовете на „Нютон“ трябваше да приемат, че мисията им в Рама е свързана с рискове и опасности, повечето от които съвсем непредсказуеми. Сякаш космонавтите се бяха тайно договорили, че е най-разумно да отбягват всякакви разговори на тази тема и че е по-добре вместо това да съсредоточават вниманието си върху по-конкретни (и съответно по-лесно решими) проблеми и задачи, като например планирането на дейността им през следващия ден.

Избухването на Реджи Уилсън и появилото се миг по-късно на екрана страховито изображение на биота-рак предизвикаха една от редките дискусии по въпроса за безопасността на екипажа и положението, в което те се намираха в момента. Генерал О’Туул пръв изложи позицията си, заявявайки, че не се страхува от рамианите, въпреки че е поразен от изключителните им технически умения. Сам Бог обаче го бе избрал за участник в тази експедиция и по същия начин единствено той би могъл да реши дали тя ще бъде последното приключение в живота му. Каквото и да се случеше, то щеше да стане по Божия воля.

Становището, изразено от Уейкфилд, очевидно се споделяше от повечето космонавти. Според него проектът „Нютон“ бе не само едно от най-смелите и рисковани пътешествия за изследване на непознати светове, предприемани досега, но и истинско изпитание за силата на характера и издръжливостта на духа. Нямаше съмнение, че ги очакват изненади, но наред с опасностите, тази несигурност носеше и вълнения. Трепетната възбуда от това, че във всеки миг научаваш по нещо ново, както и фактът, че без съмнение срещата им с гигантския космически кораб, конструиран от непозната извънземна цивилизация, щеше да се окаже съдбовна и с огромна значимост за бъдещето на човечеството, бяха достатъчна награда за всички рискове. Накрая

Уейкфилд заяви, че не изпитва никакво безпокойство. Тази мисия бе апотеозът на неговия живот — дори и да загинеше преди края на експедицията, той пак не би съжалявал за участието си в нея. Поне ще знае, че преди смъртта си е преживял нещо наистина грандиозно.

Никол следеше внимателно изказванията на останалите членове от екипажа. Макар че каза едва няколко изречения, тя усети как най-после отношението ѝ към ситуацията, в която се намираха в момента, постепенно започна да се избистря, докато слушаше как един след друг колегите ѝ споделяха своите мисли и чувства. Харесваше ѝ да наблюдава реакциите на другите. Шигеру Такагиши без съмнение споделяше мнението на Уейкфилд, кимайки енергично през цялото време, докато англичанинът обясняваше колко вълнуващо е да участваш в подобен грандиозен проект. Реджи Уилсън този път също говори съвсем малко, очевидно вече поуспокоен, а и доста смутен от предишните си гневни речи. Отговаряше само когато се обръщаха с въпрос към него. От самото начало на дискусиата Адмирал Хайлман изглеждаше объркан и притеснен. Единствената полза от присъствието му бе, че непрекъснато подсещаше колегите си да се захващат за работа, защото времето минава.

Колкото и учудващо да бе, Дейвид Браун също не предложи някакъв задълбочен философски анализ на положението им в момента. Наистина, на няколко пъти той сякаш се канеше да се задълбочи в дълъг и обстоен коментар, но в последния миг се отказваше и подхвърляше само две-три незначителни реплики. Така и не стана ясно какво всъщност мислеше за Рама и за смисъла на научноизследователската им мисия тук.

През по-голямата част от дискусиата Франческа Сабатини играеше по-скоро ролята на организатор и водещ на събранието, като успокояваше бурните страсти, намесваше се в по-разгорещените спорове, подхвърляше въпроси и подканяше останалите да изкажат своето становище по разискваните въпроси. Към края на разговора обаче, тя сподели съвсем искрено личното си отношение във връзка с рамианската мисия, което коренно се различаваше както от мнението на О'Туул, така и от това на Уейкфилд.

— Мисля, че придаваш прекалено интелектуално и философско значение на мисията ни тук, като просто излишно усложняваш нещата — заяви италианската журналистка, след като изслуша възторжените

думи на Ричард, с които той възхваляваше радостта от познанието. — Преди да кандидатствам за участие в експедицията „Нютон“, на мен не ми се наложи да се ровя дълго и мъчително в душата си, търсейки някакъв възвишен порив, който да осмисли идването ми тук. Взех решението си по същия начин, по който постъпвам винаги в подобни ситуации — направих кратка равносметка на това, какво можех да спечеля от цялата работа, както и какво щях да загубя. В края на краищата „риск губи, риск печели“, нали така? Прецених, че предимствата — известност, престиж, пари, а дори и самото приключение, си заслужаваха опасностите. В едно отношение обаче, мненията ни с Ричард коренно се различават. Въобще няма да се радвам, ако се случи така, че загина преди да се завърнем на Земята. Лично за мен ползата от участието ми в експедицията ще дойде покъсно и няма да получа никакво възнаграждение, ако не се прибера здрава и читава у дома.

Никол беше силно заинтригувана от изказването на Франческа. Прииска ѝ се да зададе още няколко въпроса на италианката, но сметна, че нито мястото, нито времето бяха подходящи за това. Скоро събранието свърши и космонавтите се разотидоха, но Дьо Жарден все още продължаваше да размишлява върху думите на Сабатини. „Възможно ли е Франческа наистина да има подобно ограничено и посредствено отношение към живота? — питаше се тя. — Нима всичко на този свят трябва да се разглежда единствено съобразно печалбите и загубите, които носи?“ Никол си спомни с какво равнодушие италианката бе изпила преди няколко дни лекарството за прекъсване на бременността. „Но какви тогава са моралните ѝ принципи? Има ли въобще такива? Ами чувства?“ На излизане от командната зала Дьо Жарден бе принудена да признае пред себе си, че Сабатини все още представляваше загадка за нея.

Корабната лекарка наблюдаваше внимателно Шигеру Такагиши. Днес той се държеше много по-спокойно и хладнокръвно, като успяваше много добре да контролира чувствата си.

— Доктор Браун — обърна се той към командира, размахвайки в ръка куп листа с дебелина около четири инча — разпечатах на принтера едно копие от „Стратегически принципи при

изследователските акции“, за да си припомним основните изисквания, които трябва да спазваме по време на посещенията си в Рама. Както знаете, този наръчник бе подготвен на базата на едногодишна подготовка и планиране. Мога ли да прочета част от краткото изложение?

— Не мисля, че има нужда от това — отговори Дейвид Браун. — Всички тук сме отлично запознати с...

— Аз не съм — прекъсна го генерал О’Туул. — Бих искал да чуя какви са тези „Стратегически принципи“. Адмирал Хайлман ме помоли да слушай внимателно и да му предам основните неща.

Браун махна с ръка на дребничкия японски учен да започне четенето. Такагиши знаеше много добре, че американският офицер поддържа становището при второто отиване в Рама да бъде направен опит да се хване някой от биотите-раци, но въпреки това беше решил да убеди останалите космонавти, че за момента най-важната задача бе изследването на Ню Йорк.

Реджи Уилсън се бе извинил преди един час, че се чувства уморен и бе отишъл да поспи в стаята си. Другите петима, останали на „Нютон“, участници в експедицията, през целия следобед се бяха опитвали, но без успех, да постигнат някакво съгласие във връзка с приоритетните за второто им отиване в Рама операции. Тъй като двамата учени — Браун и Такагиши, — бяха на коренно противоположни мнения по този въпрос, все още не бе прието никакво решение. Междувременно върху големия екран на стената зад тях през няколко секунди се появяваха изображения на намиращите се в Рама възпитаници на Космическата академия, които заедно с Ото Хайлман работеха в лагера, издигнат край Цилиндричното море. В момента на монитора се виждаха Табори и Ирина Тургенева, които току-що бяха приключили със сглобяването на втората моторна лодка и сега правеха проверка на електрическите ѝ механизми.

— Отделните акции трябва да бъдат извършвани в строго определена последователност, съобразно документ ISA-NT-0014, в който са определени основните задачи и цели на мисията — четеше Такагиши. — При първото влизане в Рама трябва да бъде извършен един най-общ оглед на вътрешността, както и да се определи разположението на главните инженерни инфраструктури. Извънредно важно е също така да бъдат отбелязани и регистрирани дори и най-

дребните и незначителни разлики между този кораб и неговия предшественик отпреди седемдесет години.

Приоритетната задача на акция 2 е цялостното картографиране на вътрешността на Рама, като се обърне най-голямо внимание на тези райони, които по време на Първата рамианска експедиция са били слабо проучени или въобще не са били изследвани. Също толкова важно е изготвянето и на подробни карти на така наречените „градове“, като се отбележат всички разлики в разположението и вида на сградите, отличаващи ги от тези в Рама едно. Срещите с биоти да се избягват, въпреки че при картографирането на отделните райони и географски обекти в кораба не трябва да се пропуска и евентуалното присъствие на различните видове биоти.

Пряк контакт с биоти обаче може да се осъществи едва при третата научноизследователска акция и то чак след провеждането на продължителни и изключително обстойни наблюдения, които...

— Достатъчно, доктор Такагиши — намеси се Дейвид Браун. — Мисля, че същността е ясна вече на всички присъстващи, но трябва да отбележа, че за жалост този примерен документ бе изготвен месеци преди началото на експедицията, поради което той не отговаря на реалните условия в момента. Ситуацията, в която се намираме сега, с тези внезапни угасвания и запалвания на светлините в Рама, е далеч по-сложна от предварителните предвиждания и при дискусиите на Земята подобни обстоятелства никога не са били разглеждани. Същевременно близо до южния бряг на Цилиндричното море открихме група от шест биота-раци, чието придвижване е следено от нашите видеокамери.

— Не съм съгласен с доводите ви — отвърна с почитителен тон японецът. — Вчера вие сам признахте, че непредсказуемите промени със светлините в Рама не представляват кой знае колко сериозна разлика в сравнение с предишния космически пришълец. Този кораб не се различава особено от своя предшественик и аз настоявам да продължим дейността си тук в съответствие в първоначалния план.

— Значи искате да посветим целия втори престой в Рама на картографиране на отделните райони, като основната ни задача ще бъде подробното изследване на Ню Йорк, заедно със заснемане на главните забележителности в него?

— Точно така, генерал О’Туул. Дори и да приемем, че „странните звуци“, които чухме със Сабатини и Уейкфилд там, край града, не представляват някакво „сериозно различие“ в сравнение с Ню Йорк едно, ние пак задължително трябва да се заемем с изготвяне на подробна карта на рамианската столица. Убеден съм, че е изключително важно да приключим с това още сега, при второто ни посещение в чуждоземния кораб. Температурата в Централната равнина вече се повиши до –5 градуса. Това означава, че Рама бързо се приближава към Слънцето и цилиндърът започва да се затопля отвън навътре. Мога да предскажа, че Цилиндричното море ще започне да се топи откъм дъното след не повече от три или четири дни...

— Никога не съм отричал, че Ню Йорк представлява един от главните обекти, които трябва да се проучат на всяка цена до края на експедицията — прекъсна го Браун отново. — Но от самото начало на нашата мисия тук аз категорично поддържам становището, че основната ни цел е изследването на биотите, а улавянето на някой от тях пък би било едно невероятно ценно постижение, с огромно значение за науката. Само погледнете колко удивителни и интересни са тези създания! — възкликна той, като натисна няколко копчета и върху централния екран в командната зала започна да се прожектира едно от видео филмчетата, заснети от телеуправляемите капсули. Появи се изображение на шестте биота-раци, които се придвижваха бавно през някаква пуста и еднообразна местност в Южното полукълбо. — Едва ли отново ще ни се предостави друга толкова благоприятна възможност да уловим едно от тези чудати роботи. Разузнавателните капсули прелетяха вече над почти цялата южна половина от Рама, но досега никъде не бяха открити други биоти.

Всички присъстващи космонавти, включително и Такагиши, бяха вперили поглед в картината върху екрана, следейки със съсредоточено внимание действията на ракообразните същества. Като пристъпваха равномерно, подредени в триъгълник, начело на който вървеше един по-едър екземпляр, биотите постепенно се приближиха към някаква купчина от безразборно нахвърляни метални части. Водачът на фалангата застана наред камарата желязо и след като постоя неподвижно няколко секунди, започна бавно и методично да насича с помощта на щипците си отделните парчета метал на все по-ситни и по-ситни късчета, които бяха поемани от двата рака във втората редица и

натоварвани на гърба на останалите три биота. С прибавянето на този нов материал, малката купчинка отпадъци, натрупани върху тях, започна бързо да нараства.

— Това трябва да са „боклукчиите“ на Рама подхвърли Франческа. Космонавтите се разсмяха.

— Има и още една причина, поради която искам да се заловим още сега с лова на биотите — продължи да излага становището си Браун. — Скоро този кратък видеофилм ще бъде излъчен от всички телевизионни канали по Земята. Милиарди мъже и жени ще застанат днес пред своите телевизори и ще наблюдават загадъчните действия на непознатите извънземни създания със същото смесено чувство на любопитство и страх, което всички ние току-що изпитахме. Представете си само лабораториите, които ще бъдат построени за изследването на едно такова загадъчно творение и нещата, които ще узнаем след това! Какви ли тайни се крият в...

— А защо сте толкова убеден, че въобще ще успеем да хванем някой от биотите? — попита генерал О’Туул. — Лично аз мисля, че стига да пожелаят, тези гигантски раци могат да бъдат доста опасни.

— Всички данни, с които разполагаме до момента, свидетелстват, че макар изключително много да приличат на живи същества, тези обитатели на Рама са всъщност роботи. Ето защо бяха наречени и „биоти“ от участниците в първата експедиция преди седемдесет години — име, което стана популярно и с което продължаваме да ги назоваваме. Според докладите на космонавтите от „Нортън“ всеки отделен вид биоти е предназначен да извършва една-единствена, строго определена функция. Доколкото знаем, не притежават интелект, така че без съмнение ще успеем да ги надхитрим... и уловим някой от тях.

Върху най-големия екран в залата се появи заснето отблизо изображение на подобните на ножици щипци на един от раците. Изглеждаха страшно остри.

— Наистина не съм сигурен кое е най-правилното решение в момента — каза О’Туул замислено. — По-скоро обаче съм склонен да последвам предложението на доктор Такагиши. Най-добре е първо да наблюдаваме известно време биотите, преди да се опитаме да хванем един от тях.

— Не съм съгласна — заяви решително Франческа. — Като журналист смятам, че бихме направили истинска сензация, ако успеем да пленим един такъв биот, а аз не бих могла да пропусна подобна страхотна възможност. Цялото човечество ще ни наблюдава със затаен дъх, не разбирате ли това? Може би това е единственият ни шанс да уловим един истински обитател на Рама. — Италианката замълча, за да си поеме дъх, след което продължи развълнувано: — От Международната космическа агенция настояват да им изпратим някакъв по-оптимистичен и вдъхновяващ репортаж, особено сега, след нещастния случай с генерал Борзов. Смъртта на Валери определено не послужи като особено убедително доказателство пред данъкоплатците, че парите им не се влагат в никакви безумни проекти.

— А защо да не се заемем с изпълнението на двете задачи едновременно? — подхвърли О'Туул. — Една група може да започне проучването на Ню Йорк, а улавянето на биота ще бъде поверено на друг екип.

— Това е невъзможно — отговори Никол. — Ако ще се захващаме с преследването на раците още сега, при второто ни отиване в Рама, то тогава всичките ни усилия трябва да бъдат насочени към изпълнението единствено на тази задача. Не забравяйте, че разполагаме както с ограничен брой хора, така и със съвсем малко време преди светлините в цилиндъра да угаснат отново.

— Виждам, че за жалост няма да постигнем съгласие, колкото и дълго да дискутираме по въпроса — намеси се Дейвид Браун, като се усмихна уморено. — При това положение, като един от командващите експедицията, се налага аз да взема окончателното решение... И така, основна задача при второто ни посещение в Рама ще бъде улавянето на някой от биотите-раци. Предполагам, че адмирал Хайлман ще се съгласи с мен. В противен случай ще се наложи да прибегнем до общо гласуване.

Космонавтите започнаха бавно да се разотиват. Такагиши искаше да добави още един аргумент в подкрепа на становището си, че не трябва да се избързва с лова на работа-рак. Той започна да обяснява, че при Първата рамианска експедиция биотите се бяха появили едва след като Цилиндричното море се беше разтопило, но колегите му не пожелаха да го изслушат. Чувстваха се уморени и разговорът беше досадил на всички.

Никол се приближи до японския учен и тайно активира сканиращото си устройство, като внимаваше никой да не забележи. Предупредителният файл обаче беше празен.

— Здрав си като камък — обърна се тя към Шигеру, като нежно му се усмихна.

Такагиши я погледна. Изражението на лицето му бе сериозно и напрегнато.

— Правим голяма грешка, вземайки подобно решение — каза мрачно той. — По-добре да бяхме тръгнали към Ню Йорк.

27.

ЛОВ НА БИОТ

— Бъди по-внимателна — каза адмирал Хайлман на Франческа.
— Направо се разтрепервам, като те гледам как си увиснала във въздуха.

Италианската журналистка беше заклешила глезените на краката си под седалките на хеликоптера и почти цялото ѝ тяло се намираще извън кабината. В дясната си ръка държеше малка видеокамера и не обръщаше никакво внимание на това, че можеше всеки момент да се изхлузи и да полети към земята. На около три или четири метра под нея пристъпваха бавно и тежко шестте рака-биоти, които продължаваха методично да прочистват терена, без въобще да се интересуват от пърпорещия над тях въртолет. Все още се придвижваха във формата на фаланга, подобно на подредени в три редици кегли за боулинг.

— Да отидем над морето! — извика Сабатини на Хиро Яманака.
— Биотите вече приближават пропастта. Скоро ще се обърнат и отново ще се отправят насам.

Хеликоптерът рязко изви вляво и прелетя над петстотинметровото възвишение, отделящо Цилиндричното море от Южната чаша. Тук ограждащата стена бе десет пъти по-висока от тази на северното крайбрежие на морето. Дейвид Браун усети, че му се завива свят, когато погледна надолу, към скованата в лед водна повърхност, простираща се на половин километър под тях. Гледката направо го накара да онемее.

— Ти си се побъркала, Франческа — каза той. — Какво се опитваш да направиш? Автоматичната камера на носа на хеликоптера е напълно достатъчна за заснемането на необходимите кадри.

— Да, но моята е снабдена с подвижен обектив и освен това изображението изглежда по-правдоподобно, ако не е неподвижно, а подскача малко.

Японският пилот насочи въртолета обратно към брега и приближи на около тридесет метра от раците „боклукчи“, които бавно се насочваха към ръба на пропастта. Биотът-водач се спря, когато до нея му оставаше да измине разстояние, равно на половината дължина на тялото му, но остана неподвижен само за един миг, след което рязко се завъртя надясно. Последва второ, също толкова внезапно обръщане на още деветдесет градуса, и ракетът застана с гръб към морето, насочвайки се в посоката, откъдето беше дошъл. Другите пет биота извършиха абсолютно същите маневри, редица след редица, с точността на военни, маршируващи на парад.

— Този път не можах да ми се измъкнат! — извика радостно Франческа, като най-накрая се издърпа обратно в кабината на хеликоптера. — Хванах ги в цял кадър и то точно отпред. Стори ми се, че дори забелязах някакво съвсем леко раздвижване в сините очи на водача им, точно преди да се завърти вдясно.

Междувременно биотите бяха започнали бавно да се отдалечават от брега на Цилиндричното море, като се движеха с обичайната си скорост от десет километра в час, оставяйки след себе си леки, назъбени отпечатъци в глинестата почва. При преминаването си те проправяха пътечка, успоредна на предишния им преход до морето. Погледнато отгоре, целият околен терен приличаше на някаква градина, в която част от тревата е била окосена — в дясно от раците почвата бе красиво оформена и подравнена, а там, откъдето все още не бяха минали, пръстта беше на буци и контрастираше с изящните и правилни шарки от другата страна.

— Това скоро ще започне да става ужасно досадно — каза италианката, като закачливо обви ръце около шията на Дейвид Браун. — По-добре е да се позабавляваме с нещо друго.

— Ще продължим да ги наблюдаваме още малко, докато оформят и тази ивица. Изглежда, че мотивът е доста простичък — заяви американецът, като не обърна никакво внимание на Франческа, която леко го гъделичкаше по врата. Очевидно мисълта му беше заета с някакъв друг проблем. След малко той се обади отново, но този път заговори по радиопредавателя: — Какво е вашето мнение, доктор Такагиши? Смятате ли, че трябва да извършим още някакви проучвания?

В момента японският учен се намираше в командната зала на „Нютон“, откъдето следеше по видео екрана движението на биотите.

— Мисля, че би било от изключително голямо значение, ако успеем да разберем повече за сензорните им приспособления, преди да се заемем с улавянето на някой от тях. Досега не забелязах да реагират нито на звукови, нито на визуални дразнения. Вероятно дори не са забелязали нашето присъствие. Все пак мисля, ще се съгласите с мен, че все още не разполагаме с достатъчно данни за биотите, поради което не трябва да правим прибързани заключения. Предполагам, че ако ги изложим на пълния спектър електромагнити излъчвания, като същевременно регистрираме реакциите им, това ще ни помогне да получим по-добра представа за...

— Но такова нещо ще отнеме поне няколко дни! — Браун не го остави да се доизкаже. — И пак ще се окаже, че трябва да рискуваме, защото така или иначе трябва да изпълним решението, което взехме. Не виждам какво може да ни накара да се откажем от него.

— Ако успеем да научим повече за раците предварително, ние ще можем да планираме по-добре тактиката на лова, без да се налага да поемаме излишни рискове. Нищо чудно при това проучване да получим данни, които да ни убедят, че изобщо не трябва да се опитваме да хващаме биот...

— Съмнявам се — прекъсна го рязко Дейвид Браун. Смяташе за излишно да разговаря повече с този досадно предпазлив японец и затова се обърна към Табори.

— Хей, Янош! — провикна се той. — Докъде стигнахте с палатките?

— Остава още малко работа, но ще свършим най-много след половин час. После смятам хубаво да се наспя.

— Първо ще обядваме обаче — намеси се Франческа. — На празен стомах се сънуват кошмари.

— И какво ще ни приготвиш, красавице? — попита я закачливо Янош.

— OSSO BUCO по рамиански.

— Стига празни приказки — прекъсна шегите им Браун. Помълча няколко секунди и после продължи:

— Генерал О’Туул, ще успеете ли да се справите, ако ви оставим сам на „Нютон“? Поне за през следващите дванадесет часа? Другите

членове на екипажа трябва да участват в предстоящата акция.

— Няма проблеми — чу се отговорът на Майкъл. Тогава нека останалите дойдат тук колкото се може по-скоро. Докато се съберем в лагера, палатките вече ще са готови и щом приключим с обяда, ще можем да поспим малко. По-късно ще планираме всички детайли в плана за улавянето на биота.

Той погледна надолу — точно под хеликоптера се виждаха шестте странни, прилични на раци, създания, които продължаваха безмълвния си и неумолим поход през пустошта. Четиримата космонавти ги наблюдаваха внимателно известно време. След малко биотите стигнаха до едно място, където ясно се забелязваше как глинещата почва, осеяна с малки камъчета, свършва рязко — вместо с пръст, теренът по-нататък бе покрит с някаква чудновата гъста и тънка мрежа. Щом се приближиха до границата, разделяща двете площи, „боклукчиите“ извършиха плавен U-образен завой, след което се отправиха обратно към морето, следвайки някаква невидима линия, успоредна на ивиците, които бяха оформили досега. Тогава Яманака изви хеликоптера, издигна го на по-голяма височина и го насочи към лагер Бета, намиращ се на десет километра разстояние, отвъд Цилиндричното море.

„Колегите ми се оказаха напълно прави — помисли си Никол. — Това, което виждах на екрана, изобщо не може да се сравни с гледката тук.“

Французойката бавно се спускаше надолу с лифта, готвейки се да стъпи в Рама за първи път. Сега, когато вече бе изминала повече от половината разстояние, във всички посоки пред нея се разкриваше една наистина невероятна и внушителна панорама. Внезапно Дьо Жарден си припомни, че веднъж, преди години, бе изпитала същите чувства на страхопочитание и възторг, когато, застанала на върха на платото Тонто, тя бе разглеждала с възхитен поглед красотите на Големия каньон. „Да, но чудесата, които видях тогава, бяха създадени от природата и то за период от няколко милиарда години. Рама обаче е построена от живи същества, притежаващи невероятни технически умения.“

В следващата секунда лифтът спря — очевидно Шигеру, който се намираще на километър под нея, вече бе пристигнал и сега слизаше от седалката си. Никол не го виждаше, но успя да чуе разговора, който двамата с Ричард Уейкфилд провеждаха по радиокомуникаторите си.

— Хей, побързайте! — намеси се Реджи Уилсън. — Нямам никакво желание да вися цяла вечност наред празното пространство.

На Никол обаче ѝ харесваше да стои тук, разположила се удобно на седалката на спрелия над бездната лифт. Сега поне ѝ се предоставяше възможност да разгледа по-спокойно и по-подробно изумителната гледка наоколо.

След още едно спиране заради Реджи, който най-накрая, доволен, усети здрава почва под краката си, дойде ред за слизане и на Дьо Жарден. Тя бързо се приближаваше към края на стълбище Алфа, очарована от това, което се разкриваше пред очите ѝ, които през последните триста метра от спускането с лифта вече бяха привикнали с ослепителната светлина наоколо, така че сега французойката успяваше да разгледа по-ясно чудноватия и загадъчен свят на Рама. Това, което доскоро ѝ бе изглеждало само като някакъв куп от неясни и неопределени форми, сега постепенно придоби очертанията на трима човека, всъдеход, различни устройства и оборудване, както и един малък лагер от палатки. Само след няколко секунди Никол успя да разпознае лицата на тримата космонавти, които я очакваха в основата на лифта. Мислите ѝ внезапно се понесоха назад в миналото и тя си припомни едно подобно слизане с лифт. Това обаче се бе случило в швейцарските Алпи и оттогава бяха изминали цели два месеца. За миг пред нея изникна лицето на крал Хенри, но в същата секунда то бе заменено от усмихнатото изражение на Ричард, който стоеше на няколко метра под нея и ѝ обясняваше как най-лесно да слезе от лифта.

— Той няма да спре изцяло, но скоростта му ще намалее значително. Разкопчей предпазния колан и веднага, щом стъпиш на земята, започни да вървиш напред така, сякаш слизаш от ескалатор.

Когато Никол пристигна и направи две-три крачки, Уейкфилд я хвана през кръста и я свали от платформата. Такагиши и Уилсън вече седяха отзад във всъдехода.

— Добре дошла в Рама — поздрави я весело англичанинът, след което се обади на Табори по радиопредавателя:

— Всичко е наред, Янош. Пристигнахме и сме готови да потеглим. Докато се движим с всъдехода, ще оставя включен само режим „Приемане“, така че може да се свържеш с нас във всеки един момент.

— Побързайте — подкани го унгарецът. — Толкова сме гладни тук, че още малко ще изядем и вашия обяд... Между другото, Ричард, ще бъдеш ли така добър да донесеш кутията с инструменти, върху която е отбелязана буквата „В“ — решихме да изработим нещо като мрежа или клетка за биота, така че вероятно ще ми потрябват разни сечива и приспособления.

— Дадено — отговори му Уейкфилд и се затича към единствената голяма палатка в лагера. След малко се появи, понесъл голяма правоъгълна метална кутия, която очевидно беше ужасно тежка. — Дяволите да те вземат, Табори! — извика той в радиопредавателя. — Какво, за бога, си напъхал тук?

Чу се силен кикот.

— Всичко, необходимо за улавянето на един биот-рак. А и някои други нещица.

Ричард изключи режим „Предаване“ и скочи във всъдехода, след което го подкара към Цилиндричното море. Зад тях остана стълбище Алфа и лифтът, с който космонавтите бяха слезли в Рама.

— Този лов на биоти е най-идиотската измишльотина, която съм чувал през живота си — обади се с мрачен глас Реджи Уилсън. — Някой ще пострада, сигурен съм в това.

Настъпи мълчание, което продължи близо минута. Далеч вдясно се виждаха сградите на рамианския Лондон. Тримата космонавти трябваше да се напрегнат, за да успеят да ги различат.

— Е, как се чувствате като член на резервния екип? — запита Реджи след малко, без да се обръща конкретно към някого.

Последва неловка пауза. Наруши я доктор Такагиши, който погледна журналиста и каза с извънредно любезен тон:

— Извинете, мистър Уилсън. Мен ли питате?

— Именно — кимна американецът. — Не сте ли разбрал досега, че сте резервният учен на експедицията? Очевидно не — продължи той, без да изчаква японецът да му отговори. — Самият аз не знаех доскоро, че съм заместник-журналистът тук — разбрах го едва след като отлетяхме от Земята.

— Реджи, не ти ли се струва, че... — опита се да се намеси Никол, но беше грубо прекъсната по средата на изречението.

— Що се отнася до вас, докторке, — наведе се към предната седалка Уилсън — трябва да ви е ясно, че вероятно единствено вие ще бъдете определена като втора резерва тук. Случайно дочух нашите прекрасни командири да обсъждат дали да не ви наредят да останете на. „Нютон“ през цялото време, докато трае експедицията. Засега обаче май все още се нуждаят от способностите ви на лекар...

— Я стига! — прекъсна го разгневен Ричард Уейкфилд. Тонът му беше доста заплашителен. — Крайно време е да престанеш с това просташко държане. — Настъпи напрегнато мълчание. След няколко секунди англичанинът продължи, вече по-дружелюбно:

— Ако не греша, ти си падаш по автомобилните състезания, а, Реджи? Защо не вземеш да покараш малко това всъдеходче?

Предложението на Ричард дойде тъкмо на време. Миг по-късно Уилсън седеше на мястото на шофьора и се кикотеше като бесен, пришпорвайки всъдехода със страхотна скорост. Той направи няколко кръгчета, като взимаше рязко завоите, а в това време Дьо Жарден и Такагиши подскачаха на задната седалка.

Никол внимателно наблюдаваше прирениите и нервни движения на американеца. „Отново изпада в крайни настроения — каза си тя. — Това му се случва вече поне три пъти само за два дни.“ Французойката се опита да си припомни кога бе направила последния биометричен преглед на Уилсън. „Май беше в деня след смъртта на Борзов... Останалите космонавти прегледах отново, а Реджи забравих... По дяволите! Как можах да проявя такава безотговорност и да оставя злополуката с Валери да погълне цялото ми внимание!“ Ядосана, Никол си отбеляза наум, че задължително трябва да направи подробна медицинска проверка на целия екипаж, веднага щом пристигнат в лагер Бета.

— Между другото, професоре, бих искал да ви задам един въпрос — обърна се Ричард към японския учен, когато най-накрая Реджи Уилсън приключи с демонстрирането на състезателните си умения и подкара всъдехода с равномерна скорост, насочвайки го право към Цилиндричното море. — Как мислите, какви бяха онези странни звуци, които чухме по време на посещенията си в Ню Йорк

преди два дни? Не вярвам Браун да е успял да ви убеди, че това е било просто една колективна халюцинация.

Доктор Такагиши поклати глава.

— Още тогава ви казах, че по време на експедицията „Нортън“ такъв шум не е бил регистриран. Той е съвсем нов и непознат — Шигеру зарея поглед някъде далеч напред, над загадъчните изкуствени полета на Централната равнина. — За мен няма никакво съмнение, че това е една различна Рама. Шахматно подредените квадратни площи в Южното полукълбо са разположени по нов начин и не достигат до морето, както е било в предишния космически пришествие. Светлините се включиха преди стопяването на леда и всеки път угасват внезапно, а не постепенно, за разлика от лампите в първата Рама. Също така биотите-раци се появяват не по един, а на групи. Според Дейвид Браун тези различия нямат значение, защото са съвсем дребни. Но аз съм на друго мнение. — Такагиши замълча и след малко добави:

— Мисля, че съществува голяма вероятност нашият командир да допуска грешка.

— Няма обаче никакво съмнение, че той е просто един кучи син — намеси се Уилсън с мрачен глас, като увеличи максимално скоростта. — Лагер Бета, ето ни и нас!

28.

ПРЕДПОЛОЖЕНИЯ

Никол привърши обяда си от мляно патешко месо, картофено пюре и размразен карфиол. Останалите космонавти все още се хранеха и за известно време около дългата маса цареше тишина. В ъгъла на трапезарията, точно до вратата, имаше екран, върху който една мигаща светлинка проследяваше траекторията на биотите-раци, които продължаваха да извършват методично същите преходи, тръгвайки надясно и после връщайки се обратно с рязък U-образен завой. Сега блестящата точка на монитора показваше, че остават още десет минути до обичайната смяна в тяхната посока на движение.

— Какво ли ще направят, когато обходят тази площ от край до край? — обади се Ричард Уейкфилд, който в момента разглеждаше временно закачената на таблото за съобщения компютърна карта на района, където се намираха биотите.

— Предишния път тръгнаха по една от алеите, свързващи страните на шахматните квадрати и стигнаха до някаква дупка, в която изхвърлиха боклука — отговори Франческа от другия край на масата. — Като ги гледам обаче, все още не са събрали абсолютно нищо при последната си серия преходи, така че можем само да предполагаме какви ще бъдат действията им, след като свършат и с този парцел.

— Всички ли смятате, че нашите приятелчета са всъщност боклукчиите на Рама?

— Данните, с които разполагаме, сочат именно това — отговори й Дейвид Браун. — Нека не забравяме, че по време на Първата експедиция един от членовете на екипажа — Джони Пак, — среща подобен на вид биот, който очевидно също е имал за задача да почиства кораба от разни отпадъци и затова космонавтите от „Нортън“ го наричат боклукчия.

— Струва ми се, че в момента всички ние се заблуждаваме жестоко — намеси се Шигеру Такагиши, преглътна последната си хапка и продължи. — Самият вие, доктор Браун, пръв изказахте

предположението, че едва ли сме способни като човешки същества да проумеем какво представлява Рама и за какво е създадена въобще. Разговорът ни в момента ми напомня стара индуистка поговорка: няколко слепци се събрали и започнали да опипват един слон. Всеки от тях описал животното по различен начин, тъй като бил докоснал различна част от него. Естествено, никой от слепците не придобил точна представа за слона.

— Значи не смятате, че биотите-раци са от хигиенния отдел на Рама? — попита Янош Табори.

— Нямах предвид това. Просто съм на мнение, че е доста дръзко и надменно от наша страна да стигаме до прибързани заключения, че тези шест непознати създания нямат друго предназначение, освен да прибират вехториите и да почистват боклуците. За жалост, информацията, с която разполагаме засега, е съвсем незадоволителна и оскъдна.

— Понякога е необходимо да се правят изводи единствено въз основата на предположения, а често дори и само в резултат на размишления, използвайки съвсем минимално количество данни — каза раздражено Браун. — Сам знаете, че съвременната наука вече не разчита на стопроцентово потвърдени доказателства, а си служи предимно с вероятности.

— Мисля, че ще бъде далеч по-добре, вместо да се задълбочаваме в подобни философски дискусии за науката и нейната методология, да ви направя едно наистина интересно и забавно предложение — намеси се унгарецът, широко усмихнат. — Всъщност Ричард пръв подхвърли тази идея, но на мен ми хрумна как да я направим във вид на игра. Става въпрос за светлините в космическия пришълец. — Янош изпи няколко глътки вода и заговори с насмешливо-тържествен глас: — Откакто за първи път стъпихме на рамианска земя, всички ние имахме възможност да наблюдаваме три последователни прехода от светлина към мрак.

— Ууууу... — задюдюка Уейкфилд.

Унгарецът се разсмя и продължи с нормалния си леко небрежен тон:

— Добре, добре... И така, работата с лампите е следната — ту светват, ту гаснат, ту пак се запалват изневиделица. Можем само да предполагаме какво ще се случи за в бъдеще. Ето защо предлагам да се

обзаложим на по двадесет марки, като всеки от нас напише на един лист мнението си за начина, по който ще стават промените със светлините на Рама до края на мисията ни тук. Ще спечели този, чието предположение се окаже най-близко до истината.

— И как ще определим кой е победител? — обади се Реджи Уилсън със сънлив глас. През последния един час той се беше проинал най-малкото десетина пъти. — Въпреки че около тази маса сте се събрали толкова много гениални умове, аз съм убеден, че сред нас няма човек, който би могъл да предскаже какво се готви да прави Рама в следващия момент. Според мен светлините ще продължат да се запалват и да угасват съвсем произволно, а ние ще си блъскаме главата каква е логиката, която следват тези загадъчни лампи.

— Е, можеш да запишеш всичко това на един лист и да го изпратиш на генерал О'Туул по факса. С Ричард сме единомдушни, че той ще се справи идеално с ролята на съдия за облога. След като завърши експедицията, Майкъл ще прегледа различните предположения и ще прецени кое от тях е най-близко до истината. Тогава ще разберем и името на щастливца, спечелил наградата — обяд за двама в скъп ресторант.

Доктор Браун се изправи, като рязко блъсна назад стола си.

— Свършихте ли с игричките си, Табори? — запита грубо той и продължи, още преди унгарецът да си отвори устата, за да му отговори. — Ако няма какво повече да ни кажете, то тогава по-добре да разчистим тези неща по масата и да се залавяме с предвидените за днес задачи.

— Е, хайде де, капитане. Просто се опитвам да разведря малко обстановката. Всички доста сме се изнервили и...

Дейвид Браун излезе от палатката, без да изчака Янош да довърши изречението си.

— Защо се е разфучал толкова? — обърна се Ричард към Франческа.

— Предполагам, че се тревожи заради предстоящото преследване на биотите. От сутринта е в лошо настроение. Може би чувства, че носи цялата отговорност за акцията.

— А може би просто е един намусен глупак — подхвърли Уилсън и също стана от стола си. — Смятам да подремна малко.

Никол проследи с поглед журналиста, който в момента напускаше трапезарията и внезапно си спомни, че беше решила тази сутрин да провери биометричното състояние на всички, които щяха да участват в ловенето на биота-рак. Това не изискваше нито кой знае колко време, нито пък особени усилия. Необходимо бе само да застане за около четиридесет и пет секунди до всеки един от членовете на екипажа поотделно и да включи сканиращото устройство. На екрана бързо се изписваха данните за физическото и психическото състояние на космонавта. Ако не се появеше предупредително съобщение в предупредителните файлове, цялата процедура приключваше с тази съвсем проста проверка.

За своя радост, този път Никол не откри нищо тревожно при прегледа на колегите си — всички се намираха в отлично състояние, включително и Такагиши.

— Няма проблеми — тихо прошепна тя на японския учен, след което излезе навън, за да потърси Браун и Реджи Уилсън.

Палатката на Дейвид се намиреше в другия край на лагера и от разстояние на човек му се струваше, че вижда пред себе си някаква гигантска дълга и изострена нагоре шапка, поставена небрежно върху земята. Всъщност всички космонавти имаха абсолютно еднакви портативни домове — светло кремави на цвят, високи около два и половина метра — малко повече от диаметъра на кръглия им под, и изработени от специален свръхлек и лесноогъваем материал, който от една страна притежаваше изключителна здравина, а от друга правеше почти безпроблемно сгъването и пренасянето им. Никол си помисли, че те удивително много приличаха на вигвамите, в които някога бяха живели древните индианци.

Дейвид седеше на пода в палатката си, кръстосал крака по турски и вперил поглед в монитора на портативния компютър пред себе си, върху който се виждаше част от текста на книгата „Атлас на Рама“, чийто автор бе техният колега Шигеру Такагиши. Лекарката видя, че това бе главата, в която се говореше за биотите.

— Доктор Браун, извинете за безпокойството... — каза францужойката, като провря глава през вратата.

— Да, какво има? — обърна се той, без да се опитва да скрива яда си от това, че прекъсна работата му.

— Трябва да ви направя биометрична проверка. Не сте преглеждан прекалено дълго време — още от първото ви влизане в Рама, така че сега наистина се налага да проверя какво е здравословното ви състояние.

Браун я изгледа ядосано, но Никол не отстъпи и продължи да стои на входа в очакване да бъде поканена вътре. Най-накрая американецът повдигна леко презрително рамене и отново се обърна към компютъра, като промърмори недоволно нещо. Дъо Жарден клекна до него и включи сканиращото устройство.

— В склада все още има няколко сгъваеми стола — каза тя, когато видя как Браун се опитва да се настани по-удобно на земята. Той обаче не обърна никакво внимание на думите ѝ. „Защо ли се държи толкова грубо? — помисли си Никол. — Вероятно е ядосан от моя доклад за него и Уилсън, който изпратих на Земята. Не, по-скоро се надува, защото смята, че не проявявам дължимото уважение към поста му на командир.“

Върху екрана на скенера започнаха да се появяват първите биометрични данни. Лекарката въведе няколко команди, чрез които поиска едно кратко представяне на информацията, съдържаща се в предупредителните файлове.

— През последните седемдесет и два часа кръвното ви налягане е достигало до прекалено високи стойности и то на твърде чести интервали, като днес въобще не се е понижило през целия ден — съобщи след малко Никол със спокоен и напълно равнодушен глас. — Това обикновено се получава, когато човек изживява някакъв стрес.

Браун престана да чете, обърна се и погледна корабната лекарка право в очите. После се взря в данните, изписани върху монитора на сканиращото устройство, но не успя да разбере нищо от тях.

— Тази диаграма тук показва амплитудите и продължителността на състоянията на кръвното налягане, които са извън приемливите граници на отклонение — обясни Никол, посочвайки с пръст съответната графика. — Сами по себе си отделните отклонения от нормалните стойности не са опасни, но като цяло картината е доста тревожна.

— През последните няколко дни наистина бях много напрегнат. Не малко тревоги ми се струпаха на главата — промълви Дейвид неохотно, наблюдавайки как французойката извиква на екрана други

диаграми и таблици, потвърждаващи първоначалната ѝ диагноза. Почти всички предупредителни файлове съдържаха обезпокояващи данни.

— И какво може да стане с мен в най-лошия случай? — попита американецът, втренчил поглед в предупредително проблясващите върху екрана сигнали.

Никол го изгледа и отговори, без да се колебае:

— Ако нещата останат такива или се влошат, със сигурност ви очаква сърдечен удар, който ще причини или парализа, или смърт.

Браун подсвирна.

— И какво трябва да правя сега?

— Най-важното е хубаво да се наспите и отпочинете. Резултатите от анализа на обмяната на веществата показва, че откакто се случи нещастieto с генерал Борзов, не ви се събират повече от единадесет часа сън. Защо не ми казахте, че не можете да спите?

— Мислех, че просто съм се превъзбудил от всичките тревоги, които ми се насъбраха. Дори една нощ взех хапче за сън, но от него нямаше никаква полза.

Никол сбърчи чело.

— Не помня да съм ви давала някакви приспивателни.

Американецът се усмихна.

— По дяволите! Май съм забравил да ви кажа. Веднъж споменах на Франческа, че ме мъчи безсъние и тя ми предложи някакво хапче. Взех го, без много-много да се замислям.

— Кога се случи това? — попита лекарката, като същевременно въведе някакви нови команди в скенера и на екрана се появиха допълнителни данни и диаграми.

— Не съм съвсем сигурен — отговори Дейвид, като се поколеба няколко секунди. — Мисля, че беше...

— А, да, ето кога е било — химическият анализ на кръвта показва ясно, че сте взели приспивателно на трети март вечерта — два дни след смъртта на Борзов, когато вече бяхте избран заедно с Хайлман за командващ експедицията. От данните съдя, че приспивателното е било медвил. Само едно хапче, както сам казахте.

— И цялата тази информация я има в резултатите от биометричните изследвания?

— Е, не съвсем. Методът би бил наистина фантастичен, ако можеше да установява чак такива тънки детайли. Спомняте ли си какво казахте на обяд? До истината често се достига единствено въз основата на размисъл и предположения.

Погледите им се срещнаха за миг. „Нима изпитва страх?“ — помисли си Никол, докато се опитваше да определи какво означава изразът в очите на Браун. Той обаче бързо извърна лице.

— Благодаря за прегледа, доктор Дьо Жарден, както и за това, че ме уведомихте за състоянието на кръвното ми налягане — каза хладно и сковано той. — Ще се опитам да се отпусна и да поспя колкото е необходимо. И се извинявам, задето не ви уведомих за приспивателното.

Американецът махна с ръка, с което очевидно искаше да ѝ покаже, че разговорът им е приключил. Тя понечи да добави още нещо, но се отказа. „Така или иначе няма да обърне никакво внимание на съветите ми — каза си Никол, докато вървеше към палатката на Уилсън. — А и кръвното му налягане всъщност не бе чак толкова високо.“ Спомни си последните две напрегнати минути от разговора им, след като бе успяла да изненада доктор Браун, отгатвайки съвсем точно вида на хапчето, дадено му преди няколко вечери от Франческа Сабатини. „Има нещо гнило в тази история. Но не ми е ясно какво е то.“

Когато застана пред вратата на Реджи, французойката ясно чу силното му хъркане и след като се поколеба няколко секунди, реши да не го събужда, а да направи биометричния преглед по-късно. Тогава тя се запъти към собствената си палатка и заспа почти моментално.

— Никол! Никол дьо Жарден! — Един настойчив глас прекъсна съня на корабната лекарка и след малко тя беше принудена да отвори очи.

— Аз съм — Франческа. Трябва да говоря с теб.

Никол се надигна бавно и седна върху сгъваемото легло. Сабатини вече беше влязла в палатката и сега стоеше до нея, усмихвайки се по най-очарователния си и приятелски начин, който Дьо Жарден смяташе, че журналистката пази изключително за пред камерата.

— Преди няколко минути се видях с Дейвид — каза Франческа, гледайки Никол право в очите. — Той ми каза за разговора, който сте

провели днес след обяд. — Французойката спусна краката си на пода и се прозя, а Сабатини продължи да говори, почти без да си поема дъх: — Когато разбрах за повишеното му кръвно налягане, аз, разбира се, се разтревожих... Излишно е да се безпокоиш, с Браун решихме да не споменавам за това в следващия си репортаж. Но всъщност най-много се притесних, след като той ми припомни, че двамата с него съвсем забравихме да те уведоим за приспивателното, което му дадох преди няколко вечери. Наистина страшно съжалявам. Трябваше да ти кажем веднага.

Журналистката говореше прекалено бързо и сънената Никол въобще не успяваше да проследи потока на мислите ѝ. Само преди няколко минути тя все още спеше дълбоко и сънуваше своя дом в Бовоа, а сега внезапно се появяваше Франческа и съвсем, съвсем безцеремонно я връщаше насила към действителността, принуждавайки я да изслуша някакво объркано признание, изговорено на всичко отгоре с невероятна скорост.

— Изчакай, ако обичаш, да се разсъня малко — измърмори раздражено Дьо Жарден и се пресегна покрай италианката, за да вземе чашата си с вода, поставена върху нещо като импровизирана масичка. Тя отпи бавно няколко глътки, след което каза: — Доколкото разбирам, ти ме събуди само за да ме осведомиш, че си дала приспивателно на доктор Браун. Нещо, което вече знам. Така ли?

— Именно — усмихна се Сабатини. — По-точно, това е едната причина, поради която дойдох. Същевременно обаче, се сетих, че съм забравила да ти кажа и за Реджи.

Никол разтърси озадачено глава.

— Сега вече съвсем се обърках, Франческа. Реджи Уилсън ли имаш предвид?

Журналистката се поколеба няколко секунди.

— Да. Не прегледа ли и него със скенера си след обяд?

Дьо Жарден отново поклати глава.

— Не, беше заспал. Чух го да хърка и реших да проверя биометричните му данни по-късно, някъде преди началото на събранието на екипажа. — Тя погледна часовника си и добави: — Да кажем, след около час.

Личеше си, че Сабатини се обърка. Заговори несвързано, избягвайки погледа на корабната лекарка:

— Ами... Когато Дейвид ми каза, че по резултатите от прегледа си успяла да установиш дори и вида на хапчето, което му бях дала... Помислих си дали... — Внезапно тя спря по средата на изречението си, опитвайки се да събере мислите си, докато Никол търпеливо я изчакваше да продължи. — Преди около седмица Уилсън започна да се оплаква от силно главоболие — каза след малко италианката, като този път говореше съвсем бавно и предпазливо. — Това беше малко след като научноизследователският кораб се скачи с военния, подготвяйки се за предстоящата среща с Рама. Двамата с Реджи сме доста близки приятели, а и на него му беше известно, че притежавам известни познания за различните видове лекарства — наистина научих много неща, докато правех онези документални серии. Затова той ме помоли да му дам някакво хапче против главоболие. Отначало отказах, но Реджи продължи да настоява и да ми досажда, докато накрая аз се съгласих и му намерих малко нубитрол.

Никол се намръщи.

— Но това е прекалено силно лекарство за подобни оплаквания. Дори има доктори, които все още са убедени, че нубитрол трябва да се предписва едва в краен случай, когато нищо друго не помага...

— Обясних му всичко това, но той беше непреклонен. Нямаш представа какъв инат може да бъде, ако си навие нещо на пръста. Понякога е просто невъзможно да се спори с него.

— И колко хапчета му даде?

— Ами общо осем. Значи някъде около двеста милиграма.

— Нищо чудно тогава, че се държи толкова странно и неадекватно през последните няколко дни. — Лекарката се пресегна и взе джобния си компютър, който стоеше на малката импровизирана масичка, включи го и извика на екрана цялата информация за лекарството нубитрол.

— Тук не пише кой знае колко — ще трябва да помоля генерал О'Туул да ми прехвърли пълните данни от медицинската енциклопедия, която се съдържа в бордовия компютър на „Нютон“ — каза след малко Никол. — Доколкото си спомням обаче, преди време се водеше спор за това, че нубитролът има свойството да остава в човешкия организъм в продължение на няколко седмици, което може да доведе до нежелателни последствия.

— Не съм чувала за подобно нещо — отговори Сабатини и най-нахално надникна над рамото на лекарката, като се зачете в текста, изписан върху компютърния екран. Никол понечи да ѝ направи забележка, но в последния момент се отказа. „Значи си дала лекарства не само на Браун, но и на Реджи“ — помисли си тя и внезапно в ума ѝ ясно изникна споменът за една сцена от вечерта, когато се беше случило нещастieto с генерал Борзов — тогава Франческа бе подала на Валери чаша с вино и малко по-късно започнаха болките му. Дьо Жарден усети как по тялото ѝ пробягват тръпки. Възможно ли бе да се окаже права в догадките си?

Тя се обърна рязко и студено изгледа надвесилата се над нея Сабатини.

— Е, след като си призна, че си си поиграла на лекарка, предписвайки хапчета на Реджи и на Браун, мислиш ли, че имаш да ми казваш още нещо? — попита рязко Никол.

— Какво имаш предвид?

— Давала ли си лекарства и на някой друг от екипажа?

Французойката усети как сърцето ѝ заби лудо, когато видя Франческа да пребледнява, макар и едва забележимо, и да се поколебава, преди да отговори:

— Не. Разбира се, че не — заяви доста неуверено журналистката.

29.

ГОНИТБАТА

Хеликоптерът бавно спускаше към земята закачения за него роувър.

— Колко метра остават още? — попита Янош Табори по радиопредавателя.

— Почти десет — отговори му Ричард отдолу, застанал на около стотина метра южно от високото възвишение, обграждащо Цилиндричното море. Над него леко се поклащаше всъдеходът, привързан към въртолета с две здрави стоманени въжета.

— Гледайте да го спуснете внимателно — добави след малко англичанинът. — В шаситата има някои доста фини електронни механизми.

Хиро Яманака сниши хеликоптера максимално близо до земята, а през това време унгарецът започна автоматично да удължава обезопасяващите въжета сантиметър по сантиметър, докато не чу гласа на Уейкфилд:

— Достатъчно! Задните колела се допряха, но ще трябва да смъкнете предните с още един метър.

Франческа Сабатини се втурна към мястото, където спускаха всъдехода, за да запише паметното събитие. Само след няколко секунди всъдеходът се приземи върху Южното полукълбо на Рама. В този момент останалите космонавти се подготвиха за предстоящото преследване на биотите. Повечето от тях се суетяха около набързо издигната палатка, която временно щеше да служи като главен щаб за предстоящата акция. Ирина Тургенева проверяваше дали металната примка, която се предвиждаше да използват за хващане на рака-биот, бе закрепена както трябва във втория хеликоптер, а Дейвид Браун стоеше малко по-встрани и разговаряше по радиопредавателя с адмирал Хайлман, който беше останал в лагер Бета. Дватама командири доуточняваха за последен път последните детайли около

предстоящата операция. Уилсън, Такагиши и Дьо Жарден наблюдаваха от разстояние последния етап от спускането на всъдехода.

— Мисля, че сега вече на всички ни е ясно кой е всъщност авторът на тази идиотска идея — обърна се Реджи към двамата космонавти, които стояха до него и посочи доктор Браун. — Тази проклета гонитба ми прилича повече на военна акция, въпреки че ще я ръководи един от нашите учени, докато през това време старшият офицер на експедицията се грижи за радиовръзките. — Уилсън се изплю и продължи със саркастичен тон: — По дяволите, а дали оборудването за операция „Лов“ е наистина достатъчно? Два хеликоптера, един всъдеход, три различни вида здрави метални клетки — без да споменаваме няколкото големи кутии с разни електронни щуротии. Тези нещастни биотчета са направо загубени. Свършено е с тях.

Доктор Такагиши приближи лазерния бинокъл до очите си. Не беше трудно да се открие търсеният обект — на около половин километър в източна посока той видя раците, които продължаваха да се движат във вид на фаланга, обхождайки квадрат след квадрат.

— Цялата тази екипировка е наистина необходима от гледна точка на нашата безопасност, тъй като положението доста несигурно — каза тихо японецът. — Никой от нас не може дори и да предполага какво ни очаква всъщност.

— Дано светлините в Рама угаснат — изсмя се Уилсън.

— И за това сме се подготвили — намеси се рязко доктор Браун, който се приближаваше с бърза крачка към тримата космонавти. — Напръскахме черупките на раците със специално флуоресцентно вещество, а и разполагаме с достатъчно количество сигнални ракети. Докато вие мърморехте, че последното събрание на екипажа било прекалено продължително, ние тук довършвахме последните приготовления за в случай, че възникнат някакви непредвидени обстоятелства. — Американецът изгледа предизвикателно своя съотечественик. — Знаете ли какво, Уилсън, защо поне не се опитате да...

— Внимание, внимание! — прекъсна го гласът на Ото Хайлман, който в този момент се обади по радиоприемника. — Имам страхотна новина за вас. Току-що получих съобщение от О’Туул, че телевизионната компания Ай Ен Ен има намерение да предава

директно гонитбата на биотите. Ще се включат след около двадесет минути.

— Чудесно — отговори му доктор Браун. — Тъкмо до тогава ще сме приключили с приготовленията. Виждам, че Уейкфилд вече се носи насам с всъдехода. — Той погледна часовника си и добави:

А и раците след няколко секунди ще направят завой и ще тръгнат обратно. Между другото, Ото, още ли си против идеята ми да се опитаме да уловим водача на групата?

— Да, Дейвид. Мисля, че няма никакъв смисъл да поемаме излишни рискове. От малкото, което все пак успяхме да научим за биотите, става ясно, че очевидно този, начело на фалангата, притежава най-големи възможности за движение и маневриране, което значи, че е и най-опасен. Не виждам защо трябва да се захващаме именно с него. На Земята ще се зарадват еднакво, без значение кой от раците ще уловим. Важното е да не е повреден и все още да функционира нормално. Може по-късно да се опитаме да хванем и биота-водач, но едва след като имаме вече един в торбата.

— Е, явно, че в този случай идеята ми не се посреща с мнозинство. Доктор Такагиши и Табори също са против, както и генерал О'Туул, така че ще действаме по план Б. Ще се опитаме да хванем рак номер 4 — този от последната редица вдясно.

Почти едновременно с всъдехода, в който дойдоха Ричард и Франческа, близо до палатката кацна и хеликоптерът.

— Добра работа свършихте, момчета — каза Браун, когато Яманака и Табори скочиха на земята и се приближиха към своите колеги. — Янош, почини си малко и после, ако обичаш, отиди при Ирина и виж дали е готова с нагласяването на металната примка. Искам след пет минути двамата да сте вече във въздуха.

— Е, да започваме — обърна се американецът към останалите космонавти. — Уилсън, Такагиши и Дьо Жарден се качват при Уейкфилд във всъдехода, а Франческа и аз потегляме с втория хеликоптер и Хиро.

Никол се запъти към всъдехода, но италианката пресече пътя ѝ.

— Работила ли си някога с нещо подобно? — запита тя, като показва на корабната лекарка една съвсем миниатюрна видеокамера, която по размери и форма приличаше на книжка джобен формат.

— Да, веднъж, преди около единадесет-дванадесет години — отговори Дьо Жарден, разглеждайки апарата, който Франческа държеше пред нея. — Тогавя записвах една от мозъчните операции, провеждани от доктор Делон. Предполагам, че...

— Виж — прекъсна я италианката, — необходима ми е малко помощ. Съжалявам, че не те попитах по-рано, но още не знаех за... Както и да е, трябва ми още една камера, която да снима преследването от земята, особено сега, когато от Ай Ен Ен ще предават директно цялата акция. Всъщност не искам кой знае какво. Просто ти си единственият човек, който...

— Ами Уилсън? — попита французойката. — В края на краищата, той е другият журналист тук, нали?

— Реджи няма да свърши никаква работа — отговори бързо Сабатини. В този момент доктор Браун я извика да се качва в хеликоптера. — Е, Никол, съгласна ли си? Моля те, направи ми тази услуга. В противен случай ще трябва да говоря с някой друг.

„Защо не? — каза си Дьо Жарден. — Така или иначе, нямам какво друго да правя, освен ако не възникне някаква критична ситуация.“

— Добре — каза тя.

— Страшно съм ти благодарна! — отвърна Франческа, като подаде бързо камерата на Никол и се затича с всички сили към вертолета, в който я очакваха Хиро Яманака и Дейвид Браун.

— Охоо! — възкликна Уилсън, когато французойката се приближи до всъдехода и той видя видео апарата в ръцете ѝ. — Както виждам, нашата корабна лекарка е вече на служба при журналист номер едно в мисията „Нютон“. Надявам се, че поне не си поискала много висок хонорар.

— Я по-спокойно, Реджи. Не разбирам защо да не ѝ помогна, когато самата аз нямам никакви конкретни задачи за изпълнение.

Уейкфилд запали мотора и насочи колата на изток, към мястото, където се намираха биотите. Космонавтите нарочно бяха издигнали палатката щаб върху площ, която „боклукчиите на Рама“ вече бяха почистили — отпканата при преминаването им пръст правеше полесно придвижването с всъдехода сега и само за три минути Уейкфилд успя да доближи всъдехода на около стотина метра от раците. Над тях

кръжаха хеликоптерите, прилични на два огромни лешояда, готвеци се да се спуснат върху тялото на умиращо животно.

— Какво точно трябва да правя? — запита французойката, след като се свърза със Сабатини по радиопредавателя на всъдехода.

— Опитай се да снимаш биотите, движейки се успоредно с тях. Добре е поне за известно време да потичаш отстрани. Помни обаче, че е най-важно да хванеш момента, в който Янош заклецва рака в металната примка.

След няколко секунди се чу гласа на Табори:

— Пристигнахме и сега се намираме точно над биотите. Само кажете кога да започнем.

— В ефир ли сме вече? — обърна се Дейвид към италианската журналистка. Тя кимна утвърдително с глава. — Е, можем да започваме тогава.

От единия хеликоптер беше спуснато дълго и дебело стоманено въже, в долния край на което имаше прикрепено някакво приспособление, подобно на обърнат с дъното нагоре кош.

— Янош ще се опита да доближи с хеликоптера по такъв начин, че примката да застане точно над определения за улавяне биот — започна да обяснява Уейкфилд на Дьо Жарден. — Тогава той ще отпусне въжето, за да могат страните на коша да обхванат черупката на рака от всички страни, след което ще стегне примката и ще вдигне пленника си във въздуха. Когато пристигнем в лагер Бета, рактът ще бъде поставен в специално приготвена за целта здрава метална клетка.

— Я да видим как изглеждат отблизо, Никол — чу се гласът на Франческа по радиоприемника. В този момент всъдеходът се намираше в непосредствена близост до биотите. Французойката слезе и леко се затича покрай тях. Отначало видът им доста я изплаши — изобщо не бе очаквала да са толкова големи, нито да имат толкова необичаен и страшен вид. Лъскавото им метално покритие ѝ напомняше за новите сгради, които се строяха напоследък из всички райони на Париж. Тя следваше отстрани странните същества, които вървяха едва на два метра разстояние от нея — камерата в ръката ѝ фокусираше обектите автоматично и Никол успяваше да ги заснеме без никакви трудности.

— Само не заставай пред тях — предупреди я Такагиши. Не беше необходимо обаче да ѝ казва това: Никол добре помнеше какво

бяха направили те с купчината метални отпадъци.

— Кадрите са направо страхотни, Никол прогърмя отново гласът на Сабатини. — Опитай се сега да заснемеш биотите, като притичаш бързо покрай фалангата, а когато стигнеш до водача, забави крачка и постепенно изостани назад. Нека раците минат пред камерата, така че тя да улови всяка една от трите редици поотделно. — Италианката изчака Дьо Жарден да се изравни с първия биот. — Ухаа! — чу се възторженият ѝ възглас. — Това беше върховно! Сега вече ми е ясно защо сред нас има олимпийска шампионка.

Първите два опита на Янош да хване биота бяха неуспешни, но когато за трети път спусна примката върху него, черупката на рака се побра съвсем точно в коша, чиито страни легнаха идеално върху нея, стигайки чак до ръбовете ѝ. Никол усети, че започва да се поти. От четири минути не се бе спирала, за да си поеме дъх и вече усещаше умора.

— Сега насочи камерата към нашия пленник и продължи да снимаш само него — каза ѝ Франческа. — Приближи се толкова, колкото смяташ, че е безопасно.

Французойката пристъпи предпазливо напред. Разстоянието между нея и най-близкия биот бе едва един метър. Неочаквано тя се подхлъзна и почти падна, но успя да се задържи в последния момент. Усети да я обливат студени тръпки и си помисли: „Ако случайно се бях строполила насред пътя им, щяха направо да ме смелят на кайма и то без въобще да се замислят.“ Въпреки всичко обаче, Никол продължи да държи здраво камерата, като я насочи към най-десния биот от последната редица на фалангата. След няколко секунди Янош започна да затяга примката около черупката на пленения „боклукчия“.

— Готово! — извика той и в същия миг кошът, заедно със заклещения в него рак, започна да се издига бавно нагоре. После всичко се случи толкова бързо, че в продължение на две-три секунди космонавтите стояха като треснати от гръм. Внезапно уловеният биот протегна своите подобни на ножица щипци и с едно клъцване прекъсна няколко от металните нишки на примката. В същия момент неговите спътници се спряха рязко, за миг останаха съвсем неподвижни, а след това всички едновременно се нахвърлиха върху коша и само за пет секунди успяха да разкъсат стоманената примка и да освободят своя другар.

Дьо Жарден беше напълно изумена от това, което се разиграваше пред нейните очи. Продължи да снима, макар че усещаше как сърцето ѝ бие лудо, сякаш само след миг щеше да се пръсне. Когато пленникът бе измъкнат от металния кош, биотът-водач се снижи към земята, а останалите пет го заобиколиха, образувайки около него съвсем тесен кръг. Всеки от тях постави едната си щипка върху рака в средата, а с другата се залови за съседа си отдясно. За цялото това представление бяха необходими само още пет секунди. След това биотите продължиха невъзмутимо да стоят в новото си формирание — неподвижни и здраво заклещени един за друг.

Първа се обади Франческа:

— Невероятно! Не мога да повярвам на очите си! Уверена съм, че в този момент цялото човечество не смее да си поеме дъх. Сигурно и на най-невъзмутимите са им се изправили косите!

Дьо Жарден усети, че Ричард се приближава и застава до нея.

— Добре ли си? — попита я той загрижено.

— Да, струва ми се — отговори тя, макар че продължаваше да трепери. Двата погледнаха към биотите, но не забелязаха никакво раздвижване.

— Сигурно провеждат съвещание — провикна се от всъдехода Реджи Уилсън. — Резултатът засега е 7:0 за раците.

— Продължавай тогава, след като си толкова убеден, че не съществува опасност. Трябва обаче да ти призная, че аз лично съм доста обезпокоен и смятам, че ще направим грешка, ако отново се опитаме да пленим биота. Тези създания без съмнение поддържат някакъв вид връзка помежду си и не мисля, че ще се оставят да бъдат уловени току-така.

— Ото, Ото, бъди спокоен — отговори му Браун. — Сега ще действаме почти по същия начин, само че използвайки някои дребни подобрения. Тънките метални жички на мрежестото кълбо, което ще използваме сега, ще прилепнат плътно към черупката на рака, след което нишките ще се спуснат надолу и ще обхванат цялото тяло на биота толкова здраво, че приятелчетата му няма да могат да проврат клещите си, тъй като между мрежата и черупката на пленения „боклукчия“ не ще има дори и милиметър разстояние.

— Адмирал Хайлман, говори доктор Такагиши — в гласа на японеца, който внезапно се намеси по радиопредавателя, се усещаше силна тревога. — Искам да заявя съвсем официално, че се противопоставям в най-голяма степен на решението да се продължи лова на биота-рак. Току-що получихме поредното доказателство за това, колко малко знаем за тези необикновени създания. Бих желал да цитирам Уейкфилд, който каза, че вероятно при опита ни да хванем един от тях, защитната система на останалите се е задействала и те са предприели съответните мерки. Едва ли можем да предскажем на какво още са способни в случай, че възникне опасност.

— Всички знаем това, Шигеру — намеси се доктор Браун, преди Хайлман да успее да отговори. — Но има някои обстоятелства, които ни задължават да не отлагаме операцията, въпреки съществуващия риск. На първо място, както изтъкна и Франческа, цялото човечество ще продължи да наблюдава хващането на биота, ако се заловим веднага с тази задача. Чу какво каза и Жан-Клод Ревуар: приносът, който е направила досега нашата експедиция за космическите изследвания като цяло, може да се сравни единствено с резултатите, постигнати през двадесети век от първите съветски и американски космонавти. Второ, така или иначе сме подготвени да продължим преследването още сега — ако се откажем и върнем обратно в Бета цялото оборудване, не само ще изгубим прекалено много време, но това ще ни коства и излишни усилия. И трето, не съществува никаква осезателна причина за тревога. Защо продължавате да предричате, и то така настоятелно, най-различни страшни неща? Та какво толкова направиха биотите? Просто се събраха в кръг, очевидно, за да се защитят. Нищо повече.

— Професор Браун — японецът се опита да приведе още няколко довода в подкрепа на тезата си, — моля ви добре да се огледате наоколо и да се постараете да прецените невероятните възможности, с които несъмнено разполагат съществата, построили този изумителен космически гигант. Приемете поне само за миг, че е възможно действията ни да бъдат интерпретирани като враждебни спрямо собствениците на кораба. Нищо чудно при едно такова положение ние не само да подписваме собствената си смъртна присъда, но и да обричаме цялата човешка...

— Ама че щуротии! — прекъсна го презрително Браун. — Как е възможно някой да обвинява мен, че имам прекалено развистена фантазия, когато в момента се говорят подобни глупости? — Той се изсмя силно. — Това е направо смешно! Всичко до този момент сочи недвусмислено, че Рама II има същите цели като своя предшественик, извършва същия вид действия и маневри и проявява не по-малко пренебрежение към човешката раса от Рама I. Не виждам защо трябва да придаваме кой знае какво значение на простия факт, че някакви си роботчета, които очевидно нямат особено важни функции тук, са се събрали накуп в момент на заплахата. Голяма работа! — Американецът погледна към останалите космонавти и продължи да говори по радиопредавателя: — Е, Ото, мисля, че говорихме предостатъчно. Време е вече да започваме с лова на биота, ако и ти си съгласен с това, разбира се.

Няколко секунди от другата страна на линията се мълчеше — очевидно адмиралът все още се колебаеше. Най-накрая през Цилиндричното море дойде отговорът му:

— Добре, Дейвид, започвайте. Но не поемайте излишни рискове.

— Мислиш ли, че наистина може да възникне някаква опасност? — обърна се Хиро Яманака към своя съотечественик Такагиши, докато космонавтите чакаха доктор Браун, Янош Табори и Уейкфилд да приключат с обсъжданията на новия план захващането на рака. Японският пилот стоеше, вперил поглед в далечината, където се различаваха чудноватите и внушителни конструкции на Южната чаша, които толкова много приличаха на гигантски рогове. От доста време насам Хиро мълчеше, умислен — вероятно за пръв път си даваше сметка колко несигурно бе положението им тук, на този непознат космически кораб.

— Вероятно не съществува особен риск — отговори Такагиши след малко. — Но въпреки това съм убеден, че е истинско безумие да...

— Именно безумие е точната дума — намеси се неочаквано Реджи Уилсън. — С теб, Шигеру, бяхме единствените, които посмяхме да си отворим устата, за да се противопоставим на решението да се продължи това идиотско преследване. Но те успяха да изопачат думите ни, като ни направиха да изглеждаме глупаци и страхливци. Лично аз бил изпитал истинско удоволствие, ако някое от проклетите биотчета реши да се нахвърли на нашия многоуважаван доктор Браун — тогава

ще го видим що за смелчага е. Още по-добре би било онези рогове там да изпратят две-три светкавици право в нашия чудесен хеликоптер. — Той посочи огромните метални остриета, в които доскоро бе втренчил замислен поглед Хиро Яманака и продължи да говори, но сега в гласа му се усещаха нотки на страхопочитание и истинска тревога: — Вече започнахме да прекаляваме със своеволията си и предчувствам, че скоро ще си получим заслуженото наказание. Предупредиха ни веднъж, но като последни глупаци ние продължаваме да правим каквото ни хрумне, макар да знаем, че Рама е способна на всякакви изненади.

Никол се отдалечи на няколко крачки от колегите си и се загледа в малката групичка, която разговаряше оживено на около петнадесетина метра от нея. Като специалисти-инженери, Табори и Уейкфилд очевидно се забавляваха, решени на всяка цена да се справят с предизвикателството, което представляваше техническата и тактическа подготовка по надхитрянето и улавянето на биота-рак. Французойката се запита дали наистина Рама им бе изпратила предупреждение преди малко. „Щуроти!“ — повтори си наум тя думите на Браун, като неволно потрепера, припомняйки си как биотите бяха успели да разкъсат и то само за няколко секунди здравата стоманена примка. „Май започвам да пресилвам нещата. Същото прави и Реджи. Всъщност няма никаква причина да изпитвам страх.“

И въпреки това, когато се обърна, за да разгледа отново през бинокъла си биотите, намиращи се на около половин километър разстояние, Никол ясно усети, че я завладяват необясним ужас и тревога, които не успяваше да подтисне по никакъв начин. Вече близо два часа раците дори не се бяха помръднали, а продължаваха да стоят в стегнат кръг, заобиколили неподвижно своя водач. „Какво си всъщност ти, Рама?“ — запита Никол за хиляден път. Когато обаче в ума ѝ изникна следващият въпрос, французойката се стресна — никога досега не си бе позволявала да допусне подобна мисъл в своето съзнание. „И колко ли от нас ще успеят да се завърнат живи на Земята, за да разкажат на човечеството твоята история?“

Франческа пожела по време на втория опит да се намира долу близо до биотите — така можеше да снима свободно, без да ѝ се

налага да дава инструкции на някой друг. В единия хеликоптер се качиха отново Тургенева и Такагиши — с тях бяха по-важните устройства и апаратура; в другия се настаниха Браун, Яманака и Уейкфилд. Американецът покани Ричард да дойде с него, защото се нуждаеше от техническите съвети на инженера. Естествено, Франческа също бе успяла да убеди англичанина да вземе едната камера, за да направи от въздуха няколко кадри с биотите. Тя смяташе, че автоматичното снимачно устройство, с което разполагаше хеликоптерът, нямаше да бъде достатъчно за предстоящата акция.

Реджи Уилсън караше всъдехода, с който останалите космонавти потеглиха в посока към шестте рака, все още стоящи неподвижно в кръг.

— Ето това е работа за мен! — възкликна той. — Шофьор! Не е ли прекрасно! — Вдигна поглед нагоре, към далечното рамианско небе. — Чувате ли ме, ей? Аз съм многостранно развита личност. Умея да върша цял куп неща! — Журналистът внезапно се обърна към Франческа, която седеше на предната седалка до него. — Между другото, мисис Сабатини, имате ли намерение да изкажете благодарност на Никол за фантастичните кадри, които засне в движение преди малко? Именно те са впечатлили най-много зрителите, убеден съм в това.

В този момент италианката беше заета да проверява видеоапаратурата си и отначало не обърна никакво внимание на подигравателната забележка на Реджи. Когато обаче той повтори въпроса си с открито саркастичен тон, Сабатини бе принудена да му отговори, като обаче изобщо не го удостои с поглед:

— Мога ли да напомня на мистър Уилсън, че не се нуждаем от съветите му, за да си върша работата както трябва? И без това от тях обикновено няма особена полза.

— Преди известно време нещата стояха по-различно — промърмори на себе си американският журналист и поклати глава. След това погледна Франческа, но нищо в изражението на лицето ѝ не показваше, че е чула думите му. — Тогава аз все още вярвах в любовта — продължи той с по-висок глас. — Не знаех какво значи да бъдеш предаден и изоставен, поради егоистичност и идиотски амбиции.

Реджи рязко изви волана в ляво и спря всъдехода на около четиридесет метра западно от биотите. Италианката изскочи навън, без

да каже нищо повече. Само след три секунди тя вече обсъждаше оживено с Браун и Уейкфилд по радиопредавателя подробностите относно заснемането на предстоящия лов. Винаги учтивият доктор Такагиши благодари любезно на Уилсън за това, че ги бе докарал дотук.

— Пристигнахме! — извика отгоре Янош Табори и веднага започна да спуска бавно и внимателно поклащащото се на края на стоманеното въже мрежесто кълбо, като този път успя да го закрепил точно над един от застаналите в кръг раци. Приспособлението се различаваше от примката, която бяха използвали при първия опит. Представляваше кръгла метална сфера с диаметър около двадесет сантиметра и с дебели стени, по които имаше двадесетина малки отвора или дупчици. Унгарецът приближи кълбото до самата повърхност на черупката, като внимаваше да го разположи точно в центъра ѝ, след което изпрати серия команди до компютърния процесор, намиращ се сферата. През множеството дупчици се подадоха тънки, но изключително здрави стоманени нишки, които плъзнаха по цялата обвивка на рака и постепенно го обгърнаха от всички страни. Биотите обаче продължиха да стоят неподвижно, без да показват с нищо дали са забелязали, че един от тях вече бе омотан в стегната метална хватка.

— Какво ще кажеш, колега? — извика Янош на английския инженер, който наблюдаваше операцията от другия хеликоптер. Ричард внимателно огледа още веднъж механизмите и приспособленията на устройството, с което искаха да пленят рака. Дебелото въже бе закрепено към една скоба в задната част на хеликоптера. Петнадесет метра по-надолу висеше мрежестото кълбо, опряно до самата черупка на биота-пленник. От него излизаха двадесетина подобни на пипала метални жички, които плътно обгръщаха жертвата в нещо подобно на здрава и стегната ризница.

— Изглежда ми много добре — провикна се в отговор Уейкфилд. — Остава неизяснен само един въпрос. Дали хеликоптерът ще издържи тежестта на шестте биота?

Командир Браун даде команда на Ирина Тургенева и тя се зае с изпълнението на втората част от операцията. Перките на хеликоптера започнаха постепенно да се въртят все по-бързо и по-бързо и машината

бавно се заиздига нагоре. Въжето се изпъна, но раците почти не се помръднаха.

— Вероятно теглото им е прекалено голямо или пък се държат по някакъв начин за земята — предположи Ричард. — Опитай с едно порязко движение.

Внезапното и силно дръпване на въжето моментално издигна нагоре целия куп биоти, които обаче продължиха да стоят здраво заклещени един за друг. За миг хеликоптерът се наклони, но Ирина успя да го задържи в равновесно положение, докато раците се поклащаха на около два-три метра от земята, увиснали в края на стоманеното въже. Първи паднаха двата биота, които не се държаха за пленения. При удара те се разпаднаха в безформена купчина метал и повече не помръднаха. Останалите три издържаха значително по-дълго — изминаха цели десет секунди преди щипките им да отпуснат хватката си и да се отделят от уловения им другар. Всички космонавти нададоха възторжени викове, като ръкопляскаха и се поздравяваха взаимно, проследявайки с поглед хеликоптера, който постепенно се издигаше все по-нагоре и по-нагоре в рамианското небе.

През цялото това време Франческа не отмести камерата от очите си нито за миг, като не пропусна да заснеме и най-малката подробност от акцията. Беше застанала на около десет метра от мястото, където се извършваше залавянето на биота. След като на земята паднаха и трите последни рака, сред които бе и техният водач, италианката се наклони назад и насочи видеокамерата към небето, за да заснеме хеликоптера, отнасящ пленника си към Цилиндричното море. Трябваша й цели три секунди, докато осъзнае, че всички наоколо разтревожени й крещяха нещо.

При удара си в рамианската пръст главният биот и неговите другари не се разпаднаха в безформена купчина, както първите два рака. Макар и леко повредени, те бяха успели да се закрепят на земята и само миг след падането си вече се придвижваха бавно към Франческа. Докато тя продължаваше да снима хеликоптера, биотът-водач бе усетил присъствието й и още същата секунда се бе насочил към нея. Двамата му спътника го следваха на около половин метър разстояние.

Когато най-после журналистката осъзна заплашващата я опасност, раците вече се намираха на около четири метра от нея —

нямаше никакво съмнение, че сега плячката бе именно тя. Франческа моментално се обърна и с всички сили се затича към всъдехода.

— Бягай встрани! — закрещя Ричард Уейкфилд по радиопредавателя. — Те могат да се движат само в права линия.

Сабатини смени посоката, като вече тичаше на зигзаг, но чудовищните същества продължаваха да я преследват. Първоначалният прилив на енергия, за който бе спомогнал и ужасът при вида на приближаващите се биоти, позволи на италианката да увеличи разстоянието, делеящо я от тях, на близо десет метра, но вече започваше да се изтощава и да забавя темпо. Биотите я следваха безмилостно и неуморимо. Внезапно Франческа се подхлъзна и щеше за малко да се строполи на земята; докато възстанови равновесието си и продължи да бяга, ракет-водач успя да се приближи на по-малко от три метра зад нея.

Реджи Уилсън скочи във всъдехода още щом видя, че биотите се насочват към Франческа, и сега се носеше със светкавична скорост, старайки се да я пресрещне, преди да е станало прекалено късно. Скоро обаче той разбра, че трябва да промени първоначалните си намерения — преследвачите бяха скъсили разстоянието до своята плячка и сега се намираха едва на два-три метра от журналистката, затова Реджи реши да насочи всъдехода така, че да се блъсне странично в тях. След малко се чу ударът на метал в метал и вследствие на голямата си скорост, всъдеходът успя да повлече трите биота на няколко метра встрани. Планът на американеца се оказа сполучлив — Франческа бе спасена.

Раците обаче не бяха обезвредени, дори напротив — неуспехът сякаш вля в тях нови сили. Въпреки че един от биотите бе загубил крака си, а очевидно бяха повредени и две от щипките на водача, само след няколко секунди тримата „боклукчий“ се заеха с обичайната си дейност, като започнаха да съсичат колата на едри парчета с помощта на своите клещи, след което, използвайки ужасяващия си набор от пили и свредели, те нарязаха остатъците от всъдехода на още по-малки късове.

В първите секунди след сблъсъка Реджи остана на мястото си, зашеметен от силата на удара. Рациите се бяха оказали по-тежки и здрави, отколкото предполагаше, поради което всъдехода бе жестоко повреден и той разбра, че е просто немислимо да се опитва да го

приведе в движение. Щом осъзна какво правеха биотите с колата, Уилсън понечи да се измъкне от седалката, но краката му се бяха заклезили в срутилото се арматурно табло. Обхвана го неописуем ужас, но всичко продължи само няколко кратки мига. Никой не успя да стори нищо, когато безумните, болезнени писъци на младия американец отекнаха в огромното пространство на Рама. Биотите го нарязаха на парчета съвсем методично, сякаш бе просто част от всъдехода. Свършиха работата си за отрицателно време. Последните мъчителни мига от живота на Реджи бяха запечатани както от камерата на Франческа, така и от автоматичното видеоустройство на хеликоптера. Кадрите се предаваха директно по всички телевизионни канали на Земята.

30. ПОСМЪРТНО — II

Никол седеше в палатката си, потънала в мълчание, без да може да изтрие от паметта си спомена за изкривеното от болка и ужас лице на Реджи Уилсън в момента, когато биотите безжалостно съсичаха тялото му. Опита се да насочи мислите си към нещо друго. „Какво ли ще стане сега? — каза си тя покрушено. — Как ли ще продължи експедицията ни?“

Отвън отново цареше нощ. Светлините в кораба бяха угаснали внезапно преди три часа, слагайки край на поредния рамиански ден, продължил тридесет и четири секунди по-дълго от предишните. Тази промяна в обичайния цикъл обаче не породила очакваните дискусии и обмяна на мнения между космонавтите. Сега никой нямаше желание да разговаря за каквото и да било. Кошмарният начин, по който Реджи беше загинал, потресе всички. Споменът за това продължаваше да тегне в мислите им и да измъчва съвестта им.

Редовната среща на екипажа, която обикновено се провеждаше след вечеря, този път бе отложена за сутринта, тъй като в момента доктор Браун и адмирал Хайлман участваха в провеждащото се на Земята извънредно събрание на ръководството на Международната космическа агенция, продължаващо вече няколко часа. Никол отказа да присъства на конференцията, но ясно си представяше какъв характер имаха обсъжданията. Осъзнаваше, че съществува много голяма вероятност в най-скоро време екипажът на „Нютон“ да получи нареждане за прекратяване на мисията — без съмнение шумните протести от страна на световната общественост щяха да съдействат за това. В края на краищата цялото човечество неволно бе станало свидетел на една от най-страшните и потресаващи сцени в неговата история...

Никол си представи своята дъщеря Женевиев, седнала пред телевизора във всекидневната им в Бовоа и наблюдаваща с ужасен поглед как биотите-раци нарязват на ситни късове тялото на

нещастния Уилсън. Тази мисъл накара французойката да потрепери, но тя бързо се упрекна, че проявява подобно егоистично отношение. „Истинският кошмар е бил преживян от близките на Реджи в Лос Анжелиз“ — каза си лекарката.

Беше виждала семейството му два пъти още по време на първите тържества, организирани непосредствено след като бяха обявени имената на избраните за екипажа на „Нютон“ кандидати. Спомняше си особено добре неговия син Ренди — изключително красиво момче на около седем или осем години, с големи черни очи и много запалено по спорта. Веднъж показа на Никол едно от най-ценните притежания в колекцията си — запазена в отлично състояние програма от Олимпийските игри през 2184 г., като помоли бившата шампионка на троен скок да сложи подписа си на страницата, където бе записано и нейното име. После ѝ благодари с щастлива усмивка, а Никол закачливо разроши косата му.

Мисълта, че Ренди Уилсън също е стоял пред телевизора в момента, когато са предавали кошмарната сцена с разкъсващите тялото на баща му биоти, изпълни душата на французойката с болка и покруса. По лицето ѝ започнаха да се стичат сълзи. „Колко нещастия те сполетяха тази година, мило момченце“ — промълви тя на себе си. — Сякаш си в някакво влакче на ужасите, само че всичко се случва съвсем наистина. „След огромната радост от това, че баща ти е избран за член на рамианската експедиция, ти трябваше да преживееш цялата тази идиотщина с Франческа и последвалия развод. А сега и най-голямата трагедия в живота ти...“

Никол се въртеше в леглото, без да може да заспи, измъчвана от мисли за случилото се нещастие. Накрая реши, че трябва да поговори с някого. Излезе навън и почука на вратата на съседната палатка.

— Има ли някой там? — чу се глас отвътре.

— Хай, Такагиши сан — отвърна тя. — Аз съм, Дьо Жарден. Мога ли да вляза?

Японецът ѝ отвори веднага и весело каза:

— Каква приятна изненада! Това служебна визита ли е?

— Не, съвсем обикновено посещение. Просто не успях да заспя и си помислих...

— Вие сте добре дошла по всяко време, Никол. Така че няма нужда от специален повод. — Той я изгледа внимателно и добави със

сериозен тон: — Чувствам се ужасно потиснат и разтревожен от случилото се днес следобед. И за всичко това съм виновен аз — не положих достатъчно усилия да спра...

— Не трябва да се измъчваш така, Шигеру. Наистина е абсурдно да си отправяш подобни обвинения. Ти поне се противопостави открито на решението да се улови биот, пък аз не обелих нито дума, макар че съм лекарката на екипажа.

Докато говореше, французойката огледа разсеяно тясното помещение, в което се намираха. До леглото на Такагиши тя видя някаква необикновена бяла фигурка с черни шарки, поставена върху едно парче плат на пода. Дьо Жарден се приближи и клекна до статуетката.

— Какво е това? — запита.

Доктор Такагиши очевидно леко се смути. След малко обаче застана до Никол и вдигна от земята малкия дебел мъж, като внимателно го държеше между палеца и показалеца си.

— Тази фигурка се е предавала от поколение на поколение в семейството на моята съпруга от незапомнени времена. Направена е от слонова кост и представлява изображение на най-главния бог, властващ над всички останали богове. — Той подаде малкия идол на Никол. — Върху нощната масичка в спалнята на жена ми в Киото се намира статуетката на богинята, която е негова спътничка в живота и е също толкова дебела. В миналото, когато ловът на слонове все още е бил разрешен, много хора са притежавали подобни фигурки. Семейството на моята съпруга разполага с изключително богата и ценна колекция.

Дьо Жарден разглеждаше с интерес издялания от слонова кост мъничък мъж, който държеше в ръката си — лицето му бе озарено от ведра и блага усмивка. Представи си красивата Мачико Такагиши, която в момента се намираше на милиони километри оттук, и за миг завидя на това прекрасно и вярно семейство. „Сигурно нещастия като това с Уилсън се преживяват по-лесно, когато знаеш, че има някой, на когото можеш да се опреш“ — помисли си тя.

— Не искате ли да седнете? — прекъсна размишленията ѝ Шигеру. Никол се настани върху един сандък до леглото и двамата с японския учен разговаряха в продължение на двадесет минути, като предимно си разказваха за семействата си и за различни свои

преживявания. Макар че размениха съвсем бегло няколко думи за нещастieto с Реджи, те избягваха да обсъждат подробно понататъшната съдба на експедицията като цяло. Както Никол, така и Шигеру Такагиши имаха нужда поне за малко да се пренесат при своите близки на Земята и да преживеят отново скъпи на сърцата им мигове.

— А сега — обади се неочаквано японецът, като допи чая си и постави празната чаша върху малката масичка до леглото — имам една доста необичайна молба към доктор Дьо Жарден. Дали ще бъдете така добра да отидете до палатката си и да донесете биометричния си скенер, защото искам да ме прегледате?

Това развесели Никол и тя тъкмо щеше да се изсмее, когато забеляза, че лицето на Такагиши бе съвсем сериозно. След две минути се върна със сканиращото устройство и едва тогава разбра причината за молбата, която ѝ бе отправил нейният колега.

— На два пъти през този следобед усетих остри болки в гърдите — обясни Шигеру. — Предполагам, че се появиха в резултат на тревогата и шока, които преживях, когато се случи нещастieto с Уилсън, и това ме накара да осъзная... — той не довърши мисълта си. Никол кимна съчувствено с глава и включи апаратурата.

Никой от тях не проговори през следващите три минути, докато корабната лекарка проверяваше състоянието на своя японски приятел. Прегледа внимателно всички предупредителни файлове, както и диаграмите на сърдечната му дейност и чак тогава погледна Такагиши. Въпреки че се усмихваше, изражението върху лицето ѝ беше сериозно.

— Преживели сте слаб сърдечен удар, а нищо чудно да са били и два, в много бърза последователност. Оттогава сърдечната ви дейност е нарушена. — Никол видя, че тази новина не изненада Шигеру. — Наистина съжалявам — продължи тя, — още повече че лекарствата, с които разполагам тук, в лагера, биха били само едно временно средство за предотвратяване на усложненията. Налага се веднага да се върнем на „Нютон“, за да предприемем всички необходими мерки.

— Е, ако предвижданията ни се верни — усмихна се тъжно Такагиши, — то след около дванадесет часа ще настъпи новият рамиански ден и тогава ще можем да тръгнем обратно към кораба.

— Да. Още сега ще поговоря с Браун и Хайлман. Не трябва да се бавим излишно, така че бъди готов да потеглим веднага, щом лампите

светнат отново.

Японецът стисна ръката на Дьо Жарден.

— Благодаря ви, Никол — каза той.

Корабната лекарка се извърна встрани — за втори път през последния час в очите ѝ се появяваха сълзи. Тя напусна палатката на Такагиши и се запъти към другия край на лагер Бета, за да разговаря с Дейвид Браун.

— Я виж ти кой идва насам! — чу се гласът на Уейкфилд, макар че самият той беше неразличим в мрака наоколо. — Не мога да повярвам, че си будна. Имам новини за теб.

— Здравей, Ричард — отвърна Никол. След миг той изникна пред нея с фенерче в ръка.

— Опитвах се да заспя, но не можах — каза англичанинът. — Непрекъснато си представях разни зловещи сцени, от които направо ме побиваха тръпки, затова реших да се заема с твоя проблем. Всъщност работата се оказа съвсем проста — усмихна се той. — Защо не дойдеш дати обясня какво открих?

Французойката се обърка — единственото, за което мислеше в момента, бе как да съобщи на Браун и Хайлман за усложненията с техния японски колега.

— Нали не си забравила, че ме помоли да проверя програмния софтуер на робота хирург и доколко ръчните му команди функционират нормално? — попита я Ричард.

— Значи наистина си го направил? И то тук, в лагера?

— Че защо не? Помолих О'Туул да ми прехвърли всичките данни, които ми трябваха, и това се оказа напълно достатъчно. Хайде, ела да ти покажа в какво се състои цялата философия.

Никол реши, че срещата с командирите може да бъде отложена още няколко минути, и тръгна заедно с Уейкфилд към палатката му. По пътя той почука на една друга врата и се провикна:

— Ей, Табори, знаеш ли какво? Току-що срещнах нашата прекрасна докторка да се скита сама в мрака. Ще дойдеш ли и ти с нас? Тъй като в палатката ти не светеше — обърна се Ричард към Дьо Жарден, — реших, че спиш, затова споделих откритията си първо с Янош.

Унгарецът се появи след по-малко от минута и залитайки, все още сънен, се приближи към двамата си колеги. Вместо поздрав, той се усмихна мило на лекарката и каза:

— Е, добре, ще дойда и аз, но гледайте да свършим по-бързичко. Тъкмо бях започнал да заспивам.

Още щом влязоха в палатката на Уейкфилд, инженерът веднага започна да обяснява с видимо удоволствие какво всъщност се бе случило с Рохир, вследствие на неочакваните трусове, разтърсили кораба „Нютон“ по време на първите маневри на Рама.

— Предположението ти се оказа напълно вярно, Никол — заяви той. — В процесора на робота наистина са били въведени няколко ръчни команди, блокирали защитната система, която в подобни ситуации се включва и прекратява операцията. Само че това се е случило едва след началото на трусовете.

Ричард се усмихна и продължи да говори, като внимателно наблюдаваше дали французойката следи и разбира обясненията му:

— Очевидно, при падането си Янош неволно е ударил с ръка командното табло на хирурга, при което съвсем случайно са били задействани три команди — или поне така е разбрал Роб-хирурга. С други думи, до процесора е бил изпратен сигнал за изпълнение на три операции, които всъщност са представлявали пълна дивотия, но роботът, естествено, ги е възприел насериозно.

Предполагам, че сега ви става ясно с какви кошмарни трудности трябва да се справят програмистите, при положение, че не съществува никакъв сигурен начин да се избегнат всички възможни фалове. Създателите на автоматичния робот са предвидили активиране на защитните му механизми при случайното въвеждане на една, но не и на няколко погрешни команди — така например нищо страшно не би се случило, ако някой неволно докосне командното табло по време на операция. В компютъра обаче е предварително заложено, че ръчните команди се подават при авария или други критични ситуации, затова те имат приоритет пред останалите функции на Рохир — след въвеждането им той трябва да прекъсне всякакви други дейности и да ги изпълни незабавно. Естествено, съществува голяма вероятност ръчната команда да бъде подадена по невнимание. Тогава роботът може да я отхвърли и да премине към изпълнението на следващата

приоритетна компютърна функция — задействането на защитната система.

— Много съжалявам, но нищо не можах да схвана — прекъсна го Никол. — Как така процесорът успява да игнорира единичната погрешна команда, но не реагира в случай, че тези команди са повече на брой? Мислех, че той преработва едновременно цели блокове от зададени функции.

Ричард извади от джоба си някакви записки и включи джобния си компютър. После извика на екрана табличка с множество подредени в колонки числа.

— Ето това са всички операции в съответната им последователност, които Рохир е изпълнил, след като в буфера му са били въведени ръчните команди.

— Но след всяка седма те се повтарят отново! — възкликна Янош.

— Точно така — отговори Ричард. — Компютърът се е опитал три пъти да изпълни първата команда и когато не е успял, е преминал към следващата. С други думи е подходил към проблема по обичайния начин...

— Но защо после пак се е върнал към първата? — попита озадачен Табори.

— Конструкторите на автоматичния робот не са предполагали, че е възможно въвеждането на няколко погрешни команди едновременно, затова и не са предвидили никакви мерки. По принцип, след като приключи с обработването на всяка една ръчна команда, процесорът проверява дали в буферната памет има и други, които също трябва да бъдат изпълнени. Възможно е да няма такива и тогава той продължава с реализацията на следващите по приоритет операции. Ако обаче открие друга подобна команда, софтуерът съхранява в паметта първата, която току-що е отхвърлил и се заема с изпълнението на втората. В случай, че и тя е погрешна, процесорът пренебрегва и нея. При това положение той приема, че съществува повреда в хардуерното устройство като цяло и затова преминава към резервното, чрез което отново се опитва да изпълни същите ръчни команди. Логиката всъщност е съвсем проста. Нека предположим, че...

Никол продължи още няколко секунди да слуша търпеливо разговора между Янош и Ричард, в който ставаше дума предимно за

помощни подсистеми, запаметени команди и буферни структури. Тя имаше съвсем ограничени познания по компютърен софтуер и приоритетност на операциите, затова трудно успяваше да разбере всичко, за което приказваха двамата ѝ колеги.

— Чакайте малко, че вече съвсем се обърках — намеси се най-накрая французойката. — Май забравихте, че аз не съм инженер, а още по-малко пък програмист. Защо накратко не ми разкажете на прост език за какво става дума всъщност?

— Извинявай, Никол — отговори ѝ Ричард. — Ще се опитам да ти обясня. Нали знаеш какво представлява една софтуерна система, функционираща съобразно приоритетния принцип? — Дьо Жарден кимна утвърдително с глава. — И също така си наясно как процесорът обработва командите в зависимост от нивото, което заемат в софтуерната йерархия? Отлично. Тогава лесно ще ме разбереш. Алгоритмите, включващи защитната система на Рохир, зависят от данните, изпращани от акселомера, както и от резултатите, които се получават след обработката на изображенията. Ето защо те имат по-нисък приоритет на изпълнение от командите, въвеждани по ръчен път. При падането си Янош неволно е въвел три такива команди и процесорът се е зациклил, попадайки в един омагьосан кръг — опитал се е да ги изпълни подред, което му е попречило да обърне внимание на сигналите, изпращани от защитната система. Това е и причината, поради която функционирането на робота не е било прекъснато и скалпелът е продължил да разрязва тялото на Борзов.

Французойката изпита разочарование, макар и да не знаеше защо. Уейкфилд бе предложил едно наистина съвсем ясно и логично обяснение на повредата с Рохир, а и на Никол не ѝ се искаше да се окаже, че Янош или някой друг член от екипажа има вина за произшествието с руския генерал. Същевременно обаче ѝ се струваше, че нещата са прекалено прости — очевидно напразно бе пропиляла толкова много време и енергия. Тя седна на леглото и въздъхна:

— Значи ето в какво се състои цялата загадка!

— Не увесвай нос, Никол — успокои я Янош Табори, като се разположи до нея. — Трябва да си доволна от това, което установи Ричард. Сега поне със сигурност знаем, че двамата с теб не сме допуснали никаква грешка при включването на Рохир и подготвянето му за операцията — очевидно не носим вина за злополуката.

— Страхотно! — заяви със саркастичен тон корабната лекарка. — Забравяш обаче, че Борзов си остава мъртъв и ние не можем да променим това. А сега и Реджи загина, и то толкова нелепо! — Никол си спомни колко нервно и променливо бе настроението на американския журналист през последните няколко дни и това извика в съзнанието ѝ разговора, който бе провела с Франческа съвсем наскоро.

— Между другото — неочаквано реши да попита тя, — може ли някой от вас да ми каже дали случайно е чувал Валери Борзов да се оплаква от главоболие или от някакви други неразположения? Особено по време на тържеството преди първото ни отиване в Рама?

Уейкфилд поклати глава. Янош също отрече да е забелязал подобно нещо.

— Защо питаш? — каза той.

— След смъртта на генерала аз още веднъж въведох в портативния диагностичен апарат всички данни от неговите биометрични изследвания, като поисках справка за това, какво би могло да причини симптомите, които се наблюдаваха при него, в случай, че се изключи възможността от възпален апандисит. Оказа се, че най-голяма е вероятността от отравяне с лекарства — шестдесет и два процента. Това означава, че Борзов несъмнено е имал непоносимост към някакъв вид медикаменти.

Наистина ли? — Янош беше силно заинтригуван. — Защо не си ми казала за това досега?

— Опитах се, и то няколко пъти... но ти не прояви интерес. Спомняш ли си как в деня след смъртта на Борзов аз се отбих при теб? Току-що беше свършило събранието на екипажа и от начина, по който реагира на думите ми, реших, че не желаеш да обсъждаме отново...

— За бога! Колко много неща могат да останат недоизказани в такъв момент! — поклати глава унгарецът. — А аз тогава просто имах главоболие — това е. Въобще не съм искал да оставаш с впечатлението, че нямам желание да разговаряме за трагедията с Валери.

— Като стана въпрос за разговори — каза Никол и се изправи уморено, — внезапно се сетих, че преди да си легна, трябва да обсъдя нещо с адмирал Хайлман и Браун. — Тя вдигна поглед към Уейкфилд и добави: — Страхно съм ти благодарна, Ричард. Ти наистина ми помогна много. Как бих искала да мога да кажа, че вече се чувствам и

по-спокойна. — Французойката се приближи към Янош. — Извинявай, приятелю. Знам, че трябваше да споделя първо с теб за съмненията, които ме измъчваха. Сигурно отдавна вече всичко да е свършило...

— Няма нищо. Не се притеснявай повече за това — отговори унгарецът. — Хайде, ела, ще повървим заедно, докато стигна до моя палат.

Никол се готвеше да почука, когато чу, че в палатката на Браун разговаряха оживено. Успя да различи гласовете на двамата командири и Франческа, които спореха за това, какво трябва да отговорят на последните разпореждания, изпратени от Земята.

— Мисля, че се изсилват прекалено много — казваше в този момент италианската журналистка. — И съвсем скоро ще го осъзнаят сами, стига да поразмислят малко. Не за пръв път загиват хора по време на космическа експедиция.

— Но те изрично ни нареждат да се завърнем на „Нютон“ възможно най-бързо — възпротиви се адмиралът.

— Затова утре ще се свържем отново с Генералния щаб и ще им обясним защо искаме да направим проучване на Ню Йорк преди окончателното преустановяване на работата ни тук. Според Такагиши след по-малко от един-два дни ледът на Цилиндричното море ще започне да се топи и тогава, така или иначе, ще ни се наложи да напуснем Рама. Освен това онази вечер, когато с Шигеру и Ричард се готвехме да си тръгнем от острова, ние наистина чухме някакви странни звуци, макар че сега ти, Дейвид, не искаш да ми повярваш.

— Не знам какво да ти кажа, Франческа... — доктор Браун се канеше да ѝ отговори нещо, но в този момент чу почукването на лекарката. — Кой е там? — попита сърдито американецът.

— Аз съм, Никол. Трябва да говоря с вас във връзка с важен медицински въпрос...

— Вижте какво, Дьо Жарден — бързо я прекъсна Браун, — в момента сме много заети. Не можете ли да почакате до сутринта?

„Е, какво пък — каза си тя. — Нищо не пречи да отложи този разговор до утре.“ Всъщност въобще не гореше от желание да обяснява на Браун за проблемите, които Такагиши имаше със сърцето си.

— Дадено — отговори Никол и тихо се изсмя, развеселена, че бе използвала тази дума.

Само след няколко секунди тримата космонавти в палатката на американеца подновиха дискусиите. Корабната лекарка бавно се отправи към своето жилище. „Дано утре денят се окаже по-добър“ — мина ѝ през ума, миг преди да заспи.

31.

ДЕТЕТО-ЧУДО ОТ ОРВИЕТО

— Лека нощ, Ото — каза Дейвид Браун на германския адмирал, който тъкмо излизаше от палатката му. — Ще се видим утре.

После се протегна, прозявайки се, и погледна часовника си. След малко повече от осем часа светлините в Рама щяха да се включат отново.

Той съблече летателния си костюм и пийна глътка вода. Тъкмо се бе изтегнал на съгваемото легло, когато в палатката влезе Франческа.

— Дейвид — каза тя, — имаме нов проблем. — Приблужи се и бързо го целуна. — Преди малко говорих с Янош. Според Никол, Валери е бил отровен с някакво лекарство.

— Каквоо? — Браун седна на леглото, изненадан. — Как е могла да разбере? Нямахме никакъв начин...

— Очевидно нещо в данните от биометричните му изследвания ѝ е подсказало за това и по-късно Никол е съумяла да го установи със сигурност. Споменала е за това на Янош тази вечер.

— Ти не се издаде по никакъв начин, докато разговаряхте, нали? Искам да кажа, че трябва да сме абсолютно сигурни...

Разбира се, че не — отвърна Франческа. — Така или иначе, и сто години да минат, Янош не би подозрял каквото и да било. Толкова е наивен. Е, поне по отношение на подобни неща.

— Дяволите да я вземат тази жена и биометричните ѝ изследвания! — възкликна Браун. Разтърка лицето си с ръце. — Ама, че ден! Първо този глупак Уилсън, който се опита да се прави на герой. Сега пък това... Казах ти, че трябваше да унищожим напълно данните от операцията. Нямахме да е трудно да изтрием всички централни файлове. Тогава нещата щяха да...

— Но Никол пак щеше да разполага с биометричните си показания — прекъсна го Франческа, — а именно те са най-важните. Защото човек трябва да е истински гений, за да успее да отдели от общата маса данни само тези, отнасящи се конкретно до операцията,

след което да ги разчете напълно. — Франческа седна до Браун и придърпа главата му към гърдите си. — Големият ни пропуск не е, че не успяхме да унищожим файловете. Това щеше да събуди подозренията на МКА. Грешката ни е, че подценихме Никол дьо Жарден.

Дейвид Браун се измъкна от прегръдката на Никол и се изправи:

— По дяволите, Франческа, ти си виновна! Не трябваше да се съгласявам да участвам в плана ти. Още тогава знаех, че...

— Това, което знаеше тогава — Франческа рязко прекъсна събеседника си — е, че ти, доктор Дейвид Браун, няма да участваш в първото посещение на Рама. Знаеше също, че милионите печалба, които очакваш да получиш като герой и предполагаем водач на тази експедиция, ще бъдат сериозно изложени на риск, ако бе останал на „Нютон“. — Браун спря да върви напред-назад и погледна Франческа. Тя продължи вече по-меко: — Знаеше също, че и аз съм лично заинтересувана от това да участваш в първото влизане на наша група в Рама, и бе наясно, че можеш да разчиташ на моята подкрепа. — Франческа хвана Браун за ръцете и го придърпа към леглото: — Седни, Дейвид. Толкова пъти вече сме говорили за това. Не ние убихме генерал Борзов. Просто му дадохме лекарство, което предизвика симптомите, характерни за възпален апандисит. Взехме това решение заедно. Ако Рама не бе предприела тази неочаквана маневра и роботът-хирург не се бе повредил, нашият план щеше да се реализира, както бе предвидено. Борзов щеше да се намира на „Нютон“ сега, останал на кораба, за да се възстанови от операцията, и ние с теб пак щяхме да сме тук, на Рама, като водачи на експедицията.

Дейвид Браун издърпа ръцете си от нейните и започна да си кърши пръстите:

— Чувствам се толкова... омърсен! — каза след малко. — Никога не съм извършвал нещо подобно преди. Искам да кажа, че независимо дали ни харесва, или не, и двамата сме до голяма степен виновни за смъртта на Борзов. Може би и за нещастията с Уилсън също. Заслужаваме да ни осъдят. — Браун поклати глава отново. Лицето му беше изтерзано. — От мен се очаква да бъда учен, а какво върша? В какво съм се превърнал? Как въобще можах да се замеся в подобна история?

— О, я ми спести разсъжденията си за почтеността! — прекъсна го грубо Франческа. — И не се опитвай да се самозалъгваш. Не беше ли ти човекът, който открадна най-голямото астрономическо откритие на десетилетието от истинския откривател — една аспирантка от университета, в който преподаваше, а после се омъжи за нея, за да я накараш да мълчи? Така че честността и порядъчността ти са компрометирани много отдавна.

— Не е честно да казваш това! — каза Браун гневно. — Почти винаги съм бил почтен. Освен когато...

— Освен когато е било важно за теб и си можел да спечелиш от непочтеността си. Ама че гадост! — Франческа също стана и закри из палатката. — Вие, мъжете, сте толкова отвратително лицемерни! Готови сте да измислите удивителни логически обосновани оправдания, само и само да защитите извисената представа за собствената си личност. Никога не признавате дори и пред себе си какво представлявате и искате всъщност. Жените сме поне по-честни. Не крием амбициите и стремежите си, дори и най-низките си желания. Признаваме слабостите си и се приемаме такива, каквито сме, а не каквито бихме искали да бъдем. — Франческа се приближи отново към сгъваемото легло и отново взе ръцете на Дейвид в своите: — Не разбираш ли, скъпи? — продължи сериозно тя. — Ние с теб си приличаме. Връзката ни се основава на най-главното — всеки от нас преследва личния си интерес в цялата тази история.

Действията и на двамата ни са ръководени от едни и същи стремежи — слава и власт.

— Това звучи ужасно — каза Браун.

— Но е вярно. Дори и ако не искаш да си го признаеш. Дейвид, скъпи, не виждаш ли, че колебанията ти идват от неспособността ти да приемеш собствената си природа? Погледни мен. Знам точно какво искам и винаги съм наясно как трябва да постъпя. Действията ми са автоматични.

Американският физик дълго седя до Франческа мълчаливо.

Накрая се обърна към нея и сложи глава на рамото ѝ:

— Първо Борзов, а сега и Уилсън — въздъхна. — Чувствам се напълно изтощен. Искан ми се всичко това да не се бе случвало въобще.

— Не можеш да се откажеш сега, Дейвид — отвърна Франческа, галейки го по главата. — Отидохме прекалено далеч. И голямата

печалба е почти в ръцете ни.

Франческа се пресегна и започна да разкопчава ризата му.

— Денят беше дълъг и изтощителен — каза тя успокояващо. — Нека да се опитаме да го забравим. — Франческа милваше лицето и гърдите на Дейвид Браун, който постепенно затвори очи. Тя се наведе и започна да го целува по устните. След малко внезапно се изправи и каза, докато бавно се разсъбличаше: — Виждаш ли, след като и двамата сме замесени в тая история, можем поне да черпим сили един от друг.

Франческа застана пред Браун и той сепнато отвори очи:

— Хайде, побързай — каза ѝ нетърпеливо, — вече бях започнал да...

— Не се тревожи — отвърна му Франческа, докато бавно смъкваше панталоните си. — Никога не си имал проблеми с мен. — Тя се усмихна отново, разтвори коленете му и притисна лицето му до гърдите си. — Не забравяй, че не съм Елън — добави, сръчно придърпвайки надолу слиповете му.

Тя наблюдаваше. Дейвид Браун, заспал кротко до нея. Напрежението и умората, които се четяха на лицето му допреди няколко минути, сега бяха заменени от безгрижна момчешка усмивка. „Всичко е толкова просто при мъжете — помисли си Франческа. — Оргазмът е съвършеното средство, облекчаващо душевните терзания. Да можеше да е толкова просто и при нас, жените.“

Тя предпазливо се измъкна от малкото легло и започна да се облича, внимавайки да не събуди спящия си приятел. „Двамата с теб, Дейвид, все още сме изправени пред съвсем реален проблем, с който ще трябва да се заемем незабавно — каза си тя, намъквайки последните си дрехи. — Но ще ни бъде далеч по-трудно, защото този път си имаме работа с жена.“

Франческа излезе от палатката навън, сред мрака на Рама. Около струпаните в другия край на лагера резервни части и провизии все още имаше запалени светлини, но навсякъде другаде цареше пълна тъмнина. Всички останали членове на екипажа спяха. Франческа включи фенерчето си и се запъти в южна посока, към Цилиндрично море.

„Какво е това нещо, което ви е нужно, мадам Никол дьо Жарден? — питаше се журналистката, докато вървеше. — Коя е вашата слабост, ахилесовата ви пета? — Франческа бързо прехвърли през ума си всичко, което знаеше за францужойката, опитвайки се да открие някакъв неин недостатък или уязвимо място, от което би могла да се възползва. — Парите очевидно не са от значение за вас. Не си падате особено и по секса, или поне не с мен. Убедена съм, че и Дейвид не ви привлича. — Франческа не можа да сподави смеха си. — Ясно се вижда, че той не ви е по вкуса. Дали не трябва да опитам с изнудване? — продължи да се пита тя, приближавайки се до Цилиндрично море. Спомни си колко се бе разгневила Никол, когато я попита кой е бащата на Женевиер. — Може би това е слабото ѝ място, от което трябва да се възползвам. Само че и аз не зная отговора на този въпрос.“

За миг Франческа се почувства объркана. Не можеше да измисли никакъв начин, по който да компрометира Никол дьо Жарден. Светлините от лагера зад нея вече едва се забелязваха. Тя загаси фенерчето си и внимателно приседна на края на възвишението. Бе провесила крака над замръзналата повърхност на морето. Това внезапно я върна назад, към детството ѝ в Орвието и в главата ѝ нахлуха куп мъчителни спомени. Когато бе едва на единадесет години, Франческа, в много отношения надминала своите връстници, взе твърдото решение да пропуши, въпреки непрестанните предупреждения колко опасно е това за здравето. Всеки ден след училище тя тайно се спускаше надолу към долината извън града и сядаше край любимата си рекичка. Тук можеше да пуши, необезпокоявана от никого. Това бе нейният мълчалив бунт. През тези спокойни следобеди тя се отнасяше далеч от всичко, което я заобикаляше, далеч от мислите за майка си и баща си и се потопяваше в свой собствен свят, свят на принцове и приказни замъци.

Споменът за тези мигове от детството ѝ събуди у Франческа силно желание да запуши, на което не можеше да устои. От самото начало на експедицията тя бе взимала редовно никотиновите си хапчета, но те можеха да задоволят единствено физическата ѝ нужда от цигари. Тя се изсмя тихо и бръкна в един от специалните джобове на летателния си костюм. Там бе скрила три цигари в специална кутийка, където качествата им можеха да бъдат съхранени за дълго. Беше си

казала, когато напускаха Земята, че ги взима само като резерва, „в случай на крайна нужда.“

Да пушиш цигара на борда на извънземен космически кораб бе далеч по-скандално дори от това да пушиш, когато си само на единадесет. Искаше ѝ се да закрепци от радост, когато отметна глава назад и изпусна цигарения дим в рамианския въздух. Това я накара да се почувства свободна и безгрижна. В този миг опасността, която Никол дьо Жарден представляваше, не ѝ се струваше толкова голяма.

Докато пушеше, Франческа си спомни колко самотна се бе чувствала, когато като малко момиче се промъкваше по наклонените улички на стария Орвието. Припомни си и ужасната тайна, която държеше заключена в сърцето си. Франческа не бе споделяла с никого за своя втори баща, даже и с майка си — всъщност най-малкото бе искала да разговаря с нея. Вече дори рядко се сецаше за това. Но сега, докато седеше на брега на Цилиндрично море, мъчителните спомени от детството ѝ изплуваха болезнено ярки в нейното съзнание.

„Всичко започна точно след единадесетия ми рожден ден — помисли си Франческа, завръщайки се в онези далечни дни от преди осемнадесет години. Отначало нямах представа какво всъщност иска мръсното му копеле — тя жадно си дръпна от цигарата. — Дори след като започна да ми носи подаръци без повод.“

Той беше директорът на новото ѝ училище. Когато се яви на пълната, серия тестове, установяващи нивото на интелигентност, Франческа получи най-високите резултати в цялата история на града. Тя беше извън всякакви сравнения, дете чудо, истински феномен. До този момент нейният втори баща дори не я забелязваше. Бе се оженил за майка ѝ преди осемнадесет месеца и почти веднага се бяха появили близнаците. В началото за него Франческа беше само едно досадно допълнително присъствие, едно гърло в повече, просто част от мебелите на майка ѝ.

„В продължение на няколко месеца той се държа изключително мило с мен. След това майка замина на гости при леля Карла за няколко дни.“ Мъчителните спомени връхлетяха Франческа един след друг. Случките оживяваха в съзнанието ѝ така, сякаш ги бе преживяла едва неотдавна. Тя си припомни вонящия на вино дъх на своя втори баща, потта му по тялото ѝ, сълзите ѝ, когато най-накрая напуснаше стаята.

Този кошмар продължи почти една година. Насилваше я всеки път, когато майка ѝ я нямаше. Една вечер обаче, докато се обличаше, извърнал поглед встрани, Франческа го удари отзад по главата с една алуминиева бейзболна бухалка. Вторият ѝ баща се стовари в несвяст на пода, целият в кръв. Тя го извлече във всекидневната и го остави там.

„Не посмя да ме докосне повече — спомни си Франческа и загаси цигарата си в прахта на Рама. — Живеехме заедно в една къща, но като напълно непознати. Оттогава прекарвах по-голяма част от времето си с Роберто и неговите приятели. Чаках големия шанс. Затова бях готова, когато Карло се появи.“

През лятото на 2184 година Франческа бе на четиринадесет и през по-голямата част от деня се шляеше из централния площад на Орвието. По-големият ѝ братовчед, Роберто, съвсем наскоро бе получил дипломата си като екскурзовод в катедралата на площада. Древната катедрала Дуомо бе главната туристическа атракция на града. Строежът ѝ бе започнал през четиринадесети век и оттогава тя бе достроявана през различни периоди и в различни стилове. Църковната сграда бе истински шедьовър на архитектурата и живописата. Стенописите от Лука Синьорели в параклиса Сан Брицио се славеха като най-великолепните образци на художественото изкуство през петнадесети век, заедно с тези, които се намираха във Ватиканския музей.

Да бъдеш приет като официален екскурзовод из катедралата Дуомо се считаше за изключително постижение, особено ако си само на деветнадесет години. Ето защо Франческа бе много горда със своя братовчед. Понякога го придружаваше по време на обиколките с туристи, но само ако предварително обещаеше, че няма да го смуцава и да му пречи с остроумните си подмятания.

През един августовски ден, точно по обяд, на площада пред катедралата спря лъскава лимузина. Шофьорът влезе в туристическото бюро и поиска да му осигурят екскурзовод. Тъй като господинът от лимузината не бе направил предварителна резервация, Роберто бе единственият свободен в момента, който можеше да разведе госта из Дуомо. Франческа наблюдаваше с напрегнато любопитство как от

задната част на колата излезе нисък и набит, но много красив мъж на около четиридесет години, който се представи на Роберто. Вече почти сто години беше забранено преминаването с коли през горната част на Орвието, освен със специално позволение, затова Франческа знаеше, че този мъж трябва да е някоя много важна личност.

Както обикновено, Роберто започна развеждането на госта из катедралата, като първо се спря пред барелефите от Лоренцо Маитани над външния църковен портал. Все още не задоволила любопитството си, Франческа стоеше встрани, пушейки мълчаливо, и слушаше обясненията на братовчед си за това, какво представляват необикновените демонични фигури в долния край на една от колоните.

— Това е едно от най-ранните форми на изобразяване на Ада — казваше в този момент Роберто, сочейки към героите от поемата на Данте. — Представата за Ада през петнадесети век е изисквала изключително буквална интерпретация при изобразяването на сцени от Библията.

— Ха! — Франческа внезапно се изсмя, прекъсвайки братовчед си. Тя хвърли цигарата си върху каменния под и се приближи към Роберто и красивия непознат мъж. — Това е била и една изключително създадена от мъжете представа за Ада. Обърнете внимание, че много демони имат гърди и че повечето от изобразените грехове са свързани със секса. Мъжете винаги са били уверени, че тях Бог ги е създал свършени, и не друг, а жените са ги съблазнили и накарали да съгрешат.

Непознатият бе изненадан и удивен от внезапната поява на това младо момиче с доста гаменски вид, което дръзко изпускате цигарен дим през устата си. Той моментално забеляза естествената ѝ красота. Нямаше съмнение, че бе и изключително интелигентна. Коя бе тази девойка?

— Това е братовчедка ми Франческа — каза Роберто, който бе видимо объркан и притеснен от това, че го бе прекъснала по такъв начин.

— Карло Бианчи — на свой ред отвърна мъжът, протягайки ръката си. Дланта му бе влажна. Франческа го погледна право в лицето и разбра, че го бе заинтригувала. Усещаше сърцето си да бие лудо в гърдите ѝ.

— Ако слушате само това, което Роберто ви разказва — заяви Франческа смутено, няма да узнаете нещо повече от това, което обикновено се обяснява на туристите. Той винаги пропуска най-сочните и интригуващи части от историята.

— А вие, млада госпожице...?

— Франческа.

— Да, Франческа. Вие също ли развеждате туристи?

Тя го дари с най-очарователната си усмивка:

— Аз чета много. Знам всичко за художниците, които са работили в тази катедрала, особено за Лука Синьорели. — Франческа се спря за миг. — Знаете ли — продължи след малко, — че Микеланджело е идвал тук, преди да започне да рисува сводовете на Сикстинската капела, за да изучава голите тела на Синьорели?

— Не, не знаех това! — Карло се изсмя гръмко. Вече бе окончателно запленил. — Но сега вече зная. Елате с нас. Можете да добавяте каквото знаете към това, което братовчед ви Роберто разказва.

На Франческа ѝ хареса начина, по който този мъж продължи да я наблюдава. Гледаше я така, сякаш я оценяваше и ѝ се наслаждаваше подобно на великолепна картина или диамантена огърлица. Очите му не пропускаха и най-малката подробност, докато той оглеждаше фигурата ѝ, без да се смущава ни най-малко. Безгрижният му и сърдечен смях я караше да продължава да говори и ѝ вдъхваше смелост. Забележките и коментарите ѝ ставаха все по-дръзко неприлични.

— Виждате ли това бедно момиче върху гърба на демона ей там? — каза Франческа, докато стояха пред фреските на Синьорели в параклиса Сан Брицио, пленени от могъществото и многообразието на неговия гений. — Сякаш му се е метнала отзад, нали? А знаете ли коя е тя? Лицето и голото тяло на тази девойка са точно копие на любовницата на Синьорели. Докато художникът се е съсипвал от работа в катедралата, тя се е забавлявала с разни херцози. Накрая на Лука му е писнало окончателно и той я е увековечил на картината си за вечни времена. Проклел я е завинаги да язди този демон.

Когато най-накрая Карло престана да се смее, той попита Франческа дали смята наказанието на девойката за справедливо.

— Разбира се, че не! — твърдо заяви четиринадесетгодишната Франческа. — Това е просто още един пример за мъжкия шовинизъм

през петнадесети век. Мъжете са можели да чукат, когато им скимне и обяснението е било, че просто е трябвало да изразходват някъде излишъка си от енергия. Но само да се е приискало същото на някоя жена и...

— Франческа! — прекъсна я Роберто. — Сега наистина прекали! Майка ти ще те убие, ако те чуе какви ги приказваш!

— Майка ми няма никакво значение в момента. Аз говоря за един двоен стандарт, който съществува все още. Погледнете...

Карло Бианчи не можеше да повярва на късмета си. Дизайнер на висша мода, живеещ в Милано, едва на тридесет години, той вече бе спечелил международна известност. Съвсем случайно, следвайки една своя прищявка, Карло бе решил да наеме кола за пътуването си до Рим, вместо да вземе скоростния влак, както обикновено правеше. Сестра му Моника му бе разказвала хиляди пъти за великолепието на катедралата Дуомо в Орвието. Да спре също бе решил в последния момент. А сега? Мили боже! Това момиче бе такова великолепно парче!

След като завършиха обиколката на катедралата, Карло покани Франческа на вечеря. Но когато стигнаха до най-хубавия ресторант в града, младото момиче отказа да влезе. Карло разбра веднага в какво се състоеше проблемът. Той заведе Франческа в един магазин и ѝ купи скъпа рокля и подходящи обувки и аксесоари. Бе направо зашеметен от красотата ѝ. И като си помислеше само, че това момиче е само на четиринадесет!

Франческа никога преди това не бе опитвала истински хубаво вино. Пиеше го, сякаш беше вода. Ястията бяха поразително вкусни и при всяко ново блюдо тя надаваше радостни писъци. Карло бе очарован от това полудете-полужена. Запленяваше го начина, по който оставяше цигарата си да се поклаща от крайчеца на устните ѝ. Правеше го толкова естествено, без да позира ни най-малко, по-скоро грубовато, отколкото маниерно.

Когато приключиха с вечерята, навън вече се беше стъмнило. Франческа придружи Карло обратно до лимузината, паркирана пред Дуомо. Докато вървяха по една тясна уличка, тя се наведе и закачливо го ухапа по ухото. Той я придърпа импулсивно към себе си и бе възнаграден с експлозивна целувка. Топлото усещане в слабините заля цялото му тяло. Франческа също бе усетила възбудата му. Не се

поколеба нито миг, когато Карло ѝ предложи да се поразходят с колата. Скоро наближиха покрайнините на града. Франческа седеше с разкрачени крака на коленете на Карло върху задната седалка на колата. След тридесет минути, когато се бяха любили за втори път, Карло внезапно осъзна, че не би могъл да понесе мисълта за раздяла с това невероятно момиче. Той попита Франческа дали е съгласна да замине с него за Рим.

— Да тръгваме! — отвърна му тя и се усмихна.

„И така, ние отидохме в Рим, а после и в Капри — спомни си Франческа. — Последва една седмица в Париж. Когато пристигнахме в Милано, ти ме накара да живея при сестра ти Моника и мъжа ѝ Луиджи. Каза, че го правиш за пред хората. Мъжете винаги се тревожат ужасно от това, какво околните говорят за тях.“

Унесена в спомените си, Франческа внезапно се стресна, защото ѝ се стори, че чува стъпки някъде в далечината пред нея. Изправи се предпазливо и се послуша в обкръжаващия я мрак, но освен собственото си дишане, тя не успя да чуе нищо. След малко, обаче, чу същия шум отново, някъде вляво от мястото, където стоеше. Веднага установи, че някой върви по ледената повърхност на морето. Заля я вълна от смразяващ ужас, когато си представи как множество странни и зловещи същества се спускат през леда и нападат лагера. Тя отново се послуша внимателно, но повече не чу нищо.

Франческа се обърна и се запъти обратно към палатките. „Обичах те, Карло. Наистина те обичах, ако въобще някога през живота си съм обичала истински някой мъж. Дори и когато започна да ме споделяш с приятелите си. — Усети болката да се надига в душата ѝ и ядосана, се опита да се пребори с нея. — Изпитвах любов към теб до момента, в който започна да ме биеш. Това сложи край на всичко. Най-накрая ти окончателно доказа, че си един истински мръсник.“

Франческа обърна с твърда решимост гръб на спомените, макар това да ѝ костваше мъчителни усилия. „И така, с какво трябваше да се заема сега? — запита се, докато се приближаваше към палатката си. — А, да. Проблемът беше Никол дьо Жарден. Колко ѝ е известно от цялата история? И как ще е най-добре да действаме?“

32.

ИЗСЛЕДОВАТЕЛ НА НЮ ЙОРК

Сънят на доктор Такагиши бе прекъснат от звъна на ръчния му часовник. В продължение на няколко мига, все още замаян, той не можа да се сети къде точно се намира. Изправи се на леглото и разтърка очи. Най-накрая успя окончателно да си припомни, че бе във вътрешността на Рама и че преди пет часа бе нагласил алармения звънец на часовника си да го събуди по това време.

Докторът не запали фенерчето си, докато се обличаше. Когато се приготви, той взе една голяма раница и порови няколко секунди в нея. Доволен от нещата, които съдържаше, Такагиши я преметна през рамо, приближи се до вратата и надникна предпазливо навън. Когато се увери, че не свети в никоя от другите палатки, той пое дълбоко дъх и безшумно се измъкна навън.

Най-големият авторитет по въпросите на Рама в света скоро напусна пределите на лагера и се запъти към Цилиндричното море. Когато достигна до брега, той се запуска към ледената повърхност по стълбите, издълбани в петдесетметровата, ограждаща морето откъм север, стена.

После извади от раницата си специалните, снабдени с налове, подметки за ходене върху лед, закрепил ги към обувките си и нагласи навигационното си устройство така, че с негова помощ да не се отклонява от посоката, в която смяташе да поеме.

Когато се отдалечи на около двеста метра от брега, доктор Такагиши извади от джоба си своя портативен уред за определяне на метеорологичните условия. Пусна го върху леда и той шумно изтрака в безмълвието на нощта. Няколко секунди по-късно го вдигна и хвърли поглед на данните. Температурата в момента бе минус два градуса и над морето подухваше лек бриз със скорост от осем километра в час.

Такагиши пое дълбоко дъх и учуден усети странен, но познат мирис. Озадачен, той отново вдъхна силно, като се опитваше да определи на какво му напомняше. Не можеше да има никакво

съмнение — това беше цигарен дим. Такагиши бързо угаси фенерчето си и застана неподвижно. Умът му заработи трескаво. Франческа Сабатини бе единственият член на екипажа, който пушеше. Дали не бе успяла да го проследи по някакъв начин? Сигурно бе видяла светлината от фенерчето му, когато бе погледнал данните от метеорологичния уред.

Той се заслушваше сред мрака на рамианската нощ, но не успя да чуе нищо. Въпреки това почака още малко. Мирисът бе изчезнал вече от няколко минути. Накрая доктор Такагиши отново пое през ледената повърхност, като се спираше всеки четири-пет минути, за да види дали някой не върви зад него. Скоро се увери, че Франческа не го следва, но въпреки това от предпазливост запали фенерчето си чак когато бе изминал повече от километър и се бе разтревожил, че може да се е отклонил от курса си.

Трябваша му четиридесет и пет минути, за да достигне до острова. Когато му оставаха още около стотина метра до брега, доктор Такагиши извади от раницата си един по-мощен прожектор и насочи лъча му към града. Усети как по гърба му пробягаха тръпки, когато видя развълнуван пред себе си призрачните силуети на небостъргачите. Най-накрая бе тук, в Ню Йорк, и можеше да потърси отговора на стотиците въпроси, които го бяха измъчвали през целия му живот. Най-после беше свободен и не бе принуден да изпълнява наложени от друг задачи.

Доктор Такагиши знаеше точно къде иска да отиде в Ню Йорк. Всеки от трите кръгови комплекса, от които се състоеше града, бе разделен на три части, подобно на торта, разрязана на три равни парчета. Центровете на трите главни кръга представляваха празни пространства, нещо като площадчета, около които бяха разположени сградите и улиците. Още като малко момче в Киото, Такагиши бе прочел всичко, което бе успял да намери за Първата рамианска експедиция. Често си бе задавал въпроса как ли би се почувствал, ако застане в центъра на един от тези загадъчни площади и отправи поглед нагоре, към върховете на сградите, построени от една незнайна извънземна цивилизация. Той беше напълно уверен, че изследването на Ню Йорк не само ще даде отговор на тайните, забулващи Рама, но и че именно трите площада на града можеха да разкрият какво е загадъчното предназначение на гигантския космически кораб.

Такагиши ясно помнеше и най-малкия детайл от картата на Ню Йорк, която носеше запечатана в съзнанието си така, както и тази на Киото — неговия роден град. Но членовете на Първата рамианска експедиция бяха разполагали с много ограничено, време, за да разгледат Ню Йорк. Бяха успели да начертаят точен план единствено на един от деветте главни дяла на кръговите комплекси и бяха решили в последствие, че останалите са идентични с него.

Докато японският учен навлизаше с бързи крачки все по-навътре в зловещото безмълвие на една част от централния кръг, той постепенно установи някои дребни и едва забележими разлики между този дял на Ню Йорк II и начертаното върху картата от Първата рамианска експедиция (макар че те бяха изследвали една съседна част). Схемата на главните улици съвпадаше, но докато се приближаваше към площада в центъра, Такагиши започна да забелязва, че малките улички бяха по-различно разположени в сравнение с начертаното върху картата. Ученият в него го караше да се спира често, за да нанася върху джобния си компютър всяко ново несъответствие.

Скоро той навлезе в района непосредствено около площада и установи, че тук улиците представляваха концентрични окръжности. Прекоси три от тях и се озова пред една огромна, висока около сто метра осмоъгълна сграда с еднакво дълги огледални стени. Мощният лъч на прожектора му се отразяваше и отскачаше от сграда на сграда. Такагиши бавно обиколи осмоъгълния блок, търсейки някакъв вход или отвор, но не успя да открие нищо подобно.

От другата страна на огромната постройка, точно в центъра на площада, се намираше обширна кръгла площ, незастроена с високи сгради. Шигеру Такагиши реши да обиколи внимателно цялото пространство, като същевременно подробно изучаваше околните здания. Не достигна до нови прозрения относно предназначението им. През равни интервали от време се отправяше към централната част на кръглата площ, за да огледа внимателно и нея, но тук също не откри нищо необикновено или особено забележително. Въпреки това Такагиши стриктно въвеждаше в компютъра си точно как и къде бяха разположени множеството ниски, неясно за какво служещи метални кутии, които разделяха площада на равни парцели.

Когато отново се изправи пред осмостенника, японският учен извади от раницата си плоска шестоъгълна метална платка, цялата покрита с електронни датчици. Той постави измервателното устройство на площада, на около три-четири метра от постройката, след което в продължение на цели десет минути проверява с помощта на портативния си приемник дали всички механизми бяха изправни. После той напусна с бърза крачка района на площада и се отправи към Цилиндричното море.

Намираще се по средата на втората концентрична улица, когато внезапно чу някакъв кратък, но силен звук, сякаш на площада зад него се спуска балон. Той се обърна, но не помръдна. След малко отново чу нещо, но този път шума беше различен. Такагиши го разпозна веднага — провлаченото стържене върху метална повърхност придружено от някакво пронизително мелодично свирукане, което бяха чули при първото им посещение в Ню Йорк. Японецът насочи лъча на прожектора по посока на площада. Внезапно звуците изчезнаха. Той загаси светлината и продължи да стои безшумно посред улицата.

Само след няколко минути Такагиши чу отново чегъртащия звук. Започна предпазливо да се прокрадва назад, към мястото, което току-що бе напуснал. Прекоси отново двете концентрични улици и тръгна покрай осмостенника, по посока на звуците. Почти бе достигнал площада, когато внезапно пиукане от вътрешността на раницата му отвлече вниманието му за няколко мига. Докато изключи алармения сигнал на приемника си, съобщаващ за повреда в измервателното устройство, което бе оставил на площада, всички шумове заглъхнаха и в Ню Йорк настъпи пълна тишина. Ученият зачака отново, заслушвайки се, но този път звуците не се чуа отново.

Пое дълбоко дъх, за да успокои ударите на сърцето си и да събере цялата си смелост. Любопитството му се оказа по-силно от страха и доктор Такагиши се отправи към тази част от площада, където бе разположил измервателното устройство, за да разбере какво бе станало с него. Първата изненада, която го очакваше бе, че то не се намираще там. Къде можеше да е? Кой или какво го е взело?

Такагиши предчувстваше, че се намира на прага на научно откритие от първостепенно значение. Но същевременно усещаше как го обзема непреодолим ужас. Като се опитваше да се пребори с нарастващото желание да побегне с всички сили, той включи

прожектора си и зашари с лъча из площада, търсейки нещо, което да му подсказва какво може да се е случило с електронната платка. Неочаквано светлината от прожектора се отрази върху къс метал, на около тридесет-четиридесет метра по-навътре към центъра на площада. Такагиши инстинктивно се досети, че това бе неговото устройство и се втурна към него.

Приблужи и се отпусна на коленете си, за да разгледа датчиците. На пръв поглед не се забелязваше никаква повреда. Тъкмо бе извадил приемника си, за да се заеме с по-подробна проверка на всички електронни елементи, когато внезапно погледът му попадна на странен, подобен на въже предмет, дебел около петнадесет сантиметра, който лежеше в края на кръга светлина, идващ от прожектора, насочен от Такагиши към металната платка. Японецът се приближи към загадъчния обект, като държеше в ръка прожектора си и установи, че бе на черни и златисти ивици, бе дълъг повече от двадесет метра и краят му изчезваше под странен, висок около три метра хангар от някакъв, подобен на метал, материал. Той опипа въжеподобното нещо. Бе мъхесто и меко отгоре. Когато се опита да го обърне, за да разбере какво представлява отдолу, предметът започна да се движи. Такагиши веднага го пусна на земята и видя как той започна да се отдалечава бавно, плъзгайки се по посока на хангара. Отново се чу познатият шум, наподобяващ чегъртане върху метал.

На доктор Такагиши му се струваше, че може ясно да долови ударите на сърцето си. Отново се опита да превъзмogne силното желание да побегне. Спомни си часовете, които бе прекарвал като студент в колежа, медитирайки в градината на своя зен наставник. Нямахше да позволи на страха да го надвие. Само след миг Такагиши застави краката си да се отправят към хангара.

Златисто-черният предмет бе вече изчезнал сред сенките на постройката. На площада цареше пълна тишина. Японският учен се приближаваше внимателно, насочил лъча на прожектора към мястото, където за последен път бе зърнал мъхестото въжеподобно нещо. Той зави покрай ъгъла на хангара и излезе отпред, осветявайки пространството отвътре. Гледката, която се разкри пред очите му, бе невероятна. Никога през живота си не бе виждал подобно нещо — стотици златисто-черни пипала се гърчеха в кръга светлина, идваща от прожектора му.

Внезапно го оглуши пронизителен тънък вой. Доктор Такагиши изви глава наляво и се вледени. Очите му се изцъклиха. Ужасеният му вик изчезна сред кънтящото зловещо пицене, докато три от пипалата се протягаха към него. В този миг сърцето на японеца не издържа и той се свлече мъртъв в хватката на изумителното създание.

Издание:

Артър Кларк, Джентри Лий. Рама II — част първа
Издателство „Калпазанов“ — Габрово
Рама. Номер 202.002. Отпечатана през август 1994
Редактор: Милка Златанова
Технически редактор: Николинка Хинкова
Коректор: Милка Недялкова
Печат: Полиграфия АД — Пловдив
Формат 84/108/32 п.к. 25

© Превод от английски: Албена Георгиева, Николай Акимов
© Arthur Clarke. Rama II
Ballantine Books, New York.
ISBN 954–17–0040–3

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.